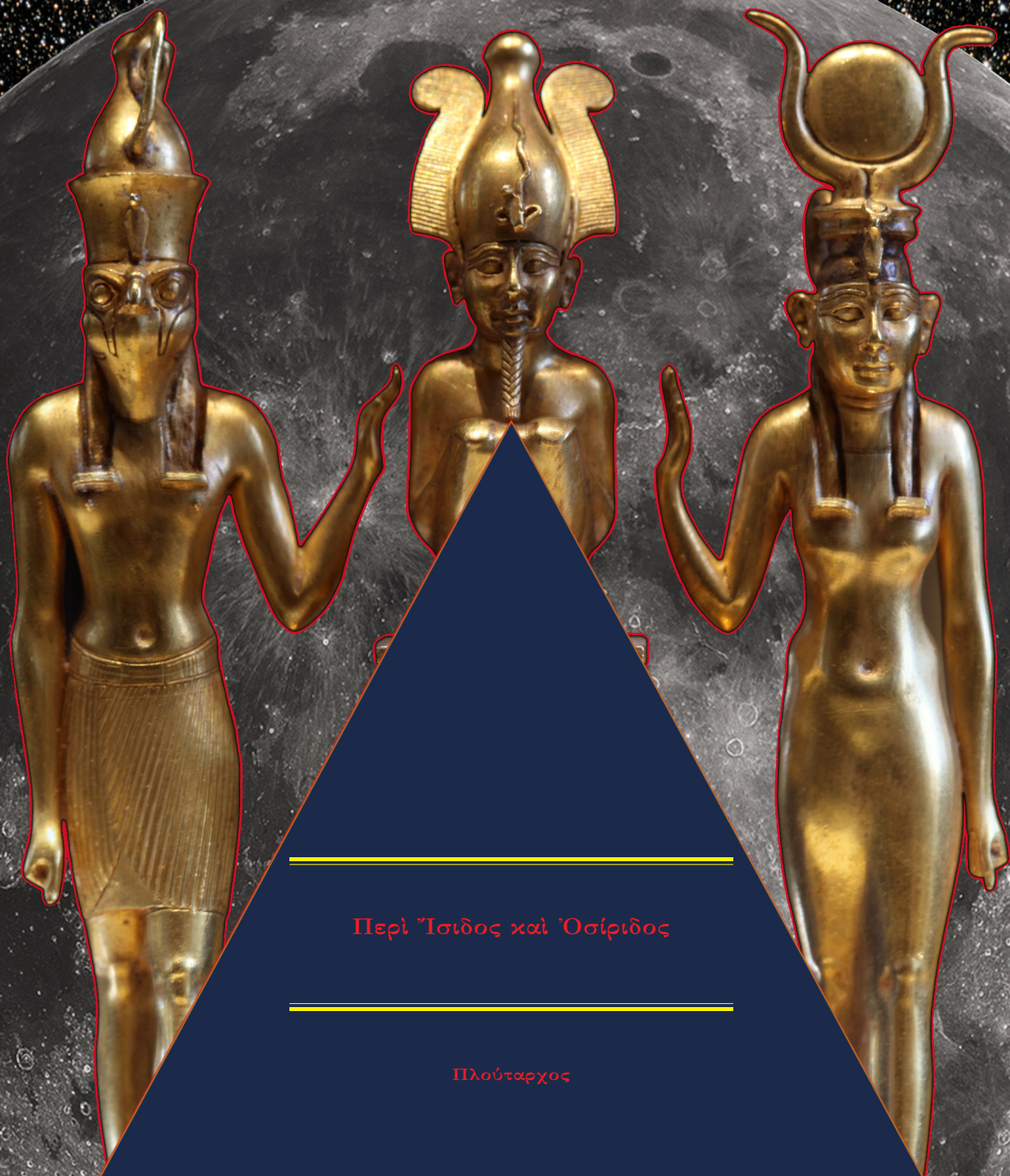

Περὶ Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος

Πλούταρχος

1778

IMPENSIS GOTTHELF THEOPHIL GEORGI

INTERNET ARCHIVE ONLINE EDITION

CC Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση 4.0

1. Πάντα μὲν, ὦ Κλέα,¹ δεῖ τάγαθὰ τοὺς νοῦν
ἔχοντας αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν θεῶν, μάλιστα δὲ
τῆς περὶ αὐτῶν ἐπιστήμης, ὅσον ἐφικτόν ἐστιν
ἀνθρώποις μετιόντες, εὐχόμεθα τυγχάνειν
παρ' αὐτῶν ἐκείνων²· ὥς οὐθὲν ἀνθρώπῳ λα-
βεῖν μεῖζον, οὐ χαρίσασθαι θεῷ σεμνότερον³
ἀληθείας. τὰ ἄλλα μὲν γάρ⁴ ἀνθρώποις ὁ θεὸς,
ὧν δέονται, δίδωσιν, οἰκεῖα⁵ κεκτημένος ταῦ-
τα καὶ χρώμενος.⁶ οὐ γὰρ ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ
μακάριον τὸ θεῖον, οὐδὲ βρονταῖς καὶ κεραυ-
νοῖς ἰσχυρόν, ἀλλ' ἐπιστήμη καὶ φρονήσει, καὶ

¹ ὦ Κλέα] Quamuis nomen apud Plutarchum T. 1. Opp. philos. p. 432. ed. H. Stephani etiam occurrat, ubi eidem foeminae libellum de mulierum virtutibus dedicat; videtur tamen cum analogia Graecorum nominum foemininorum haud congruere. Κλεῖς est nomen masculinum pro Κλέανδρῳ, unde vocat. Κλεῖ pro Κλέανδρῳ. Foemininum ergo nequit esse Κλέα, sed est Κλεαρέτη. quod haud scio an Plutarchus dederit. Reiske.

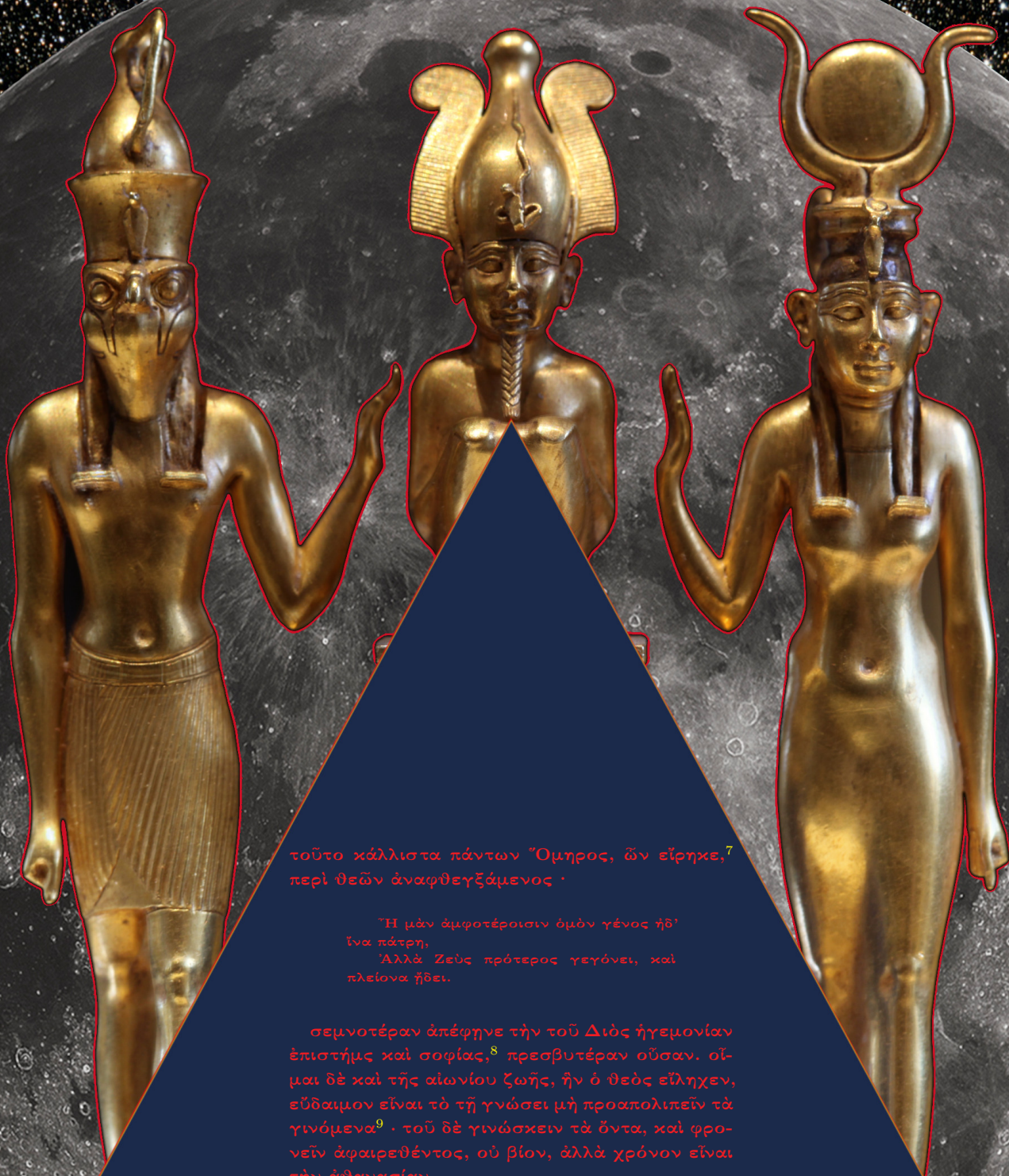
² ἐκείνης. redit enim ad ἐπιστήμην. Reiske.

³ σεμνότερον ὢν ἀληθείας. Reiske.

⁴ τὰ μὲν γὰρ ἄλλα. Reiske.

⁵ οἰκεῖα κεκτ.] Videtur sensum absurdum gignere, legi autem, δίδωσιν οὐκ οἰκεῖα κεκτημένος. Xylander.

⁶ Salmasius κεκτημένοις et χρωμένοις emendavit. Reiske.

τοῦτο κάλλιστα πάντων Ὅμηρος, ὦν εἶρηκε,⁷
περὶ θεῶν ἀναφθεγξάμενος ·

Ἡ μὲν ἀμφοτέροισιν ὁμὸν γένος ἦδ'
ἵνα πάτρη,
Ἄλλὰ Ζεὺς πρότερος γεγονέει, καὶ
πλείονα ἦδει.

σεμνοτέραν ἀπέφηνε τὴν τοῦ Διὸς ἡγεμονίαν
ἐπιστήμης καὶ σοφίας,⁸ πρεσβυτέραν οὖσαν. οἴ-
μαι δὲ καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἣν ὁ θεὸς εἵληχεν,
εὐδαιμον εἶναι τὸ τῇ γνώσει μὴ προαπολιπεῖν τὰ
γινόμενα⁹ · τοῦ δὲ γινώσκειν τὰ ὄντα, καὶ φρο-
νεῖν ἀφαιρεθέντος, οὐ βίον, ἀλλὰ χρόνον εἶναι
τὴν ἀθανασίαν.

2. διὸ θεϊότητος ὄρεξις ἐστὶν ἡ τῆς ἀλη-
θείας, μάλιστα δὲ τῆς περὶ θεῶν ἔφεσις, ὥσπερ
ἀνάληψιν ἱερῶν τὴν μάθησιν ἔχουσα καὶ τὴν

⁷ Comma post εἶρηκε delend. *omnium, quae de diis dixit. Reiske.*

⁸ Sic distingo et lego: ἡγεμονίαν, ὕπ' ἐπιστήμης καὶ, σοφίας πρεσβ. *Reiske.*

⁹ τῶν γινομένων. *Reiske.*

ζήτησιν. ἀγνείας τε πάσης καὶ νεωκορίας ἔργον ὁσιώτερον, οὐχ ἥκιστα δὲ τῇ θεῷ ταύτῃ κεχαρισμένον, ἣν σὺ θεραπεύεις ἐξαιρέτως σοφὴν καὶ φιλόσοφον οὖσαν, ὡς τοῦνομά τε¹⁰ φράζειν ἔοικε παντὸς μᾶλλον αὐτῇ τὸ εἰδέναι καὶ τὴν ἐπιστήμην προσήκουσαν. Ἑλληνικὸν γὰρ ἡ Ἴσις ἐστὶ, καὶ ὁ Τυφὼν πολέμιος τῇ θεῷ,¹¹ καὶ δ' ἄγνοιαν καὶ ἀπάτην τετυφωμένος, καὶ διασπῶν καὶ ἀφανίζων τὸν ἱερὸν λόγον, ὃν ἡ θεὸς συνάγει καὶ συντίθησι, καὶ παραδίδωσι τοῖς τελουμένοις θειώσεως,¹² σώφρονοι μὲν ἐνδελεχῶς διαίτη, καὶ βρωμάτων πολλῶν καὶ ἀφροδισίων ἀποχαῖς κωλυούσας τὸ ἀκόλαστον καὶ φιλήδονον, ἀθρύπτους δὲ καὶ στερρόας ἐν ἱεροῖς λατρείας ἐθιζούσης ὑπομένειν, ὧν τέλος ἐστὶν ἡ τοῦ πρώτου καὶ κυρίου καὶ νοητοῦ γνῶσις, ὃν ἡ θεὸς παρακαλεῖ ζητεῖν παρ' αὐτῇ καὶ μετ' αὐτῆς ὄντα καὶ συνόντα.¹³ τοῦ δ' ἱεροῦ

¹⁰ f. ἥς τοῦνομά γε φράζειν. *Reiske.*

¹¹ Distinguo et lego: Τυφὼν, πολέμιος τῇ θεῷ ὧν, significat Typhonis quoque nomen Graecae originis esse. *Reiske.*

¹² διὰ θειώσεως. *per sanctificationem. Reiske.*

¹³ καὶ συνόντα videri queat redundare. sed respicit ad uxoris cum marito consuetudinem coniugalem. *Reiske.*

τοῦνομα καὶ σαφῶς ἐπαγγέλλεται καὶ γνῶσιν
καὶ εἶδησιν τοῦ ὄντος. ὀνομάζεται γὰρ Ἰσειον
ὡς εἰσόμενον¹⁴ τὸ ὄν, ἂν μετὰ λόγου καὶ ὁσίως
εἰς τὰ ἱερὰ παρέλθωμεν τῆς Ἑθεοῦ.

3. ἔτι πολλοὶ μὲν Ἑρμοῦ, πολλοὶ δὲ Προμη-
θέως ἱστορήκασιν αὐτὴν θυγατέρα · ὦν¹⁵ τὸ
μὲν ἕτερον, σοφίας καὶ προνοίας, Ἑρμῆν δὲ
γραμματικῆς καὶ μουσικῆς εὐρετὴν νομίζον-
τες. Διὸ καὶ τῶν Ἑρμουπόλει Μουσῶν τὴν
προτέραν Ἰσιν ἅμα καὶ δικαιοσύνην καλοῦσι
σοφίαν, ὥσπερ εἴρηται, καὶ δεικνύουσιν¹⁶ τὰ
θεῖα τοῖς ἀληθῶς καὶ δικαίως ἱεραφόροις¹⁷
καὶ ἱεροστόλοις προσαγορευομένοις · οὗτοι δὲ
εἰσὶν οἱ τὸν ἱερὸν λόγον περὶ θεῶν πάσης κα-
θαρεύοντα δευσιδαιμονίας καὶ περιεργίας ἐν τῇ

¹⁴ ὡς εἰσόμενον] legi εἰσόμενοι. Voce *ens* utendum fuit, nisi obscuritati debui caliginem addere. *Xylander*, εἰσομένων ipse quoque conieceram, antequam *Bentleyum*, *Baxterum*, *Marklandum* idem sensisse intelligerem. subauditur ἡμῶν. *ac si cognituri essemus. Reiske.*

¹⁵ Aut ὦν delendum, aut cum ὡς mutandum, aut deinceps legendum νομίζομεν. *Reiske.*

¹⁶ f. εἴρηται, οὔσαν, καταδεικνύουσιν. *Reiske.*

¹⁷ ἱεραφόροις rectum est. nam in talibus α pari iure lo-
coque est atque ο, ut βιβλιαφόρος et βιβλιοφόρος. *Reiske.*

ψυχῇ φέροντες, ὥσπερ ἐν κίστῃ, καὶ περιστέλλοντες · τὰ μὲν, μέλανα¹⁸ καὶ σκιώδη, τὰ δέ, φανερά καὶ λαμπρά τῆς περὶ θεῶν ὑποδηλοῦντα¹⁹ οἰήσεως, οἷα καὶ περὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν ἱερὰν ἀποφαίνεται. διὸ καὶ τὸ κοσμεῖσθαι τούτοις τοὺς ἀποθανόντας Ἰσιακοὺς, σύμβολόν ἐστι τοῦ τε τὸν λόγον εἶναι μετ' αὐτῶν, καὶ τοῦτον ἔχοντας, ἄλλο δὲ μηδέν, ἐκεῖ βαδίζειν. οὔτε γὰρ φιλοσόφους πωγωνοτροφίαι, ὦ Κλέα, καὶ τριβανοφορίαι ποιοῦσιν οὔτ' Ἰσιακοὺς αἱ λινοστολῖαι καὶ ξύρησις²⁰ · ἀλλὰ Ἰσιακός ἐστιν ὡς ἀληθῶς ὁ τὰ δεικνύμενα καὶ δρώμενα περὶ τοὺς θεοὺς τούτους, ὅταν νόμῳ παραλάβῃ, λόγῳ ζητῶν, καὶ φιλοσοφῶν περὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀληθείας.

4. ἐπεὶ τοὺς γε πολλοὺς καὶ τὸ κοινότατον τοῦτο καὶ σμικρότατον λέληθεν, ἐφ' ὅτ' τὰς

¹⁸ τὰ μὲν μέλανα.] Deest aliquid. Post aliquot versus in τούτους ὅταν νόμῳ si deleatur ὅταν, sensus constabit. Xylander. περιστέλλοντες μὲν τὰ μέλανα. Reiske.

¹⁹ Nullus dubito, rectum eos vidisse, qui ὑποδηλοῦντες, id est προδηλοῦντες, προφαίνοντες, emendarunt. ostendentes. Reiske.

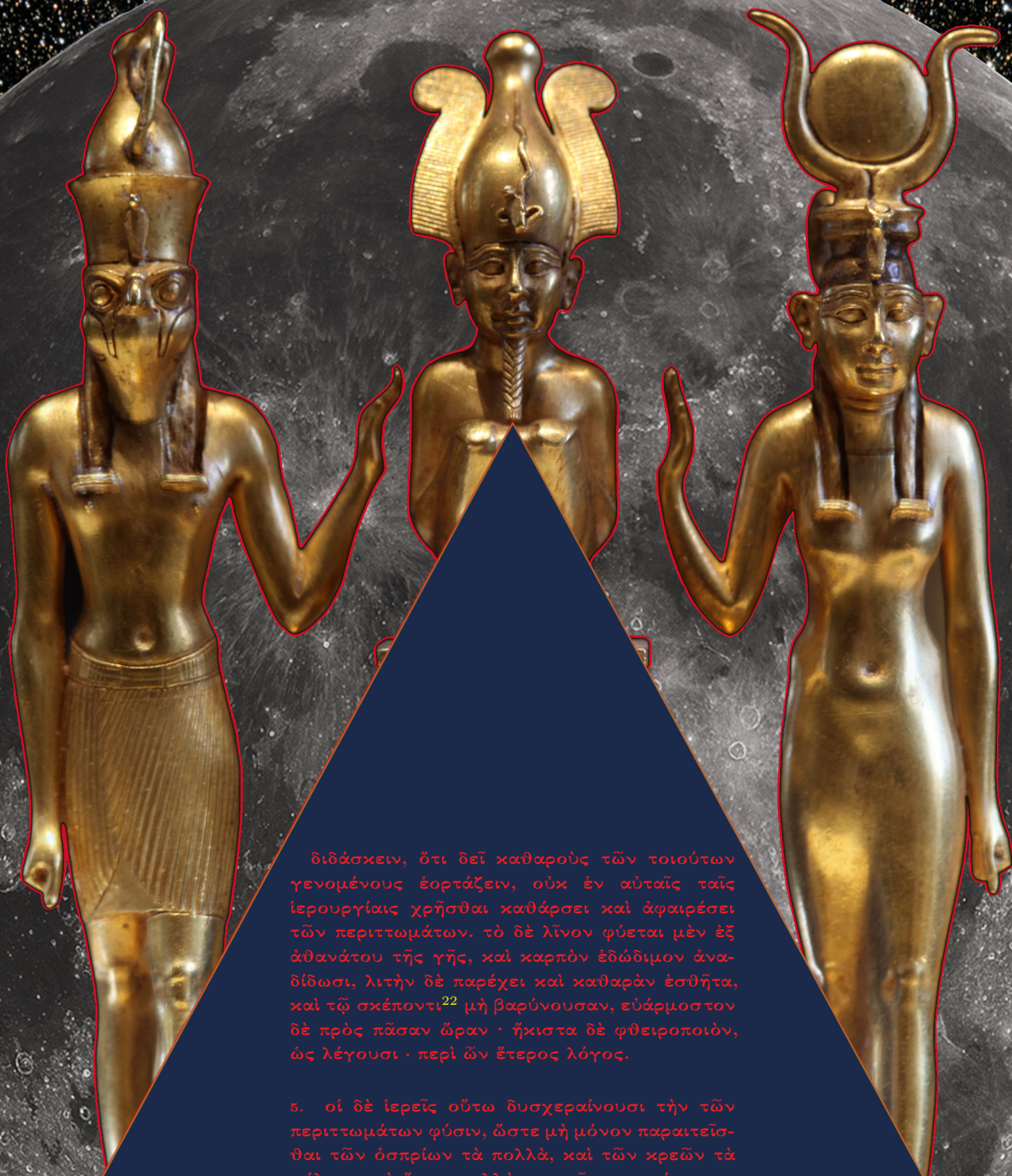
²⁰ ξυρήσεις in plurali. Reiske.

τρίχας οἱ ἱερεῖς ἀποτίθενται καὶ λινᾶς ἐσθῆτας φοροῦσιν, οἱ μὲν οὐδόλως²¹ φροντίζουσιν εἰδέναι περὶ τούτων · οἱ δὲ τῶν μὲν ἐρίων ὥσπερ τῶν κρεῶν, σεβομένους τὸ πρόβατον ἀπέχεσθαι λέγουσι, ξύρεσθαι δὲ τὰς κεφαλὰς διὰ τὸ πένθος, φορεῖν δὲ τὰ λινᾶ διὰ τὴν χροάν, ἣν τὸ λῖνον ἀνθοῦν ἀνίησι τῇ περιεχοῦσῃ τὸν κόσμον αἰθερίῳ χαροπότητι προσεοικυῖαν. ἡ δ' ἀληθὴς αἰτία μία πάντων ἐστὶ · καθαροῦ γὰρ (ἢ φησιν ὁ Πλάτων) οὐ θεμιτὸν ἄπτεσθαι μὴ καθαρῷ. περισσωμα δὲ τροφῆς καὶ σκύβαλον οὐδὲν ἄγνόν, οὐδὲ καθαρὸν ἐστίν · ἐκ δὲ περιττωμάτων ἔρια καὶ λάχναι, καὶ τρίχες καὶ ὄνυχες ἀναφύονται καὶ βλαστάνουσι. γελοῖον οὖν ἦν, τὰς μὲν αὐτῶν τριχας ἐν ταῖς ἀγνείαις ἀποτίθεσθαι ξυρωμένους καὶ λειαινομένους πᾶν ὁμαλῶς τὸ σῶμα, τὰς δὲ τῶν θρεμμάτων ἀμπέχεσθαι καὶ φορεῖν. καὶ γὰρ τὸν Ἡσίοδον οἶσθαι δεῖ, λέγοντα ·

Μηδ' ἀπὸ πεντάζοιο θεῶν ἐν δαιτί
θαλείῃ
Αὔον ἀπὸ χλωροῦ τὰμνεν αἰθωνί σι-
δήρῳ ·

²¹f. οἱ μὲν γὰρ οὐδ' ὅλως. *Reiske.*

διδάσκειν, ὅτι δεῖ καθαρὸς τῶν τοιούτων
γενομένους ἐορτάζειν, οὐκ ἐν αὐταῖς ταῖς
ἱερουργίαις χρῆσθαι καθάρσει καὶ ἀφαιρέσει
τῶν περιττωμάτων. τὸ δὲ λῖνον φύεται μὲν ἐξ
ἀθανάτου τῆς γῆς, καὶ καρπὸν ἐδώδιμον ἀνα-
δίδωσι, λιτὴν δὲ παρέχει καὶ καθάραν ἐσθλῆτα,
καὶ τῷ σκέποντι.²² μὴ βαρύνουσιν, εὐάρμοστον
δὲ πρὸς πᾶσαν ὥραν · ἥκιστα δὲ φθειροποιόν,
ὡς λέγουσι · περὶ ὧν ἕτερος λόγος.

5. οἱ δὲ ἱερεῖς οὕτω δυσχεραίνουσι τὴν τῶν
περιττωμάτων φύσιν, ὥστε μὴ μόνον παραιτεῖσ-
θαι τῶν ὀσπρίων τὰ πολλὰ, καὶ τῶν κρεῶν τὰ
μήλεια καὶ ὕεια, πολλὴν ποιοῦντα περίττωσιν,
ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλας τῶν σιτίων ἐν ταῖς ἀγνείαις
ἀφαιρεῖν · ἄλλας τε πλείονας αἰτίας ἔχοντας,
καὶ τὸ ποτικωτέρας καὶ βρωτικωτέρας ποιεῖν
ἐπιθίγοντας τὴν ὄρεξιν. τὸ γὰρ (ὡς Ἀρισ-
ταγόρας ἔλεγε) διὰ τὸ πηγνυμένοις πολλὰ τῶν
μικρῶν ζώων ἐναποθνήσκειν ἀλισκόμενα μὴ
καθαρὸς λογίζεσθαι τοὺς ἄλλας, εὐθηδὲς ἐστί.

²² Humanum aliquid hic loci passus est Cl. Marklandus.
τῷ σκέποντι idem est, atque ἐν (vel ἅμα) τῷ σκέποντι.
quamvis tegat hominem, non tamen ideo gravat. Reiske.

λέγονται²³ δὲ καὶ τὸν Ἄπιν ἐκ φρέατος ἰδίου ποτίζειν, τοῦ δὲ Νεῖλου παντάπασιν ἀπείργειν, οὐ μισρὸν ἡγουμένος²⁴ τὸ ὕδωρ διὰ τὸν κροκόδειλον, ὥς ἔνιοι νομίζουσιν · (οὐδὲν γὰρ οὕτω τιμῇ²⁵ Αἰγυπτίοις, ὥς ὁ Νεῖλος) ἀλλὰ πιαίνειν δοκεῖ καὶ μάλιστα πολυσαρκίαν ποιεῖν τὸ Νειλῶον ὕδωρ πινόμενον. οὐ βούλονται δὲ τὸν Ἄπιν οὕτως ἔχειν, οὐδὲ ἑαυτοὺς, ἀλλὰ εὐσταλῇ καὶ κοῦφα ταῖς ψυχαῖς περικεῖσθαι τὰ σώματα, καὶ μὴ πιέζειν, μηδὲ καταθλίβειν ἰσχύοντι τῷ θνητῷ, καὶ βαρύνοντι τὸ θεῖον.

6. οἶνον δὲ οἱ μὲν ἐν Ἥλιου πόλει θεραπεύοντες τὸν θεόν, οὐκ εἰσφέρουσι τοπαράπαν εἰς τὸ ἱερόν, ὥς οὐ προσῆκον ἡμέρας²⁶ πίνειν, τοῦ κυρίου καὶ βασιλέας ἐφορῶντος · οἱ δ' ἄλλοι χρῶνται μὲν, ὀλίγῳ δέ. πολλὰς δ' αἰῶνας ἀγνείας ἔχουσιν, ἐν αἷς φιλοσοφοῦντες καὶ

²³ f. εὐηθὲς ἔστι λέγειν. λέγονται. *Reiske.*

²⁴ Facio cum Marklando ἡγοῦμενοι suadente. *Reiske.*

²⁵ οὕτω τίμιον, aut οὕτως ἐν τιμῇ. *Reiske.*

²⁶ Rectum esse ἡμέρας, et Squirrii coniectura nil opus esse sequentia euincunt, et de solis sacerdotibus sermonem hic esse monstrant praemissa; quapropter necesse non est sacerdotum nomen hic iterum inculcari. *Reiske.*

μανθάνοντες καὶ διδάσκοντες τὰ θεῖα διατελοῦσιν. οἱ δὲ βασιλεῖς καὶ μετρητὸν ἔπινον ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων (ὡς Ἑκαταῖος ἱστορήκεν) ἱερεῖς ὄντες · ἤρξαντο δὲ πίνειν ἀπὸ Ψαμμητίχου, πρότερον δ' οὐκ ἔπινον οἶνον, οὐδὲ ἔσπενδον, ὡς φίλιον θεοῖς, ἀλλ' ὡς αἷμα τῶν πολεμησάντων ποτὲ τοῖς θεοῖς, ἐξ ὧν οἶονται πεσόντων καὶ τῇ γῇ συμμιγέντων ἀμπέλους γενέσθαι. διὸ καὶ τὸ μεθύειν ἔκφρονας ποιεῖ καὶ παραπλήγας, ἅτε δὴ τῶν προγόνων τοῦ αἵματος ἐμπιπλαμένους. ταῦτα μὲν οὖν Εὐδοξος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆς περιόδου λέγεσθαί φησιν οὕτως ὑπὸ τῶν ἱερέων.

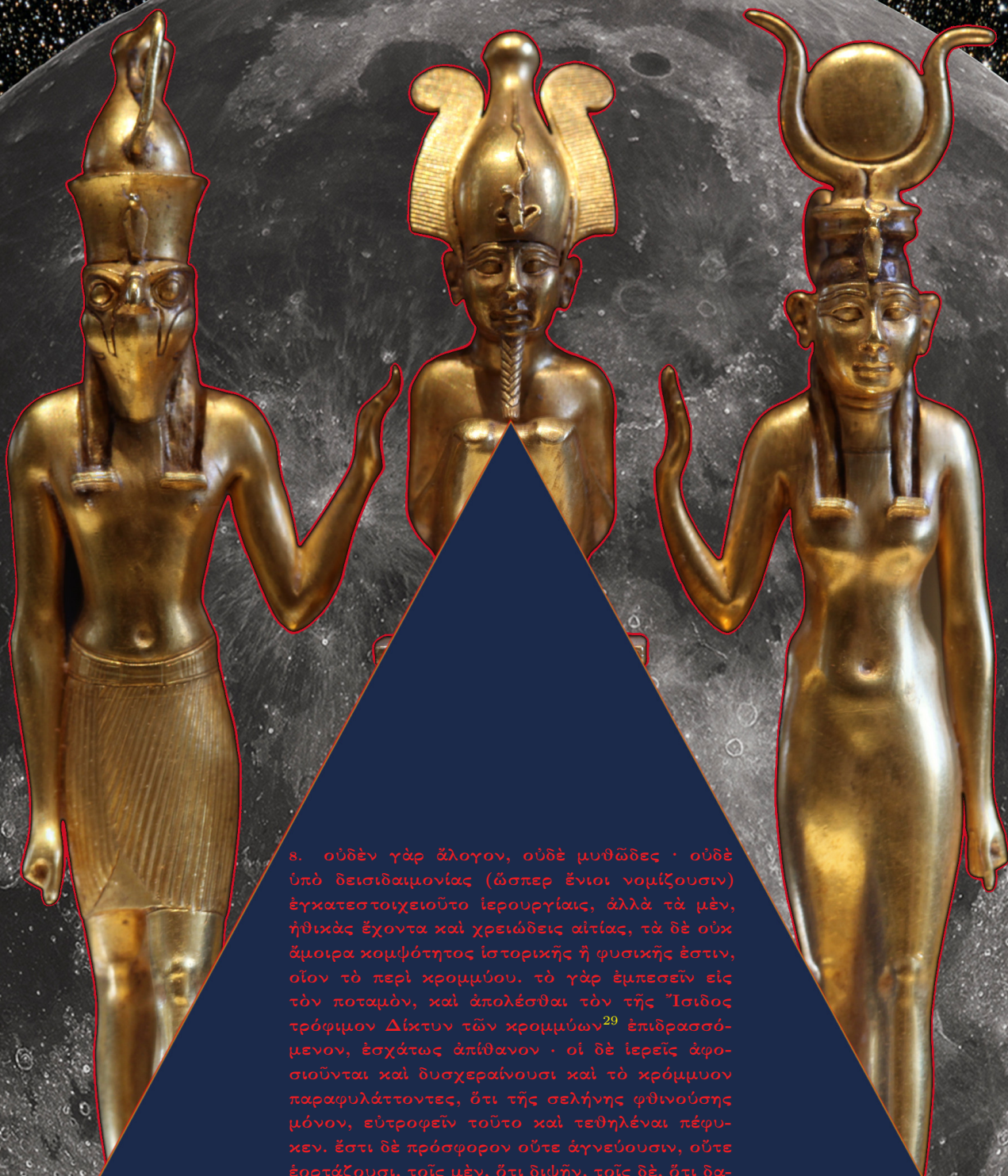
γ. ἰχθύων δὲ θαλαττίων, πάντες μὲν οὐ πάντων, ἀλλ' ἐνίων ἀπέχονται. καθάπερ ὀξύρυγχῖται τῶν ἀπ' ἄγκιστρον. σεβόμενοι γὰρ τὸν ὀξύρυγχον ἰχθύν, δεδίασι, μὴ ποτε τὸ ἄγκιστρον οὐ καθαρὸν ἔστιν ὀξύρυγχου περιπεσόντος αὐτῷ. Συνηῖται δὲ φάγγου · δοκεῖ γὰρ ἐπιόντι τῷ Νεῖλῳ συνεπιφαίνεσθαι, καὶ τὴν αὐξησιν ἀσμένους φράζειν αὐτάγγελος ὁρώμενος. οἱ δ' ἱερεῖς ἀπέχονται πάντων · πρώτου δὲ μηνὸς ἐνάτῃ τῶν ἄλλων Αἰγυπ-

τίων ἐκάστου πρὸ τῆς αὐλείου θύρας ὀπτὸν
ἰχθὺν κατεσθίωντος, οἱ ἱερεῖς οὐ γεύονται μὲν,
κατακαίουσι δὲ πρὸ τῶν θυρῶν τοὺς ἰχθῦς
· δύο λόγους ἔχοντες, ὧν τὸν μὲν ἱερὸν καὶ
περιττὸν αὖθις ἀναλήφομαι, συνάδοντα τοῖς
περὶ Ὀσίριδος καὶ Τυφῶνος ὁσίως φιλοσο-
φουμένοις · ὁ δ' ἐμφανὴς καὶ πρόχειρος, οὐκ
ἀναγκαῖον, οὐδὲ περιεργον²⁷ ὄψον ἀποφαίν-
ειν τὸν ἰχθύν, Ὅμηρῳ μαρτυρεῖ, μήτε Φαίακας
τοὺς ἄβροβίους, μήτε τοὺς Ἰθακησίου ἀνθρώ-
πους νησιώτας, ἰχθύσι χρωμένους ποιοῦντι,
μήτε τοὺς Ὀδυσσέως ἐταίρους ἐν πλῶ το-
σούτῳ καὶ ἐν θαλάττῃ, πρὶν εἰς ἐσχάτην ἐλθεῖν
ἀπορίαν. ὅλως δὲ καὶ τὴν θάλατταν ἐκ πυρὸς
ἡγῶνται καὶ²⁸ παρωρισμένην, οὐδὲ μέρος, οὐδὲ
στοιχεῖον, ἀλλὰ ἄλλοῖον περιττωμα διεφθορὸς
καὶ νοσῶδες.

²⁷ περιεργον] f. περισπούδαστον. Salmasius pro οὐδὲ
emendat ἀλλά, quo admissio, poterit περιεργον stare. *Reiske*.

²⁸ Post καὶ videtur ὕδατος excidisse. ex igni et aqua coalitum.
παρωρισμένον est eliminatum, παρὰ τοὺς ὅρους ἐκ-
βεβλημένον, extra terminos eiectionum. *Reiske*.

8. οὐδὲν γὰρ ἄλογον, οὐδὲ μυθῶδες · οὐδὲ
ὑπὸ δεισιδαιμονίας (ὥσπερ ἔνιοι νομίζουσιν)
ἐγκατεστοιχειοῦτο ἱερουργίαις, ἀλλὰ τὰ μὲν,
ἡθικὰς ἔχοντα καὶ χρειώδεις αἰτίας, τὰ δὲ οὐκ
ἄμοιρα κομψότητος ἱστορικῆς ἢ φυσικῆς ἐστίν,
οἷον τὸ περὶ κρομμύου. τὸ γὰρ ἐμπεσεῖν εἰς
τὸν ποταμὸν, καὶ ἀπολέσθαι τὸν τῆς Ἰσιδος
τρόφιμον Δίκτυν τῶν κρομμύων²⁹ ἐπιδρασσό-
μενον, ἐσχάτως ἀπίθανον · οἱ δὲ ἱερεῖς ἀφο-
σιοῦνται καὶ δυσχεραίνουσι καὶ τὸ κρόμμυον
παραφυλάττοντες, ὅτι τῆς σελήνης φθινοῦσης
μόνον, εὐτροφεῖν τοῦτο καὶ τεθηλέναι πέφυ-
κεν. ἔστι δὲ πρόσφορον οὔτε ἀγνεύουσιν, οὔτε
ἐορτάζουσι, τοῖς μὲν, ὅτι διψῇ, τοῖς δὲ, ὅτι δα-
κρύειν ποιεῖ τοὺς προσφερομένους. ὁμοίως δὲ
καὶ τὴν ὕν ἀνίερων ζῶον ἡγοῦνται. ὥς μάλιστα
γὰρ ὀχεύεσθαι δοκεῖ τῆς σελήνης φθινοῦσης ·
καὶ τῶν τὸ γάλα πινόντων ἐξανθεῖ τὰ σώματα
λέπραν καὶ ψωρικὰς τραχύτητας. τὸν δὲ λόγον
· ὃν θύοντες ἅπαξ ὕν ἐν πανσελήνῳ, κατεσ-

²⁹ Δίκτυν, οὐ κρομμύων] Videtur omnino particula ne-
gans esse expungenda, ut reiiciat fabulam absurdam auctor,
quae Dictyn cepe captantem in aquam incidisse perhiberet.
Xylander.

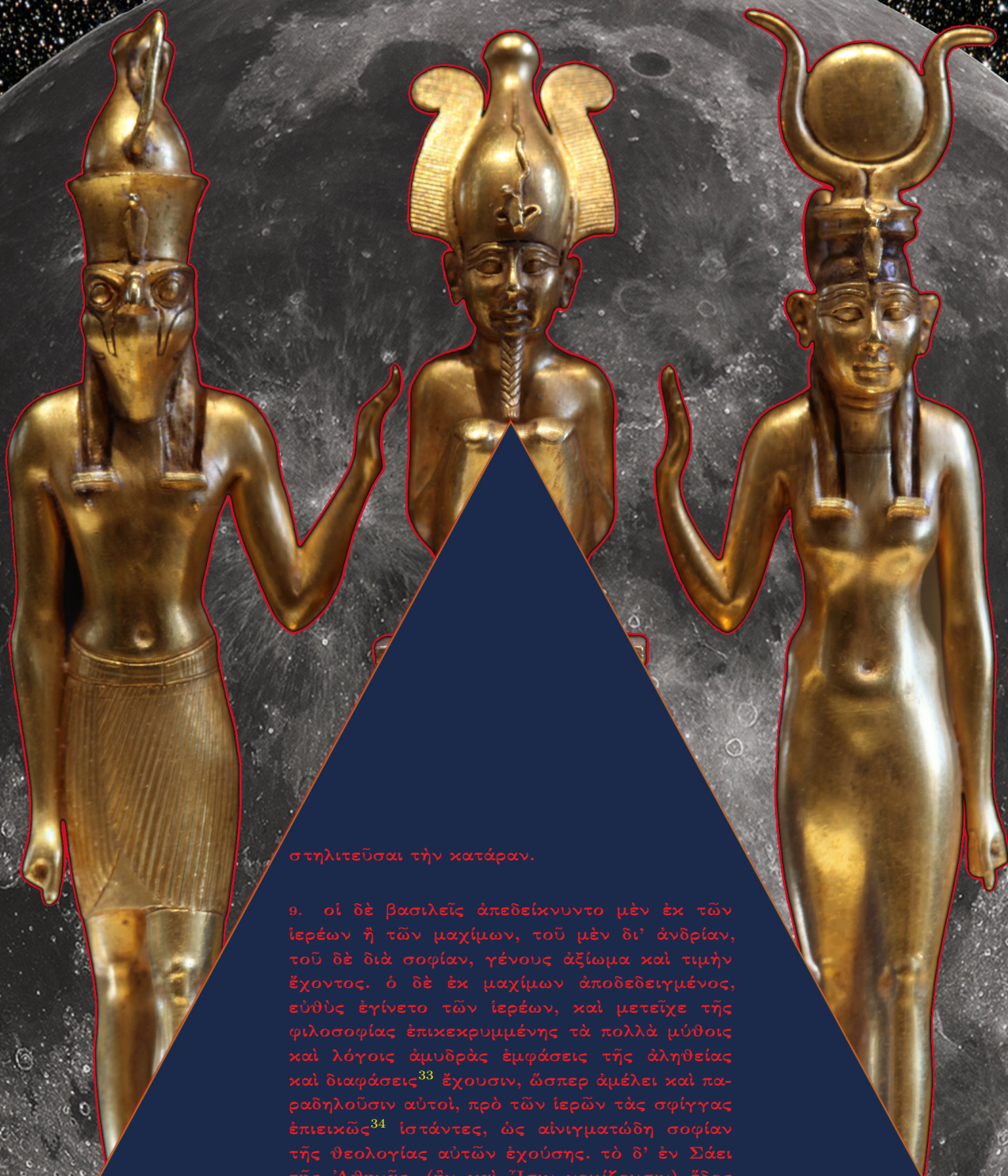

θίοντες ἐπιλέγουσιν, ὡς ὁ Τυφὼν ὕν διώκων
πρὸς τὴν πανσέληνον, εὗρε τὴν ξυλίνην σο-
ρὸν, ἐν ᾗ τὸ σῶμα τοῦ Ὁσίριδος ἔκειτο, καὶ
διέῤῥιψεν, οὐ πάντες ἀποδέχονται παρακουσ-
μάτων³⁰ ὥσπερ ἄλλα πολλὰ νομίζοντες · ἀλλὰ
τρυφήν γε καὶ πολυτέλειαν καὶ ἡδυπάθειαν
οὕτω προβάλλεσθαι τοὺς παλαιοὺς λέγουσιν,
ὥστε καὶ στήλην ἔφασαν ἐν Θήβαις ἐν τῷ ἱερῷ
κεῖσθαι κατάρας ἐγγεγραμμένας ἔχουσας
κατὰ Μείνιος τοῦ βασιλέως, ὃς πρῶτος Αἰγυπ-
τίους τῆς ἀπλοῦτου καὶ ἀχρημάτου καὶ λιτῆς
ἀπήλλαξε διαίτης. λέγεται δὲ καὶ Τέχνατις,
ὁ Βακχόρεως³¹ πατήρ, στρατεύων ἐπ' Ἀρα-
βας, τῆς ἀποσκευῆς βραδυνοῦσης, ἡδέως τῷ
προστυχόντι σιτίῳ χρησάμενος, εἶτα κοιμη-
θεὶς βαθὺν ὕπνον ἐπὶ στιβάδος, ἀσπάσασθαι
τὴν εὐτέλειαν · ἐκ δὲ τούτου καταράσασθαι
τῷ Μεινίῳ, καὶ τῶν ἱερέων ἐπαινεσάντων,³²

³⁰ παρακουσμάτων si recte legitur, ἔλλειψις est parti-
culae indefinitae. fortassis παρακουσμάτων. *Xylander.*

³¹ Βακχόρεως.] aliis βόκχορις scribitur, et ipsi nostro
Plutarcho in vita Demetrii. *Xylander.*

³² ἐπαινεσάντων si bene habet, idem significat, atque
συναίνεσάντων, *consentientibus.* mallet tamen aut hoc,
aut ἐπινευσάντων. *Reiske.*

στηλιτεῦσαι τὴν κατάραν.

9. οἱ δὲ βασιλεῖς ἀπεδείκνυντο μὲν ἐκ τῶν
ιερέων ἢ τῶν μαχίμων, τοῦ μὲν δι' ἀνδρίαν,
τοῦ δὲ διὰ σοφίαν, γένους ἀξίωμα καὶ τιμὴν
ἔχοντος. ὁ δὲ ἐκ μαχίμων ἀποδεδειγμένος,
εὐθύς ἐγίνετο τῶν ιερέων, καὶ μετεῖχε τῆς
φιλοσοφίας ἐπιεκρυμμένης τὰ πολλὰ μύθοις
καὶ λόγοις ἀμυδράς ἐμφάσεις τῆς ἀληθείας
καὶ διαφάσεις³³ ἔχουσιν, ὥσπερ ἀμέλει καὶ πα-
ραδηλοῦσιν αὐτοῖ, πρὸ τῶν ιερῶν τὰς σφίγγας
ἐπεικῶς³⁴ ἰστάντες, ὡς αἰνιγματώδη σοφίαν
τῆς θεολογίας αὐτῶν ἐχούσης. τὸ δ' ἐν Σάει
τῆς Ἀθηνᾶς, (ἣν καὶ Ἴσιν νομίζουσιν) ἔδος
ἐπιγραφὴν εἶχε τοιαύτην, Ἐγὼ εἰμι πᾶν τὸ
γεγονός, καὶ ὄν, καὶ ἐσόμενον · καὶ τὸν ἐμὸν
πέπλον οὐδεὶς πω θνητὸς ἀπεκάλυψεν. ἔτι δὲ
τῶν πολλῶν νομιζόντων ἴδιον παρ' Αἰγυπτίοις
ὄνομα τοῦ Διὸς εἶναι τὸν Ἀμοῦν, (ὃ παρά-
γοντες ἡμεῖς Ἀμμωνα λέγομεν) Μανεθῶς

³³ διαφάσεις idem est, atque διαφάσεις, *dimicationes*,
velut lucis per spissas tenebras. Reiske.

³⁴ ἐπεικῶς] *plerumque. Reiske.*

μὲν ὁ Σεβεννίτης τὸ κεκρυμμένον οἶεται καὶ
τὴν κρύψιν ὑπὸ ταύτης δηλοῦσθαι τῆς φωνῆς
· Ἐκαταῖος δὲ ὁ Ἀβδηρίτης³⁵ φησὶ τούτῳ καὶ
πρὸς ἀλλήλους τῷ ῥήματι χρῆσθαι τοὺς Αἰγυπ-
τίους, ὅταν τινὰ προσκαλῶνται. προσκλητικὴν
γὰρ εἶναι τὴν φωνήν. διὸ τὸν πρῶτον θεὸν
τῷ παντὶ τὸν αὐτὸν νομίζουσιν, ὡς ἀφανῆ καὶ
κεκρυμμένον ὄντα, προσκαλοῦμενοι καὶ παρα-
καλοῦντες ἐμφανῆ γενέσθαι καὶ δῆλον αὐτοῖς
Ἀμοῦν λέγουσιν.

10. ἡ μὲν οὖν εὐλάβεια τῆς περὶ τὰ θεῖα σοφίας
Αἰγυπτίων, τοσαύτη ἦν. μαρτυροῦσι δὲ³⁶ καὶ
τῶν Ἑλλήνων οἱ σοφώτατοι, Σόλων, Θαλῆς,
Πλάτων, Εὐδόξος, Πυθαγόρας (ὡς δ' ἔνιοι
φασί, καὶ Λυκοῦργος) εἰς Αἴγυπτον ἀφικόμε-
νοι, καὶ συγγενόμενοι τοῖς ἱερεῦσιν. Εὐδο-

³⁵ Ἀβδηρίτης] *Abdera*, non *Audera*, "Ἀβδηρα, non
Ἀῦδηρα, scribendum constat. Antiqui autem literam β sic
pingebant, ut literae u non esset absimilis, sicut etiam in
pronunciatione paulatim aberratum fuit. Sed haec alias.
Fuisse Hecataeum Abderitam ex Strabone et aliis constat,
sicque etiam ab Eusebio citatur lib. προπαρασκ. θ. et alibi.
Xylander.

³⁶ μαρτυροῦσι δ' αὐτῇ καὶ τῶν — *Reiske*.

ξον μὲν οὖν Χονούφεώς φησι³⁷ Μεμφίτου
διακοῦσαι · Σόλωνα δὲ, Σόγχιτος Σαίτου ·
Πυθαγόραν δὲ, Οἰνούφεως Ἑλίουπολίτου. μά-
λιστα δὲ οὗτος, ὥς ἔοικε, θαυμασθεὶς καὶ
θαυμάσας τοὺς ἄνδρας, ἀπεμιμήσατο τὸ συμ-
βολικὸν αὐτῶν καὶ μυστηριῶδες, ἀναμίξας
αἰνίγμασι τὰ δόγματα · τῶν γὰρ καλουμένων
γραμματῶν ἱερογλυφικῶν³⁸ οὐθὲν ἀπολείπει
τὰ πολλὰ τῶν Πυθαγορικῶν παραγγελμάτων,
οἷόν ἐστι τὸ Μὴ ἐσθίειν ἐπὶ δίφρου, μὴδ' ἐπὶ
χοίνικος καθῆσθαι, μὴδὲ φοίνικα φυτεύειν,
μὴδὲ πῦρ μαχαίρῃ σκαλεύειν ἐν οἰκίᾳ. δο-
κῶ δ' ἔγωγε καὶ τὸ τὴν μονάδα τοὺς ἄνδρας
ὀνομάζειν Ἀπόλλωνα, καὶ δυάδα τὴν Ἄρτε-
μιν, Ἀθηνᾶν δὲ τὴν ἑβδομάδα, Ποσειδῶνα δὲ
τὸν πρῶτον κύβον, εἰκέναι τοῖς ἐπὶ ἱερῶν
ἰδρυμένοις, καὶ δρωμένοις νῆ Δία³⁹ καὶ γρα-
φομένοις. τὸν γὰρ βασιλέα καὶ κύριον Ὅσιριν

³⁷ χονούφεώς φησι] Lego φασι. alias interciderit aucto-
ris nomen. *Xylander*.

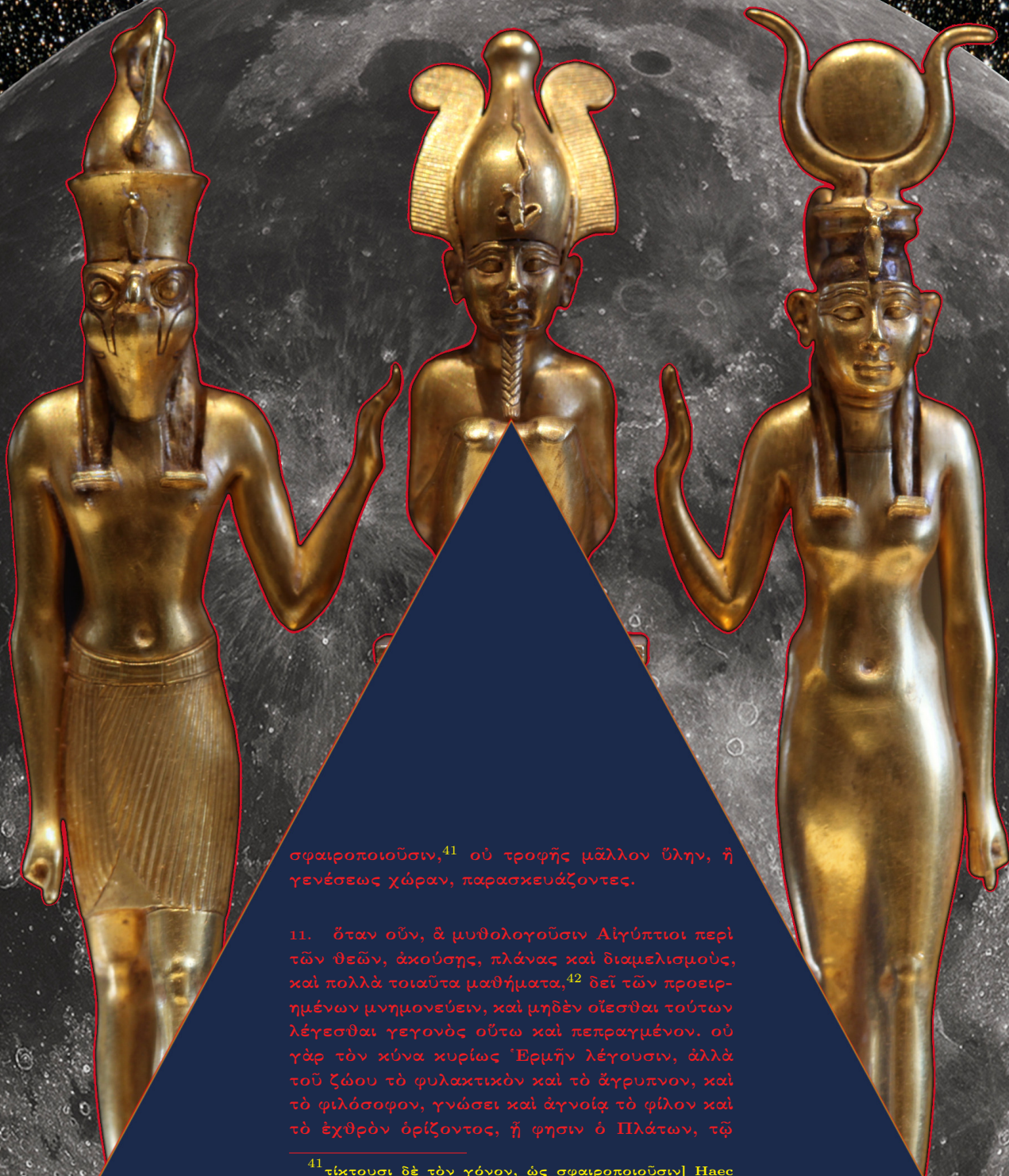
³⁸ καλουμένων ἱερογλυφικῶν γραμματῶν. *Reiske*.

³⁹ f. ἐπὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱερῶν ἰδρυμένοις νῆ Δία καὶ
γραφομένοις. Nam illud καὶ δρωμένοις est indicatio prau-
ae variae lectionis. *Reiske*.

ὀφθαλμῷ καὶ σκήπτρῳ γράφουσιν. ἔνιοι δὲ καὶ τοῦνομα διερμηνεύουσι πολυόφθαλμον, ὡς τὸ μὲν οὐκ, τὸ πολὺ · τοῦ δὲ ἴρι τὸν ὀφθαλμὸν Αἰγυπτίᾳ γλώττῃ φράζοντες · τὸν δ' οὐρανόν, ὡς ἀγήρω διὰ ἀιδιότητα καρδίᾳ θυμὸν ἐσχάρας⁴⁰ ὑποκειμένης. ἐν δὲ Θήβαις εἰκόνες ἦσαν ἀνακειμέναι δικαστῶν ἄχειρες · ἡ δὲ τοῦ ἀρχιδικαστοῦ, καταμύουσα τοῖς ὄμμασιν, ὡς ἄδωρον ἅμα τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀνέντευκτον οὖσαν. τοῖς δὲ μαχίμοις κἀνθαρος ἦν γλυφὴ σφαγίδος · οὐ γάρ ἐστι κἀνθαρος θήλυς, ἀλλὰ πάντες ἄρσενες. τίχτουσι δὲ τὸν γόνον, ὡς

⁴⁰ καρδία θυμὸν ἐσχάρας] θυμὸν illud vitiosum est. Legendum existimo θυμιατηρίου. ac fieri potest, ut ἐσχάρας huius, aut hoc ἐσχάρας glossema sit, inque textum culpa librarii insertum. Orus Apollo, qui circumfertur, sic scribit: Αἰγυπτὸν γράφοντες, θυμιατήριον καίόμενον ζωγράφουσιν, καὶ ἐπάνω καρδίαν. Atqui constat ex Hermetis Trismegisti Asclepio, quem Apuleius transtulit in Latinum sermonem, fol. Aldino 183. b. Aegyptum coeli fuisse imaginem, ut mirum minime sit corde in foco ardente posito utrumque fuisse repraesentatum. Xylander. f. καρδία ἐπὶ θωμῶν, ἐσχάρας ὑποκειμένης. exprimunt imaginem coeli pingendo corde acerbis lignorum superposito, in ara exstructis. Reiske.

σφαιροποιούσιν,⁴¹ οὐ τροφῆς μᾶλλον ὕλην, ἢ γενέσεως χώραν, παρασκευάζοντες.

11. ὅταν οὖν, ἃ μυθολογοῦσιν Αἰγύπτιοι περὶ τῶν θεῶν, ἀκούσης, πλάνας καὶ διαμελισμούς, καὶ πολλὰ τοιαῦτα μαθήματα,⁴² δεῖ τῶν προειρημένων μνημονεύειν, καὶ μηδὲν οἴεσθαι τούτων λέγεσθαι γεγονὸς οὕτω καὶ πεπραγμένον. οὐ γὰρ τὸν κύνα κυρίως Ἑρμῆν λέγουσιν, ἀλλὰ τοῦ ζώου τὸ φυλακτικὸν καὶ τὸ ἄγρυπνον, καὶ τὸ φιλόσοφον, γνώσει καὶ ἀγνοίᾳ τὸ φίλον καὶ τὸ ἐχθρὸν ὀρίζοντος, ἣ φησιν ὁ Πλάτων, τῷ

⁴¹ τίκτουσι δὲ τὸν γόνον, ὡς σφαιροποιούσιν] Haec quoque verba sunt vitiosa. Infra res utcumque melius explicatur. neque piget alia adscribere, quae sententiam saltem explanent. Sic ergo saltem explanent. Sic ergo Porphyrius περὶ τῆς τῶν ἐμψύχων ἀποχῆς apud Eusebium lib. 3. praeparat. Evangelicae: Κανθάρου δὲ ἀμαθῆς μὲν βδελυχθεῖν ἂν, ἀγνώμων ὑπάρχον τῶν θεῶν. Αἰγύπτιοι δὲ ἐσέφθησαν, ὡς εἰκόνα ἡλίου ἐμψυχόν. Κάνθαρος γὰρ πᾶς ἄρρην, καὶ ἀφίεις τὸν θορόν ἐν τέλματι, καὶ ποιήσας σφαιροειδῆ, τοῖς ὀπισθίοις ἀνταναφέρει ποσὶν, ὡς ἥλιος οὐρανὸν, καὶ περίοδον ἡμερῶν ἐκδέχεται σεληνιακὴν. Xylander. Congruit cum coniecturis virorum doctorum postea ad h. l. quae haec erat: τὸν γόνον εἰς κόπρον, ἣν σφαιροποιούσιν. Reiske.

⁴² Pro μαθήματα scribe παθήματα. nam hic quidem plenissime τὰ παθήματα γέγονε μαθήματα. Xylander. Salmasius quoque παθήματα correxerat. Reiske.

λογιωτάτῳ τῶν θεῶν κυνικουοῦσιν.⁴³ οὐδὲ τὸν ἥλιον ἐκ λωτοῦ νομίζουσι βρέφος ἀνίσχειν νεο-
γιλόν, ἀλλ' οὕτως ἀνατολὴν ἡλίου γράφουσι,
τὴν ἐξ ὑγρῶν ἡλίου γινομένην ἀναψιν αἰνι-
τόμενοι. καὶ γὰρ τὸν ὁμότατον Περσῶν βα-
σιλέα καὶ φοβερώτατον Ὀχον⁴⁴ ἀποκτείναντα
πολλοὺς, τέλος δὲ καὶ τὸν Ἀπιν ἀποσφάξαντα
καὶ καταδειπνήσαντα μετὰ τῶν φίλων, ἐκάλε-
σαν μάχαιραν, καὶ καλοῦσι μέχρι νῦν οὕτως ἐν
τῷ καταλόγῳ τῶν βασιλέων, οὐ κυρίως δὴπου
τὴν οὐσίαν αὐτοῦ σημαίνοντες, ἀλλὰ τοῦ τρό-
που τὴν σκληρότητα καὶ κακίαν ὁργάνῳ φονικῷ
παρεικάζοντες. οὕτω δὴ τὰ περὶ θεῶν ἀκούσα-
σα καὶ δεχομένη παρὰ τῶν ἐξηγουμένων τὸν
μῦθον ὁσίως καὶ φιλοσόφως, καὶ δρῶσα μὲν
ἀεὶ καὶ διαφυλάττουσα τῶν ἱερῶν τὰ νενομισ-
μένα, τοῦ δ' ἀληθῆ δόξαν ἔχειν περὶ θεῶν, μη-
δὲν οἰομένη μᾶλλον μῆτε θύσειν, μῆτε ποιήσειν

⁴³ κυνικουοῦσιν] Monstrum hoc vocabuli vestigia tamen
veri retinet, quod est haud dubie προσοικειοῦσιν. Locus
Platonis est prope finem libri secundi de Republica. *Xylan-*
der.

⁴⁴ Herodotum si sequaris, dicendus erit Plutarchus me-
moriam lapsus fuisse, ut Ochum pro Cambyse nominaret, sed
alios auctores, et in his Dinonem, fuit secutus. *Reiske.*

αὐτοῖς κεχαρισμένον, οὐδὲν ἔλαττον ἀποφεύ-
ξοιο κακὸν ἀθεότητος δεισιδαιμονίαν.

12. λέγεται δὲ ὁ μῦθος οὗτος⁴⁵ ἐν βραχυτάτοις
ὥς ἔνεστι⁴⁶ μάλιστα · τῶν ἀχρήστων σφόδρα
καὶ περιττῶν ἀφαιρεθέντων τῆς Ῥέας φασι
κρύφα τῷ Κρόνῳ συγγενομένης, αἰσθόμενον
ἐπαράσασθαι τὸν ἥλιον αὐτῇ μῆτε μηνί, μῆτε
ἐνιαυτῷ⁴⁷ τεκεῖν · ἐρῶντα δὲ τὸν Ἑρμῆν τῆς
θεοῦ συνελθεῖν, εἴτα παίζαντα πέττια πρὸς τὴν
σελήνην, καὶ ἀφελόντα τῶν φώτων ἐκάστου

⁴⁵ οὕτως Baxteri mihi quoque in mentem venerat. *Reiske.*

⁴⁶ ὥν ἔνεστι. *Reiske.*

⁴⁷ μῆτε μηνί, μῆτε ἐν αὐτῷ] Locus hic corruptus est, quem ex coniectura puto restitui posse. ea quam sit erudita, iudicent alii, aut potius explodant eam, meliori emendatione ipsi de suo prolata. Sic ergo intelligo: Solem Rheae ex incesto cum Saturno concubitu gravidae imprecatum, ut neque in mense, neque in anno, id est (ut ipse putabat) nunquam pareret. Mercurium tamen astu usum, inter ludendum cum Luna vicisse certas dierum portiones, quibus a Luna persolutis, quinque dies confecerit, quos anno extra ordinem adderet, ita ut puerperium Rheae in eos dilatum, neque in annum, qui erat 360. dierum, neque in menses, qui extra annum nullibi ulli erant, incideret: itaque execrationem solis eluserit. Haec si non pessime conieci, sic fuisse a Plutarcho scriptum credibile est: Μῆτε μηνί, μῆτε ἐνιαυτῷ τεκεῖν. forte etiam ἐν inserto: μῆτε ἐν μηνί, μῆτε ἐν ἐνιαυτῷ. *Xylander.*

τὸ ἐβδομηκοστὸν, ἐκ πάντων ἡμέρας πέντε
 συνελθεῖν,⁴⁸ καὶ ταῖς ἐξήκοντα καὶ τριακοσίαις
 ἐπάγειν,⁴⁹ ἃς νῦν ἐπαγομένας Αἰγύπτιοι καλοῦ-
 σι, καὶ τῶν θεῶν γενεθλίους ἄγουσι⁵⁰ · τῇ μὲν
 πρώτῃ τὸν Ὅσιριν γενέσθαι, καὶ φωνὴν αὐτῷ
 ταχθέντι⁵¹ συνεκπεσεῖν, ὥς ἀπάντων⁵² κύριος
 εἰς φῶς πρόεισιν. ἔνιοι δὲ Παμύλην τινὰ λέ-
 γουσιν ἐν Θήβαις ὑδρευμένην ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ
 Διὸς φωνὴν ἀκοῦσαι, διακελευομένην ἀνειπεῖν
 μετὰ βοῆς, ὅτι μέγας βασιλεὺς εὐεργέτης Ὅσι-
 ρις γέγονε · καὶ διὰ τοῦτο θρέψαι τὸν Ὅσιριν,
 ἐγχειρήσαντος⁵³ αὐτῷ⁵⁴ τοῦ Κρόνου, καὶ τὴν
 τῶν Παμυλίων ἐορτὴν αὐτῷ τελεῖσθαι, Φαλλη-

⁴⁸ ἡμέρας πέντε συνελθεῖν] Vellem συνελθεῖν, *concinnare, in summam contrahere*. Xylander. Squiril dubium Xylandrinae emendationi certissimae oppositum nullius ponderis est. nullus enim est auctor, in quo συνελθεῖν sensu *contrahendi* non occurrat. *Reiske*.

⁴⁹ ἐπάγειν, in Aor. 2. *Reiske*.

⁵⁰ Post ἄγουσι videtur λέγοντες excidisse. *Reiske*.

⁵¹ Salmasius quoque ταχθέντι correxerat. *Reiske*.

⁵² ὥς ὁ πάντων. *Reiske*.

⁵³ Salmasius quoque ἐγχειρίσαντος correxerat. *Reiske*.

⁵⁴ ἐγχειρήσαντος αὐτῷ] Haec duo αὐτῷ puto in foemininum αὐτῇ mutanda, si quidem Pamyla mulier fuit ὑδρευομένη. *Xylander*.

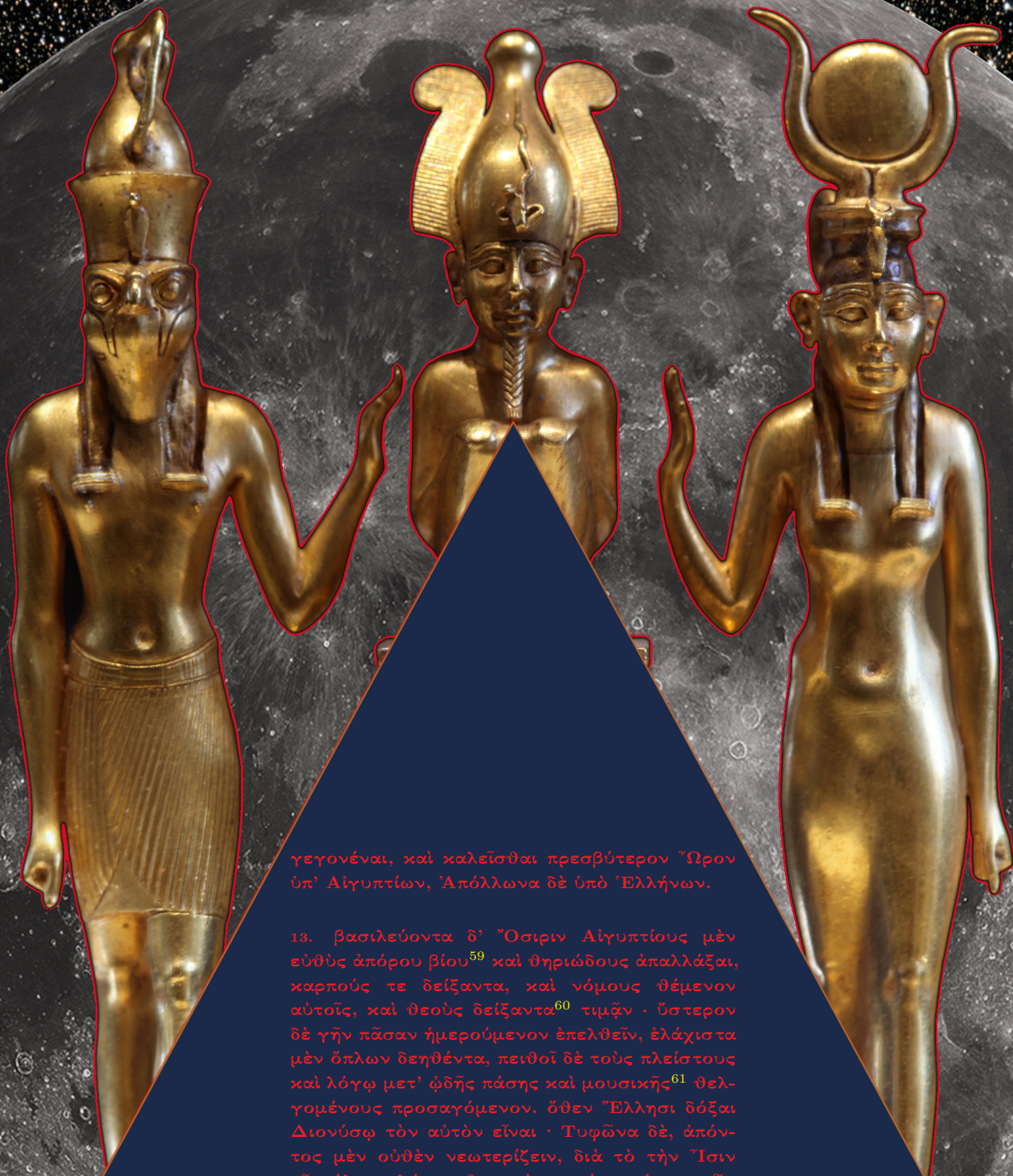
φορίους ἐοικυῖαν. τῇ δὲ δευτέρᾳ τὸν Ἀρούηριν, ὃν Ἀπόλλωνα, ὃν⁵⁵ καὶ πρεσβύτερον Ὠρον ἔνιοι καλοῦσι · τῇ τρίτῃ δὲ Τυφῶνα, μὴ καιρῷ, μηδὲ κατὰ χώραν, ἀλλ' ἀναρρήξαντα πληγῇ διὰ τῆς πλευρᾶς ἐξάλλεσθαι⁵⁶ · τετάρτῃ δὲ τὴν Ἴσιν ἐν πανύγροις γενέσθαι, τῇ δὲ πέμπτῃ Νέφθην, ἣν καὶ Τελευτήν καὶ Ἀφροδίτην, ἔνιοι δὲ καὶ Νίκην ὀνομάζουσιν. εἶναι δὲ τὸν μὲν Ὅσιριν ἐξ ἡλίου καὶ τὸν Ἀρούηριν, ἐκ δὲ Ἑρμοῦ τὴν Ἴσιν, ἐκ δὲ τοῦ Κρόνου τὸν Τυφῶνα καὶ τὴν Νέφθην. διὸ καὶ τὴν τρίτην⁵⁷ τῶν ἐπαγομένων, ἀποφράδα νομίζοντες οἱ βασιλεῖς, οὐκ ἐχρημάτιζον, οὐδ' ἐθεράπευον αὐτοὺς, μέχρι νυκτός. τιμᾶσθαι δὲ τῷ Τυφῶνι⁵⁸ τὴν Νέφθην. Ἴσιν δὲ καὶ Ὅσιριν ἐρῶντας ἀλλήλων, καὶ πρηνὴ γενέσθαι κατὰ γαστρός ὑπὸ σκότῳ συνεῖναι. ἔνιοι δὲ φασὶ καὶ τὸν Ἀρούηριν οὕτω

⁵⁵ ὃν secundum delend. v. p. 403. 9. *Reiske*.

⁵⁶ ἐξαλέσθαι in Aor. 2. *exsiliisse. Reiske*.

⁵⁷ f. τὴν τρίτην καὶ τὴν πέμπτῃ τῶν ἐπαγ. deinde perinde erit, ἀποφράδα, an ἀποφράδας, legas. *Reiske*.

⁵⁸ τιμᾶσθαι δὲ τῷ Τυφῶνι] forte γήμασθαι, ut mox ostendam. ἐν πανύγροις ante, intellexi, *Panygra* loci esse nomen. Infra νέφθως per u constanter scribitur: itaque hic quoque sic scripsi. *Xylander*.

γεγονέναι, καὶ καλεῖσθαι πρεσβύτερον Ὀρον
ὑπ' Αἰγυπτίων, Ἀπόλλωνα δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων.

13. βασιλεύοντα δ' Ὅσιριν Αἰγυπτίους μὲν
εὐθύς ἀπόρου βίου⁵⁹ καὶ θηριώδους ἀπαλλάξαι,
καρπούς τε δείξαντα, καὶ νόμους θέμενον
αὐτοῖς, καὶ θεοὺς δείξαντα⁶⁰ τιμᾶν · ὕστερον
δὲ γῆν πᾶσαν ἡμερούμενον ἐπελθεῖν, ἐλάχιστα
μὲν ὀπλων δεηθέντα, πειθοῖ δὲ τοὺς πλείστους
καὶ λόγῳ μετ' ᾧδῆς πάσης καὶ μουσικῆς⁶¹ θελ-
γομένους προσαγόμενον. ὅθεν Ἑλλῆσι δόξαι
Διονύσῳ τὸν αὐτὸν εἶναι · Τυφῶνα δὲ, ἀπόν-
τος μὲν οὐθὲν νεωτερίζειν, διὰ τὸ τὴν Ἴσιν
εὖ μάλα φυλάττεσθαι καὶ προσέχειν ἐγκρατῶς
ἔχουσιν, ἐπανελθόντι δὲ δόλον μηχανᾶσθαι,
συνωμότας ἄνδρας ἐβδομήκοντα καὶ δύο πε-
ποιημένον, καὶ συνεργὸν ἔχοντα βασίλισσαν
ἐξ Αἰθιοπίας παροῦσαν, ἣν ὀνομάζουσιν Ἀσώ

⁵⁹ βίου etiam Salmasius correxerat pro βίους, quod in
Stephanina est. *Reiske.*

⁶⁰ θεοὺς καταδείξαντα. Verbum καταδεικνύειν propri-
um est de illis, qui primi usum alicuius rei et modum
eius aut comparandae, aut perficiendae, humano generi
monstrarunt, qui primi aliquid instituerunt. *Reiske.*

⁶¹ μετ' ᾧδῆς καὶ πάσης μουσικῆς. *Reiske.*

· τοῦ δὲ Ὀσίριδος ἐκμετρησάμενον λάθρα τὸ σῶμα, καὶ κατασκευάσαντα πρὸς τὸ μέγεθος λάρνακα καλὴν καὶ κεκοσμημένην περιττῶς, εἰσενεγκεῖν εἰς τὸ συμπόσιον. ἡσθέντων δὲ τῇ ὄψει καὶ θαυμασάντων, ὑποσχέσθαι τὸν Τυφῶνα μετὰ παιδιᾶς, ὃς ἂν ἐγκατακλεισθεὶς ἐξισωθεῖη διδόναι δῶρον αὐτῷ τὴν λάρνακα. πειρωμένων δὲ πάντων καθ' ἕκαστον, ὡς οὐδεὶς ἐνήρμοτεν, ἐμβάντα τὸν Ὀσίριν κατακλιθῆναι. τοὺς δὲ συνόντας ἐπιδραμόντας ἐπιβρίψαι τὸ πῶμα, καὶ τὰ μὲν γόμοις καταλαβόντας⁶² ἔξωθεν, τῶν δὲ θερμοῦ μολίβδου⁶³ καταχεαμένων ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐξενεγκεῖν, καὶ μεθεῖναι διὰ τοῦ Ταναΐτικου στόματος εἰς τὴν θάλασσαν, ὃ διὰ τοῦτο μισητὸν ἐστὶ νῦν,⁶⁴ καὶ κατάπτυστον ὀνομάζειν Αἰγυπτίους. ταῦτα δὲ πραχθῆναι λέγουσιν ἐβδόμῃ ἐπὶ δέκα μηνὸς Ἀθῶρ, ἐν ᾧ τὸν σκορπίον ὁ ἥλιος διέξεισιν, ὃγδοον ἔτος καὶ εἰκοστὸν ἐκείνου βασιλεύοντος Ὀσίριδος. ἔνιοι δὲ βεβιωκέναι φασὶν αὐτόν, οὐ

⁶² καὶ τῶν μὲν γόμοις καταλαβόντων. *Salmasius*.

⁶³ θερμοῦ μολίβδου tueor. *Reiske*.

⁶⁴ Aut ἔτι νῦν, aut ἔς τε νῦν. prius praefero. *Reiske*.

βεβασιλευκέναι χρόνον τοσοῦτον.

14. πρώτων δὲ τῶν τὸν περὶ Χέννιν⁶⁵ οἰ-
κούντων τόπον πανῶν καὶ σατύρων τὸ πάθος
αἰσθημένων, καὶ λόγων⁶⁶ ἐμβαλόντων περὶ τοῦ
γεγονότος, τὰς μὲν αἰφνιδίους τῶν ὄχλων τα-
ραχὰς καὶ πτυήσεις ἐτι νῦν διὰ τοῦτο πανικὰς
προσαγορεύσθαι · τὴν δ' Ἰσιν αἰσθημένην,
κεῖρεσθαι μὲν ἐνταῦθα τῶν πλοκάμων ἓνα καὶ
πένθιμον στολὴν ἀναλαβεῖν, ὅπου τῇ πόλει⁶⁷
μέχρι νῦν ὄνομα Κοπτῶ. ἕτεροι δὲ τοῦνομα ση-
μαίνειν οἶονταί στέρησιν · τὸ γὰρ ἀποστερεῖν,
κόπτειν λέγουσι. πλανωμένην δὲ πάντη καὶ
ἀποροῦσαν, οὐδένα προσελθεῖν ἀπροσαύδητον,
ἀλλὰ καὶ παιδαρίοις συντυχοῦσαν, ἐρωτᾶν περὶ
τῆς λάρνακος. τὰ δ' ἔτυχεν ἑωρακότα, καὶ φρά-
σαι τὸ στόμα, δι' οὗ τὸ ἀγγεῖον οἱ φίλοι τοῦ
Τυφῶνος εἰς τὴν θάλασσαν ἔωσαν, ἐκ τούτου

⁶⁵ Χέννιν] Forte Χέμμιν, *Chemmin*, qui locus est Aegypti
celebris. Versu 5. ἐκεῖνο pro ἐκεῖνου omnino legendum
fuit. Κοπτῶ a Strabone et aliis Κοπτοὺς scribitur. Infra
est ἐν Κοπτῶ. *Xylander*.

⁶⁶ λόγον etiam Salmasius correxerat. *Reiske*.

⁶⁷ f. ὅπου πόλις, ἢ μέχρι νῦν. *Reiske*.

τὰ παιδάρια μαντικὴν δύναμιν ἔχειν οἶεσθαι τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ μάλιστα ταῖς τούτων ὀττεύεσθαι⁶⁸ κληδόσι παιζόντων ἐν ἱεροῖς καὶ φθεγγομένων, ὅτι ἂν τύχῃσι. αἰσθομένην δὲ τῇ ἀδελφῇ ἐρῶντας⁶⁹ συγγεγονέναι δι' ἄγνοϊαν, ὡς ἑαυτῇ τὸν Ὅσιριν, καὶ τεκμήριον ἰδοῦσα, τὸν μὲν λάτινον⁷⁰ στέφανον, ὃν ἑκεῖνος παρὰ τὴν νέφθην⁷¹ κατέλιπε, τὸ παιδίον ζητεῖν. ἑκεῖνον γὰρ εὐθὺς τεκοῦσαν⁷² διὰ φόβον τοῦ Τυφῶνος εὐρεθὲν δὲ χαλεπῶς καὶ μόγεις

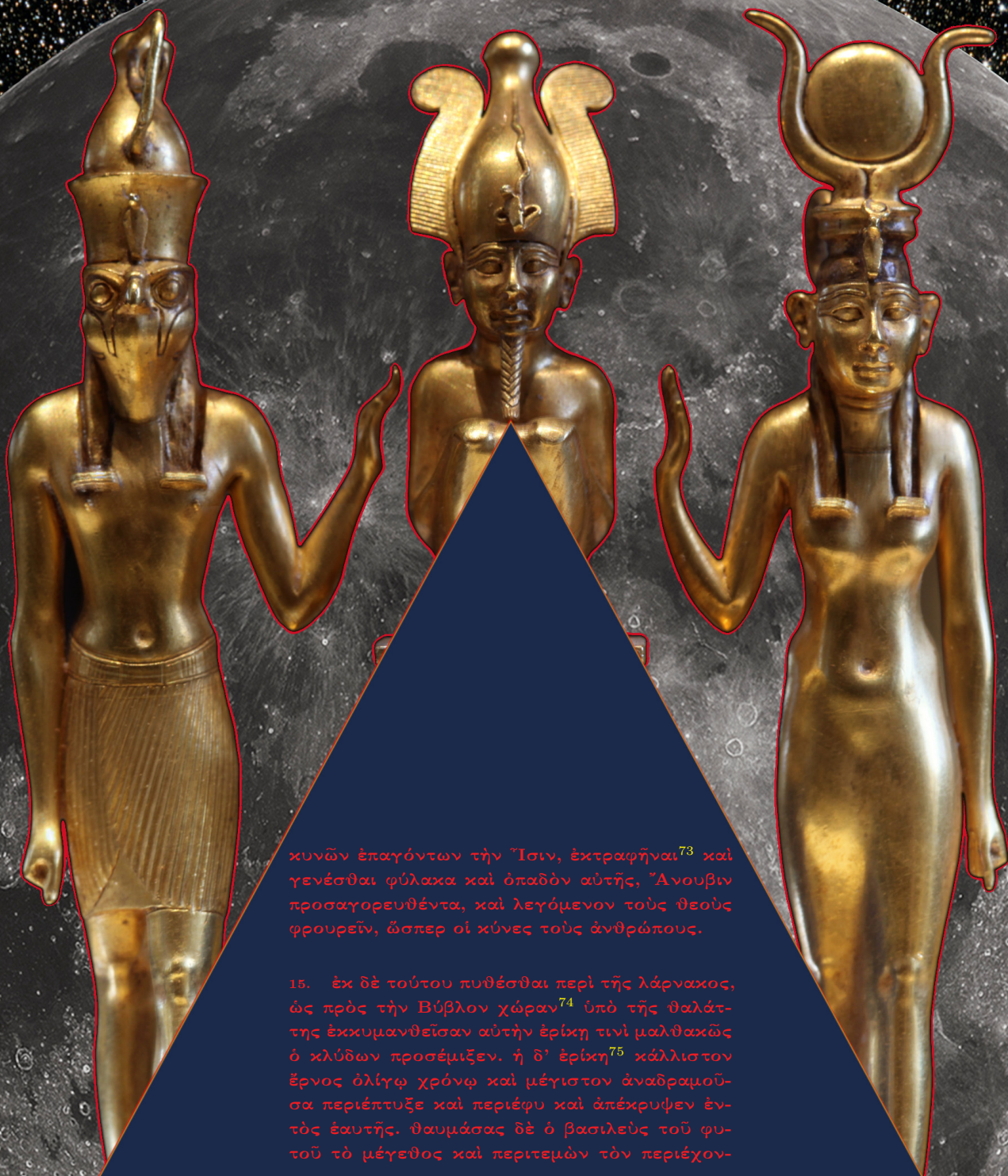
⁶⁸ etiam Salmasius ὀττεύεσθαι correxerat. *Reiske*. Vulgo ὀττεύεσθαι.

⁶⁹ f. τῇ ἀδελφῇ οὐκ ἐρῶντας — Basileensis recte habet ἐρῶντας. atque viri docti etiam iure merito probarunt. Siquis ἐρώση debuisset scribere, non ἐρούση. Post συγγεγονέναι perinde est, ἀλλὰ addas, an omittas. *Reiske*.

⁷⁰ Salmasius τὸν λῶτινον correxerat. *Reiske*.

⁷¹ παρὰ τῇ Νεφθῷ. *Reiske*.

⁷² ἐκθεῖναι restituo ex coniectura, cum invenerim θηεῖνον, [pro quo vocabulo quis dicat? cum neque θηεῖνον, neque ἐκθεῖναι in vulgatis reperiatur] parenthesi iis inclusis, quae par erat. Sensus enim est, Osiridem cum Nephthae, seu Nephthy, sorore, concubuisse, eamque infantem ex eo coitu conceptum statim a partu exposuisse, metu Typhonis. quem eius, ut Isis Osiridem, maritum fuisse, et coniecturam de τιμᾶσθαι, quod nihil sonat, eo loco in γήμασθαι convertendo nostram esse probam, ex hoc loco apparere potuit. *Xylander*.

κυνῶν ἐπαγόντων τὴν Ἴσιν, ἐκτραφῆναι⁷³ καὶ γενέσθαι φύλακα καὶ ὁπαδὸν αὐτῆς, Ἄνουβιν προσαγορευθέντα, καὶ λεγόμενον τοὺς θεοὺς φρουρεῖν, ὥσπερ οἱ κύνες τοὺς ἀνθρώπους.

15. ἐκ δὲ τούτου πυθέσθαι περὶ τῆς λάρνακος, ὡς πρὸς τὴν Βύβλον χώραν⁷⁴ ὑπὸ τῆς θαλάττης ἐκκυμανθεῖσαν αὐτὴν ἐρίκη τινὶ μαλθακῶς ὁ κλύδων προσέμιξεν. ἡ δ' ἐρίκη⁷⁵ κάλλιστον ἔρνος ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ μέγιστον ἀναδραμοῦσα περιέπτυξε καὶ περιέφυ καὶ ἀπέκρυψεν ἐν τὸς ἐαυτῆς. θαυμάσας δὲ ὁ βασιλεὺς τοῦ φυτοῦ τὸ μέγεθος καὶ περιτεμῶν τὸν περιέχον-

⁷³ f. ζητεῖν. ἐκείνην γὰρ (de Nephthyi loquitur) εὐθὺς τεκοῦσαν, διὰ φόβον τοῦ Τυφῶνος ἐκθεῖναι, ὃ εὐρεθὲν χαλεπῶς καὶ μόγισ, κυνῶν ἐπαγόντων τὴν Ἴσιν, ἐκτραφῆναι — sic distinguendum et restituendum existimo hunc locum. *Reiske*.

⁷⁴ Βύβλον χώραν servari posse existimo. χώραν additum est, ne lector parum attentus de papyro cogitet, *ad Byblum urbem*. si quid mutandum, praeferrem Βυβλίων χώραν. *Reiske*.

⁷⁵ ἐρίκη εἰς κάλλιστον ἔρνος. et sic quoque *Squiritus*. *Reiske*.

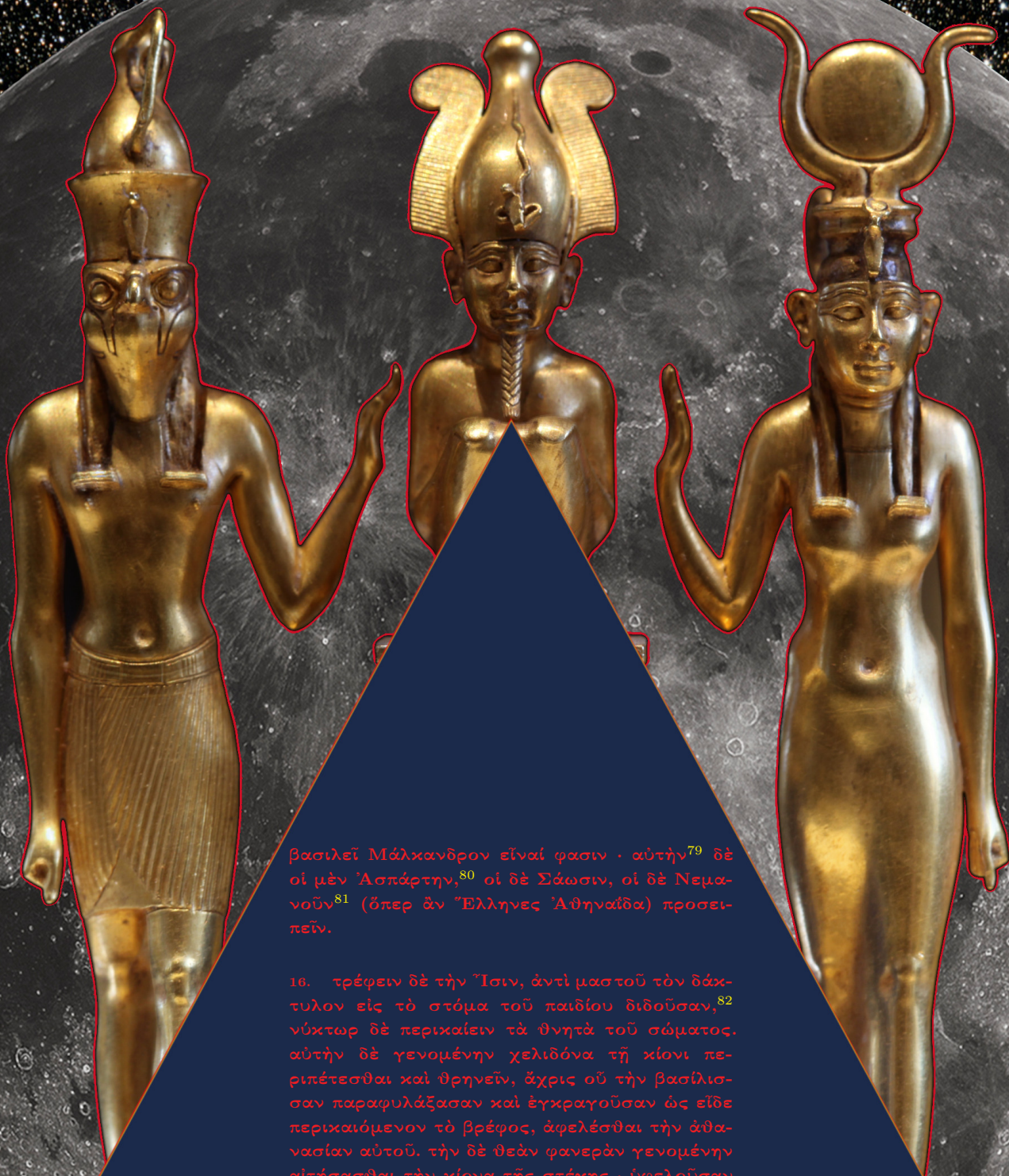

τα τὴν σορὸν οὐχ ὀρωμένην κόλπον,⁷⁶ ἔρεισ-
μα τῆς στέγης ὑπέστησε. ταῦτά τε πνεύματι
φασὶ δαιμονίῳ φήμης πυθομένην τὴν Ἰσιν εἰς
Βύβλον ἀφικέσθαι, καὶ καθίσασαν ἐπὶ κρήνης
ταπεινὴν καὶ δεδακρυμένην, ἄλλω μὲν μηδενὶ
προσδιαλέγεσθαι, τῆς δὲ βασιλίδος τὰς θερα-
παινίδας ἀσπάζεσθαι καὶ φιλοφρονεῖσθαι, τὴν
τε κόμην παραπλέκουσαν αὐτῶν, καὶ τῷ χρω-
τὶ θαυμαστὴν εὐωδίαν ἐπιπνέουσιν ἅψ' ἑαυτῆς.
ἰδοῦσης δὲ τῆς βασιλίδος⁷⁷ τὰς θεραπαινίδας,
ἡμερον ἐμπεσεῖν τῆς ξένης τῶν τε τριχῶν⁷⁸ τοῦ
τε χρωτὸς ἀμβροσίαν πνέοντος· οὕτω δὲ μετα-
πεμφθεῖσαν καὶ γενομένην συνήθη, ποιήσασ-
θαι τοῦ παιδίου τὴν τίτθην· ὄνομα δὲ τῷ μὲν

⁷⁶ κόλπον suspectum. sententia κόρμον, aut κλάδον, aut λόχμην, aut κόμην, flagitat. forte dedit auctor τοὺς περιέχοντας τ. σ. οὐχ ὀρ. κλάδους. Salmasius quoque κόρμον correxerat. *Reiske.*

⁷⁷ ἰδοῦσης τῆς βασιλίδος potest defendi, et magna copia similium locum afferri. quod si teneatur, debet deinceps αὐτῇ subaudiri. Mollius tamen fluere oratio, si aut ἰδοῦση δὲ τῇ βασιλίδι, et caetera, ut iacent, aut ἰδοῦσαν δὲ τὴν βασιλίδα τὰς θεραπαινίδας, εἰς ἡμερον ἐμπεσεῖν.] etiam Salmasius εἰς ἡμερον correxit. *Reiske.*

⁷⁸ Post τριχῶν deest aliquid, e. c. εὐ διακειμένων, aut κεκοσμημένων, aut ἐντέχνως διαπελεγμένων, vel simile quid. *Reiske.*

βασιλεῖ Μάλκανδρον εἶναί φασιν · αὐτήν⁷⁹ δὲ οἱ μὲν Ἀσπάρτην,⁸⁰ οἱ δὲ Σάωσιν, οἱ δὲ Νεμανοῦν⁸¹ (ὅπερ ἂν Ἑλληνες Ἀθηναῖδα) προσεπειν.

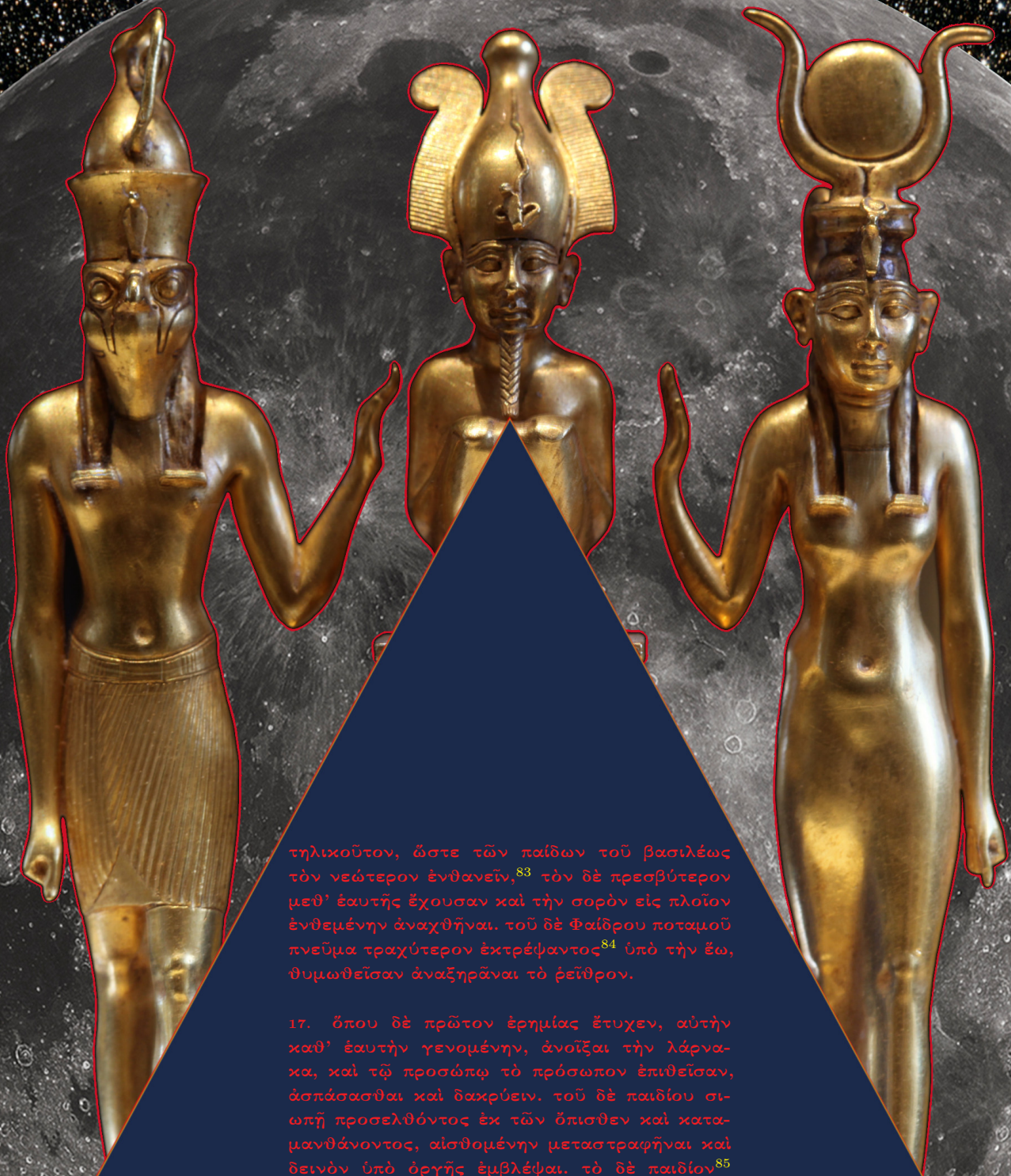
16. τρέφειν δὲ τὴν Ἴσιν, ἀντὶ μαστοῦ τὸν δάκτυλον εἰς τὸ στόμα τοῦ παιδίου διδοῦσαν,⁸² νύκτωρ δὲ περικαίειν τὰ θνητὰ τοῦ σώματος, αὐτήν δὲ γενομένην χελιδόνα τῇ κίονι περιπέτεσθαι καὶ θρηνεῖν, ἄχρις οὗ τὴν βασιλίσσαν παραφυλάξασαν καὶ ἐγκραγοῦσαν ὡς εἶδε περικαιόμενον τὸ βρέφος, ἀφελέσθαι τὴν ἀθανασίαν αὐτοῦ, τὴν δὲ θεὰν φανεράν γενομένην αἰτήσασθαι τὴν κίονα τῆς στέγης · ὑφελοῦσαν δὲ ῥᾶστα περικόψαι τὴν ἐρίκην, εἶτα ταύτην μὲν ὀθόνην περικαλύψασαν, καὶ μύρον καταχεαμένην, ἐγχειρίσαι τοῖς βασιλεῦσι, καὶ νῦν ἔτι σέβεσθαι Βυβλίους τὸ ξύλον ἐν ἱερῷ κείμενον Ἰσιδος. τῇ δὲ σορῶ περιπεσεῖν, καὶ κωχῶσαι

⁷⁹ αὐτῇ. *Reiske.*

⁸⁰ Salmasius etiam Ἀσπάρτην correxit. *Reiske.*

⁸¹ Post Νεμανοῦν punctum collocandum, et, deletis par-
entheseos signis, leg. προσείποιεν. *Reiske.*

⁸² f. ἐνδιδούσαν. *Reiske.*

τηλικοῦτον, ὥστε τῶν παίδων τοῦ βασιλέως τὸν νεώτερον ἐνθανεῖν,⁸³ τὸν δὲ πρεσβύτερον μεθ' ἑαυτῆς ἔχουσιν καὶ τὴν σορὸν εἰς πλοῖον ἐνθεμένην ἀναχθῆναι. τοῦ δὲ Φαίδρου ποταμοῦ πνεῦμα τραχύτερον ἐκτρέψαντος⁸⁴ ὑπὸ τὴν ἔω, θυμωθεῖσαν ἀναζηρᾶναι τὸ ρεῖθρον.

17. ὅπου δὲ πρῶτον ἐρημίας ἔτυχεν, αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν γενομένην, ἀνοῖξαι τὴν λάρνακα, καὶ τῷ προσώπῳ τὸ πρόσωπον ἐπιθεῖσαν, ἀσπάσασθαι καὶ δακρύειν. τοῦ δὲ παιδίου σιωπῇ προσελθόντος ἐκ τῶν ὀπισθεν καὶ καταμανθάνοντος, αἰσθημένην μεταστραφῆναι καὶ δεινὸν ὑπὸ ὀργῆς ἐμβλέψαι. τὸ δὲ παιδίον⁸⁵

⁸³ ἐνθανεῖν si bene habet, significat ἐν τῷ κακῷ τῷ θανεῖν, *interea tum ea ciularet, exspirasse*. mallet tamen ἐκθανεῖν, id certe usitatum in ea re. *Reiske*.

⁸⁴ ἐκτρέψαντος. ex Aldo. est enim rectius, quam ἐκτρέψαντος. Item pro Astarta habet Aspartam vitiose, quod ex Eusebio, Suida, et aliis, nostroque Cedreno liquet, ne quis vocem in libris Regum sacris depravatam putet. Est enim Astarta Venus. *Xylander*. Non placet vulgata, neque Stephanina. forte dedit auctor ἐκστρέψαντος, aut ἐκρίψαντος. prius si dedit, possit videri ad ventum ex imo fundo fluvii extus eversum, tanquam si pars vestis interior extra vertitur, respexisse. *Reiske*.

⁸⁵ Posset παιδίον absque damno orationis abesse, et abesset cum elegantia. *Reiske*.

οὐκ ἀνασχέσθαι τὸ τάρβος, ἀλλὰ ἀποθανεῖν. οἱ δὲ φασιν οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὥς εἴρηται τρόπον⁸⁶ ἐκπεσεῖν εἰς τὴν θάλασσαν. ἔχει δὲ τιμὰς διὰ τὴν θεόν· ὃν γὰρ ᾄδουσιν Αἰγύπτιοι παρὰ τὰ συμπόσια Μανέρωτα, τοῦτον εἶναι. τινὲς δὲ τὸν μὲν παῖδα καλεῖσθαι Παλαιστινὸν, ἢ Πηλούσιον, καὶ τὴν πόλιν ἐπώνυμον ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι, κτισθεῖσαν ὑπὸ τῆς θεοῦ· τὸν δ' ᾄδόμενον Μανέρωτα, πρῶτον εὑρεῖν μουσικὴν ἱστοροῦσιν. ἔνιοι δὲ φασιν, ὄνομα μὲν οὐδενὸς εἶναι, διάλεκτον⁸⁸ δὲ πίνουσιν ἀνθρώποις καὶ θαλαιάζουσι πρέπουσαν, αἴσιμα⁸⁹ τὰ τοιαῦτα παρεῖη. τοῦτ' ἄν γὰρ τῷ Μανέρωτι φραζόμενον⁹⁰ ἀναφω-

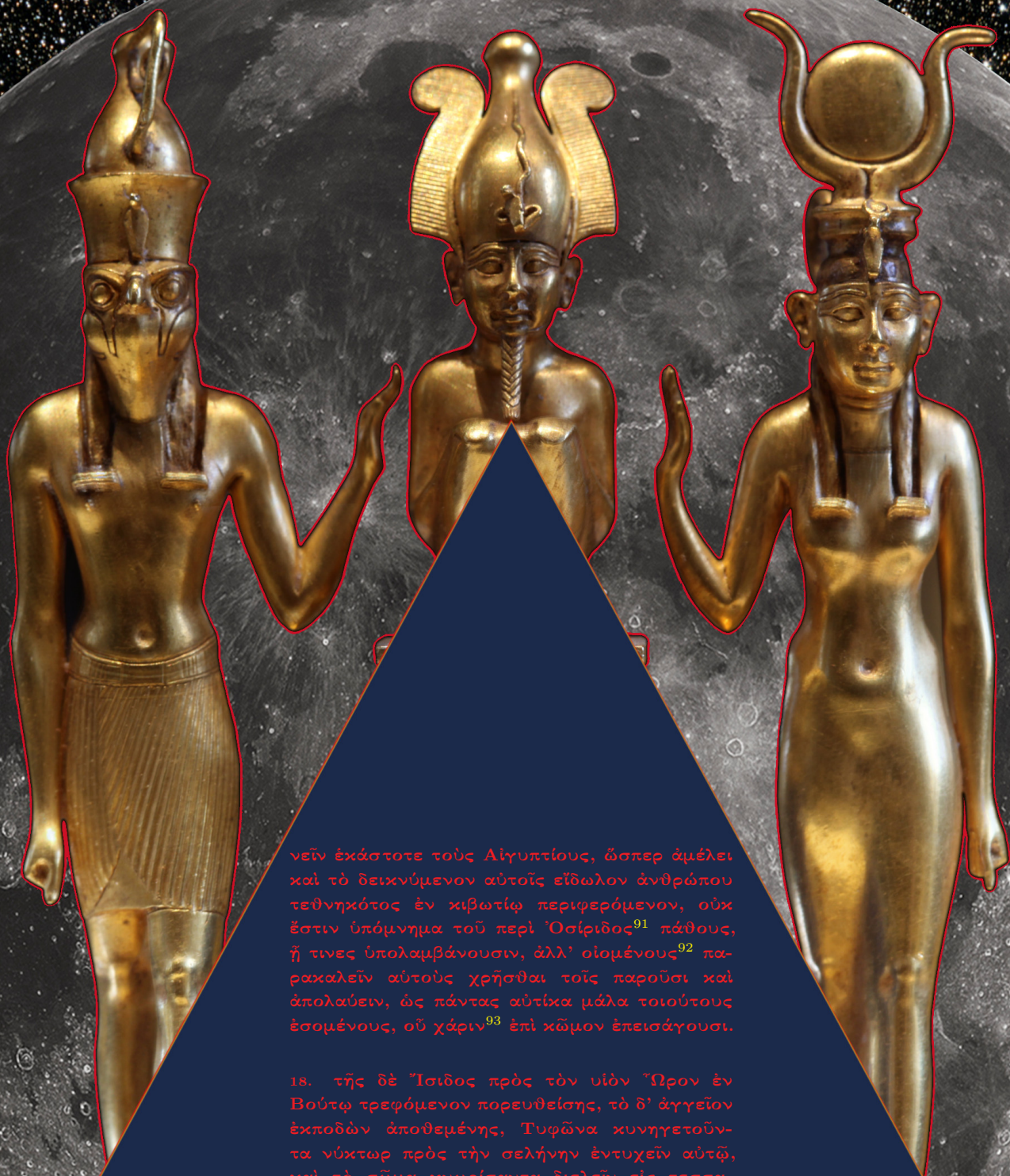
⁸⁶ ὥς εἴρηται τρόπον] Aut ὃν pro ὥς, aut πρότερον pro τρόπον, legendum. Sed quod postea sequitur διάλεκτον, etc. παρεῖη, ac plura alia, vitio suo nostram coniecturam superant. Xylander. Ante, aut post εἴρηται videtur πρότερον, aut ἐν τοῖς ἄνω excidisse. Reiske.

⁸⁷ ἀπὸ adesse, abesse pari iure potest. Reiske.

⁸⁸ διάλεκτον] *formulam*. significatione rara, ideoque suspecta est ea lectio. sententia flagitat ᾠδὴν. Reiske.

⁸⁹ Non puto, ipsa illa verba formulam constituisse, sed ea Plutarchi esse, et legi oportere ὅπως αἴσιμα — Formula cantici ipsa videtur Μάνερος, Μάνερος fuisse, aut Μανέρωτι. Reiske.

⁹⁰ f. τοῦτο γὰρ τὸ Μανέρωτι εὐφραϊνομένους ἀναφω-νεῖν. Salmasius τοῦτο μὲν γὰρ τῷ M. correxit. Reiske.

νεῖν ἐκάστοτε τοὺς Αἰγυπτίους, ὥσπερ ἀμέλει
καὶ τὸ δεικνύμενον αὐτοῖς εἶδωλον ἀνθρώπου
τεθνηκότος ἐν κιβωτίῳ περιφερόμενον, οὐκ
ἔστιν ὑπόμνημα τοῦ περὶ Ὁσίριδος⁹¹ πάθους,
ἢ τινες ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλ' οἰομένους⁹² πα-
ρακαλεῖν αὐτοὺς χρῆσθαι τοῖς παροῦσι καὶ
ἀπολαύειν, ὥς πάντας αὐτίκα μάλα τοιούτους
ἔσομένους, οὐ χάριν⁹³ ἐπὶ κῶμον ἐπεισάγουσι.

18. τῆς δὲ Ἰσιδος πρὸς τὸν υἱὸν Ὠρον ἐν
Βούτῳ τρεφόμενον πορευθείσης, τὸ δ' ἀγγεῖον
ἐκποδῶν ἀποθεμένης, Τυφῶνα κυνηγετοῦν-
τα νύκτωρ πρὸς τὴν σελήνην ἐντυχεῖν αὐτῷ,
καὶ τὸ σῶμα γνωρίσαντα διελεῖν εἰς τεσσα-
ρεσκαίδεκα μέρη, καὶ διαρρίψαι · τὴν δ' Ἰσιν
πυθομένην ἀναζητεῖν ἐν βάριδι παπυρίνῃ, τὰ δὲ
ἔλη διεκπλέουσιν. ὅθεν οὐκ ἀδικεῖσθαι τοὺς

⁹¹ Non ausim περὶ Ὁσίριον urgere, quamvis ita sit usita-
tius. *Reiske.*

⁹² οἰόμενοι. *sed existimantes, se oportere adhortari con-
vivas.* in παρακαλεῖν subauditur δεῖν. Nominatius ille
οἰόμενοι cohaeret cum ἐπεισάγουσι v. 7. *Reiske.*

⁹³ f. ἔσομένους, τοῦ ἱλαροῦ χάριν, *laetitiae gratia. Reis-
ke.*

ἐν παπυρίνοις σκάφεισι πλέοντας ὑπὸ τῶν κροκοδείλων, ἢ φοβουμένων, ἢ σεβομένων διὰ⁹⁴ τὴν θεόν. ἐκ τούτου δὲ καὶ πολλοὺς τάφους Ὀσίριδος ἐν Αἰγύπτῳ λέγεσθαι διὰ τὸ προστυγχάνουσιν ἐκάστω μέρει ταφὰς ποιεῖν. οἱ δὲ οὐ φασιν· ἀλλὰ εἰδῶλα ποιουμένην διδόναι⁹⁵ καθ' ἐκάστην πόλιν, ὥς τὸ σῶμα διδοῦσαν· ὅπως παρὰ πλείοσιν ἔχη τιμὰς· καὶ ὁ Τυφὼν ἐπικρατήσῃ, τοῦ Ὠρου τὸν ἀληθινὸν τάφον ζητῶν, πολλῶν λεγομένων καὶ δεικνυμένων ἀπαγορεύσῃ, μόνον δὲ τῶν μερῶν τοῦ Ὀσίριδος τὴν Ἴσιν οὐχ εὑρεῖν τὸ αἰδοῖον· εὐθύς γὰρ εἰς τὸν ποταμὸν ῥιπῆναι, καὶ γεύσασθαι τὸν τε λεπιδωτὸν αὐτοῦ καὶ τὸν φάγρον καὶ τὸν ὀξύρυγχον, ὥς⁹⁶ οὐς μάλιστα τῶν ἰχθύων ἀφοσιοῦσθαι. τὴν δ' Ἴσιν ἀντ' ἐκείνου μίμημα ποιησαμένην καθιερωῖν τὸν φαλλόν, ᾧ καὶ νῦν ἐορτάζειν τοὺς Αἰγυπτίους.

⁹⁴ διὰ] f. δὴ, aut δῆθεν. *Reiske.*

⁹⁵ Conieceram quoque διαδοῦναι, ut Marklandus. *Reiske.*

⁹⁶ Si ὥς prorsus perire nolis, possis legere οὐς ὥς μάλιστα — illud ὥς ibi idem est, atque ὅτι, et Latinorum *quamquam maxime*. sed ἀφοσιοῦνται necesse est. Salmasius ὥς οἱ μάλιστα correxit. *Reiske.*

19. ἔπειτα τῷ Ὀρῷ τὸν Ὀσιριν ἐξ ἄδου παραγενόμενον διαπομένειν⁹⁷ ἐπὶ τὴν μάχην καὶ ἄσκειν. εἶτα διερωτῆσαι, τί κάλλιστον ἡγεῖται. τοῦ δὲ φήσαντος τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ τιμωρεῖν κακῶς παθοῦσιν, δεύτερον ἐρέσθαι, τί χρησιμώτερον οἶται ζῶον εἰς μάχην ἐξιοῦσι. τοῦ δ' Ὀρου ἵππον εἰπόντος, ἐπιθαυμάσαι καὶ διαπορῆσαι, πῶς οὐ λέοντα μᾶλλον, ἀλλ' ἵππον. εἰπεῖν οὖν τὸν Ὀρον, ὥς λέων μὲν ὠφέλιμον ἐπιδεομένῳ βοηθείας, ἵππος δὲ φεύγοντα διασπᾶσαι καὶ καταναλῶσαι τὸν πολέμιον.⁹⁸ ἀκούσαντα οὖν ἡσθῆναι τὸν Ὀσιριν, ὥς ικανῶς παρασκευασαμένου τοῦ Ὀρου. λέγεται δὲ, ὅτι πολλῶν μετατιθεμένων αἰεὶ πρὸς τὸν Ὀρον, καὶ ἡ παλλακὴ τοῦ Τυφῶνος ἀφίκετο Θούρης. ὄφεις δὲ τις ἐπιδιώκων αὐτὴν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὀρον κατεκόπη, καὶ νῦν διὰ τοῦτο σχοινίον τι προσβαλόντες εἰς μέσον κατακόπτουσι. τὴν μὲν οὖν μάχην ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας γενέσθαι καὶ κρατῆσαι τὸν Ὀρον, τὸν Τυφῶ-

⁹⁷ διαφέρωννύειν correxit Salmasius. *Reiske*.

⁹⁸ f. βοηθείας, διασπᾶσαι καὶ καταναλῶσαι τὸν πόλεμον, ἵππος δὲ φεύγοντα καταλαβεῖν. ἀκούσαντα οὖν — *Reiske*.

να δὲ τὴν Ἴσιν δεδεμένον παραλαβοῦσαν, οὐκ ἀνελεῖν, ἀλλὰ καὶ λῦσαι καὶ μεθεῖναι · τὸν δὲ Ὀρὸν οὐ μετρίως ἐνεγκεῖν, ἀλλ' ἐπιβαλόντα τῇ μητρὶ τὰς χεῖρας ἀποσπάσαι τῆς κεφαλῆς τὸ βασίλειον⁹⁹ · Ἑρμῆν δὲ περιθεῖναι βούκρανον αὐτῇ κράνος. τοῦ δὲ Τυφῶνος δίκην τῷ Ὀρφνοθεῖας λαχόντος, βοηθήσαντος δὲ¹⁰⁰ τοῦ Ἑρμοῦ, καὶ¹⁰¹ τὸν Ὀρὸν ὑπὸ τῶν θεῶν γνήσιον κριθῆναι, τὸν δὲ Τυφῶνα δυσὶν ἄλλαις μάχαις καταπολεμωθῆναι. τὴν δ' Ἴσιν μετὰ τὴν τελευταίην ἐξ Ὀσιριδος¹⁰² συγγενομένου, τεκεῖν ἡλιτόμηνον καὶ ἀσθενῆ τοῖς κάτωθεν γυίοις

⁹⁹ βασίλειον] *coronam*. v. du Cange Glossar. Gr. v. βασίλειον et Lat. v. *Regnum*, et Wesseling ad Diodor. Sic. T. 1. p. 57, 31. Horapollo 1, 2. παντὶ θηλυκῷ ζωδίῳ οἱ Αἰγύπτιοι γύπα ὥσπερ βασίλειον ἐπιτιθέασι. *omni figurae foemineae vulturem Aegyptii velut coronam in caput imponunt. quem locum non recte interpp. ceperunt. Reiske.*

¹⁰⁰ δὲ delend. *Reiske.*

¹⁰¹ καὶ pariter. *Reiske.*

¹⁰² Ἴσιν ἐξ Ὀσιριδος μετὰ τὴν τελευταίην συγγενομένου. *Reiske.*

τὸν Ἄρποκράτην.¹⁰³

20. ταῦτα σχεδὸν ἔστι τοῦ μύθου τὰ κεφάλαια, τῶν δυσφημοσάτων ἐξαιρεθέντων · οἷόν ἐστι τὸ περὶ τὸν Ὀρου¹⁰⁴ διαμελισμὸν καὶ τὸν Ἰσιδος ἀποκεφαλισμόν. ὅτι μὲν οὖν εἰ ταῦ-

¹⁰³ Ἄρποκράτην] Scribendum esse Harpocratem adspirante, constat plurimorum scriptorum testimoniis, quae cum in commentario Giralduino de diis gentium accuratissimo iuxta atque utilissimo congesta sint: et absque eo sint, res ipsa hoc commonstrare videatur, infraque recte sit scriptum: hoc tamen obiter annotandum duxi, sicut haec vox perperam leni initio, ita ἡλιτόμνηον et iam in Aldino aspero male scriptum esse. Giraldu Helitomenum quendam, Harpocratis fratrem, commentus est errore (quod non exprobrandi, sed me longe inferiorem excusandi, ubi talia admisi, gratia relatum intelligi volo) in tantum virum, quem cadere posse nunquam, nisi exemplo doctus, crederem. Politianus epigramma Lucilii in malum mendicum, ubi Amphicrates pro Harpocrate legitur, et exstat etiamnum vox prava, li. 2. ἀνθολογ. recte hinc emendavit, quod ab eo non expressum, fideliter annotavit Brodaeus: idem Politianus ἡλιτόμνηον apposite vertit, *praemature partu natum*. Miscel. 83. Nos quoque pueri istorum omnium nescii, tamen haud inepte eam vocem in Thryphiodoro nostro convertimus. 544. Nec dum perfectam prolem: ἔτυμον secuti, quod apud Eustat. multo post tempore offendimus in Iliad. τ. Est enim ἡλιτόμνηος, ὅστις ἤλιτε, id est, ἀπέτυχε καὶ ἡμαρτε τῶν συνήθων τοῦ τοκετοῦ ἐννέα μηνῶν. Sed haec in re plana abunde. Sequitur post haec verba hyperbaton mirificum, et quod distinguui, ita ut fieret perspicuum, diffidebam posse. Xylander.

¹⁰⁴ Ὀρου] imo vero Ὀσίριδος. Reiske.

τα περὶ τῆς μακαρίας καὶ ἀφθάρτου φύσεως, καθ' ἣν μάλιστα νοεῖται τὸ θεῖον, ὡς ἀληθῶς πραχθέντα καὶ συμπεσόντα δοξάζουσι καὶ λέγουσιν, ἀποπτύσαι δεῖ καὶ καθήρασθαι τὸ¹⁰⁵ στόμα κατ' Αἰσχύλον, οὐδὲν δεῖ λέγειν πρὸς σε. καὶ γὰρ αὐτὴ¹⁰⁶ δυσκολαίνει τοῖς οὕτω παρανόμοις καὶ βαρβάρους δόξας περὶ θεῶν ἔχουσιν· ὅτι δ' οὐκ ἔοικε ταῦτα κομιδῇ μυθεύμασιν ἀραιοῖς καὶ διακένοις πλάσμασιν, οἷα ποιηταὶ καὶ λογογράφοι, καθάπερ οἱ ἀράχνη, γεννῶντες ἀφ' ἑαυτῶν ἀπάρχας ἀνυποθέτους ὑφαίνουσι καὶ ἀποτείνουσιν, ἀλλ' ἔχειν τινὰς ἀπορίας¹⁰⁷ καὶ παυδῶν διηγήσεις αὐτῇ.¹⁰⁸ καὶ καθάπερ οἱ μαθηματικοὶ τὴν ἱρὶν ἔμφασιν εἶναι τοῦ ἡλίου λέγουσι ποικιλλομένην τῇ πρὸς τὸ νέφος ἀναχωρήσει¹⁰⁹ τῆς ὀψεως, οὕτως ὁ μῦθος ἐνταῦθα λόγου τινὸς ἔμφασίς ἐστιν

¹⁰⁵ τὸ delend. *Reiske*.

¹⁰⁶ Nescio, quid sibi voluerit Squirius cum sua scriptione αὐτῇ, et cum notula sua: *Οὐκ αὐτῇ male exstabat. imo vero id rectum erat et servari debebat. Reiske.*

¹⁰⁷ f. τινὰς ἱστορίας. *Reiske*.

¹⁰⁸ f. αὐτῇ οἶσθα. *Reiske*.

¹⁰⁹ f. ἀνακλάσει. *Reiske*.

ἀνακλῶντος ἐπ' ἄλλα τὴν διάνοιαν, ὡς ὑποδ-
ηλοῦσιν αἱ τε θυσίαι τὸ πένθιμον ἔχουσαι καὶ
σκυθρωπὸν ἐμφαινόμενον, αἱ τε τῶν ναῶν
διαθέσεις, πῇ μὲν ἀνειμένων εἰς πτερὰ καὶ δρό-
μους ὑπαιθρίους καὶ καθαρούς, πῇ δὲ κρυπτὰ
καὶ σκοτία κατὰ γῆς ἐχόντων στολιστήρια
Θηβαίοις ἐοικότα¹¹⁰ καὶ σηκοῖς · οὐχ ἥκιστα
δὲ ἡ τῶν Ὀσιρείων¹¹¹ δόξα, πολλαχοῦ¹¹² κεῖσ-
θαι λεγομένου τοῦ σώματος. Ἄβυδον ἴσως,
ἥ¹¹³ Μέμφιν, ὀνομάζεσθαι πολίχνην λέγουσιν,
ὡς μόνην τὸ ἀληθινὸν ἔχουσαν, ἐν τε Ἄβυδι
τοὺς εὐδαίμονας τῶν Αἰγυπτίων καὶ δυνα-

¹¹⁰ Θηβαίοις ἐοικότα] Θηβαίους non puto esse integrum. στολιστήρια quidem *cellulas* accipio, aut *sacella*, imaginunculis aliisue id genus rebus consecratis in operto abstrudendis facta. forte θήκαις scriptum ab auctore, aut θηλάκαις, aut θησαυροῖς, quales erant apud Delphos. *Xylander*. στολιστήρια sunt cellae in penetralibus, ubi sacerdotes se lavabant et vestes mutabant, it. numina sua ἐστόλιζον, vestiebant. Pro Θηβαίοις lego ἐφηβείους. erant autem ἐφηβεία loca, ubi puberes ungebantur in palaestris et vestes ponebant. quare omnibus illuc aditus non patebat. *Salmasius* Θήκαις correxit. *Reiske*.

¹¹¹ Ὀσιρεῖα sunt templa et monumenta, seu tumuli Osi-
ridis. neque in eo vocab. vitium haeret. *Reiske*.

¹¹² δόξα. πολλαχοῦ γὰρ κεῖσθαι. *Reiske*.

¹¹³ Ἄβυδον ὅμως καὶ M. sed Memphim πολίχνην appel-
lari, haud aequo animo fero. Mallem quoque ἰσχυσεν pro
λέγουσιν. *Reiske*.

τούς μάλιστα θάπτεσθαι φιλοτιμουμένους¹¹⁴
όμοτάφους εἶναι τοῦ σώματος Ὁσίριδος. ἐν
δὲ Μέμφει τρέφεσθαι τὸν Ἄπιν, εἰδωλὸν ὄντα
τῆς ἐκείνου ψυχῆς, ὅπου καὶ τὸ σῶμα κεῖσ-
θαι. καὶ τὴν μὲν πόλιν οἱ μὲν Ὁρμον ἀγαθῶν
ἐρμηνεύουσιν, οἱ δ' ¹¹⁵ὡς τάφον Ὁσίριδος. τὴν
δὲ πρὸς πύλαις Νισιτιάνην¹¹⁶ ἄλλως μὲν ἄβα-
τον ἅπασι καὶ ἀπροσπέλαστον εἶναι, καὶ μηδ'
ὄρνιθας ἐπ' αὐτὴν καρτερεῖν,¹¹⁷ μηδὲ ἰχθῦς
προσπελάζειν, ἐνὶ δὲ καιρῷ τοὺς ἱερεῖς δια-
βαίνοντας ἐναγίζειν καὶ καταστέφειν τὸ σῆμα
μηθίδης φυτῷ περισκιαζόμενον, ὑπεραίροντι
πάσης ἐλαίας μέγεθος.

21. Εὐδοξος δὲ, πολλῶν τάφων ἐν Αἰγύπτῳ
λεγομένων, ἐν Βουσίριδι τὸ σῶμα κεῖσθαι. καὶ
γὰρ πατρίδα ταύτην γεγονέναι τοῦ Ὁσίριδος.

¹¹⁴ Salmasius φιλοτιμούμενος correxit. *Reiske.*

¹¹⁵ Post οἱ δὲ deest aliquid. *Reiske.*

¹¹⁶ τὴν δὲ πρὸς πύλαις νησίδα, τὴν] Corrector ita, cum
in Aldino sit, τ. δ. π. νισιτιάνην. nescio, an nimis audacter.
Certe τὴν illud hac ratione abundaverit. Sed et quid plantae
sit μηθίδη, non facile credo invenias. *Xylander.*

¹¹⁷ ἐπ' αὐτὴν καταίρειν. de v. καταίρειν, *descendere, ap-
pellere*, v. Hemsterhus. ad Lucian. T. 1. p. 83. *Reiske.*

οὐκέτι μέντοι λόγου δεῖσθαι τὴν Ταφόσιριν· αὐτὸ γὰρ φράζειν τοῦνομα ταφὴν Ὀσίριδος· αἰνῶν δὲ τομὴν ξύλου καὶ σχίσιν λίνου, καὶ χοὰς χεομένας, διὰ τὸ πολλά τῶν μυστικῶν ἀναμεμίχθαι τούτοις. οὐ μόνον δὲ τούτων οἱ ἱερεῖς λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, ὅσοι μὴ ἀγέννητοι, μηδ' ἄφθαρτοι, τὰ μὲν σώματα παρ' αὐτοῖς κεῖσθαι καμόντα καὶ θεραπεύεσθαι, τὰς δὲ ψυχὰς ἐν οὐρανῷ λάμπειν ἄστρον, καὶ καλεῖσθαι κύνα μὲν τὴν Ἰσιδος ὑφ' Ἑλλήνων, ὑπ' Αἰγυπτίων δὲ Σῶθιν, Ὠρίωνα δὲ τὸν Ὠρον, τὴν δὲ Τυφῶνος, ἄρκτον. εἰς δὲ τὰς γραφάς¹¹⁸ τῶν τιμωμένων ζώων, τοὺς μὲν ἄλλους συντεταγμένα τελεῖν, μόνους δὲ μὴ διδόναι τοὺς Θηβαῖδα κατοικοῦντας, ὡς θνητὸν θεὸν οὐδένα νομίζοντας, ἀλλὰ ὃν καλοῦσιν αὐτοὶ κνηφαγένητον ὄντα¹¹⁹ καὶ ἀθάνατον.

¹¹⁸ γραφάς] mallem ταφάς. quod confirmatur ab iis, quae v. 6. leguntur. Et sic quoque coniecerat Salmasius. *Reiske*.

¹¹⁹ Κνήφ ἀγέννητον ὄντα legendum est, cum confuse legatur κνηφαγέννητον. Κνήφ vocatum fuisse ab Aegyptiis Deum, quem opificem putarent, exstat locus citatus ex Plutarcho (nisi fallor) apud Eusebium *προσαρ.* lib. γ. fol. 69. Ante pro γραφάς legi τροφάς. *Xylander*.

22. πολλῶν δὲ τοιούτων λεγομένων καὶ δεικ-
 νυμένων, οἱ μὲν οἰόμενοι βασιλέων ταῦτα καὶ
 τυράννων δι' ἀρετὴν ὑπερφέρουσιν ἢ δύναντιν,
 ἀξίωμα τῇ δόξῃ¹²⁰ θεότητος ἐπιγραφαιμένων,
 εἴτα χρησαμένων τύχαις¹²¹ ἔργα καὶ πάθη δεινὰ
 καὶ μεγάλα διαμνημονεύεσθαι, ῥάστι μὲν ἀπο-
 δράσει τοῦ λόγου χρῶνται, καὶ τὸ δύσφημον
 οὐ φαύλως ἀπὸ τῶν θεῶν ἐπ' ἀνθρώπους με-
 ταφέρουσι, καὶ ταύτας¹²² ἔχουσιν ἀπὸ τῶν
 ἱστορουμένων βοηθείας. ἱστοροῦσι γὰρ Αἰγύπ-
 τιοι τὸν μὲν Ἑρμῆν τῷ σώματι γενέσθαι γα-
 λιάγκωνα,¹²³ τὸν δὲ Τυφῶνα τῇ χροῖ πυρρόν,

¹²⁰ f. δύναντιν, ἢ ἀξίωμα, δόξαν θεότητος. *Reiske.*

¹²¹ τύχαις] Hic de sola adversa fortuna debet intelligi et sensu malo accipi. *Reiske.*

¹²² f. καὶ πρὸς ταῦτα ἔχουσιν. *Reiske.*

¹²³ γαλιάγκωνα] Apud Eusebium haec verba perstrin-
 gentem est γαλκάγκωνα. Apud Galenum etiam, qui in
 Hippocratis glossematis vocem hanc reponit, legitur, ut
 nos habemus, quanquam παρὰ τὴν γαλῆν deducat. Eadem
 scriptura est in Hesychii lexico, et Varini. Cogitavi ali-
 quando, βαλιάγκωνα scribendum esse, ut sit *varieg to*, seu
versicolore cubito insignis; sic enim epitheta omnia haec con-
 similia videbantur fore. et cum Pythagoras atque Homerus
 femore, hic piloso, ille aureo, Pelops humero eburno esset
 notus, videbatur id quoque non absurdum. Sed Lexicis in-
 spectis, acquievi: somnio duntaxat meo indicato. In libello
 de curiositate γαλεαγκῶν legitur. *Xylander.*

λευκὸν δὲ τὸν Ὀρον,¹²⁴ καὶ μελάγχρουν τὸν
Ὅσιριν, ὡς τῇ φύσει γεγονότας ἀνθρώπους.
ἔτι δὲ καὶ στρατηγὸν ὀνομάζουσιν Ὅσιριν,
καὶ κυβερνήτην Κάνωβον, οὗ φασιν ἐπώνυμον
γεγονέναι τὸν ἀστέρα · καὶ τὸ πλοῖον, ὃ κα-
λοῦσιν Ἑλλήνες Ἀργῶ, τῆς Ὀσίριδος νεῶς
εἶδωλον ἐπὶ τιμῇ κατηστερισμένον, οὐ μακρὰν
φέρεισθαι τοῦ Ὀρίωνος καὶ τοῦ Κυνὸς, ὧν τὸ
μὲν Ὀρου, τὸ δὲ¹²⁵ Ἰσιδος ἱερὸν, Αἰγύπτιοι
νομίζουσιν.

23. ὁκνῶ δὲ, μὴ τοῦτο ἢ τὰ ἀκίνητα κινεῖν,
καὶ πολεμεῖν ἐν¹²⁶ τῷ πολλῷ χρόνῳ, κατὰ
Σιμωνίδην, μόνον, πολλοῖς δ' ἀνθρώπων ἔθ-
νεσί καὶ γένεσι κατόχοις ὑπὸ τῆς πρὸς τοὺς
θεοὺς τούτους ὁσιότητος οὐδὲν ἀπολιπόντας,
ἐξ οὐρανοῦ μεταφέρειν ἐπὶ γῆν ὀνόματα τηλι-
καῦτα, καὶ τιμὴν καὶ πίστιν ὀλίγου δεῖν ἅπασιν

¹²⁴ Ὀρον] In loco Eusebii in not. ad h. l. exhibito pro
Ἀρην leg. est Ἀπιν. *Reiske.*

¹²⁵ τὸν μὲν et τὸν δὲ. *Reiske.*

¹²⁶ Ex ἐν efficio μὲν. quo admissio, μόνον erit delend. si
οὐ μόνον [quod aliae editt. exhibent] teneas, in sequentibus
impedita erit oratio. Salmasius tamen etiam οὐ restituerat.
Reiske.

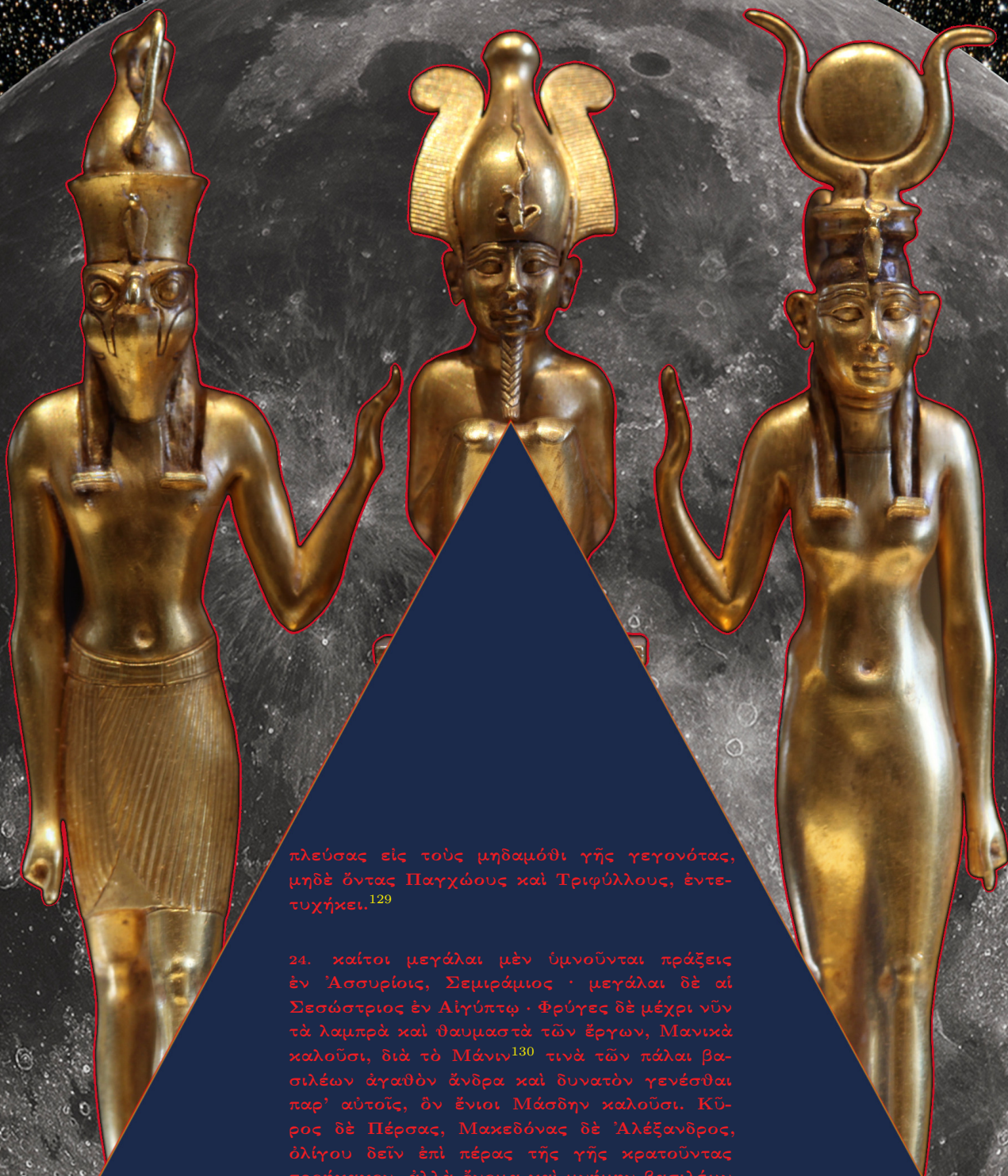
ἐκ πρώτης γενέσεως ἐνδεδουκυῖαν ἐξιστάναι
καὶ ἀναλύειν, μεγάλας μὲν τῷ ἀθέῳ λεῶ κλι-
σιάδας ἀνοίγοντας καὶ ἐξανθρωπίζοντι τὰ θεῖα,
λαμπραν δὲ τοῖς Εὐημέρου τοῦ Μεσσηνίου
φανακισμοῖς παρῥησίαν διδόντας, ὃς αὐτὸς
ἀντίγραφα συνθεῖς ἀπίστου καὶ ἀνυπάρκτου
μυθολογίας, πᾶσαν ἀθεότητα κατασκεδάννυ-
σι τῆς οἰκουμένης, τοὺς νομιζομένους θεοὺς
πάντας ὁμαλῶς διαγράφων,¹²⁷ εἰς ὄνομα στρα-
τηγῶν καὶ ναυάρχων καὶ βασιλέων, ὥς δὴ πάλαι
γεγονότων. ἐν δὲ Πάγχοντι γράμμασι χρυσοῖς

¹²⁷ Nihil reperio, quare διαγράφων damnari debeat. *Reiske*.

ἀναγεγραμμένοις,¹²⁸ εἰς οὔτε βάρβαρος οὔδεις,
οὔτε Ἕλληνα, ἀλλὰ μόνος Εὐήμερος, ὡς ἔοικε,

¹²⁸ Legitur Πάγχοντι et ἀναγεγραμμένοις, et τριφύλλους, emendo Παγχαία, ἀναγεγραμμένων, Παγχαίων, τριφυλίου. mea emendatio, siquidem nulla vocabula de trita sunt, est legitima. Apud Euseb. προπαρασκ. εὐαγγ. lib. 2. citatur locus e sexto bibliothecae Diodori, qui eam optime confirmet, pag. 38. Idem Diod. lib. 5. qui est de insulis, Panchaeam et Triphylia Iovis fanum copiose describit. Apud Strabonem libro 7. cum Riphaeis montibus et aliis fabulosis locis mentio fit etiam Παγχαίας γῆς (mendose legitur Παγχαίαν.) cuius apud Euemerum fiat mentio. Huius Euemeris (si Euhemerus mavis, non repugno) non profani modo scriptores, ut Tullius prope finem Primi de natura Deorum, Macrobius et alii meminerunt, sed et sacri: August. ad Maximum epistola 44. et de civitate Dei lib. 6. cap. 7. Lactantius libro 1. cap. 11. Antiquus (inquit) auctor Euhemerus, qui fuit ex civitate Messana, res gestas Iovis et caeterorum, historiamque contexuit ex titulis et inscriptionibus sacris, quae in antiquissimis templis habebantur, maximeque Iovis Triphylia, etc. Idem copiosius apud Euseb. Diodorus, qui eum Cassandri regis familiarem perhibet, itidem ut Lactantius post eum Messanae natum. Meminit et Strabo lib. 1. ac 7. Euemeris Messenii, ut nugacis scriptoris. Clemens Alexandrinus προρεπτικῶ Euemerum, hunc, ut puto, inter ἀθέους numerans, Agrigentinum facit, noster de placitis Philosophorum l. 7. Tegeatam. et θείου ἀναγραφῇ apud Athenaeum lib. 14. citatur Euhemeris Coi. quod obiter duxi annotandum. Paulo post cum ἐξαίρεθέντες aperto mendo legeretur, ἐξαίρεθέντες non dubitavi legere. Xylander. ἀναγεγραμμένων leg. esse, videram ipse quoque, et ante meque Squiriumque Salmasius et Wesseling ad Diodor. Sicul. T. 1. p. 364. ubi locum hunc emendatius exhibuit et exposuit. Salmasius tamen praeter ἀναγεγραμμένων etiam ἀναγεγραμμένου coniecerat. Pro Πάγχοντι f. leg. Ταγχοῦντι. Wesseling Παγχαία suadet. Reiske.

πλεύσας εἰς τοὺς μηδαμόθι γῆς γεγονότας,
μηδὲ ὄντας Παγχώους καὶ Τριφύλλους, ἐντε-
τυχῆκει.¹²⁹

24. καίτοι μεγάλοι μὲν ὕμνουσιν πράξεις
ἐν Ἀσσυρίοις, Σεμιράμιος · μεγάλοι δὲ αἱ
Σεσώστριος ἐν Αἰγύπτῳ · Φρύγες δὲ μέχρι νῦν
τὰ λαμπρὰ καὶ θαυμαστὰ τῶν ἔργων, Μανικά
καλοῦσι, διὰ τὸ Μάνιν¹³⁰ τινὰ τῶν πάλαι βα-
σιλέων ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ δυνατὸν γενέσθαι
παρ' αὐτοῖς, ὃν ἐνιοὶ Μάσδην καλοῦσι. Κῦ-
ρος δὲ Πέρσας, Μακεδόνας δὲ Ἀλέξανδρος,
ὀλίγου δεῖν ἐπὶ πέρας τῆς γῆς κρατοῦντας
προήγαγον, ἀλλὰ ὄνομα καὶ μνήμην βασιλέων
ἀγαθῶν ἔχουσιν. εἰ δὲ τινες ἐξαιρεθέντες ὑπὸ
μεγαλαυχίας, ὥς φησιν ὁ Πλάτων, ἅμα νεότητι
καὶ ἀγνίᾳ φλεγόμενοι τὴν ψυχὴν μεθ' ὕβρεως
ἐδέξαντο θεῶν ἐπωνυμίας, καὶ ναῶν ἰδρύσεις,
βραχὺν ἤνθησεν ἡ δόξα χρόνον, εἴτα κενότῃτα
καὶ ἀλαζονείαν μετὰ ἀσεβείας καὶ παρανομίας
προσόφλοντες, ὦκύμοροι καπνοῖο δίκην ἀρ-

¹²⁹ ἐντετύχηκε. *Reiske.*

¹³⁰ Salmasius Μάνην correxit. *Reiske.*

θέντες ἀπέπταν. καὶ νῦν, ὥσπερ ἀγώγιμοι
δραπέται, τῶν ἱερῶν καὶ τῶν βωμῶν ἀποσπασ-
θέντες οὐδὲν ἄλλ' ἢ τὰ μνήματα καὶ τοὺς
τάφους ἔχουσιν. ὅθεν Ἀντίγονος ὁ γέρων,¹³¹
Ἑρμοδότου τινὸς ἐν ποιήμασιν αὐτὸν ἡλίου
παῖδα καὶ θεὸν ἀναγορεύοντος · Οὐ τοιαῦτά
μοι (εἶπεν) ὁ λασανοφόρος σύνοιδεν. εὐ δὲ καὶ
Λύσιππος ὁ πλάστης Ἀπελλῆν ἐμέμψατο τὸν
ζωγράφον, ὅτι τὴν Ἀλεξάνδρου γράφων εἰκό-
να, κεραυνὸν ἐνεχείρισεν · αὐτὸς δὲ λόγχην,
ἣς τὴν δόξαν οὐδὲ εἰς ἀφαιρήσεται χρόνος,
ἀληθινὴν καὶ ἰδίαν οὔσαν.

25. βέλτιον οὖν¹³² οἱ τὰ περὶ τὸν Τυφῶνα
καὶ Ὅσιριν καὶ Ἴσιν ἱστοροῦμενα, μῆτε θεῶν
παθήματα, μῆτ' ἀνθρώπων, ἀλλὰ δαιμόνων
μεγάλων εἶναι νομίζοντες, ὡς καὶ Πλάτων
καὶ Πυθαγόρας καὶ Ξενοκροΐτης καὶ Χρῦσιπ-

¹³¹ ὁ γέρων] Antigonus primus, Demetrii Poliorcetae pa-
ter. Reiske.

¹³² βέλτιον οὖν] Citat haec Eusebius lib. προπαρασκ.
quinto, fol. 3. ex eo paucula quaedam corrigi possunt. ἐν
ante συνειληχὸς non habet. Pro Κρόνου τινὸς Eusebius
πολλοὶ τινες. τινες probō: Κρόνου retineo. Pro φθόγγοι
est ibi φυγαί, idque praefero. Xylander.

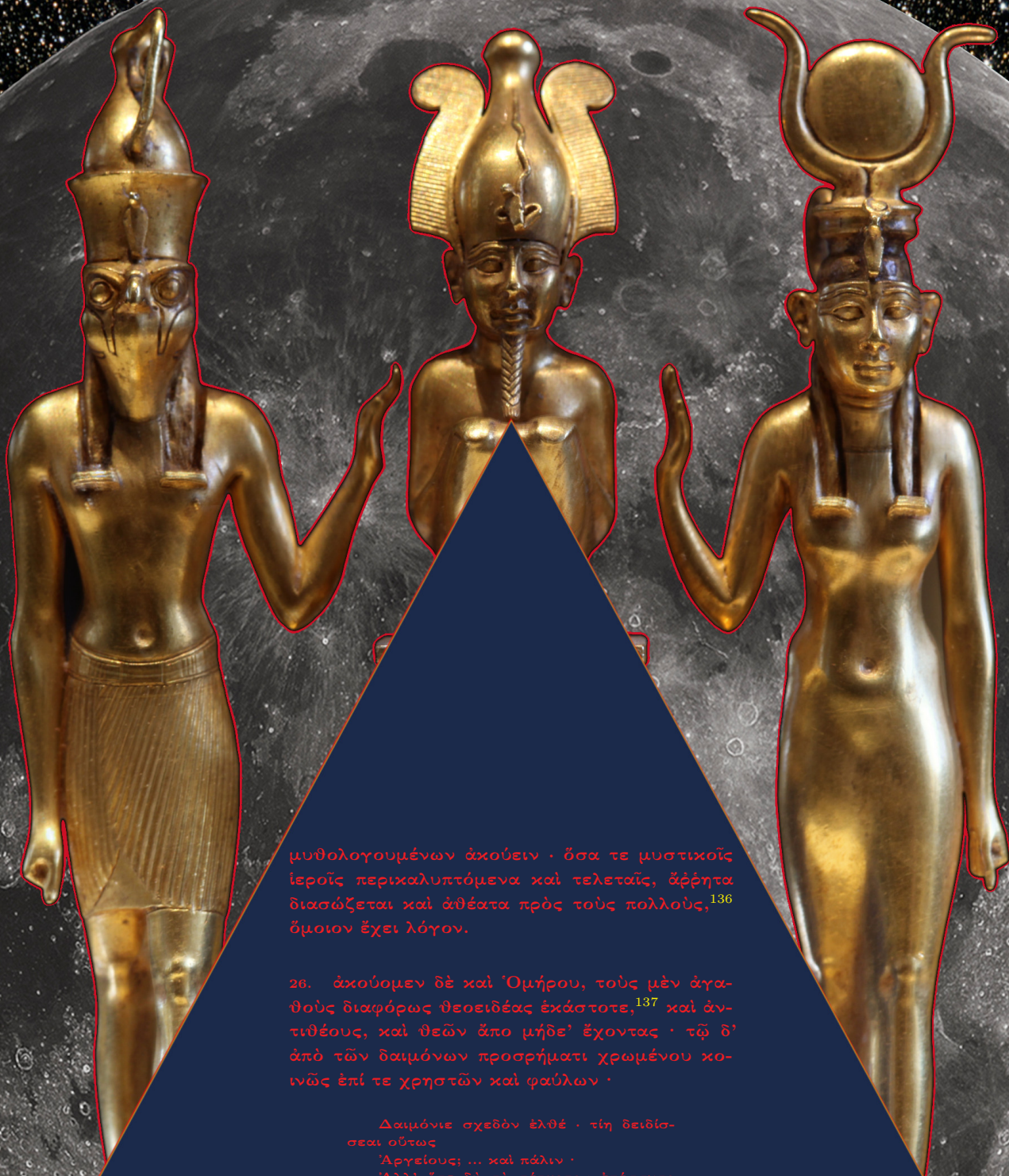

πος, ἐπόμενοι τοὺς πάλαι θεολόγους, ἐρρῶμε-
νεστέρους μὲν ἀνθρώπων γεγονέναι λέγουσι,
καὶ πολλῇ τῇ δυνάμει τὴν φύσιν ὑπερφέροντας
ἡμῶν, τὸ δὲ θεῖον οὐκ ἀμιγές, οὐδ' ἄκρατον
ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ ψυχῆς φύσει καὶ σώματος
αἰσθήσει ἐνσυνειληχός, ἡδονὴν δεχομένην¹³³
καὶ πόνον καὶ ὅσα ταύταις ἐγγενόμενα ταῖς
μεταβολαῖς πάθη, τοὺς μὲν μᾶλλον, τοὺς δὲ
ἥττον ἐπιταράττει. γίνονται γὰρ ὡς ἐν ἀνθρώ-
ποις, καὶ δαίμοσιν, ἀρετῆς διαφοραὶ καὶ κακίας.
τὰ γὰρ Γιγαντικὰ καὶ Τιτανικὰ παρ' Ἑλλήσιν
ᾄδόμενα, καὶ Κρόνου τινὸς ἄθεσμοι πράξεις,
καὶ Πύθωνος ἀντιτάξεις πρὸς Ἀπόλλωνα, φυ-
γαί¹³⁴ τε Διονύσου καὶ Πλάνας Δήμητρος,
οὐδὲν ἀπολείπουσι τῶν Ὀσιριακῶν καὶ Τυφω-
νικῶν, ἄλλων τε ὧν πᾶσιν¹³⁵ ἕξεσιν ἀνέδην

¹³³ E veteri lectione δεχομένην effici debuerat δεχομένην,
idque ad αἰσθήσει referri. consentit Salmasius. *Reiske*.

¹³⁴ φυγαί] Olim erat φθόγγοι, unde φόνοι, caedes, effi-
ciebam. *Reiske*.

¹³⁵ ὧν πᾶσιν] ὧν παρὰ πᾶσιν ἀναίδην. malo tamen ἀνέδ-
ην, *licenter, abunde*. Eustathius in Iliad. β. 34. a verbo
ἀνίημι, cum alia, tum hoc adverbium deducit, et inter-
pretatur ἀνέτως καὶ ἐλευθέρως. non autem libertati, aut
etiam licentiae, statim necesse est adesse impudentiam.
Xylander.

μυθολογουμένων ἀκούειν · ὅσα τε μυστικοῖς
 ἱεροῖς περικαλυπτόμενα καὶ τελεταῖς, ἄρρητα
 διασώζεται καὶ ἀθέατα πρὸς τοὺς πολλοὺς,¹³⁶
 ὅμοιον ἔχει λόγον.

26. ἀκούομεν δὲ καὶ Ὅμηρου, τοὺς μὲν ἀγα-
 θοὺς διαφόρως θεοειδέας ἐκάστοτε,¹³⁷ καὶ ἀν-
 τιθέους, καὶ θεῶν ἅπο μῆδε' ἔχοντας · τῷ δ'
 ἀπὸ τῶν δαιμόνων προσρήματι χρωμένου κο-
 ἰνῶς ἐπὶ τε χρηστῶν καὶ φαύλων ·

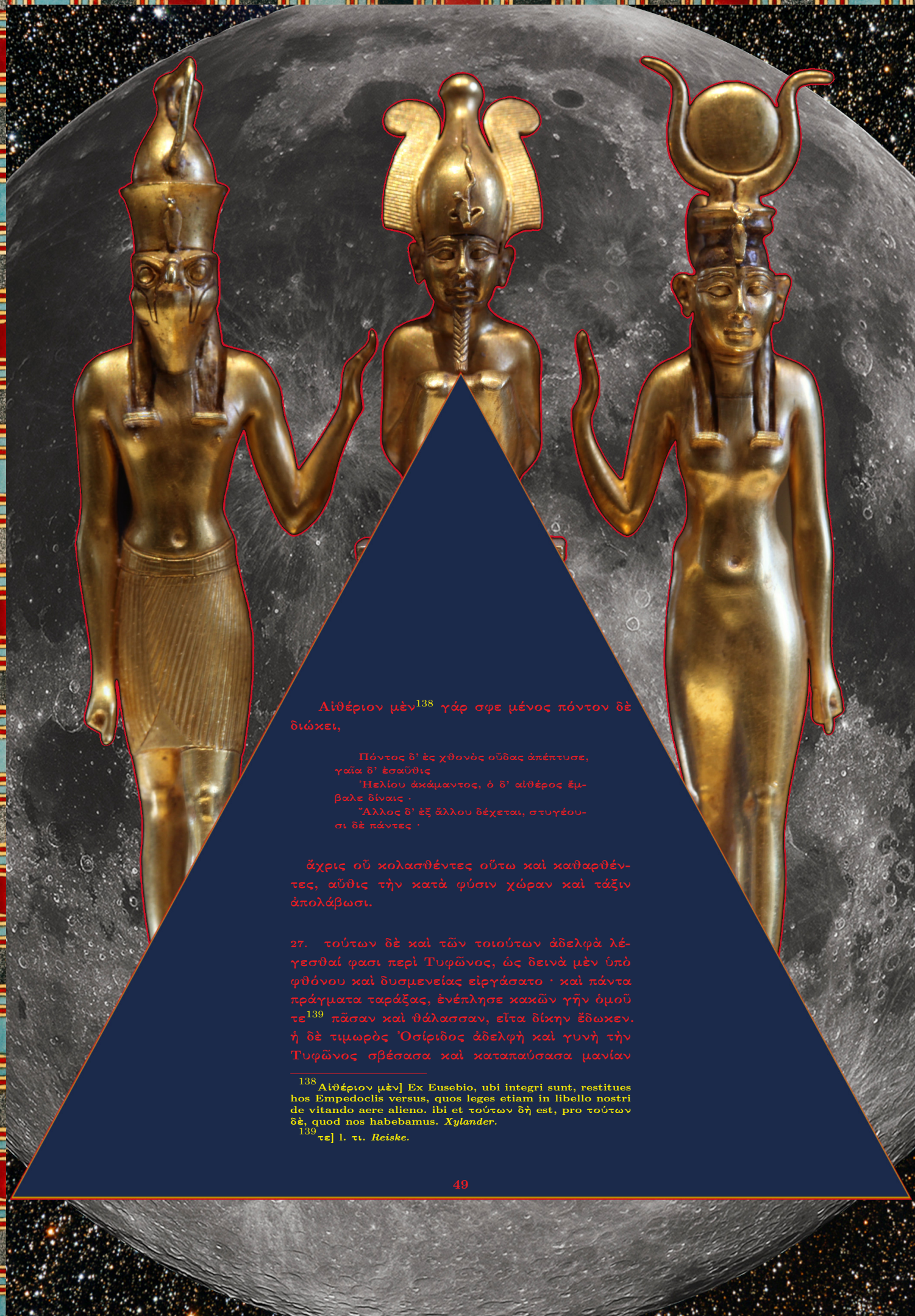
Δαιμόνιε σχεδὸν ἐλθέ · τίη δειδίσ-
 σεαι οὕτως
 Ἀργείους; ... καὶ πάλιν ·
 Ἄλλ' ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο
 δαίμονι ἴσος, καὶ ·
 Δαιμονίη, τί νύ σε Πριάμος Πριάμοιό
 τε παῖδες,
 Τόσσα κακὰ βέζουσιν, ὅτ' ἀσπερχὲς
 μενεαίνεις
 Ἰλίου ἐξαλαπάξαι εὐκτιμένον πτολίε-
 θρον;

¹³⁶ ἀθέατα πρὸς τοὺς πολλοὺς] τοὺς θεοὺς Euseb. quam
 lectionem si sequamur, ante πρὸς est comma ponendum.
 Xylander.

¹³⁷ Post ἐκάστοτε videtur καλοῦντος deesse. Reiske.

ὥς τῶν δαιμόνων μίκτην καὶ ἀνώμαλον φύσιν
ἔχόντων καὶ προαίρεσιν. ὅθεν ὁ μὲν Πλάτων
Ὀλυμπίους θεοῖς τὰ δεξιὰ καὶ περιττὰ, τὰ δ'
ἀντίφωνα τούτων δαίμοσιν ἀποδίδωσιν. ὁ δὲ
Ξενοκράτης καὶ τῶν ἡμερῶν τὰς ἀποφράδας,
καὶ τῶν ἐορτῶν ὅσαι πληγὰς τινας, ἢ κοπε-
τοὺς, ἢ νηστείας, ἢ δυσφημίας, ἢ αἰσχρολογίαν
ἔχουσιν, οὔτε θεῶν τιμαῖς, οὔτε δαιμόνων οἶε-
ται προσήκειν χρηστῶν, ἀλλὰ εἶναι φύσεις ἐν
τῷ περιέχοντι μεγάλας μὲν καὶ ἰσχυράς, δυ-
στρόπους δὲ καὶ σκυθρωπάς, αἱ χαίρουσι τοῖς
τοιούτοις, καὶ τυγχάνουσαι πρὸς οὐθὲν ἄλ-
λο χεῖρον τρέπονται. τοὺς δὲ χρηστοὺς πάλιν
καὶ ἀγαθοὺς ὁ τε Ἡσίοδος ἀγνοῦς δαίμονας
καὶ φύλακας ἀνθρώπων προσαγορεύει πλουτο-
δότας, καὶ τοῦτο γέρας βασιλῆϊον ἔχοντας, ὃ
τε Πλάτων ἐρμηνευτικὸν τὸ τοιοῦτον ὀνομά-
ζει γένος καὶ διακονικόν, ἐν μέσῳ θεῶν καὶ
ἀνθρώπων, εὐχὰς μὲν ἐκεῖ καὶ δεήσεις ἀν-
θρώπων ἀναπέμποντας, ἐκεῖθεν δὲ μαντεῖα
δεῦρο καὶ δόσεις ἀγαθῶν φέροντας. Ἐμπεδο-
κλῆς δὲ καὶ δίκας φησὶ διδόναι τοὺς δαίμονας,
ὧν ἐξαμάρτωσι καὶ πλημμελήσωσιν ·

Αἰθέριον μὲν¹³⁸ γάρ σφε μένος πόντον δὲ
διώκει,

Πόντος δ' ἐς χθονὸς οὐδας ἀπέπτυσσε,
γαῖα δ' ἐσαυθις
Ἡελίου ἀκάμαντος, ὁ δ' αἰθέρος ἔμ-
βαλε δίναις ·
Ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται, στυγέου-
σι δὲ πάντες ·

ἄχρις οὗ κολασθέντες οὕτω καὶ καθαρθέν-
τες, αὐθις τὴν κατὰ φύσιν χώραν καὶ τάξιν
ἀπολάβωσι.

27. τούτων δὲ καὶ τῶν τοιούτων ἀδελφὰ λέ-
γεσθαί φασι περὶ Τυφῶνος, ὡς δεινὰ μὲν ὑπὸ
φθόνου καὶ δυσμενείας εἰργάσατο · καὶ πάντα
πράγματα ταράξας, ἐνέπλησε κακῶν γῆν ὁμοῦ
τε¹³⁹ πᾶσαν καὶ θάλασσαν, εἴτα δίκην ἔδωκεν.
ἡ δὲ τιμωρὸς Ὅσιριδος ἀδελφὴ καὶ γυνὴ τὴν
Τυφῶνος σβέσασα καὶ καταπαύσασα μανίαν

¹³⁸ Αἰθέριον μὲν] Ex Eusebio, ubi integri sunt, restitues
hos Empedoclis versus, quos leges etiam in libello nostri
de vitando aere alieno. ibi et τούτων δὴ est, pro τούτων
δὲ, quod nos habebamus. *Xylander.*

¹³⁹ τε] l. τι. *Reiske.*

καὶ λύσσαν, οὐ περιεΐδε τοὺς ἄθλους καὶ τοὺς ἀγῶνας, οὐς ἀνέτλη, καὶ πλάνας αὐτῆς. καὶ πολλὰ μὲν ἔργα σοφίας, πολλὰ δ' ἀνδρίας ἀμνηστίαν ὑπολαβοῦσα καὶ σιωπὴν,¹⁴⁰ ἀλλὰ ταῖς ἀγιωτάταις ἀναμίξασα τελεταῖς, εἰκόνας καὶ ὑπονοίας καὶ μίμημα τῶν τότε παθημάτων, εὐσεβείας ὁμοῦ διδάγμα καὶ παραμύθιον ἀνδράσι καὶ γυναιξίν ὑπὸ συμφορῶν ἐχομένοις ὁμοίως¹⁴¹ καθωσίωσεν. αὐτὴ δὲ καὶ Ὅσιρις ἐκ δαιμόνων ἀγαθῶν δι' ἀρετῆς¹⁴² εἰς θεοὺς μεταβαλόντες, ὥς ὕστερον Ἡρακλῆς καὶ Διόνυσος, ἅμα καὶ θεῶν καὶ δαιμόνων οὐκ ἀπὸ τρόπου μεμιγμένας τιμὰς ἔχουσι, πανταχοῦ μὲν,¹⁴³ ἐν δὲ τούτοις ὑπὲρ γῆν¹⁴⁴ καὶ ὑπὸ γῆν δυνάμενοι

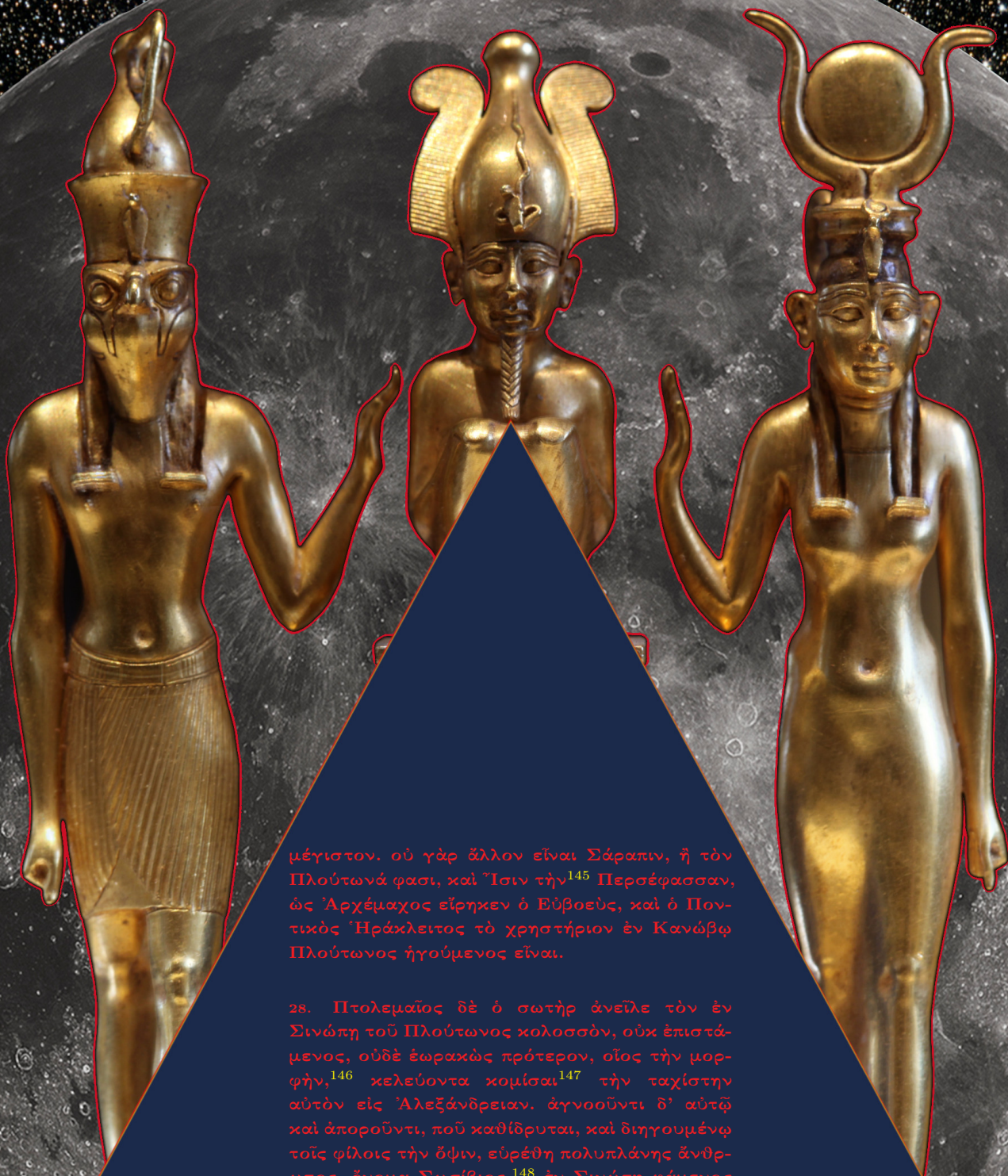
¹⁴⁰ σιωπὴν ὑπολαβοῦσα] *Locus mancus*. *Xylander*. ἀνδρίας, οὐκ ἀμνηστία ὑποβαλοῦσα καὶ σιωπῇ. *Reiske*.

¹⁴¹ ὁμοιῶν. *Salmasius*.

¹⁴² δι' ἀρετὴν est *usitatus*. *Reiske*.

¹⁴³ μὲν delend. *Reiske*.

¹⁴⁴ ἐν δὲ τοῖς ὑπὲρ γῆν lego, non τούτοις. Sed ὑπὲρ γῆν καὶ videtur abundare. Pro *Heracleto Pontico*, vide, ne *Heracledes* sit legendus. *Xylander*. *Ratiocinatur auctor sic*: *Osiridi divini honores contigerunt super terra et infra eam*. Nam *Serapis idem est, atque Pluto, deus inferorum*, quod demonstrat usque ad p. 429. 5. Atqui *Osiris et Serapis idem est v. p. 429. 6*. *Reiske*.

μέγιστον. οὐ γὰρ ἄλλον εἶναι Σάραπιν, ἢ τὸν Πλούτωνά φασι, καὶ Ἴσιν τὴν¹⁴⁵ Περσέφασσαν, ὡς Ἀρχέμαχος εἴρηκεν ὁ Εὐβοεὺς, καὶ ὁ Ποντικός Ἡράκλειτος τὸ χρηστήριον ἐν Κανώβῳ Πλούτωνος ἡγούμενος εἶναι.

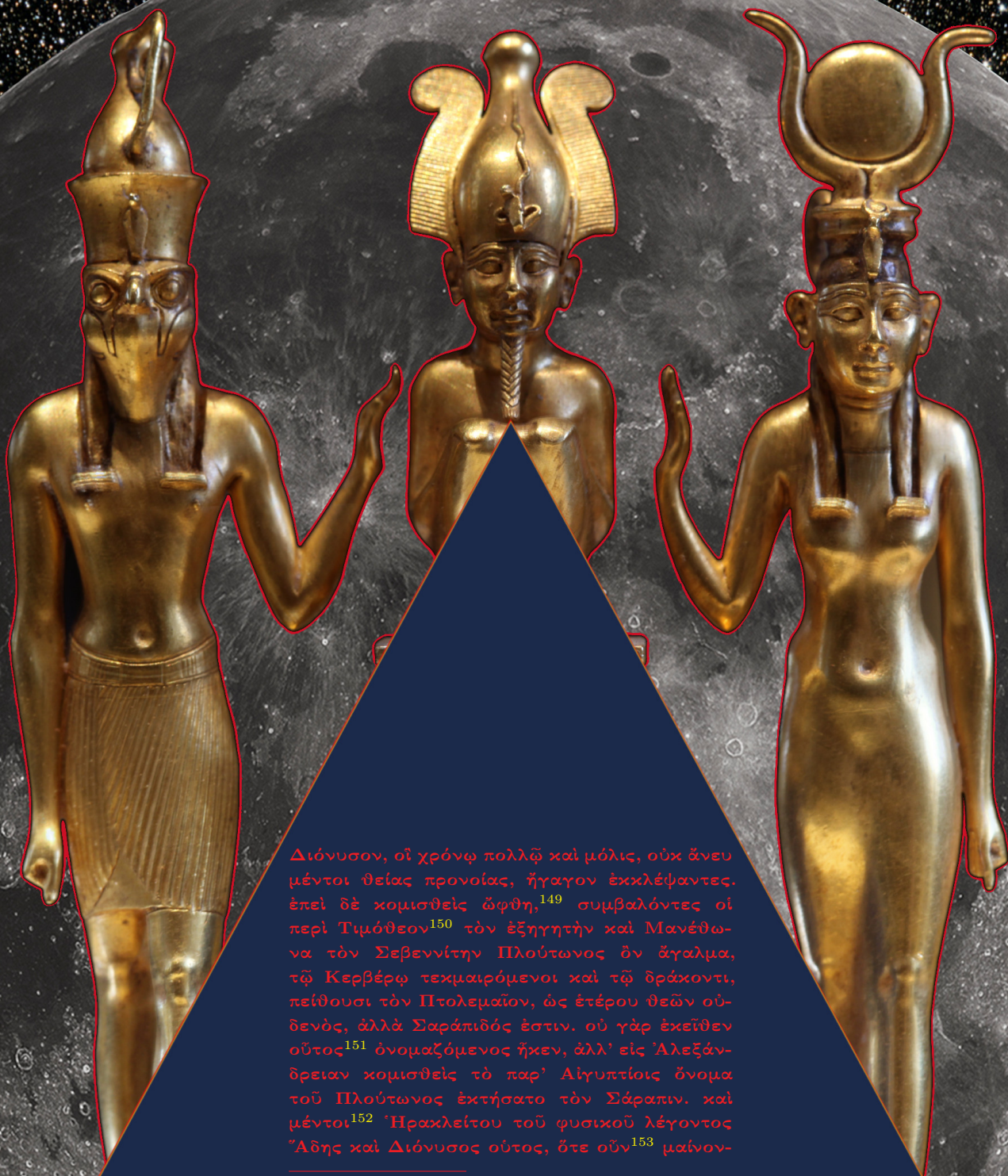
28. Πτολεμαῖος δὲ ὁ σωτὴρ ἀνεῖλε τὸν ἐν Σινώπῃ τοῦ Πλούτωνος κολοσσόν, οὐκ ἐπιστάμενος, οὐδὲ ἑωρακώς πρότερον, οἷος τὴν μορφήν,¹⁴⁶ κελεύοντα κομίσαι¹⁴⁷ τὴν ταχίστην αὐτὸν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. ἀγνοοῦντι δ' αὐτῷ καὶ ἀποροῦντι, ποῦ καθίδρυται, καὶ διηγουμένῳ τοῖς φίλοις τὴν ὄψιν, εὐρέθη πολυπλάνης ἀνθρώπος, ὄνομα Σωσίβιος,¹⁴⁸ ἐν Σινώπῃ φάμενος ἑωρακέναι τοιοῦτον κολοσσόν, οἷον ὁ βασιλεὺς ἰδεῖν ἔδοξεν. ἔπεμψεν οὖν Σωτέλη καὶ

¹⁴⁵ Ἴσιν, ἢ τὴν Περσ. *Reiske.*

¹⁴⁶ τὴν μορφήν ἦν. *Reiske.*

¹⁴⁷ κελεύοντα κομίσαι] Hic haud dubie deest integer versus, quo indicabatur, Soterem per quietem imaginatum fuisse Colossum, et admonitum, ut eum Alexandriam transferret, cum quidem ipse ante colossum talem nullibi vidisset. *Xylander.*

¹⁴⁸ Aut hic pro *Sosibio* nomen *Sotelis* reponendum, aut deinceps vs. 5. pro *Sotele Sosibius.* *Reiske.*

Διόνυσον, οἱ χρόνῳ πολλῷ καὶ μόλις, οὐκ ἄνευ
 μέντοι θείας προνοίας, ἤγαγον ἐκκλέψαντες.
 ἐπεὶ δὲ κομισθεὶς ὤφθη,¹⁴⁹ συμβαλόντες οἱ
 περὶ Τιμόθεον¹⁵⁰ τὸν ἐξηγητὴν καὶ Μανέθω-
 να τὸν Σεβεννίτην Πλούτωνος δὴν ἄγαλμα,
 τῷ Κερβέρῳ τεκμαιρόμενοι καὶ τῷ δράκοντι,
 πείθουσι τὸν Πτολεμαῖον, ὥς ἐτέρου θεῶν οὐ-
 δενδός, ἀλλὰ Σαράπιδός ἐστιν. οὐ γὰρ ἐκεῖθεν
 οὗτος¹⁵¹ ὀνομαζόμενος ἦκεν, ἀλλ' εἰς Ἄλεξάν-
 δρειαν κομισθεὶς τὸ παρ' Αἰγυπτίοις ὄνομα
 τοῦ Πλούτωνος ἐκτήσατο τὸν Σάραπιν. καὶ
 μέντοι¹⁵² Ἡρακλείτου τοῦ φυσικοῦ λέγοντος
 Ἄδης καὶ Διόνυσος οὗτος, ὅτε οὖν¹⁵³ μαίνον-

¹⁴⁹ ὤφθη etiam Salmasius restituit. *Reiske*. In vulgatis est ὤφθη.

¹⁵⁰ Hic est ille Timotheus, de quo Tacitus Hist. 4, 83. *Timotheum Atheniensem e genere Eumolpidarum, quem ut antistitem caeremoniarum Eleusi exciverant*. *Reiske*.

¹⁵¹ οὕτως ipse quoque nondum usus editione Squirii cor-
 rexeram, et ante me Salmasius. *Reiske*.

¹⁵² καὶ μέντοι Ἡρακλ[ί] Videtur locus mutilus. Sunt et
 alia manca. Phylarchum pro Philarcho scribo, ex Suida, de
 quo etiam alibi, etc. *Xylander*.

¹⁵³ f. καὶ μέντοι οἱ περὶ Ἡράκλειτον τὸν φυσικὸν λέ-
 γοντες, Ἄδης καὶ Διόνυσος ὁ αὐτός, ὅτε οὐ μαίνονται —
 redivit autem μαίνονται et ληραίνουσι ad τοὺς περὶ Ἡράκ-
 λειτον, non ad Haden et Dionysum. *Reiske*.

ται καὶ ληραίνουσιν, εἰς ταύτην ὑπάγουσι τὴν δόξαν. οἱ γὰρ ἀξιοῦντες ἄδην λέγεσθαι τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς, οἷον παραφρονούσης καὶ μεθυούσης ἐν αὐτῷ, γλίσχρως ἀλληγοροῦσι. βέλτιον δὲ τὸν Ὅσιριν εἰς ταυτὸ συνάγειν τῷ Διονύσῳ, τῷ τ' Ὅσιριδι τὸν Σάραπιν, ὅτε τὴν φύσιν μετέβαλε, ταύτης τυχόντα¹⁵⁴ τῆς προσηγोरίας. διὸ πᾶσι κοινὸς ὁ Σάραπις ἐστὶ, ὥς δὲ τὸν Ὅσιριν οἱ τῶν ἱερῶν μεταλαβόντες ἴσασιν.

29. οὐ γὰρ ἄξιον προσέχειν τοῖς Φρυγίοις γράμμασιν, ἐν οἷς λέγεται χαροπῶς,¹⁵⁵ τοὺς μὲν τοῦ Ἑρακλέους γενέσθαι θυγάτηρ, Ἰσαϊακοῦ δὲ τοῦ Ἑρακλέους ὁ Τυφών. οὐδὲ Φυλάρχου μὴ καταφρονεῖν, γράφοντος, ὅτι πρῶτος εἰς Αἴγυπτον ἐξ Ἰνδῶν Διόνυσος ἤγαγε δύο βοῦς, ὧν ἦν τῷ μὲν Ἄπις ὄνομα, τῷ δ' Ὅσιρις.

¹⁵⁴ Non video, quid vitii fuerit in vulgari lectione τυχόντα, quapropter damnari debuerit. redivit enim ad Ὅσιριν vs. 5. *Reiske*.

¹⁵⁵ Praeter Marklandum et Squirium pro Charaponis nomine Sarapin supposuit Semlerus, huius libelli Plutarchi germanicus interpres. unde locum hunc sic constituendum existimo: λέγεται Σάραπις μὲν τῆς τοῦ Ἑρακλέους γενέσθαι θυγατρὸς Ἰσαίας, Αἰακοῦ δὲ, τοῦ Ἑρακλέους, ὁ Τυφών. *Reiske*.

Σάραπισ δ' ὄνομα τοῦ τὸ πᾶν κοσμοῦντός ἐστι, παρὰ τὸ σαίρειν, ὃ καλλύνειν τινὲς καὶ κοσμεῖν λέγουσιν. ἄτοπα γὰρ ταῦτα τοῦ Φυλάρχου, πολλῶ δ' ἄτοπώτερα τῶν λεγόντων, οὐκ εἶναι θεὸν τὸν Σάραπιν, ἀλλὰ τὴν Ἑπίδος σορὸν οὕτως ὀνομάζεσθαι, καὶ χαλκῆς τινὰς ἐν Μέμφει πύλας λήθης καὶ κωκυτοῦ προσαγορευομένας, ὅταν θάπτωσι τὸν Ἑπιν ἀνοίγεσθαι, βαρὺ καὶ σκληρὸν ψοφούσας. διὸ παντὸς ἡχοῦντος ἡμᾶς χαλκώματος ἐπιλαμβάνεσθαι,¹⁵⁶ μετρίωτερον¹⁵⁷ δὲ παρὰ τὸ σεύεσθαι καὶ τὸ σοῦσθαι τὴν τοῦ παντὸς ἅμα κίνησιν αἰρεῖσθαι φάσκοντες. οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν ἱερέων εἰς τὸ αὐτὸ φασὶ τὸν Ὅσιριν συμπεπλέχθαι καὶ τὸν Ἑπιν, ἐξηγούμενοι καὶ διδάσκοντες ἡμᾶς, ὡς εὐμορφὸν εἰκόνα χρή νομίζειν τῆς Ὅσιριδος ψυχῆς τὸν Ἑπιν. ἐγὼ δὲ, εἰ μὲν Αἰγύπτιον ἐστὶ τοῦτονομα τοῦ Σαράπιδος, εὐφροσύνην αὐτὸ δηλοῦν οἶο-

¹⁵⁶ Haec quid sint, nescio, ideoque et hic et alibi asterisco adiecto testatum feci, me mihi non satis facere. Fortassis ἐπιλανθάνεσθαι legendum, quasi dicat, aetis strepitu oblivionem eorum, quae animum nostrum moestitia afficerent, conciliari. Post μετρίωτερον δὲ, οἱ inservi, quod collatio diversarum sententiarum requirit. *Xylander.*

¹⁵⁷ μετρίωτερα. scil. λέγουσιν. *Reiske.*

μαι καὶ χαρμοσύνην, τεκμαιρόμενος, ὅτι τὴν
ἐορτὴν Αἰγύπτιοι τὰ χαρμόσυνα σαίρει καλοῦ-
σιν. καὶ γὰρ Πλάτων τὸν ᾄδην, ὡς αἰδοῦς¹⁵⁸
υἱὸν τοῖς παρ' αὐτοῦ¹⁵⁹ γενομένοις καὶ προσ-
ηνῇ θεὸν ὠνομάσθαι φησί, καὶ παρ' Αἰγυπτίοις
ἄλλα τε πολλὰ τῶν ὀνομάτων λόγοι¹⁶⁰ εἰσὶ,
καὶ τὸν ὑποχθόνιον τόπον, εἰς ὃν οἴονται τὰς
ψυχὰς ἀπέρχεσθαι μετὰ τὴν τελευτὴν, Ἀμέν-
θην καλοῦσι, σημαίνοντος τοῦ ὀνόματος τὸν
λαμβάνοντα καὶ διδόντα. εἰ δὲ καὶ τοῦτο τῶν
ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀπελθόντων πάλαι καὶ με-
τακομισθέντων ὀνομάτων ἓν ἐστίν, ὕστερον
ἐπισκεψώμεθα· νῦν δὲ τὰ λοιπὰ τῆς ἐν χερσὶ
δόξης προσδιέλθωμεν.

30. ὁ μὲν γὰρ Ὅσιρις καὶ ἡ Ἴσις ἐκ δαιμόνων
ἀγαθῶν εἰς θεοὺς μετήλλαξαν, τὴν δὲ τοῦ

¹⁵⁸ Recte habet αἰδοῦς. Plato Ἄδην dictum voluit, quasi αἰδίδην, a *verecundia*, quasi verecundaretur et parceret illis, qui ad se venissent. frigida quidem etymologia et futillis, digna tamen auctoris ingenio, cuius, plura talia commenta prostant. et quamvis fortassis in eius editis ea non legatur, potest tamen in perditis olim exstitisse et lecta Plutarcho fuisse. *Reiske*.

¹⁵⁹ αὐτῷ] malle αὐτόν. *Reiske*.

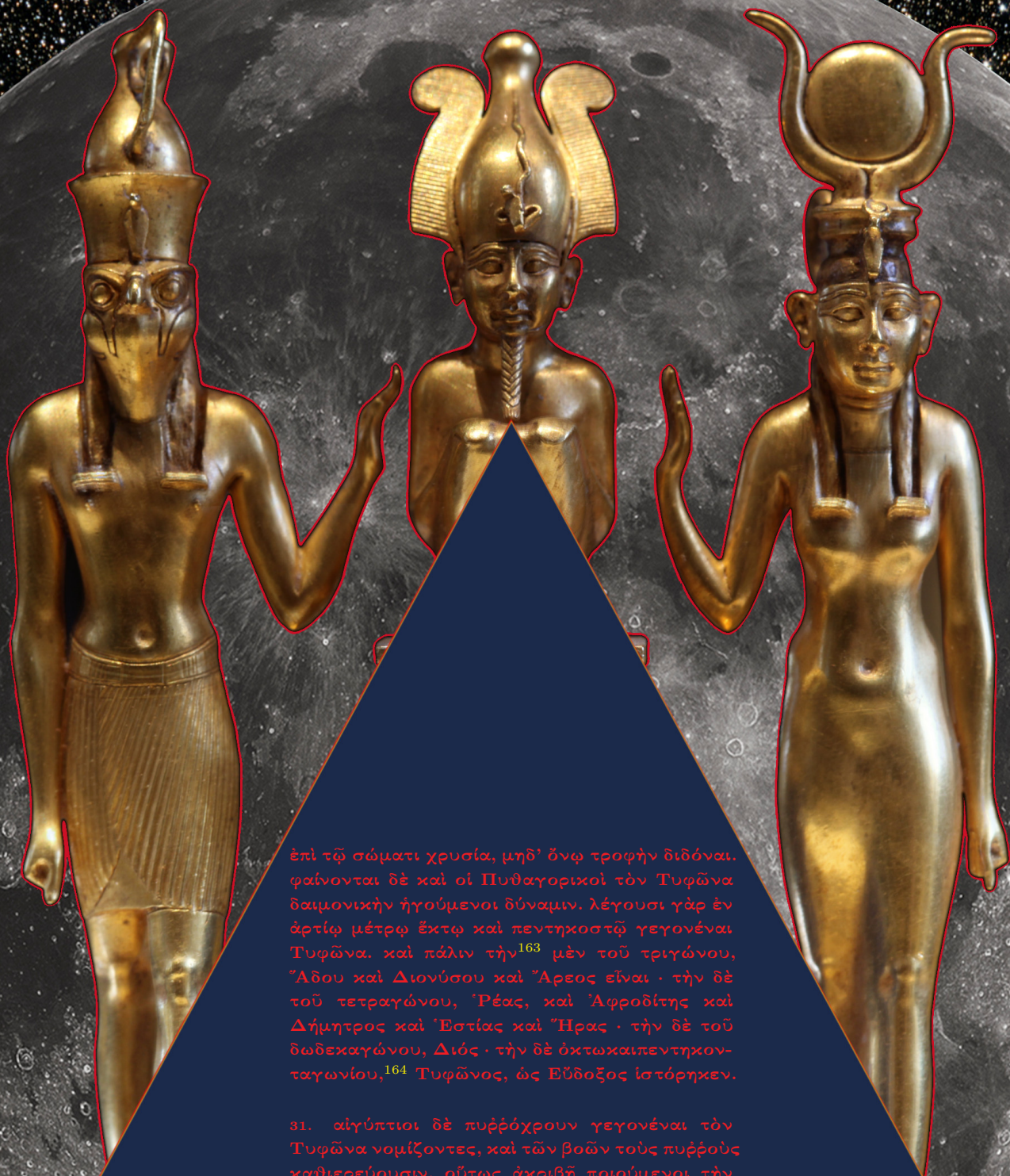
¹⁶⁰ f. ἄλλα τε πολλὰ τῶν κάτω ὀνομάτων εἰσι. *Reiske*.

Τυφῶνος ἡμαυρωμένην καὶ συντετριμμένην
δύναμιν, ἔτι δὲ καὶ ψυχροῦραγοῦσαν καὶ σφα-
δάζουσιν, ἔστιν αἷς παρηγοροῦσι θυσίαις καὶ
πραΰνουσιν. ἔστι δ' ὅτε πάλιν ἐκταπεινοῦσι
καὶ καθυβρίζουσιν ἐν τισιν ἐορταῖς, τῶν μὲν
ἀνθρώπων τοὺς πυρρόους καὶ¹⁶¹ προπηλακί-
ζοντες, ὄνον δὲ καὶ κατακρημνίζοντες, ὡς
Κοπτῖται, διὰ τὸ πυρρὸν γεγονέναι τὸν Τυφῶ-
να καὶ ὀνώδη τὴν χροάν. Βουσιρεῖται δὲ καὶ
Λυκοπολίται σάλπιγξιν οὐ χρωῶνται τοπαράπαν,
ὡς ὄνῳ φθεγγομέναις ἐμφερές. καὶ ὅλως τὸν
ὄνον οὐ καθαρὸν, ἀλλὰ δαιμονικόν, ἡγούνται
ζῶον εἶναι, διὰ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ὁμοιότητα,
καὶ πόπανα ποιοῦντες ἐν θυσίαις, τοῦ τε Παῦνι
καὶ τοῦ Φαωφι μηνὸς ἐπιπλάττουσι παράσημον
ὄνον δεδεμένον. ἐν δὲ τῇ τοῦ ἡλίου θυσίᾳ τοῖς
ἐσομένοις¹⁶² τὸν θεὸν παρεγγυῶσι μὴ φορεῖν

¹⁶¹ τοὺς πυρρόους, καὶ προπηλακίζοντες.] Aut abundat
(quod puto) καὶ, aut aliquid excidit. *Xylander.* καὶ delen-
dum. *Reiske.*

¹⁶² τοῖς ἐσομένοις τὸν θεόν] Locus vitiat. ego, pro
ἐσομένοις si σεβομένοις legatur, et pro μὴ δεομένῳ sub-
stituatur μὴδὲ ὄνῳ, optime habiturum puto. Haec quidem
coniectura mihi admodum probabilis videtur, et proxime
omnino abest a vulgari lectione. *Xylander.*

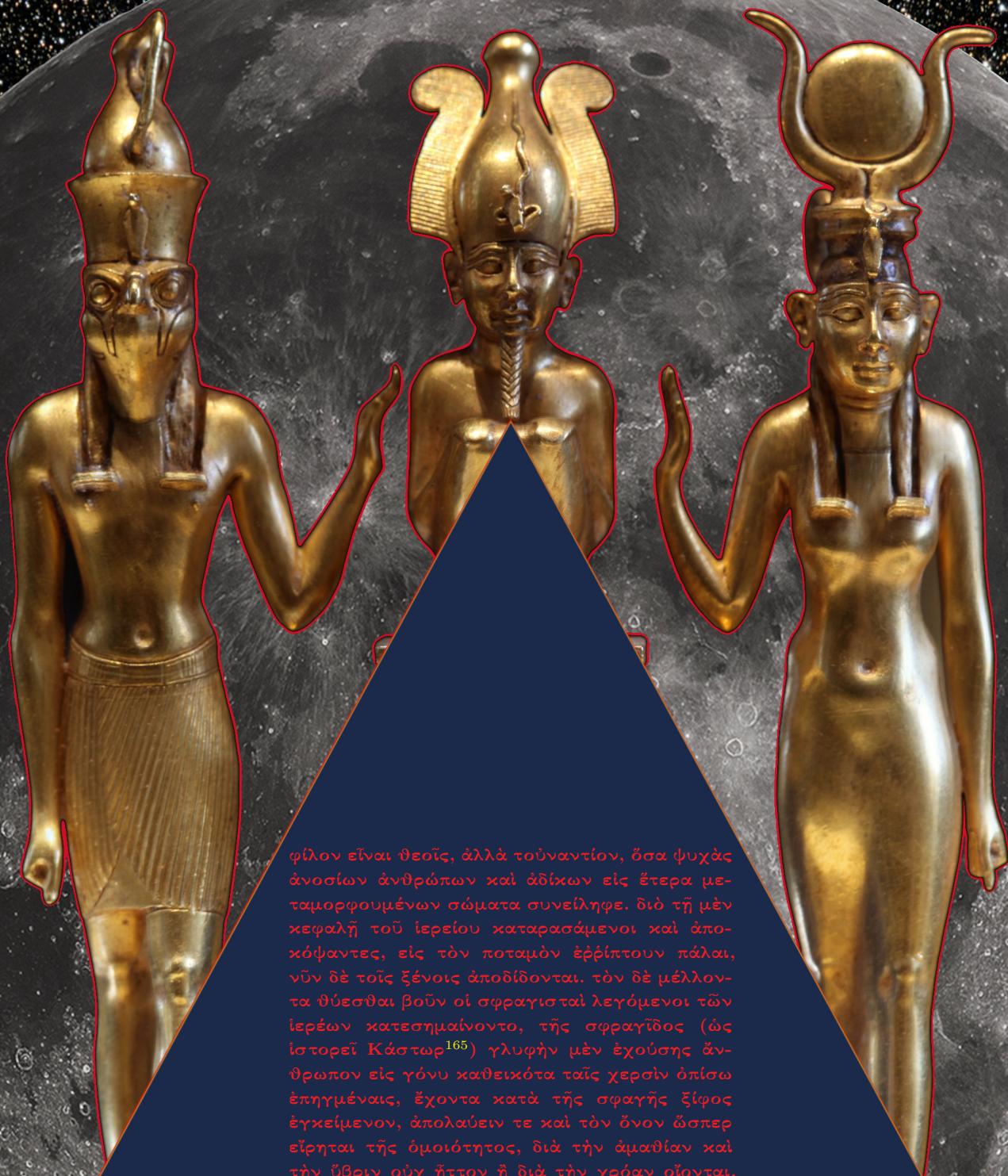

ἐπὶ τῷ σώματι χρυσία, μηδ' ὄνῃ τροφήν διδόναι.
φαίνονται δὲ καὶ οἱ Πυθαγορικοὶ τὸν Τυφῶνα
δαιμονικὴν ἡγούμενοι δύνανται. λέγουσι γὰρ ἐν
ἄρτιῳ μέτρῳ ἕκτῳ καὶ πεντηχοστῷ γεγονέναι
Τυφῶνα. καὶ πάλιν τὴν¹⁶³ μὲν τοῦ τριγώνου,
Ἄδου καὶ Διονύσου καὶ Ἄρεος εἶναι · τὴν δὲ
τοῦ τετραγώνου, Ῥέας, καὶ Ἀφροδίτης καὶ
Δήμητρος καὶ Ἑστίας καὶ Ἥρας · τὴν δὲ τοῦ
δωδεκαγώνου, Διός · τὴν δὲ ὀκτωκαιπεντηχον-
ταγωνίου,¹⁶⁴ Τυφῶνος, ὡς Εὐδοξος ἰστόρηκεν.

31. αἱ γύπτιοι δὲ πυρρόχροον γεγονέναι τὸν
Τυφῶνα νομίζοντες, καὶ τῶν βοῶν τοὺς πυρρόους
καθιερεύουσιν, οὕτως ἀκριβῆ ποιούμενοι τὴν
παρατήρησιν, ὥστε καὶ μίαν ἔχη τρίχα μέλαιναν
ἢ λευκὴν, ἄθυτον ἡγεῖσθαι. θύσιμον γὰρ οὐ

¹⁶³ τὴν] subaudi δύνανται. *Reiske.*

¹⁶⁴ τὴν δὲ ὀκτωκαιπεντηχονταγωνίου omnino legendum est,
non ὀκτωκαιπεντ. Nam 56. numerus paulo ante etiam
suit assignatus Typhoni. Ac 59. quidem ex iis numeris
non est, quos Pythagorici tractent, quippe duplicatione
primi numeri 29. procreatus, ideoque pariter impar, et nulli
aptus figurae. At 56. duplus est trigoni 28. qui est numerus
perfectus. pronicus est (ut vocabulo scientiae utar) 56. et
quidem ex 7. et 8. procreatus numeris longe mysticissimis.
Itaque nihil hic dubii relinquitur. *Xylander.* τὴν δὲ τοῦ
ὀκτωκαιπ. *Reiske.*

φύλον εἶναι θεοῖς, ἀλλὰ τούναντίον, ὅσα ψυχὰς
 ἀνοσίων ἀνθρώπων καὶ ἀδίκων εἰς ἕτερα με-
 ταμορφουμένων σώματα συνείληψε. διὸ τῇ μὲν
 κεφαλῇ τοῦ ἱερείου καταρασάμενοι καὶ ἀπο-
 κόψαντες, εἰς τὸν ποταμὸν ἐρρίπτουν πάλαι,
 νῦν δὲ τοῖς ξένοις ἀποδίδονται. τὸν δὲ μέλλον-
 τα θύεσθαι βοῦν οἱ σφραγιστὰι λεγόμενοι τῶν
 ἱερέων κατεσημαίνοντο, τῆς σφραγίδος (ὡς
 ἱστορεῖ Κάστωρ¹⁶⁵) γλυφὴν μὲν ἐχούσης ἄν-
 θρωπον εἰς γόνυ καθεικότα ταῖς χερσὶν ὀπίσω
 ἐπηγμέναις, ἔχοντα κατὰ τῆς σφαγῆς ξίφος
 ἐγκείμενον, ἀπολαύειν τε καὶ τὸν ὄνον ὥσπερ
 εἴρηται τῆς ὁμοιότητος, διὰ τὴν ἀμαθίαν καὶ
 τὴν ὕβριν οὐχ ἤττον ἢ διὰ τὴν χρόαν οἴονται.
 διὸ καὶ τῶν Περσικῶν βασιλέων ἐχθραίνοντες
 μάλιστα τὸν Ὀρχον ὡς ἐναγῇ καὶ μιαρὸν, ὄνον
 ἐπωνόμασαν. κᾶκεῖνος εἰπὼν, ὁ μέντοι ὄνος
 οὗτος ὑμῶν κατευωχῆσεται τὸν βοῦν, ἔθυ-
 σε τὸν Ἄπιν, ὡς Δεῖνων¹⁶⁶ ἱστόρηκεν. οἱ δὲ

¹⁶⁵ Est Castor Rhodius, vulgo Chronographus olim dictus.
 v. Ions. de Scr. Hist. philos. 2, 15. *Reiske.*

¹⁶⁶ Δεῖνων] De Dinone historiaque eius Persica v. Menage
 ad Laërt. 1, 8. et Harduin. ad Plin. in auctorum indice.
Reiske.

λέγοντες, ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ ὄνου τῷ Τυφῶνι
τὴν φυγὴν ἐπτὰ ἡμέρας γενέσθαι, καὶ σωθέντα
γεννῆσαι παῖδας, Ἰεροσόλυμον καὶ Ἰουδαῖον,
αὐτόθεν εἰςὶ κατάδηλοι τὰ Ἰουδαϊκὰ παρέλ-
κοντες εἰς τὸν μῦθον.

32. ταῦτα μὲν οὖν τοιαύτας ὑπονοίας δίδω-
σιν · ἀπ' ἄλλης δ' ἀρχῆς τῶν φιλοσοφώτερόν
τι λέγειν δοκούντων¹⁶⁷ τοὺς ἀπλουστάτους
σκεψόμεθα πρῶτον. οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ λέγον-
τες, ὥσπερ Ἕλληνες Κρόνον ἀλληγοροῦσι τὸν
χρόνον, Ἦραν δὲ, τὸν ἀέρα, γένεσιν δὲ Ἥφαι-
στου, τὴν εἰς πῦρ ἀέρος μεταβολὴν · οὕτω παρ'
Αἰγυπτίοις Νεῖλον εἶναι τὸν Ὅσιριν, Ἰσιδι
συνόντα τῇ γῇ · Τυφῶνα δὲ τὴν θάλασσαν,
εἰς ἣν ὁ Νεῖλος ἐμπίπτων ἀφανίζεται καὶ δια-
σπᾶται. πλὴν ὅσον ἡ γῆ μέρος ἀναλαμβάνουσα
καὶ δεχομένη, γίνεται γόνιμος ὑπ' αὐτοῦ. καὶ

¹⁶⁷ δυνάμενων] Apud Eusebium haec lib. tertio προπα-
ρασκ. εὐαγγ. adducentem, δοκούντων multo rectius le-
gitur. Xylander. δοκούντων ex Eusebio Squirius restituit
pro vetusto δυνάμενων, unde olim efficiebam οἰομένων.
Reiske.

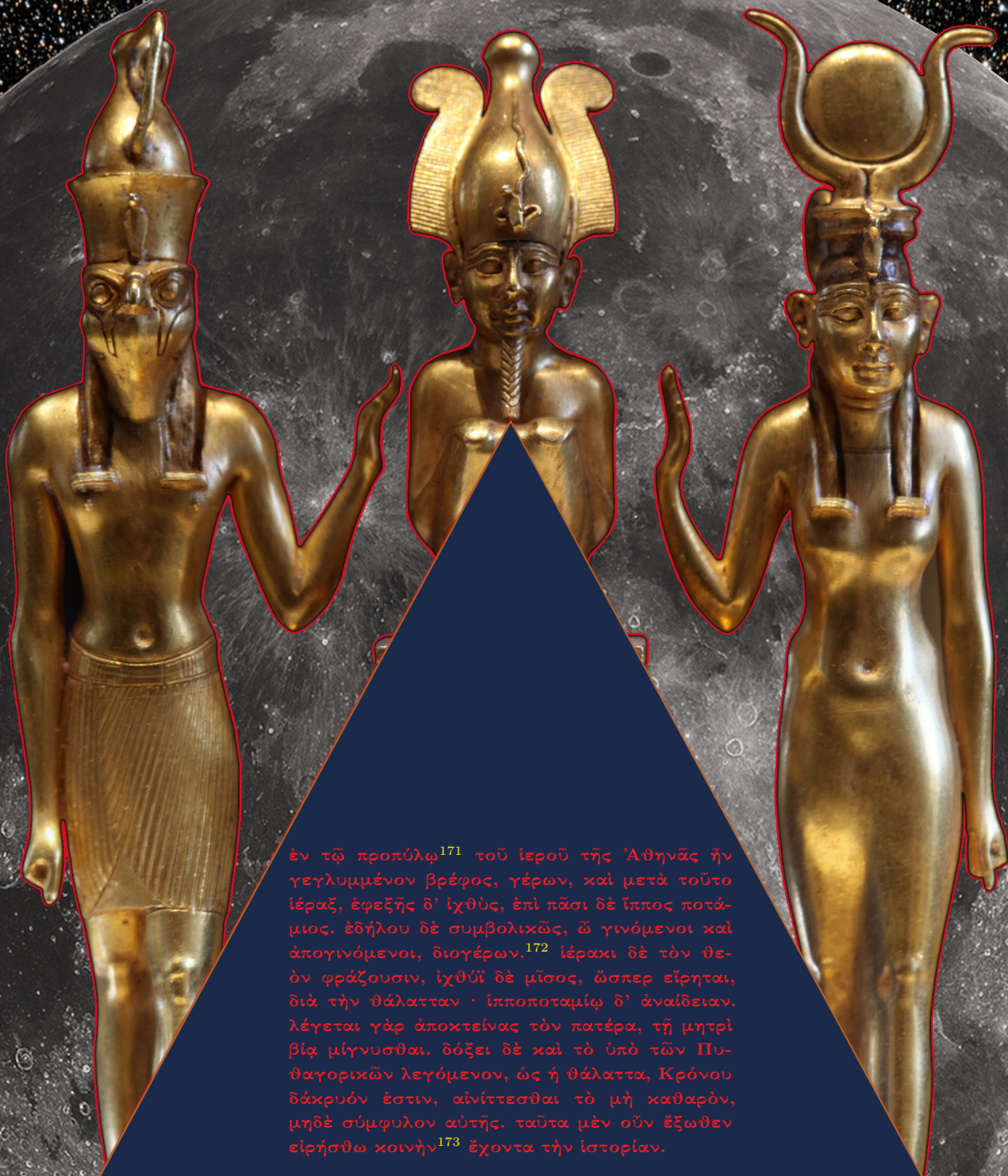

θρηῆνός ἐστιν ἱερός ἐπὶ τοῦ Κρόνου¹⁶⁸ γενόμενος, θρηηνεῖ¹⁶⁹ δὲ τὸν ἐν τοῖς ἀριστεροῖς γενόμενον μέρεσιν, ἐν δὲ τοῖς δεξιῶις φθειρόμενον. Αἰγύπτιοι γὰρ οἶονται τὰ μὲν ἑῷα, τοῦ κόσμου πρόσωπον εἶναι, τὰ δὲ πρὸς βορρᾶν δεξιὰ, τὰ δὲ πρὸς νότον ἀριστερά · φερόμενος οὖν ἐκ τῶν νοτίων ὁ Νεῖλος, ἐν δὲ τοῖς βορείοις ὑπὸ τῆς θαλάσσης καταναλισκόμενος, εἰκότως λέγεται τὴν μὲν γένεσιν ἐν τοῖς ἀριστεροῖς ἔχειν, τὴν δὲ φθορὰν ἐν τοῖς δεξιῶις. διὸ τὴν τε θάλασσαν οἱ ἱερεῖς ἀφοσιοῦνται, καὶ τὸν ἄλλα, Τυφῶνος ἀφρὸν καλοῦσι · καὶ τῶν ἀπαγορευομένων ἔνεστιν αὐτοῖς ἐπὶ τραπέζης ἄλλα μὴ προστίθεσθαι.¹⁷⁰ καὶ κυβερνήτας οὐ προσαγορεύουσιν, ὅτι χρῶνται θαλάττῃ, καὶ τὸν βίον ἀπὸ τῆς θαλάττης ἔχουσιν. οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τὸν ἰχθὺν ἀπὸ ταύτης προβάλλονται τῆς αἰτίας, καὶ τὸ μισεῖν ἰχθυῖ γράφουσιν. ἐν Σάϊ γοῦν

¹⁶⁸ θρηῆνος ἐπὶ Κρόνου non intelligo quid sit. Paulo infra ἀπαγορευομένων ἐν ἐστὶν lego, non ἔνεστιν. *Xylander*. f. ἐπὶ τοῦ Νεῖλου διασπωμένου ὑπὸ τοῦ Κρόνου. v. p. 438. 11. *Reiske*.

¹⁶⁹ θρηνοῦσι δὲ. ut autem *Squiritus* γεννώμενον reponeret pro γενόμενον, valde necesse non erat. *Reiske*.

¹⁷⁰ προτίθεσθαι. *Reiske*.

ἐν τῷ προπύλῳ¹⁷¹ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἦν γεγλυμμένον βρέφος, γέρων, καὶ μετὰ τοῦτο ἱέραξ, ἐφεξῆς δ' ἰχθύς, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἵππος ποτάμιος. ἐδήλου δὲ συμβολικῶς, ὡ γινόμενοι καὶ ἀπογινόμενοι, διογέρων.¹⁷² ἱέρακι δὲ τὸν θεὸν φράζουσιν, ἰχθυὶ δὲ μῖσος, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὴν θάλατταν · ἵπποποταμίῳ δ' ἀναίδειαν. λέγεται γὰρ ἀποκτείνας τὸν πατέρα, τῇ μητρὶ βία μίγνυσθαι. δόξει δὲ καὶ τὸ ὑπὸ τῶν Πυθαγορικῶν λεγόμενον, ὡς ἡ θάλαττα, Κρόνου δάκρυόν ἐστιν, αἰνίττεσθαι τὸ μὴ καθαρὸν, μηδὲ σύμφυλον αὐτῆς. ταῦτα μὲν οὖν ἔξωθεν εἰρήσθω κοινῇ¹⁷³ ἔχοντα τὴν ἱστορίαν.

33. οἱ δὲ σοφώτεροι τῶν ἱερέων, οὐ μόνον τὸν Νεῖλον Ὅσιριν καλοῦσιν, οὐδὲ Τυφῶνα τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ Ὅσιριν μὲν ἀπλῶς ἄπασαν τὴν

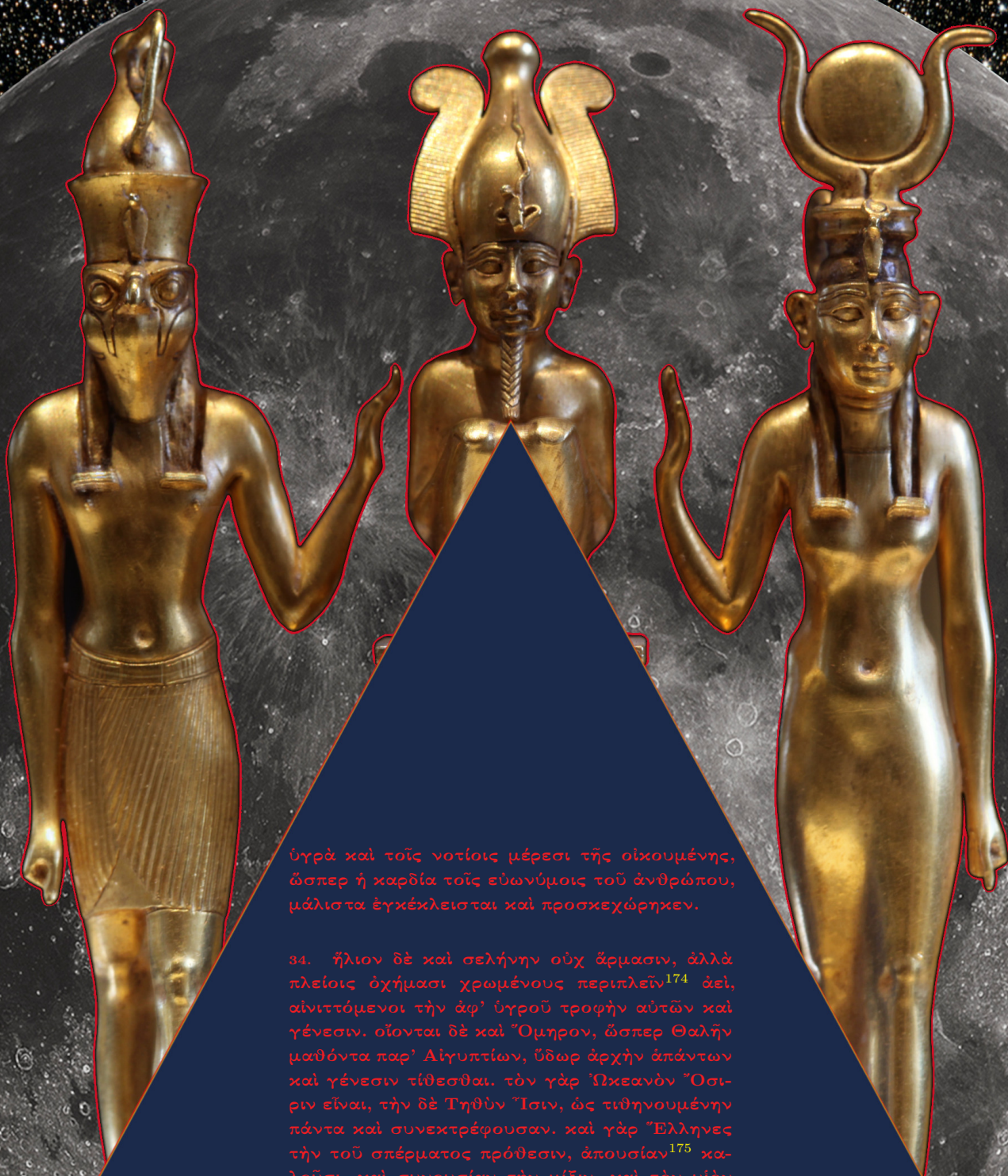
¹⁷¹ προπύλῳ] Nolim πρόπυλον damnare. nam δίπυλον, ἐξάπυλον etc. dicuntur. mallet tamen προπυλαῖον, ut usitatius. *Reiske.*

¹⁷² Ad eundem paene modum, quo Squirius h. l. integravit, ante eius animadversiones a me visas conieceram, scil. in hunc modum: ὁ θεὸς μισεῖ τὴν ἀναίδειαν. δηλοῖ γὰρ βρέφος τὴν γένεσιν, τὸν δὲ θάνατον γέρων. aut ὁ γὰρ ἀνθρώπος γεννᾶται βρέφος, τελευτᾷ δὲ γέρων. *Reiske.*

¹⁷³ κοινῇ] vulgarem, plebeiam considerationem. *Reiske.*

ὕγροποιὸν ἀρχὴν καὶ δύναμιν, αἰτίαν γενέσεως
καὶ σπέρματος οὐσίαν νομίζοντες. Τυφῶνα
δὲ πᾶν τὸ αὐχμηρὸν καὶ πυρῶδες καὶ ξηραν-
τικὸν ὅλως καὶ πολέμιον τῇ ὑγρότητι. διὸ καὶ
πυρρόχρων γεγονέναι τῷ σώματι καὶ πάρωχρον
νομίζοντες, οὐ πάνυ προθύμως ἐντυγχάνουσιν,
οὐδὲ ἡδέως ὁμιλοῦσι τοῖς τοιούτοις τὴν ὄψιν
ἀνθρώποις. τὸν δὲ Ὅσιριν αὖ πάλιν μελάγ-
χρουν γεγονέναι μυθολογοῦσιν, ὅτι πᾶν ὕδωρ
καὶ γῆν καὶ ἱμάτια καὶ νέφη μελαίνει μιγνύμε-
νον, καὶ τῶν νέων ὑγρότης ἐνοῦσα παρέχει τὰς
τρίχας μελαίνας. ἡ δὲ πολίωσις οἷον ὠχρίασις
ὑπὸ ξηρότητος ἐπιγίνεται τοῖς παρακμάζουσι.
καὶ τὸ μὲν ἔαρ, θαλερὸν καὶ γόνιμον καὶ προσ-
ηνές · τὸ δὲ φθινόπωρον, ὑγρότητος ἐνδεία,
καὶ φυτοῖς πολέμιον καὶ ζώοις νοσῶδες. ὁ δὲ
ἐν Ἥλιοπόλει τρεφόμενος βοῦς, ὃν μνύειν
καλοῦσιν, (Ὅσίριδος δὲ ἱερὸν, ἔνιοι δὲ καὶ
τοῦ Ἄπιος πατέρα νομίζουσι) μέλας ἐστὶ καὶ
δευτέρως ἔχει τιμὰς μετὰ τὸν Ἄπιν. ἔτι τὴν
Αἴγυπτον ἐν τοῖς μάλιστα μελάγγγειον οὖσαν,
ὥσπερ τὸ μέλαν τοῦ ὀφθαλμοῦ, χημία καλοῦσι
· καὶ καρδίᾳ παρεικάζουσι. θερμὴ γάρ ἐστι καὶ

ὕγρᾱ καὶ τοῖς νοτίοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης,
ὥσπερ ἡ καρδία τοῖς εὐωνύμοις τοῦ ἀνθρώπου,
μάλιστα ἐγκέκλεισται καὶ προσκεχώρηκεν.

34. ἥλιον δὲ καὶ σελήνην οὐχ ἄρμασιν, ἀλλὰ
πλείοις ὀχήμασι χρωμένους περιπλεῖν¹⁷⁴ ἀεὶ,
αἰνιττόμενοι τὴν ἀφ' ὕγροῦ τροφὴν αὐτῶν καὶ
γένεσιν. οἴονται δὲ καὶ Ὅμηρον, ὥσπερ Θαλῆν
μαθόντα παρ' Αἰγυπτίων, ὕδωρ ἀρχὴν ἀπάντων
καὶ γένεσιν τίθεσθαι. τὸν γὰρ Ὡκεανὸν Ὅσι-
ριν εἶναι, τὴν δὲ Τηθύν Ἴσιν, ὡς τιθηνομένην
πάντα καὶ συνεκτρέφουσιν. καὶ γὰρ Ἑλλήνες
τὴν τοῦ σπέρματος πρόθεσιν, ἀπουσίαν¹⁷⁵ κα-
λοῦσι, καὶ συνουσίαν τὴν μίξιν, καὶ τὸν υἱὸν
ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ὕσαι. καὶ τὸν Διόνυ-
σον ὕην, ὡς κύριον τῆς ὕγρᾱς φύσεως, οὐχ
ἕτερον ὄντα τοῦ Ὀσίριδος. καὶ γὰρ τὸν Ὅσιριν

¹⁷⁴ Salmasius περιπολεῖν correxit. deinde aut delend. ἀεὶ,
ut natum e proxime sequentibus, qut mutandum cum λέ-
γουσιν. *Reiske*.

¹⁷⁵ ἀπουσίαν] quasi alienationem ab essentia sua, secretio-
nem. qui tamen seminis electionem ἀπουσίαν appellaverit,
neminem novi, neque puto, quemquam fuisse, qui id secerit,
sed esse videtur etymologicum aliquod Plutarchi commen-
tum. Salmasius quoque πρόσιν restituerat. *Reiske*.

Ἑλλάνικος Ὑσιριν ἔθηκεν,¹⁷⁶ ἀκηχοέναι ὑπὸ
τῶν ἱερέων λεγόμενον. οὕτω γὰρ ὀνομάζων
διατελεῖ τὸν θεόν, εἰκότως ἀπὸ τῆς φύσεως καὶ
τῆς εὐρέσεως.¹⁷⁷

35. ὅτι μὲν οὖν ὁ αὐτός ἐστι Διονύσῳ, τίνα
μᾶλλον, ἢ σε, γινώσκεις, ὦ Κλέα, δὴ προσήκον
ἐστίν, ἀρχικλαμένουςαν¹⁷⁸ ἐν Δελφοῖς τῶν
θυιάδων, τοῖς δὲ Ὀσιριακοῖς καθωσιωμέν-
ην ἱεροῖς ἀπὸ πατρὸς καὶ μητρός· εἰ δὲ τῶν
ἄλλων¹⁷⁹ ἕνεκα δεῖ μαρτύρια παραθέσθαι, τὰ
μὲν ἀπόρρητα κατὰ χώραν ἐῷμεν, ἃ δ' ἐμφανῶς
δρῶσι θάπτοντες τὸν Ἄπιν οἱ ἱερεῖς, ὅταν πα-
ρακομίζωσιν ἐπὶ σχεδίας τὸ σῶμα, βακχείας
οὐδὲν ἀποδεῖ. καὶ γὰρ νεβρίδας περικαθάπτον-
ται, καὶ θύρσους φοροῦσι, καὶ βοαῖς χρῶνται

¹⁷⁶ ἔθηκεν] 1. ἔοικεν. EOIKEN et EOIKEN, vel EOH-
KEN, facile inter se permutantur. *Reiske.*

¹⁷⁷ f. ἀπὸ τῆς ὕσεως [vel δεύσεως, *humectatione*] καὶ τῆς
ὕγρευσσεως. Etiam Salmasius ὕσεως correxerat. *Reiske.*

¹⁷⁸ Monstrosam vocem eodem prorsus modo, atque Squiri-
us, emendaveram, ἀρχηγὸν μὲν οὖσαν, antequam eius ope-
ram oculis usurparem. Salmasius ἀρχιέρεϊαν μὲν οὖσαν
correxerat. *Reiske.*

¹⁷⁹ ἢ δὲ τῶν ἄλλων legebatur, nos εἰ pro ἡ reponendum
affirmamus. *Xylander.*

καὶ κινήσῃσιν, ὥσπερ οἱ κάτοχοι τοῖς περὶ
τὸν Διόνυσον ὀργιασμοῖς. διὸ καὶ ταυρόμορ-
φον Διόνυσον¹⁸⁰ ποιοῦσιν ἀγάλματα πολλοὶ
τῶν Ἑλλήνων · αἱ δ' Ἡλείων γυναῖκες καὶ
παρακαλοῦσιν εὐχόμεναι, ποδὶ βοεῖω¹⁸¹ τὸν
θεὸν ἐλθεῖν πρὸς αὐτάς. Ἀργείοις δὲ βου-
γενῆς Διόνυσος ἐπὶ κλῆν ἐστίν · ἀνακαλοῦνται
δ' αὐτὸν ὑπὸ σαλπείγων ἐξ ὕδατος, ἐμβάλλον-
τες εἰς τὴν ἄβυσσον ἄρνα τῷ πυλαόχῳ.¹⁸² τὰς
δὲ σάλπιγγας ἐν θύρσοις ἀποκρύπτουσιν, ὡς
Σωκράτης¹⁸³ ἐν τοῖς περὶ ὁσίων εἴρηκεν. ὁμο-
λογεῖ δὲ καὶ τὰ τιτανικὰ, καὶ νῦν τελεία τοῖς
λεγομένοις Ὀσίριδος διασπασμοῖς, καὶ ταῖς
ἀναβιώσεσι καὶ παλιγγενεσίαις · ὁμοίως δὲ καὶ
τὰ περὶ τὰς ταφάς. Αἰγύπτιοί τε γὰρ Ὀσίριδος

¹⁸⁰ ταυρόμορφον Διόνυσον] ταυρομόρφου Διονύσου
legendum, aut (quod minus probo) ἀγαλματοποιοί. *Xy-
lander*. Ut Marklandus, locum hunc emendaveram, et Sal-
masius pariter. *Reiske*.

¹⁸¹ De bubulo pede vide auctoris nostri quaestionum Grae-
carum problema 36. De Hosiis ibidem 9. et in Pindarico
νόμιον suspectum est. *Xylander*.

¹⁸² Pylaochus est Neptunus, qui Pylas Isthmi Corinthiaci
tenet. *Reiske*.

¹⁸³ Socrates Argius est, quem passim citat Pindari Scho-
liastes. *Reiske*.

πολλαχοῦ θήκας, ὥσπερ εἴρηται, δεικνύουσι, καὶ Δελφοὶ τὰ τοῦ Διονύσου λείψανα παρ' αὐτοῖς παρὰ τὸ χρηστήριον ἀποκεῖσθαι νομίζουσι· καὶ θύουσιν οἱ ὅσοι θυσίαν ἀπόρρητον ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅταν αἱ θυιάδες ἐγείρῃσι τὸν λικνίτην. ὅτι δ' οὐ μόνον τοῦ οἴνου Διόνυσον, ἀλλὰ καὶ πάσης ὑγρᾶς φύσεως Ἕλληνες ἡγοῦνται κύριον καὶ ἀρχηγόν, ἀρκεῖ Πίνδαρος μάρτυς εἶναι, λέγων· Δένδρον δὲ νόμον¹⁸⁴ Διόνυσος πολυγαθῆς αὐξάνοι, ἀγνὸν φέγγος ὀπώρας, διὸ καὶ τοῖς τὸν Ὅσιριν σεβομένοις ἀπαγορεύεται δένδρον ἡμερον ἀπολλύναι, καὶ πηγὴν ὕδατος ἐμφράττειν.

36. οὐ μόνον δὲ τὸν Νεῖλον, ἀλλὰ πᾶν ὑγρὸν ἀπλῶς Ὅσιριδος ἀπορροήν καλοῦσι· καὶ τῶν ἱερῶν ἀεὶ προπομπεύει τὸ ὕδρεϊον ἐπὶ τιμῇ τοῦ θεοῦ. καὶ θρίψ βασιλέα καὶ τὸ νότιον κλίμα τοῦ κόσμου γράφουσι, καὶ μεθερμηνεύεται

¹⁸⁴ νόμον] f. γόμον. *proventum, quo gravidæ et plenæ sunt arbores. Reiske.*

τὸ θρίον ποτισμὸς καὶ κίνησις¹⁸⁵ πάντων, καὶ
δοκεῖ γεννητικῶ μορίῳ τὴν φύσιν ἐοικέναι. τὴν
δὲ τῶν παμυλίων ἐορτὴν ἄγοντες, (ὥσπερ εἴρ-
ηται) φαλλικὴν οὔσαν, ἄγαλμα προτίθενται καὶ
περιφέρουσιν, οὐ τὸ αἰδοῖον τριπλάσιόν ἐστιν.
ἀρχὴ γὰρ ὁ θεός, ἀρχὴ δὲ πᾶσα τῷ γονίμῳ
πολλαπλασιάζει τὸ ἐξ αὐτῆς. τὸ δὲ πολλάκις
εἰώθαμεν καὶ τρεῖς λέγειν, ὡς τὸ τρισμάκαρες,
καὶ Δεσμοὶ μὲν τρεῖς τόσσοι ἀπείρονες. εἰ
μὴ νῆ Δία κυρίως ἐμφαίνεται τὸ τριπλάσιον
ὑπὸ τῶν παλαιῶν. ἡ γὰρ ὕγρα φύσις, ἀρχὴ
καὶ γένεσις οὔσα πάντων ἐξ ἀρχῆς, τὰ πρῶτα
τρία σώματα, γῆν, ἀέρα, καὶ πῦρ ἐποίησε. καὶ
γὰρ ὁ προστιθέμενος τῷ μύθῳ λόγος, ὡς
τοῦ Ὀσίριδος ὁ Τυφὼν τὸ αἰδοῖον ἔρριπεν
εἰς τὸν ποταμόν, ἢ δ' Ἴσις οὐχ εὔρεν, ἀλλ'
ἐμπερὲς ἄγαλμα θεμένη καὶ κατασκευάσασα,
τιμᾶν καὶ φαλληφορεῖν ἔταξεν, ἐνταῦθα δὲ πα-
ραχωρεῖ,¹⁸⁶ διδάσκων, ὅτι τὸ γόνιμον καὶ τὸ

¹⁸⁵ ποτισμὸς καὶ κίνησις] Legendum κύησις, ut sequen-
tia verba innuunt. *Xylander*. Conieceraſ olim νοτισμὸς
καὶ γέννησις. *Reiske*.

¹⁸⁶ Aut ἐνταῦθα προχωρεῖ, aut ἐνθάδε προχωρεῖ, *huc*
pertinet, illuc procedit, ut doceat. Reiske.

σπερματικὸν τοῦ θεοῦ πρῶτον¹⁸⁷ ἔσχεν ὕλην
τὴν ὑγρότητα, καὶ δι' ὑγρότητος ἐνεκράθη
τοῖς πεφυκόσι μετέχειν γενέσεως. ἄλλος δὲ
λόγος ἐστὶν Αἰγυπτίων, ὡς Ἄποις ἡλίου ὢν
ἀδελφὸς ἐπολέμει τῷ Διῖ, τὸν δ' Ὅσιριν ὁ
Ζεὺς συμμαχήσαντα καὶ συγκαταστρεψάμενον
αὐτῷ τὸν πολέμιον, παῖδα θέμενος, Διόνυσον
προσηγόρευσεν. καὶ τοῦτου δὲ τοῦ λόγου τὸ
μυθῶδές ἐστιν ἀποδείξαι τῆς παρὰ φύσιν¹⁸⁸
ἀληθείας ἀπτόμενον. Δία μὲν γὰρ Αἰγύπτιοι
τὸ πνεῦμα καλοῦσιν, ᾧ πολέμιον τὸ αὐχμηρὸν
καὶ πυρῶδες· τοῦτο δ' ἥλιος μὲν οὐκ ἔστι, πρὸς
δὲ ἥλιον ἔχει τινὰ συγγένειαν. ἡ δὲ ὑγρότης
σβεννύουσα τὴν ὑπερβολὴν τῆς ξηρότητος,
αὔξει καὶ ῥώννυσι τὰς ἀναθυμιάσεις. ὑφ' ὧν
τὸ πνεῦμα τρέφεται καὶ τέθηλεν·

37. ἔτι τε τὸν κιττὸν, ὃν¹⁸⁹ Ἕλληνές τε κα-
θιεροῦσι τῷ Διονύσῳ, καὶ παρ' Αἰγυπτίοις
λέγεται χενόσιρις ὀνομάζεσθαι, σημαίνον-

¹⁸⁷ πρῶτην. *Reiske.*

¹⁸⁸ τῆς παρὰ φύσιν.] *Lego perì, aut κατὰ. Xylander.*

¹⁸⁹ ὃν delend. *Reiske.*

τος τοῦ ὀνόματος (ὡς φασι) φυτὸν Ὀσίριδος.
 Ἀρίστων¹⁹⁰ τοίνυν ὁ γεγραφὼς Ἀθηναίων
 ἀποικίαν¹⁹¹ ἐπιστολῇ τινι Ἀλεξάρχου περιπέ-
 σσειε νήϊδος. ἱστορεῖται δὲ καὶ¹⁹² Ἰσιδος υἱὸς
 ὢν ὁ Διόνυσος ὑπὸ Αἰγυπτίων, οὐκ Ὀσιρις,
 ἀλλὰ Ἀρσαφής, ἐν τῷ ἄλφα γράμματι¹⁹³ λέ-
 γεσθαι, δηλοῦντος τὸ ἀνδρεῖον τοῦ ὀνόματος.
 ἐμφαίνει δὲ τοῦτο καὶ ὁ Ἑρμαῖος,¹⁹⁴ ἐν τῇ
 πρώτῃ περὶ τῶν Αἰγυπτίων. ὁμβριμον γάρ φησι
 μεθερμηνευόμενον εἶναι τὸν Ὀσιριν. ἐὼ δὲ

¹⁹⁰ Ἀρίστων] Dubium non est, quin totum id, quod ex epistola Alexarchi Aristo retulit, interciderit. *Xylander*. Aristo Chius significatur, qui κτίσεις scripsit, hoc est historias conditarum urbium et deductarum coloniarum. De quo v. Ions. 1, 12, et Fabric. in Catalogo Stoicorum B. Gr. T. 2. p. 390. *Reiske*.

¹⁹¹ ἀποικίας. ita correxeram ante inspectas Marklandi et Squirii notas. *Reiske*.

¹⁹² f. περιέπεσεν, ἐν ᾗ Διὸς ἱστορεῖται καὶ Ἰσιδος — *Reiske*.

¹⁹³ Verba ἐν τῷ Ἄλφα γράμματι delenda sunt. *Reiske*.

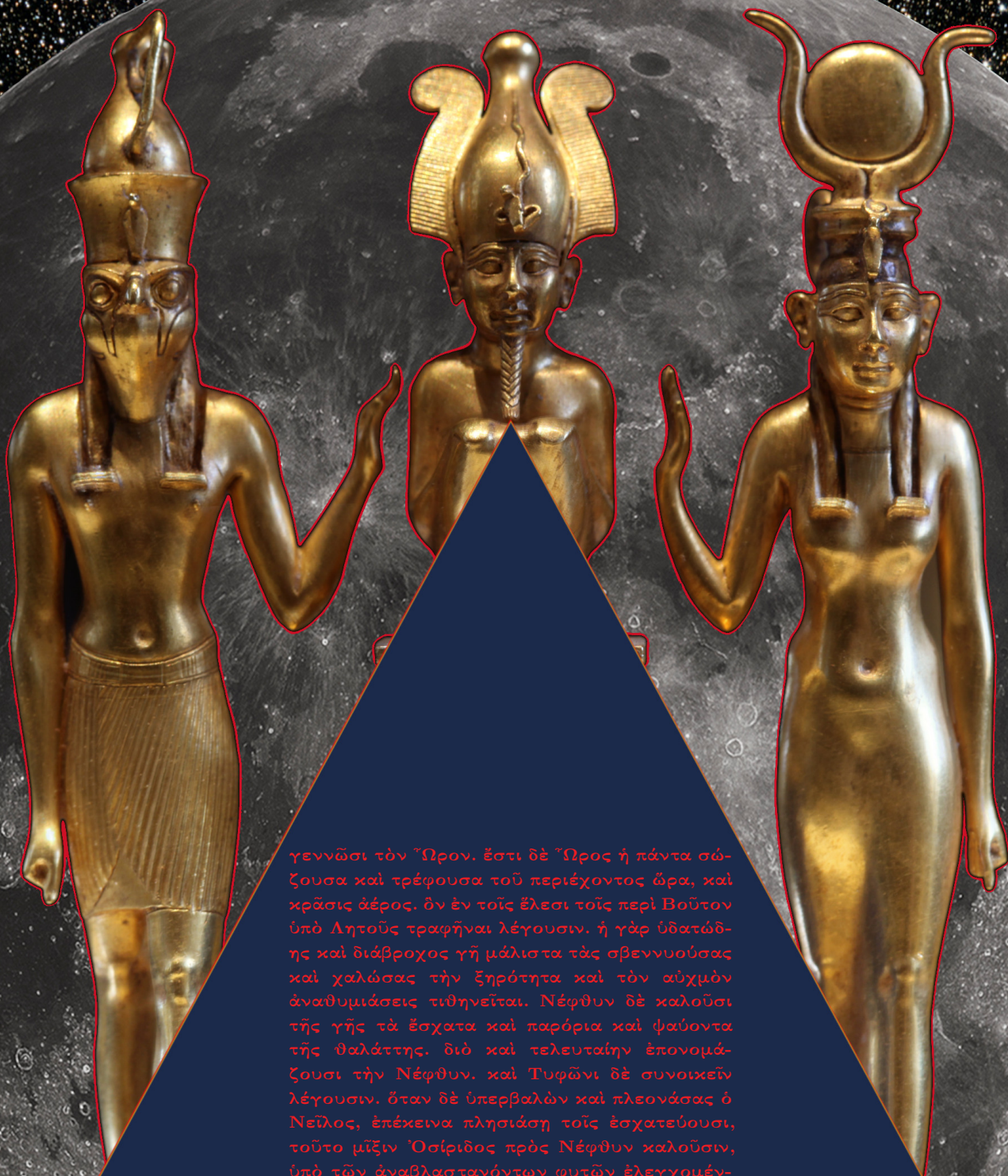
¹⁹⁴ L. Ἑρμέας. videtur Hermeas Hermopolitanus significari, cuius *Patria*, hoc est descriptionem urbis patriae, aut etiam Aegypti, et alia quaedam memorat Photius cod. 279. *Reiske*.

Μνάσαν¹⁹⁵ τῷ Ἐπάφῃ προστιθέντα τὸν Διόνυσον καὶ τὸν Ὅσιριν, καὶ τὸν Σάραπιν · ἐῷ καὶ Ἀντικλειδῆν, λέγοντα τὴν Ἴσιν Προμηθέως οὖσαν θυγατέρα, Διονύσῳ συνοικεῖν. αἱ γὰρ εἰρημέναι περὶ τὰς ἐροτάς καὶ τὰς θυσίας οἰκειότητες ἐναργεστέραν τῶν μαρτύρων τὴν πίστιν ἔχουσι, τῶν τε ἄστρον τὸν σεῖριον, Ἰσιδος νομίζουσιν, ὕδραγωγὸν ὄντα. καὶ τὸν λέοντα τιμῶσι, καὶ χάσμασι λεοντείους τὰ τῶν ἱερῶν θυρώματα κοσμοῦσιν, ὅτι πλημμυρεῖ Νεῖλος Ἡελίου ταπρῶτα συνερχομένοιο λέοντι.

38. ὥς δὲ Νεῖλον Ὅσιριδος ἀπορρόην, οὕτως Ἰσιδος σῶμα γῆν ἔχουσι καὶ νομίζουσιν, οὐ πᾶσαν, ἀλλ' ἥς ὁ Νεῖλος ἐπιβαίνει σπερμαίνων καὶ μιγνύμενος. ἐκ δὲ τῆς συνουσίας ταύτης

¹⁹⁵ ἐῷ δὲ Μνάσαν] Legi Μνάσαν. quod scriptoris nomen est apud Athenaeum, Suidam, et alibi. Sequentibus paginis valde multa sunt suspecta. sed quid faceres? In mea versione liquet, quid sim suspicatus. *Xylander*. Μνάσαν etiam Salmasius correxerat. Videtur Mnaseas Patarensis significari, qui *Periplus* et *Europa* scripsit, et a *Columella Graecae gentis non obscurus scriptor* appellatur. v. Harduin. in auctorum Plinii indice. De Anticleide v. *ibid.* et Fabric. B. Gr. T. 2. p. 209. *Reiske*.

γεννώσι τὸν Ὀρον. ἔστι δὲ Ὀρος ἢ πάντα σώ-
ζουσα καὶ τρέφουσα τοῦ περιέχοντος ὥρα, καὶ
κρᾶσις ἀέρος. ὃν ἐν τοῖς ἔλεσι τοῖς περὶ Βοῦτον
ὑπὸ Λητοῦς τραφῆναι λέγουσιν. ἡ γὰρ ὕδατώδ-
ης καὶ διάβροχος γῆ μάλιστα τὰς σβεννουούσας
καὶ χαλώσας τὴν ξηρότητα καὶ τὸν αὐχμὸν
ἀναθυμιάσεις τιθηνεῖται. Νέφθυν δὲ καλοῦσι
τῆς γῆς τὰ ἔσχατα καὶ παρόρια καὶ ψαύοντα
τῆς θαλάττης. διὸ καὶ τελευταίην ἐπονομά-
ζουσι τὴν Νέφθυν. καὶ Τυφῶνι δὲ συνοικεῖν
λέγουσιν. ὅταν δὲ ὑπερβαλὼν καὶ πλεονάσας ὁ
Νεῦλος, ἐπέκεινα πλησιάσῃ τοῖς ἐσχατεύουσι,
τοῦτο μῆξιν Ὀσίριδος πρὸς Νέφθυν καλοῦσιν,
ὑπὸ τῶν ἀναβλαστανόντων φυτῶν ἐλεγχομέν-
ην. ὢν καὶ τὸ μελίλωτόν ἐστιν, οὗ φησι μῦθος
ἀπορρέυεντος, καὶ¹⁹⁶ ἀπολειφθέντος αἰσθησιν
γενέσθαι Τυφῶνι τῆς περὶ τὸν γάμον ἀδικίας.
ὅθεν ἡ μὲν Ἴσις ἔτεκε γνησίως τὸν Ὀρον, ἡ
δὲ Νέφθυς, σκότιον τὸν Ἄνουβιν. ἐν μέντοι
ταῖς διαδοχαῖς τῶν βασιλέων ἀναγράφουσι τὴν
Νέφθυν Τυφῶνι γημαμένην, πρώτην γενέσ-

¹⁹⁶ καὶ delend. nam ἀπορρέυεντος pertinet ad Nilum, ἀπο-
λειφθέντος ad coronam melilotinam. ex eo, quod, postquam
defluisset Nilus, melilotina corona fuisset derelicta. Reiske.

θαι στεῖραν. εἰ δὲ τοῦτο μὴ περὶ γυναικός, ἀλλὰ περὶ τῆς θεοῦ λέγουσιν, αἰνίττονται τὸ παντελὲς τῆς γῆς ἄγονον καὶ ἄκαρπον ὑπὸ στεῤῥότητος.

39. ἡ δὲ Τυφῶνος ἐπιβουλὴ καὶ τυραννίς, αὐχμοῦ δύναμις ἦν ἐπικρατήσαντος, καὶ δια-
φορήσαντος τὴν τε γεννῶσαν ὑγρότητα τὸν
Νεῖλον καὶ αὐξουσιν. ἡ δὲ συνεργὸς αὐτοῦ
βασιλὶς Αἰθιοπίας αἰνίττεται πνοάς νοτίους
ἐξ Αἰθιοπίας · ὅταν γὰρ αὗται τῶν ἐτησίων
ἐπικρατήσωσι τὰ νέφη πρὸς τὴν Αἰθιοπίαν
ἐλαυνόντων, καὶ κωλύσωσι τοὺς τὸν Νεῖλον
αὐξοντάς ὄμβρους καταβράγῃναι, κατέχων ὁ
Τυφὼν ἐπιφλέγει, καὶ τότε κρατήσας παντάπα-
σι τὸν Νεῖλον εἰς ἐναντίον ὑπὸ ἀσθενείας
συσταλέντα καὶ ῥυέντα, κοῖλον καὶ ταπεινὸν
ἐξέωσεν εἰς τὴν θάλασσαν. ἡ γὰρ λεγομένη
κάθειρξις εἰς τὴν σορὸν Ὅσιριδος, οὐδὲν ἔοι-
κεν ἄλλ' ἢ κρύψιν ὕδατος καὶ ἀφανισμόν αἰνίτ-
τεσθαι. διὸ μὲν ἂν ἀφανισθῇ τὸν Ὅσι-
ριν λέγουσιν, ὅτε τῶν ἐτησίων ἀπολειπόντων
παντάπασι ὁ μὲν Νεῖλος ὑπνοοστεῖ, γυμνοῦ-
ται δὲ ἡ χώρα · μηχανομένης δὲ τῆς νυκτός,

αὐξεται τὸ σκότος · ἡ δὲ τοῦ φωτός μαραίνε-
ται καὶ κρατεῖται δύναις, οἱ¹⁹⁷ ἱερεῖς ἄλλα τε
δρῶσι σκυθρῶπᾶ, καὶ βοῦν διάχρυσον ἱματίῳ
μέλανι βυσσίνῳ περιβάλλοντες,¹⁹⁸ ἐπὶ πένθει
τῆς θεοῦ δεικνύουσι. βοῦν γὰρ Ὀσίριδος εἰκό-
να καὶ γῆν νομίζουσιν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας
ἀπὸ τῆς ἐβδόμης ἐπὶ δέκα ἐξῆς. καὶ γὰρ τὰ
πενθούμενα τέσσαρα πρῶτον μὲν ὁ Νεῖλος
ἀπολείπων καὶ ὑπονοστών, δεύτερον δὲ, τὰ
βόρεια πνεύματα κατασβεννύμενα κομιδῇ τῶν
νοτίων ἐπικρατούντων, τρίτον δὲ τὸ τὴν ἡμέραν
ἐλάττονα γίνεσθαι τῆς νυκτός, ἐπὶ πᾶσιν ἢ τῆς
γῆς ἀπογύμνωσις ἅμα τῇ τῶν φυτῶν ψιλότητι
τηνικαῦτα φυλλοῤῥεοῦντων, τῇ δ' ἐνάτῃ ἐπὶ
δέκα νυκτός, ἐπὶ θάλασσαν κάτεισι.¹⁹⁹ καὶ τὴν
ιεράν κίστην οἱ στολισταὶ καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκ-
φέρουσι χρυσοῦν ἐντὸς ἔχουσιν κιβώτιον, εἰς
ὃ ποτίμου λαβόντες ὕδατος ἐγγέουσι, καὶ γίνε-
ται κραυγὴ τῶν παρόντων, ὡς εὐρημένου τοῦ
Ὀσίριδος. εἶτα τὴν κάρπιμον φυρῶσι τῷ ὕδατι,

¹⁹⁷ δύναις, εἰς ὃ οἱ ἱερεῖς. *Reiske.*

¹⁹⁸ περιβαλόντες. *Reiske.*

¹⁹⁹ κατιᾶσι, *descendunt*, sacerdotes scil. *Reiske.*

καὶ συμμίζαντες ἀρώματα καὶ θυμιάματα τῶν πολυτελῶν, ἀναπλάττουσι μηνοσιδῆς ἀγαλμάτιον · καὶ τοῦτο στολίζουσι καὶ κοσμοῦσιν, ἐμφαίνοντες, ὅτι γῆς οὐσίαν καὶ ὕδατος τοῦς θεοῦς τούτους νομίζουσι.

40. τῆς δ' Ἰσιδος πάλιν ἀναλαμβάνουσης τὸν Ὅσιριν, καὶ αὐξανούσης τὸν Ὠρον, ἀναθυμιάσει καὶ ὁμίχλαις καὶ νέφεσι ῥωννύμενον, ἐκρατήθη μὲν, οὐκ ἀνῆρέθη δὲ ὁ Τυφών. οὐ γὰρ εἶασεν ἡ κυρία τῆς γῆς θεὸς ἀναιρεθῆναι παντάπασι τὴν ἀντικειμένην τῇ ὑγρότητι φύσιν, ἀλλ' ἐχάλασε καὶ ἀνῆκε, βουλομένη διαμένειν τὴν κρίσιν. οὐ γὰρ ἦν κόσμον εἶναι τέλειον, ἐκλείποντος καὶ ἀφανισθέντος τοῦ πυρώδους. εἰ δὲ ταῦτα μὴ λέγεται παρ' αὐτοῖς,²⁰⁰ εἰκότως οὐδὲν ἐκεῖνον ἂν τις ἀπορρίψειε τὸν λόγον, ὥς Τυφών μὲν ἐκράτει πάλαι τῆς Ὀσίριδος μοίρας · θάλασσα γὰρ ἦν ἡ Αἴγυπτος. διὸ πολλὰ μὲν ἐν τοῖς μέταλλοις καὶ τοῖς ὄρεσιν εὐρίσκεται μέχρι

²⁰⁰ f. εἰ δὲ ταῦτα μὴ ἀπεικόντως λέγεται παρ' αὐτῶν. *Reiske.*

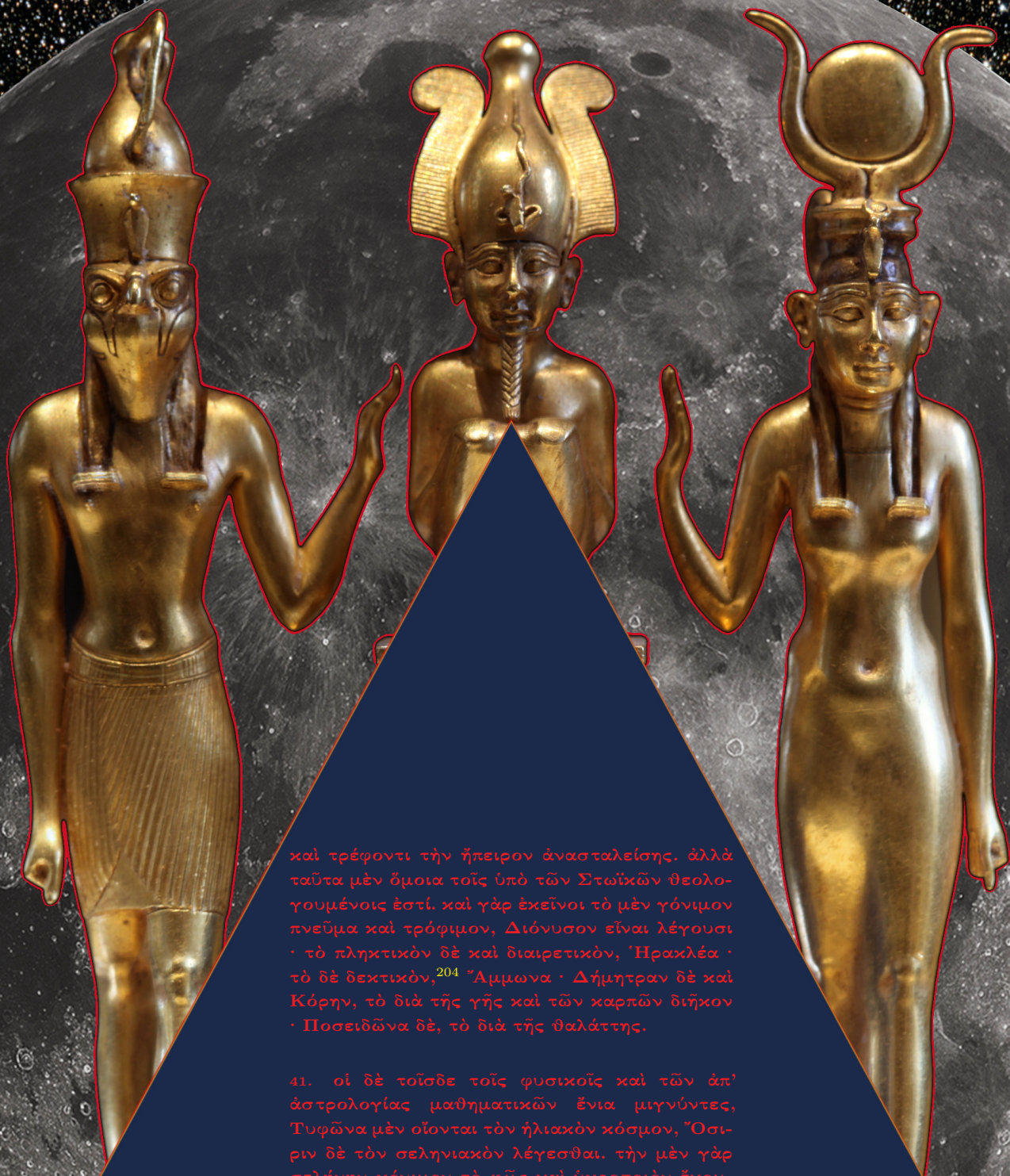

νῦν κογχύλια ἔχειν²⁰¹ · πᾶσαι δὲ πηγαὶ καὶ
φρέατα πάντα, πολλῶν ὑπαρχόντων, ἀλμυρὸν
ὕδωρ καὶ πικρὸν ἔχουσιν, ὥς ἂν ὑπόλειμμα
τῆς πάλαι θαλάσσης ἔωλον ἐνταυθοῖ συνε-
ῤῥυηκός. ὁ δὲ Ὡρος χρόνῳ τοῦ Τυφῶνος
ἐπεκράτησε. τουτέστιν, εὐκαιρίας ὀμβρίων²⁰²
γενομένης, ὁ Νεῖλος ἐξεώσας τὴν θάλασσαν,
ἀνέφηνε τὸ πεδῖον καὶ ἀνεπλήρωσε ταῖς προ-
σχώσεσιν. ὁ δὲ μαρτυροῦσαν ἔχει τὴν αἴσθησιν
· ὁρῶμεν γὰρ ἔτι νῦν ἐπιφέροντι τῷ ποταμῷ
νέαν ἰλὺν καὶ προσαγαγόντι τὴν γῆν,²⁰³ κατὰ
μικρὸν ὑποχωροῦν ὀπίσω τὸ πέλαγος, καὶ τὴν
θάλασσαν, ὕψος τῶν ἐν βάθει λαμβανόντων διὰ
τὰς προσχώσεις, ἀπορρέουσιν. τὴν δὲ Φάρον,
ἣν Ὅμηρος ἦδει δρόμον ἡμέρας ἀπέχουσιν,
Αἰγύπτου νῦν μέρος οὖσαν αὐτῆς, οὐκ αὐτὴν
ἀναδραμοῦσαν, οὐδὲ προσαναβᾶσαν, ἀλλὰ τῆς
μεταξὺ θαλάττης ἀναπλάττοντι τῷ ποταμῷ

²⁰¹ Aut delend. ἔχειν, aut leg. ἔκει cum Marklando, aut
ἐκεῖνη eodem sensu. *Reiske.*

²⁰² ὀμβρων. *Reiske.*

²⁰³ Tricatur in re perspicua et proba sollicitat Squirius.
προσαγαγόντι τὴν γῆν idem est, atque πρόσω ἀγαγόντι,
ulterius producenti terram. *Reiske.*

καὶ τρέφοντι τὴν ἡπειρον ἀνασταλείσης. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅμοια τοῖς ὑπὸ τῶν Στωϊκῶν θεολογούμενοις ἐστί. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τὸ μὲν γόνιμον πνεῦμα καὶ τρόφιμον, Διόνυσον εἶναι λέγουσι · τὸ πληκτικὸν δὲ καὶ διαιρετικὸν, Ἡρακλέα · τὸ δὲ δεκτικόν,²⁰⁴ Ἄμμωνα · Δήμητραν δὲ καὶ Κόρην, τὸ διὰ τῆς γῆς καὶ τῶν καρπῶν διῆκον · Ποσειδῶνα δὲ, τὸ διὰ τῆς θαλάττης.

41. οἱ δὲ τοῖσδε τοῖς φυσικοῖς καὶ τῶν ἀπ' ἀστρολογίας μαθηματικῶν ἕνια μιγνύντες, Τυφῶνα μὲν οἶοντα τὸν ἡλιακὸν κόσμον, Ὅσιριν δὲ τὸν σεληνιακὸν λέγεσθαι. τὴν μὲν γὰρ σελήνην γόνιμον τὸ φῶς καὶ ὑγροποιὸν ἔχουσαν, εὐμενῇ καὶ γοναῖς ζώων²⁰⁵ καὶ φυτῶν εἶναι βλαστήσει · τὸν δὲ ἥλιον ἀκράτῳ πυρὶ κεκληρωκότα θάλλπειν τε καὶ καταυαίνειν τὰ φυόμενα καὶ τεθηλότα, καὶ τὸ πολὺ μέρος τῆς γῆς παντάπασιν ὑπὸ φλογμοῦ ποιεῖν ἀοίκητον, καὶ κατακρατεῖν πολλαχοῦ καὶ τῆς σελήνης. διὸ

²⁰⁴ δεκτικὸν suspectum. *Reiske.*

²⁰⁵ καὶ ζώων γοναῖς. *Reiske.*

τὸν Τυφῶνα Σήθ²⁰⁶ ἄει Αἰγύπτιοι καλοῦσιν, ὃπερ ἐστὶ καταδυναστεῦον, ἢ καταβιαζόμενον. καὶ τῷ μὲν ἡλίῳ τὸν Ἑρακλέα μυθολογοῦσιν ἐνιδρυμένον συμπεριπολεῖν, τῇ δὲ σελήνῃ τὸν Ἑρμῆν. λόγου γὰρ ἔργοις ἔοικε καὶ παρὰ²⁰⁷ σοφίας τὰ τῆς σελήνης, τὰ δ' ἐν ἡλίῳ πληγαῖς ὑπὸ βίας καὶ ῥώμης περαινομένης. οἱ δὲ Στωϊκοὶ τὸν μὲν ἥλιον ἐκ θαλάττης ἀνάπτεισθαι, καὶ τρέφεσθαι φασι, τῇ δὲ σελήνῃ τὰ κρηναῖα καὶ λιμναῖα νάματα γλυκεῖαν ἀναπέμπειν καὶ μαλακὴν ἀναθυμίασιν, ἐβδόμη ἐπὶ δέκα²⁰⁸ τὴν Ὀσίριδος γενέσθαι τελευτὴν Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσιν, ἐν ἣ μάλιστα γίνεται πληρουμένη κατάδηλος ἢ πανσέληνος.

42. διὸ καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀντίφραξιν οἱ Πυθαγόρειοι καλοῦσι, καὶ ὅλως τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἀφοσιοῦνται. τοῦ γὰρ ἐξακαίδεκα τετραγώνου, καὶ τοῦ ὀκτωκαίδεκα ἑτερομήκους, οἷς μόνοις ἀριθμῶν ἐπιπέδων συμβέβηκε τὰς

²⁰⁶ Σήθ alius. An Σάθι, de quo alibi. *Salmasius*.

²⁰⁷ Aut delend. παρὰ, aut πέρα leg. *est plus, quam sapientia*, aut περισσῆς σοφίας. *Reiske*.

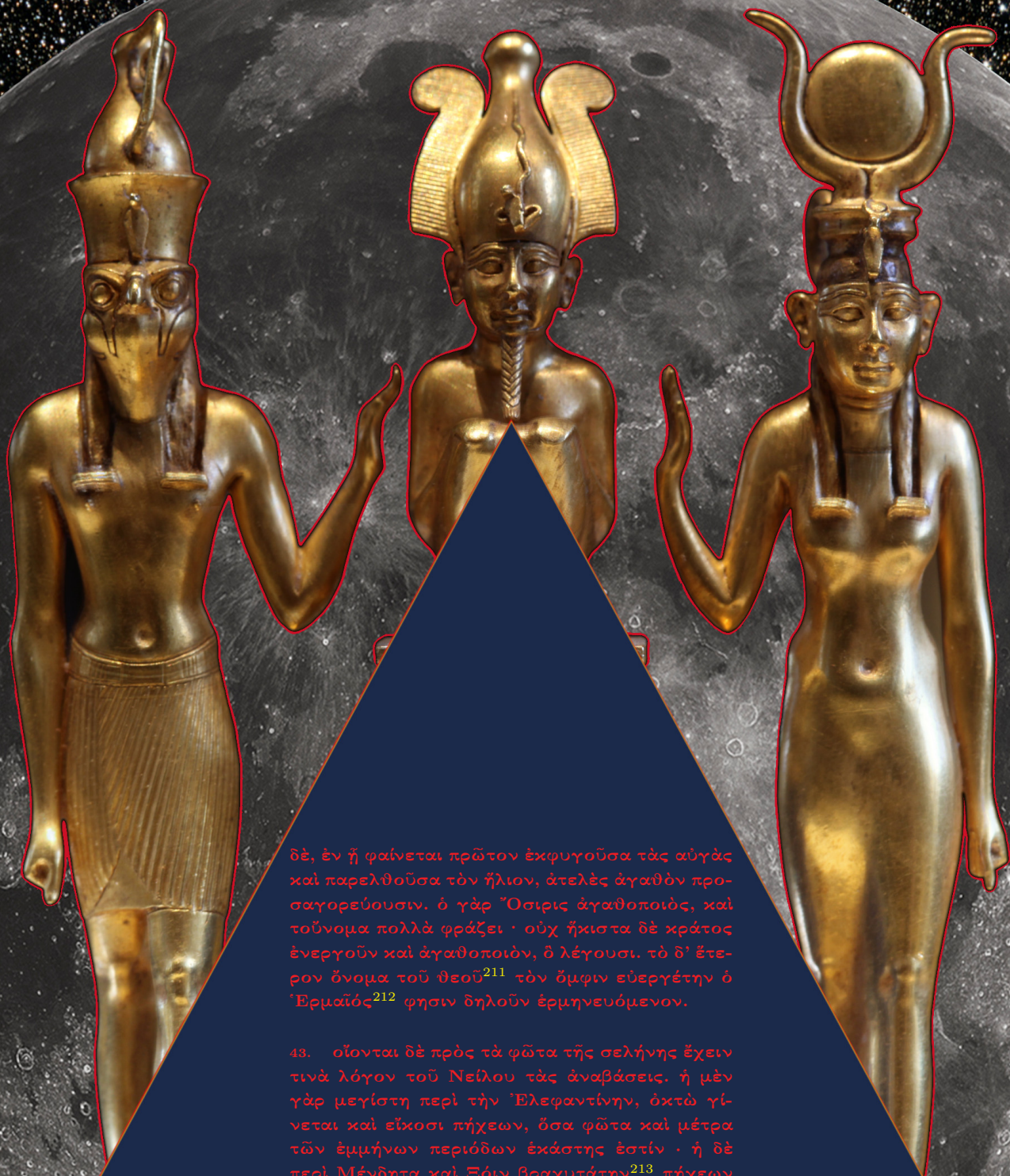
²⁰⁸ Post δέκα videtur τοῦ Ἄθουρ deesse. *Reiske*.

περιμέτρους ἴσας ἔχειν²⁰⁹ τοῖς περιεχομένοις
ὑπ' αὐτῶν χωρίοις, μέσος ὁ τῶν ἐπτακαίδεκα
παρεπιπτόντων, ἀντιφράττει καὶ διαζεύγνυσιν
ἀπ' ἀλλήλων, καὶ διαιρεῖ τὸν ἐπόγδοον λό-
γον²¹⁰ εἰς ἄνισα διαστήματα τεμνόμενος. ἐτῶν
δ' ἀριθμὸν οἱ μὲν βιωσάμενοι τὸν Ὀσίριν, οἱ δὲ
βασιλεύσαντες λέγουσιν ὅκτῳ καὶ εἴκοσιν. τοσαύ-
τα γάρ ἐστι φῶτα τῆς σελήνης, καὶ τοσαύταις
ἡμέραις τὸν αὐτῆς κύκλον ἐξελίσσει. τὸ δὲ
ξύλον ἐν ταῖς λεγομέναις Ὀσίριδος ταφαῖς
τέμνοντες, κατασκευάζουσι λάρνακα μηνοει-
δῆ, διὰ τὸ τὴν σελήνην, ὅταν τῷ ἡλίῳ πλησιάσῃ,
μονοειδῆ γινομένην ἀποκρύπτεσθαι. τὸν δ' εἰς
δεκατέσσαρα μέρη τοῦ Ὀσίριδος διασπασμὸν
αἰνίττονται πρὸς τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς φθίνει μετὰ
πανσέληνον ἄχρι νουμηνίας τὸ ἄστρον. ἡμέραν

²⁰⁹ Summa enim laterum quadrati, cuius area est 16. sunt quatuor. Et summa laterum parallelogrammi rectanguli (de his enim sermo est, ubi nihil adicitur) longi 6. lati 13. puncta, est 3. 6. 3. 6. hoc est, 18. tanta etiam area. At summa laterum, cuius area 49. (verbi gratia) est quater septem, seu 28. et summa laterum parallelogrammi, cuius area 15. est 3. 5. 3. 5. id est, 16. Quod in rudiorum gratiam obiter annotare libuit. *Xylander.*

²¹⁰ τὸν ἐπόγδοον λόγον esse numerum *septendecim*, vix possum credere, quum ἐπτέταρτος dicatur esse novem. ergo ἐπόγδοος erit *octodecim*. *Reiske.*

δὲ, ἐν ἣ φαίνεται πρῶτον ἐκφυγοῦσα τὰς αὐγὰς
καὶ παρελθοῦσα τὸν ἥλιον, ἀτελὲς ἀγαθὸν προ-
σαγορεύουσιν. ὁ γὰρ Ὅσιρις ἀγαθοποιὸς, καὶ
τοῦνομα πολλὰ φράζει · οὐχ ἥκιστα δὲ κράτος
ἐνεργοῦν καὶ ἀγαθοποιόν, ὃ λέγουσι. τὸ δ' ἕτε-
ρον ὄνομα τοῦ θεοῦ²¹¹ τὸν ὄμφιν εὐεργέτην ὃ
Ἑρμαῖός²¹² φησιν δηλοῦν ἐρμηνευόμενον.

43. οἴονται δὲ πρὸς τὰ φῶτα τῆς σελήνης ἔχειν
τινὰ λόγον τοῦ Νείλου τὰς ἀναβάσεις. ἡ μὲν
γὰρ μεγίστη περὶ τὴν Ἑλεφαντίνην, ὁκτώ γί-
νεται καὶ εἴκοσι πῆχεων, ὅσα φῶτα καὶ μέτρα
τῶν ἐμμήνων περιόδων ἐκάστης ἐστίν · ἡ δὲ
περὶ Μένδητα καὶ Ξοῖν βραχυτάτην²¹³ πῆχεων
ἑξ πρὸς τὴν διχότομον · ἡ δὲ μέση περὶ Μέμφιν,
ὅταν ἡ δικαία δεκατεσσάρων πηχῶν πρὸς τὴν
πανσέληνον. τὸν δὲ Ἄπιν, εἰκόνα μὲν Ὅσιριδος
ἐμψυχον εἶναι, γενέσθαι δὲ, ὅταν φῶς ἐρείσῃ
γόνιμον ἀπὸ τῆς σελήνης, καὶ καθάψηται βοὸς
ὀργώσης. διὸ καὶ τοῖς τῆς σελήνης σχήμασιν

²¹¹ Existimo, verba sic ordinanda — ἀγαθοποιόν. τὸ δ' ἕτερον ὄνομα, ὃ λέγουσι τοῦ θεοῦ. *Reiske.*

²¹² Ἑρμέας. *Reiske.*

²¹³ βραχυτάτη etiam Salmasius correxerat. *Reiske.*

ἔοικε πολλὰ τοῦ Ἰαπίδος, περιμελαινομένου
τὰ λαμπρά²¹⁴ τοῖς σκιεροῖς, ὅτι τῇ νομηνίᾳ
τοῦ Φαμενωθ μηνὸς ἑορτὴν ἄγουσιν, ἔμφασιν
Ἰοσίριδος εἰς τὴν σελήνην ὀνομάζοντες, ἕαρος
ἀρχὴν οὖσαν. οὕτω τὴν Ἰοσίριδος δύνανται ἐν
τῇ σελήνῃ τίθενται²¹⁵ τὴν Ἰσιν αὐτῷ γένε-
σιν οὖσαν συνεῖναι λέγουσι. διὸ καὶ μητέρα
τὴν σελήνην τοῦ κόσμου καλοῦσι, καὶ φύσιν
ἔχειν ἀρσενόθηλυν οἶονται, πληρουμένην ὑπὸ
Ἡλίου καὶ κυῖσκομένην, αὐτὴν δὲ πάλιν εἰς τὸν
ἀέρα προϊεμένην γεννητικὰς ἀρχὰς καὶ κατασ-
πεύρουσαν. οὐ γὰρ ἀεὶ τὴν φθορὰν ἐπικρατεῖν
τὴν Τυφώνειον. πολλάκις δὲ κρατουμένην
ὑπὸ τῆς γενέσεως καὶ συνδεομένην, αὐτῆς
ἀναλύεσθαι καὶ διαμάχεσθαι πρὸς τὸν Ὠρον.
ἔστι δ' οὗτος ὁ περίγειος κόσμος, οὔτε φθορᾶς
ἀπαλλαττόμενος παντάπασιν, οὔτε γενέσεως.

44. ἔνιοι δὲ καὶ τῶν ἐκλειπτικῶν²¹⁶ αἰνιγ-
μα ποιοῦνται τὸν μῦθον. ἐκλείπει μὲν γὰρ ἡ

²¹⁴ f. περιμελαινόμενα ἐχούσης τὰ λαμπρά. *Reiske*.

²¹⁵ τιθέμενοι. *Reiske*.

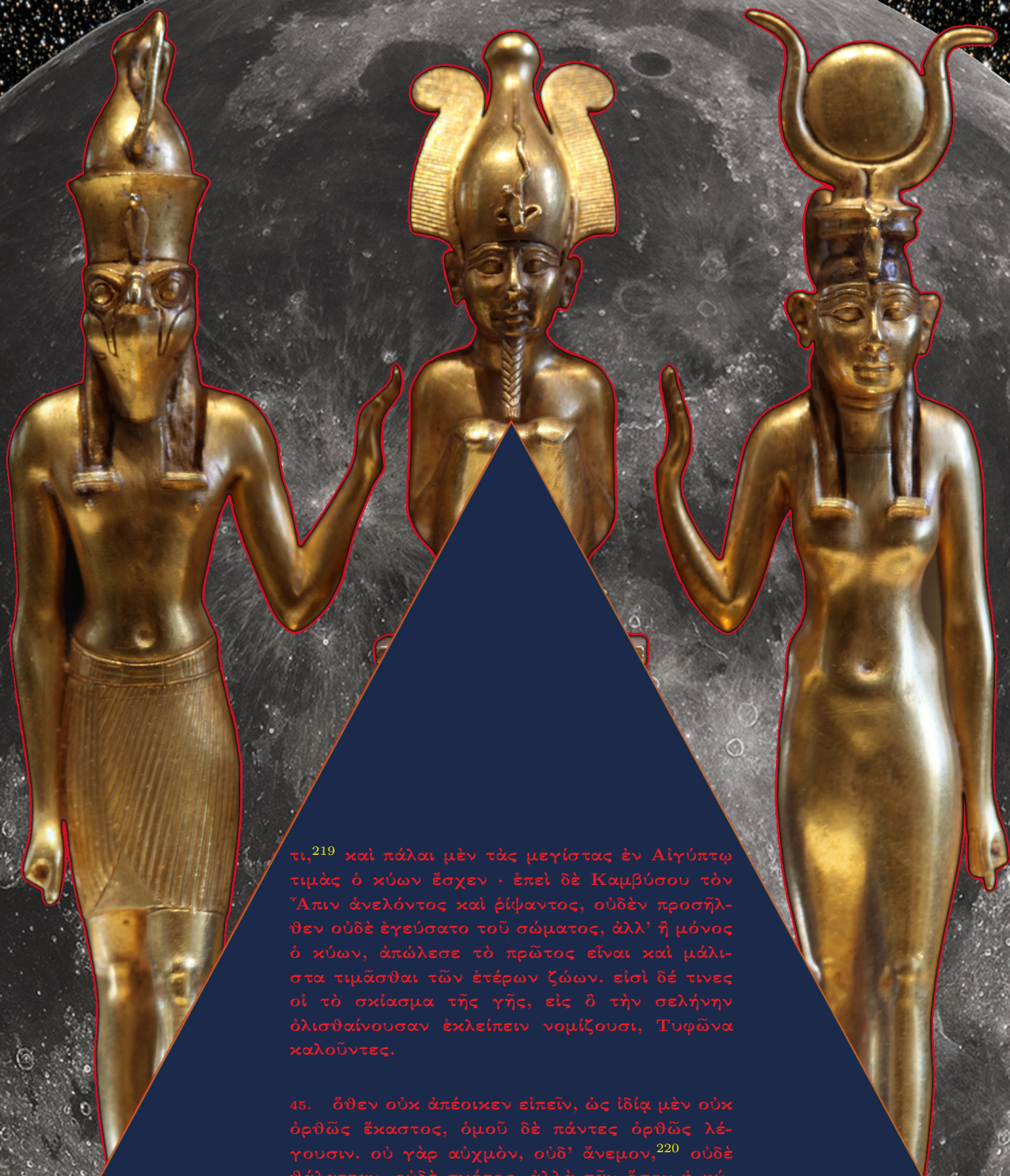
²¹⁶ ἐκλειπτικῶν bene habet. τὰ ἐκλειπτικὰ sunt idem
atque αἱ ἐκλείψεις, et subauditur συμπτώματα. *Reiske*.

σελήνη πανσέληνος, ἐναντίαν τοῦ ἡλίου στάσιν
ἔχοντος πρὸς αὐτήν, εἰς τὴν σκιάν ἐμπίπτου-
σα τῆς γῆς. ὥσπερ φασι τὸν Ὅσιριν εἰς τὴν
σορόν. αὕτῃ δὲ πάλιν ἀποκρύπτεται καὶ ἀφανίζει
ταῖς τριακάσιν, οὐ μὴν ἀναιρεῖται παντάπασιν
τὸν ἥλιον, ὥσπερ οὐδὲ τὸν Τυφῶνα ἢ Ἴσις.
γεννώσης τῆς Νέφθυος τὸν Ἄνουβιν, Ἴβις
ὑποβάλλεται. Νέφθυς γάρ ἐστι τὸ ὑπὸ γῆν
καὶ ἀφανὲς, Ἴσις δὲ τὸ ὑπὲρ τὴν γῆν καὶ φα-
νερόν. ὁ δὲ τοῦτο ὑποψαύων²¹⁷ καὶ καλούμενος
ὀρίζων κύκλος, ἐπὶ κοῖνῳ ὦν ἀμφοῖν, Ἄνου-
βις κέκληται, καὶ κυνὶ τὸ εἶδος ἐπεικάζεται²¹⁸
· καὶ γὰρ ὁ κύων χρῆται τῇ ὄψει νυκτός τε
καὶ ἡμέρας ὁμοίως. καὶ ταύτην ἔχειν δοκεῖ
παρ' Αἰγυπτίοις τὴν δύναμιν ὁ Ἄνουβις, οἷαν
ἢ Ἐκάτη παρ' Ἑλλήσι, χθόνιος ὦν ὁμοῦ καὶ
ὀλύμπιος. ἐνίοις δὲ δοκεῖ Κρόνος ὁ Ἄνουβις
εἶναι · διὸ πάντα τίκτων ἐξ ἑαυτοῦ καὶ κύων ἐν
ἑαυτῷ, τὴν τοῦ κυνὸς ἐπὶ κλησιν ἔσχευ. ἔτι δ'
οὖν τοῖς σεβομένοις, τὸν Ἄνουβιν, ἀπόρρητόν

²¹⁷ ὁ δὲ τοῦτων ἐπιψαύων · *Reiske*.

²¹⁸ ἀπεικάζεται. *Reiske*.

τι,²¹⁹ καὶ πάλαι μὲν τὰς μεγίστας ἐν Αἰγύπτῳ
τιμὰς ὁ κύων ἔσχευεν· ἐπεὶ δὲ Καμβύσου τὸν
Ἄπιν ἀνελόντος καὶ ρίψαντος, οὐδὲν προσῆλ-
θεν οὐδὲ ἐγεύσατο τοῦ σώματος, ἀλλ' ἡ μόνος
ὁ κύων, ἀπώλεσε τὸ πρῶτος εἶναι καὶ μάλι-
στα τιμᾶσθαι τῶν ἐτέρων ζώων. εἰσὶ δὲ τινες
οἱ τὸ σκίασμα τῆς γῆς, εἰς ὃ τὴν σελήνην
ὀλισθαίνουσιν ἐκλείπειν νομίζουσι, Τυφῶνα
καλοῦντες.

45. ὅθεν οὐκ ἀπέοικεν εἰπεῖν, ὥς ἰδίᾳ μὲν οὐκ
ὀρθῶς ἔκαστος, ὁμοῦ δὲ πάντες ὀρθῶς λέ-
γουσιν. οὐ γὰρ αὐχμὸν, οὐδ' ἄνεμον,²²⁰ οὐδὲ
θάλατταν, οὐδὲ σκότος, ἀλλὰ πᾶν ὅσον ἡ φύ-
σις βλαβερόν καὶ φθαρτικὸν ἔχει μόριον, τοῦ
Τυφῶνός ἐστιν.²²¹ οὔτε γὰρ ἐν ἀψύχοις σώμασι

²¹⁹ f. pro τι leg. est ἐστὶ, aut pro ἔτι versu superiore
potest idem verbum subiici, sed nec valde necesse est quid-
quam mutari; quum ἐστὶ subaudiri queat. forte tamen non
improbandum legi ἔτι δὲ νῦν. *Reiske.*

²²⁰ Non memini, in superioribus quidquam *de vento* prae-
cessisse, quo significatum fuerit, Typhonem quibusdam
noxias ventorum significare. *Reiske.*

²²¹ Consentio Squirio εἶναι leg. esse, sed etiam praeterea
comma ante μόριον retrahendum. *quicquid natura noxium
in se tenet, id pro Typhonis particula est habendum. Reiske.*

τάς τοῦ παντός ἀρχάς θετέον, ὡς Δημόκριτος
καί Ἐπίκουρος, οὐτ' ἀποιοῦν, οὐ δημιουργόν ὕλ-
ης, ἓνα λόγον καί μίαν πρόνοιαν, ὡς οἱ Στωϊκοί
περιγινομένην ἀπάντων καί κρατοῦσαν. ἀδύνα-
τον γάρ ἢ φλαῦρον ὅτιοῦν ὁμοῦ πάντων, ἢ
χρηστόν, ὅπου μηδενὸς ὁ θεὸς αἷτιος²²² ἐγ-
γενέσθαι · παλίντονος γάρ ἀρμονίη κόσμου
ὥσπερ λύρης καί τόξου, καθ' Ἡράκλειτον · καί
κατ' Εὐριπίδην,

Οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλά καί
κακά,
Ἄλλ' ἔστι τις σύγκρασις, ὥστ' ἔχειν
καλῶς.

διὸ καὶ παμπάλαιος αὕτη κάτεισιν ἐκ θεολόγων
καὶ νομοθετῶν εἰς τε ποιητάς καὶ φιλοσόφους
δόξα, τὴν ἀρχὴν ἀδέσποτον ἔχουσα, τὴν δὲ πί-
στιν ἰσχυρὰν καὶ δυσεξάλειπτον, οὐκ ἐν λόγοις
μόνον, οὐδὲ ἐν φήμαις, ἀλλὰ ἐν τε τελεταῖς, ἐν

²²² f. ἀδύνατον γάρ ἢ φλαῦρον ὅτιοῦν ὁμοίως τῶν (αὐτὰ) πάντων, ἢ καὶ χρηστόν ὁμοίως, ὧν μηδενὸς ὁ θεὸς αἷτιος, ἐγγενέσθαι. *nequit enim fieri, ut eassistat aliquid aut aequaliter per omnes sui partes primum, aut aequaliter bonum et praeclarum, deo nullam eius rei causam praebente. Reiske.*

τε θυσίαις, καὶ βαρβάροις καὶ Ἑλλήσι πολ-
λαχοῦ περιφερομένη, ὥς οὐτ' ἄνουν καὶ ἄλο-
γον καὶ ἀκυβέρνητον αἰωρεῖται τῷ αὐτομάτῳ τὸ
πᾶν, οὔτε εἷς ἐστὶν ὁ κρατῶν καὶ κατευθύνων,
ὥσπερ οἶαξιν, ἢ τισι πειθηνίοις χαλινοῖς λόγος,
ἀλλὰ πολλὰ καὶ μεμιγμένα κακοῖς καὶ ἀγαθοῖς
· μᾶλλον δὲ μηδὲν, ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν, ἄκρα-
τον ἐνταῦθα τῆς φύσεως φερούσης. οὐ дуεῖν
πίθων εἷς ταμίας, ὥσπερ νάματα τὰ πράγματα
καπηλικῶς διανέμων ἀνακεράνυσιν ἡμῖν, ἀλλ'
ἀπὸ дуεῖν ἐναντίων ἀρχῶν, καὶ дуεῖν ἀντιπάλων
δυνάμεων τῆς μὲν ἐπὶ τὰ δεξιὰ, καὶ κατ' εὐθεῖαν
ὑψηγυμένης, τῆς δ' ἔμπαλιν ἀναστρεφούσης
καὶ ἀνακλώσης. ὁ τε βίος μικτὸς, ὁ τε κόσ-
μος, εἰ καὶ μὴ πᾶς, ἀλλ' ὁ περίγειος οὗτος καὶ
μετὰ σελήνην, ἀνώμαλος καὶ ποικίλος γέγονε.
καὶ μεταβολὰς πάσας δεχόμενος. εἰ γὰρ οὐδὲν
ἀναιτίως πέφυκε γενέσθαι, αἰτίαν δὲ κακοῦ
τάγαθὸν οὐκ ἂν παράσχοι, δεῖ γένεσιν ἰδίαν
καὶ ἀρχήν, ὥσπερ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, τὴν φύσιν
ἔχειν.

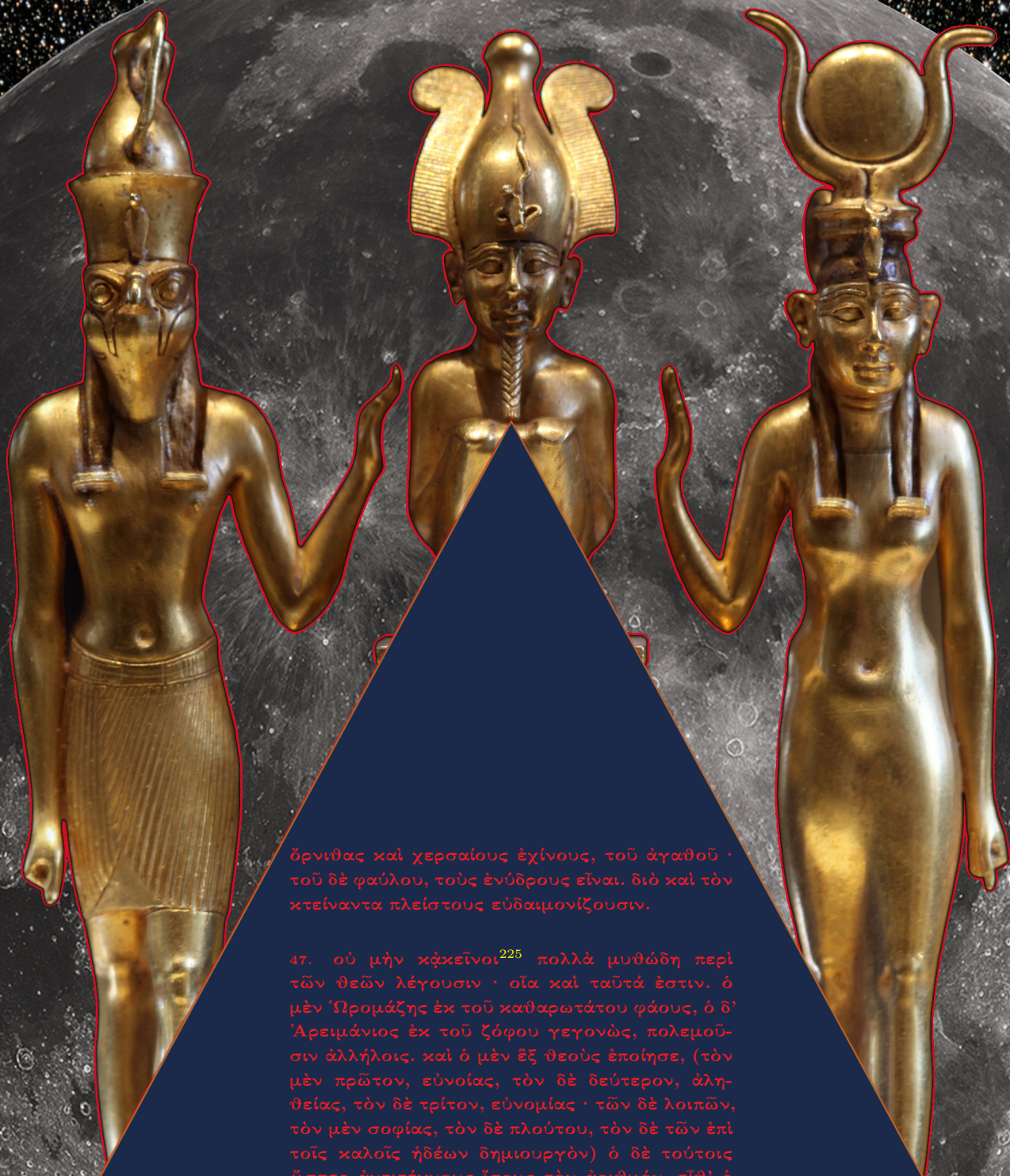
46. καὶ δοκεῖ τοῦτο τοῖς πλείστοις καὶ σοφω-
τάτοις. νομίζουσι γὰρ οἱ μὲν θεοὺς εἶναι δύο,

καθ' ἑκάστην ἀντιτέχνους · τὸν μὲν ἀγαθῶν, τὸν δὲ φαύλων δημιουργόν. οἱ δὲ τὸν μὲν ἀμείνονα, θεόν, τὸν δὲ ἕτερον δαίμονα καλοῦσιν · ὥσπερ Ζωρόαστρεις ὁ μάγος, ὃν πεντακισχίλις ἔτεσι τῶν Τρωϊκῶν γεγονέναι πρεσβύτερον ἱστοροῦσιν. οὗτος οὖν ἐκάλει τὸν μὲν Ὀρομάζην, τὸν δ' Ἀρειμάνιον · καὶ προσεφαίνετο, τὸν μὲν εἰκέναι φωτὶ μάλιστα τῶν αἰσθητῶν, τὸν δ' ἔμπαλιν σκότῳ καὶ ἀγνοίᾳ, μέσον δ' ἀμφοῖν τὸν Μίθρην εἶναι. διὸ καὶ Μίθρην Πέρσαι τὸν μεσίτην ὀνομάζουσιν. ἐδίδαξε μὲν τῷ²²³ εὐκταῖα θύειν καὶ χαριστήρια, τῷ δ' ἀποτρόπαια καὶ σκυθρωπά. πόαν γάρ τινα κόπτοντες ὁμίμι καλουμένην ἐν ὄλμῳ, τὸν ἄδην ἀνακαλοῦνται καὶ τὸν σκότον · εἴτα μίξαντες αἵματι λύκου σφαγέντος, εἰς τόπον ἀνήλιον²²⁴ ἐκφέρουσι καὶ ρίπτουσι. καὶ γὰρ τῶν φυτῶν νομίζουσι τὰ μὲν, τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ, τὰ δὲ, τοῦ κακοῦ δαίμονος εἶναι. καὶ τῶν ζώων ὥσπερ κύνας καὶ

²²³ ἐδίδαξε δὲ τῷ μὲν — ut Marklandus. *Reiske*.

²²⁴ ἀνήλιον] *Lege ἀνήλιον*. Nam illud nihil significat. est autem ἀνήλιος τόπος, solis inaccessus radiis locus, et rei convenit. Divisio animalium parum convenit sententiae. *Xylander*.

ὄρνιθας καὶ χερσαίους ἐχίνους, τοῦ ἀγαθοῦ ·
τοῦ δὲ φαύλου, τοὺς ἐνύδρους εἶναι. διὸ καὶ τὸν
κτείναντα πλείστους εὐδαιμονίζουσιν.

47. οὐ μὴν κῶκεῖνοι²²⁵ πολλὰ μυθώδη περὶ
τῶν θεῶν λέγουσιν · οἷα καὶ ταῦτά ἐστιν. ὁ
μὲν Ὀρομάζης ἐκ τοῦ καθαρωτάτου φάους, ὁ δ'
Ἀρειμάνιος ἐκ τοῦ ζόφου γεγονώς, πολεμοῦ-
σιν ἀλλήλοις. καὶ ὁ μὲν ἕξ θεοῦς ἐποίησε, (τὸν
μὲν πρῶτον, εὐνοίας, τὸν δὲ δεύτερον, ἀλη-
θείας, τὸν δὲ τρίτον, εὐνομίας · τῶν δὲ λοιπῶν,
τὸν μὲν σοφίας, τὸν δὲ πλούτου, τὸν δὲ τῶν ἐπὶ
τοῖς καλοῖς ἡδέων δημιουργόν) ὁ δὲ τούτοις
ὥσπερ ἀντιτέχνους ἴσους τὸν ἀριθμόν. εἴθ' ὁ
μὲν Ὀρομάζης τρεῖς ἑαυτὸν αὐξήσας ἀπέστησε
τοῦ ἡλίου τοσοῦτον, ὅσον ὁ ἥλιος τῆς γῆς
ἀφέστηκεν, καὶ τὸν οὐρανὸν ἄστροις ἐκόσμη-
σεν. ἕνα δ' ἀστέρα πρὸ πάντων, οἷον φύλακα
καὶ προόπτην ἐγκατέστησε, τὸν σεῖριον. ἄλ-
λους δὲ ποιήσας τέσσαρας καὶ εἴκοσι θεοὺς,
εἰς ὧν ἔθηκεν. οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀρειμανίου

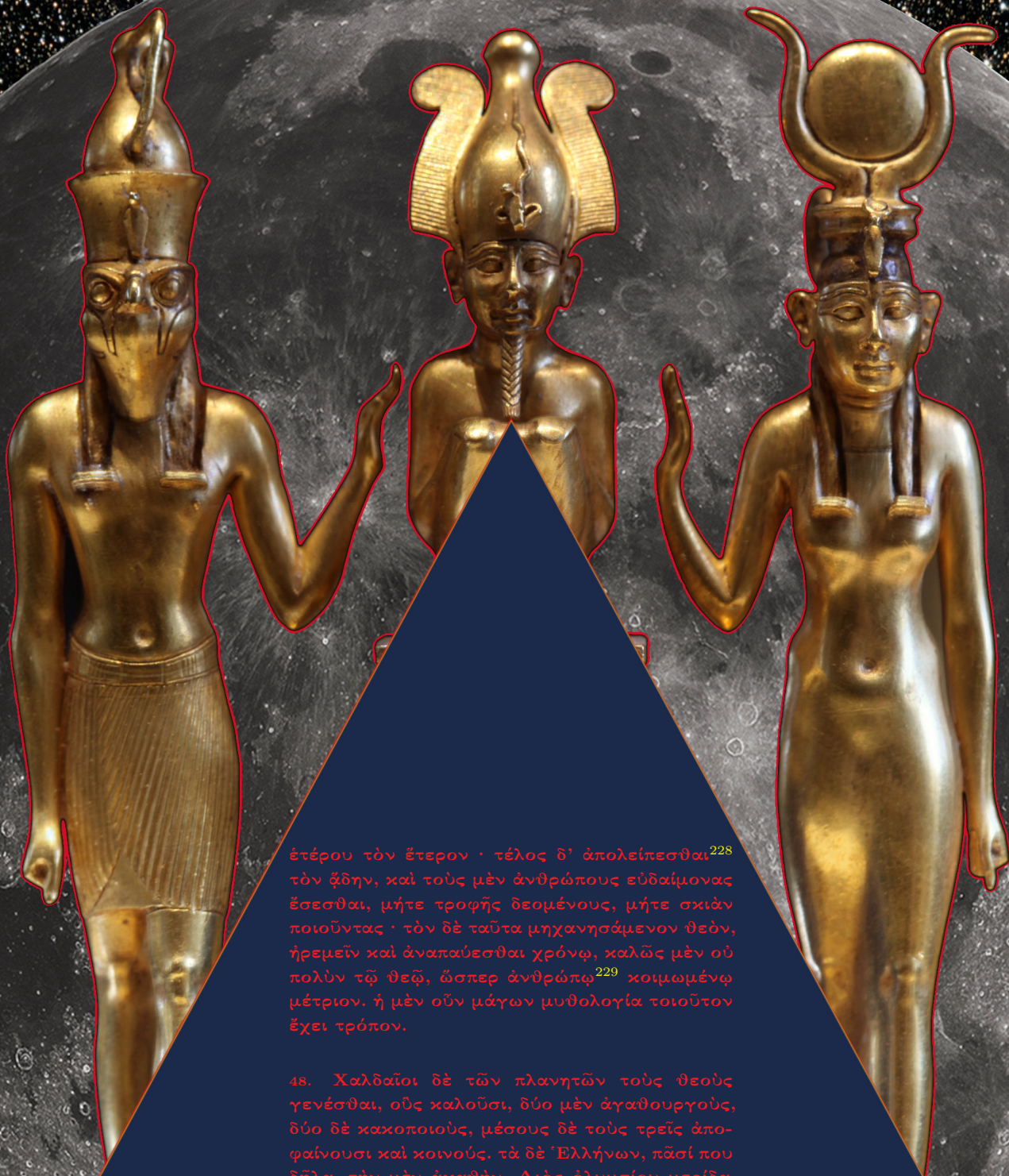
²²⁵ οὐ μὴν ἀλλὰ κῶκεῖνοι, *porro quoque illi, Persae puta.*
Reiske.

γενόμενοι, καὶ αὐτοὶ τοσοῦτοι, διατρέσαντες
τὸ ὦν γανωθέν,²²⁶ ἀναμέμικται τὰ κακὰ τοῖς
ἀγαθοῖς. ἔπεισι δὲ χρόνος εἰμαρμένος, ἐν ᾧ
τὸν Ἄρειμάνιον λοιμὸν ἐπάγοντα καὶ λιμὸν
ὑπὸ τούτων ἀνάγκη φθαρῆναι παντάπασι καὶ
ἀφανισθῆναι, τῆς δὲ γῆς ἐπιπέδου καὶ ὁμαλῆς
γενομένης, ἓνα βίον καὶ μίαν πολιτείαν ἀν-
θρώπων μακαρίων καὶ ὁμογλώσσων ἀπάντων
γενέσθαι. Θεόπομπος δὲ φησι²²⁷ κατὰ τοὺς μά-
γους ἀνὰ μέρος τρισχίλια ἔτη τὸν μὲν κρατεῖν,
τὸν δὲ κρατεῖσθαι τῶν θεῶν, ἄλλα δὲ τρισχίλια
μάχεσθαι καὶ πολεμεῖν καὶ ἀναλύειν τὰ τοῦ

²²⁶ τὸ ὦν γανωθέν] Ut maxime εὐρεσηλογῶν aliquis
comminisci ad extremum valeat aliquid. quo ὦν γανωθέν
coloret et exponat: tamen aliquid deesse vox ἀναμέμικ-
ται ostendet. ego vocem γανωθέν ab oscitante librario
puto conflata ex alicuius verbi fine, cuius principium
perit, (fortasse cum aliquot vocum iactura) et particula
ὄθεν. scriberemque τὸ ὦν γαν. ὄθεν ἀναμ. etc. *Xylander*.
f. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἄρειμανίου [subaudi ὄντες, vel ὑπάρ-
χοντες, vel γεγεννημένοι] γενόμενοι καὶ αὐτοὶ τοσοῦτοι,
διατρέσαντες τὸ ὦν διέλεψαν [aut παρεισέδουν.] ὄθεν
ἀναμέμικται — *Reiske*.

²²⁷ E Theopompi Chii λόγοις ἱστορικοῖς hoc petitum,
de rebus Graecorum et barbarorum libris 53. in quibus
fabulosa, impia et nefanda multa fuisse auctor est Clemens
Alexandr. v. Fabric. B. Gr. T. 9. p. 434. *Reiske*.

ἑτέρου τὸν ἕτερον · τέλος δ' ἀπολείπεσθαι²²⁸
 τὸν ὄδην, καὶ τοὺς μὲν ἀνθρώπους εὐδαίμονας
 ἔσεσθαι, μήτε τροφῆς δεομένους, μήτε σκιάν
 ποιοῦντας · τὸν δὲ ταῦτα μηχανησάμενον θεὸν,
 ἡρεμεῖν καὶ ἀναπαύεσθαι χρόνῳ, καλῶς μὲν οὐ
 πολὺν τῷ θεῷ, ὥσπερ ἀνθρώπῳ²²⁹ κοιμωμένῳ
 μέτριον. ἡ μὲν οὖν μάγων μυθολογία τοιοῦτον
 ἔχει τρόπον.

48. Χαλδαῖοι δὲ τῶν πλανητῶν τοὺς θεοὺς
 γενέσθαι, οὓς καλοῦσι, δύο μὲν ἀγαθουργοὺς,
 δύο δὲ κακοποιούς, μέσους δὲ τοὺς τρεῖς ἀπο-
 φαίνουσι καὶ κοινούς. τὰ δὲ Ἑλλήνων, πᾶσί που
 δῆλα, τὴν μὲν ἀγαθὴν, Διὸς ὀλυμπίου μερίδα,
 τὴν δ' ἀποτροπαίου,²³⁰ Ἄδου ποιομένων. ἐκ
 δ' Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεως ἀρμονίαν γεγονέναι
 μυθολογοῦνται. ὧν ὁ μὲν ἀπηνῆς καὶ φιλό-
 νεικος, ἡ δὲ, μειλίχιος καὶ γενέθλιος. σκόπει
 δὲ τοὺς φιλοσόφους τούτοις συμπερομένους.

²²⁸ ἀπολείεσθαι mihi quoque in mentem venit, ut Mark-
 lando. *Reiske.*

²²⁹ f. χρόνον, ἄλλως μὲν οὐ πολὺν, ὡς θεῷ, ὥσπερ δ'
 ἀνθρώπῳ — *Reiske.*

²³⁰ ἀποτρόπαιον. *Reiske.*

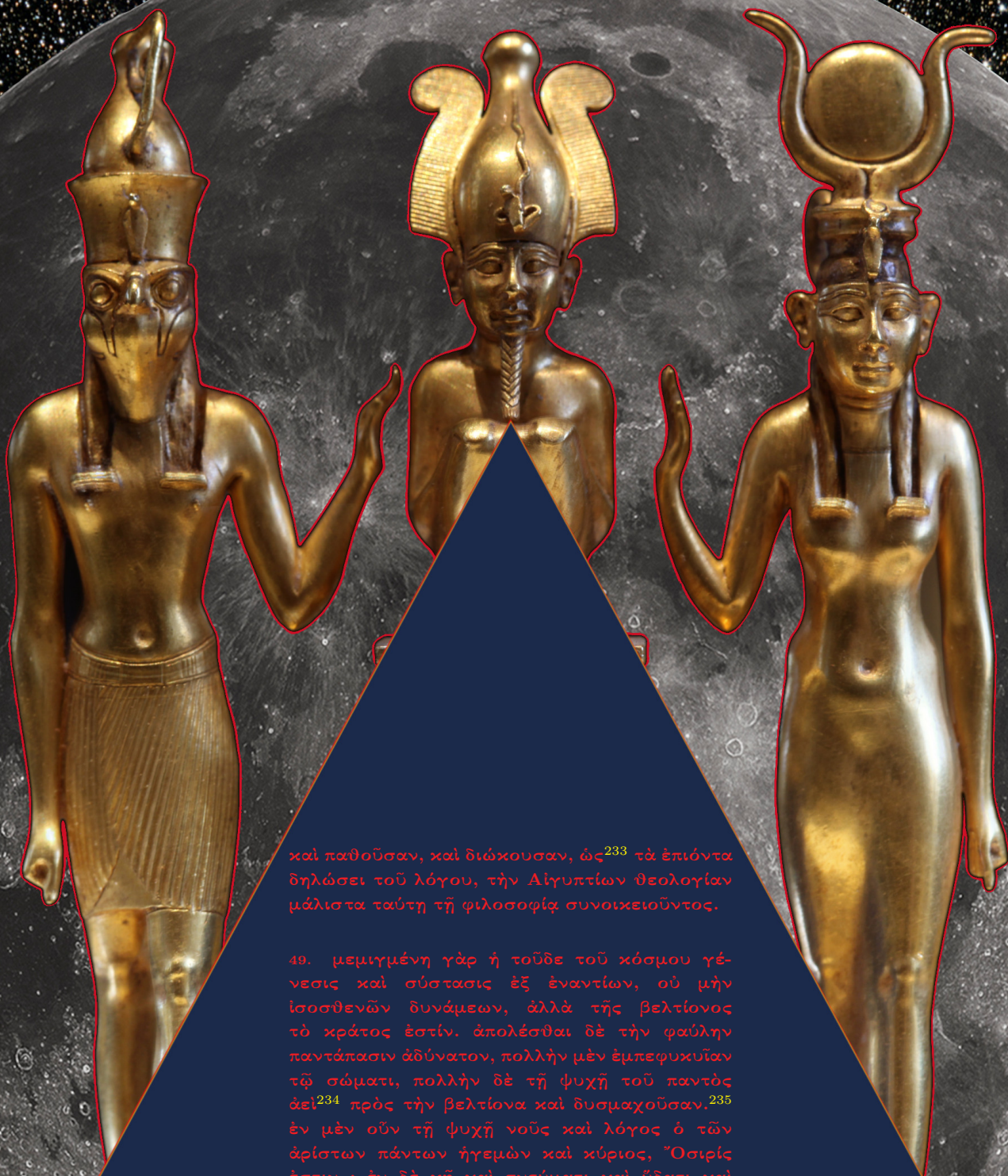
Ἡράκλειτος μὲν γὰρ ἀντικρυς πόλεμον ὀνομά-
ζει πατέρα καὶ βασιλέα καὶ κύριον πάντων, καὶ
τὸν μὲν Ὅμηρον, εὐχόμενον ἔκ τε θεῶν ἔριν,
ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπολέσθαι, λανθάνειν φησὶ
τῇ πάντων γενέσει καταρῶμενον, ἔκ μάχης
καὶ ἀντιπαθείας τὴν γένεσιν ἐχόντων, ἥλι-
ον²³¹ δὲ μὴ ὑπερβήσεσθαι τοὺς προσήκοντας
ὄρους · εἰ δὲ μὴ, γλώττας μινδίκης ἐπικούρους
ἐξευρήσειν. Ἐμπεδοκλῆς δὲ τὴν μὲν ἀγαθου-
ρὸν ἀρχὴν, φιλότητα καὶ φιλίαν, πολλάκις
δὲ ἀρμονίαν καλεῖσθαι μέροπι, τὴν δὲ χείρο-
να, νεῖκος οὐλόμενον καὶ δῆριν αἱματόεσσαν.
οἱ μὲν Πυθαγορικοὶ διὰ πλείονων ὀνομάτων
κατηγοροῦσι, τοῦ μὲν ἀγαθοῦ τὸ ἐν πεπερασ-
μένον, τὸ μένον, τὸ εὐθὺ, τὸ περισσόν, τὸ
τετράγωνον, τὸ δεξιόν, τὸ λαμπρόν · τοῦ δὲ
κακοῦ, τὴν δυάδα, τὸ ἄπειρον, τὸ φερόμενον,
τὸ καμπύλον, τὸ ἄρτιον, τὸ ἑτερόμηκες, τὸ
ἄνισον, τὸ ἀριστερόν, τὸ σκοτεινόν · ὥστε

²³¹ Nescio, quare Squirius ἥλιον damnet, aut obscurita-
tem loci queratur. Ait Heraclitus vel ipsum solem habere
principium sibi adversarium, quod non sinat eum fines
ei praescriptos transgredi. iustitiae, vel recti, linguam ei-
us iniurias statim esse indicaturam, et ad rerum omnium
supremum dominum delaturam. Reiske.

ταύτας ἀρχὰς γενέσεως ὑποκειμένας. Ἀνα-
ξαγόρας δὲ νοῦν, καὶ ἄπειρον · Ἀριστοτέλης
δὲ, τὸ μὲν εἶδος, τὸ δὲ στέρῃσιν · Πλάτων δὲ
πολλαχοῦ μὲν οἶον ἐπιλυγίζόμενος²³² καὶ πα-
ρακαλυπτόμενος τῶν ἐναντίων ἀρχῶν, τὴν μὲν
ταυτὸν ὀνομάζει, τὴν δὲ θιάτερον. ἐν δὲ τοῖς
νόμοις ἤδη πρεσβύτερος ὢν, οὐ δι' αἰνιγμῶν,
οὐδὲ συμβολικῶς, ἀλλὰ κυρίοις ὀνόμασιν, οὐ
μιᾶ ψυχῇ φησὶ κινεῖσθαι τὸν κόσμον, ἀλλὰ
πλείοσιν ἴσως, δυοῖν δὲ πάντως οὐκ ἐλάττο-
σιν · ὅθεν τὴν μὲν ἀγαθουργὸν εἶναι, τὴν δ'
ἐναντίαν ταύτῃ, καὶ τῶν ἐναντίων δημιουργόν.
ἀπολείπει δὲ καὶ τρίτην τινὰ μεταξὺ φύσιν, οὐκ
ἄψυχον, οὐδ' ἄλογον, οὐδ' ἀκίνητον ἐξ αὐτῆς,
ὥσπερ ἔνιοι νομίζουσιν, ἀλλ' ἀνακειμένην ἀμ-
φοῖν ἐκείναις · ἐφιεμένην δὲ τῆς ἀμείνονος ἀεὶ,

²³² οἶον ἐπιλυγίζόμενος] Scribendum ἐπηλυγίζόμενος.
Elegantissimam vocem librarii, η in ι converso, interver-
unt, quam quia Suidas et alii, atque etiam Eustathius in
Iliad. κ. 334. versum, fideliter sunt interpretati, satis fuit
rudiorum lectorem monuisse. Apud Hesychium etiam est
ἐπηλυγίζεσθαι, alias fere ἐπηλυγάζεσθαι scribitur. usus-
que est ita Plutarch. de solertia animalium, ubi de perdicum
astu loquitur. Paulo ante in συστοιχίᾳ Pythagoreorum bo-
norum post τετράγωνον deest ἴσον. quod ex oppositione
intelligi potest. Xylander. ἐπηλυγαζόμενος. Reiske.

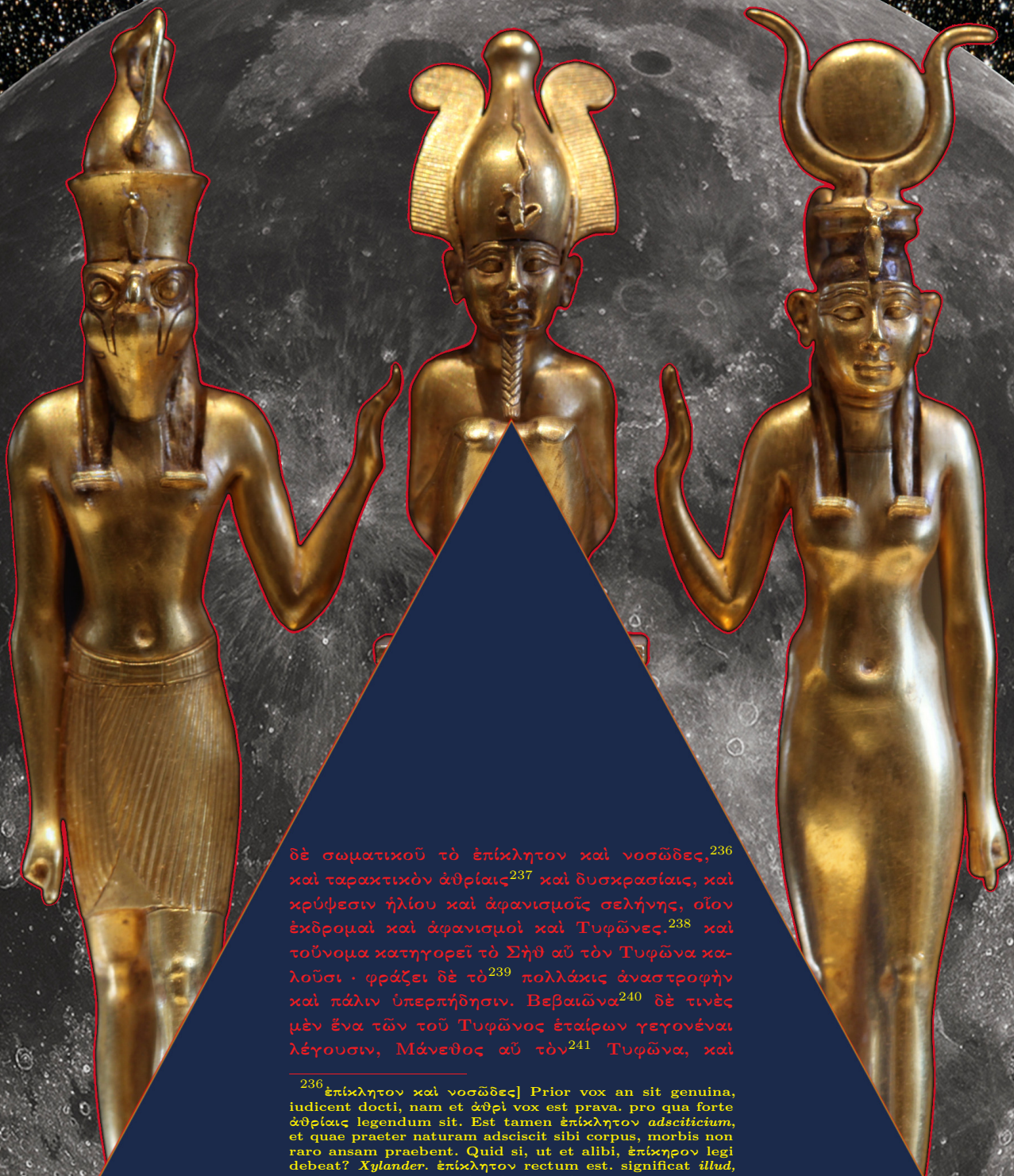
καὶ παθοῦσαν, καὶ διώκουσαν, ὡς²³³ τὰ ἐπιόντα
δηλώσει τοῦ λόγου, τὴν Αἰγυπτίαν θεολογίαν
μάλιστα ταύτῃ τῇ φιλοσοφίᾳ συνοικειοῦντος.

49. μεμιγμένη γάρ ἡ τοῦδε τοῦ κόσμου γέ-
νεσις καὶ σύστασις ἐξ ἐναντίων, οὐ μὴν
ἰσοσθενῶν δυνάμεων, ἀλλὰ τῆς βελτίονος
τὸ κράτος ἐστίν. ἀπολέσθαι δὲ τὴν φαύλην
παντάπασιν ἀδύνατον, πολλὴν μὲν ἐμπεφυκυῖαν
τῷ σώματι, πολλὴν δὲ τῇ ψυχῇ τοῦ παντὸς
ἀεὶ²³⁴ πρὸς τὴν βελτίονα καὶ δυσμαχοῦσαν.²³⁵
ἐν μὲν οὖν τῇ ψυχῇ νοῦς καὶ λόγος ὁ τῶν
ἀρίστων πάντων ἡγεμὼν καὶ κύριος, Ὅσιρις
ἐστίν · ἐν δὲ γῇ καὶ πνεύματι καὶ ὕδατι καὶ
οὐρανῷ καὶ ἄστροις τὸ τεταγμένον καὶ κα-
θεστηκὸς καὶ ὑγιαῖνον, ὥραις καὶ κράσεσι καὶ
περιόδοις, Ὅσίριδος ἀπορρόη καὶ εἰκὼν ἐμφαι-
νομένη · Τυφὼν δὲ, τῆς ψυχῆς τὸ παθητικὸν
καὶ τιτανικὸν καὶ ἄλογον καὶ ἐμπληκτον · τοῦ

²³³ ὡς] L. ὦν cohaeret hoc ὦν cum ταύτῃ p. 462. 2. et subauditur φιλοσοφῶν. *Reiske.*

²³⁴ f. τῇ ψυχῇ τοῦ παντὸς ὑπαντῶσαν ἀεὶ, id est ἐναν-
τιουμένην. *Reiske.*

²³⁵ f. διαμαχοῦσαν. *Reiske.*

δὲ σωματικοῦ τὸ ἐπικλητὸν καὶ νοσῶδες,²³⁶
καὶ ταρακτικὸν ἀθρίαις²³⁷ καὶ δυσκρασίαις, καὶ
κρύψεσιν ἡλίου καὶ ἀφανισμοῖς σελήνης, οἷον
ἐκδρομαὶ καὶ ἀφανισμοὶ καὶ Τυφῶνες.²³⁸ καὶ
τοῦνομα κατηγορεῖ τὸ Σήθ αὖ τὸν Τυφῶνα κα-
λοῦσι· φράζει δὲ τὸ²³⁹ πολλάκις ἀναστροφὴν
καὶ πάλιν ὑπερπήδησιν. Βεβαιῶνα²⁴⁰ δὲ τινὲς
μὲν ἓνα τῶν τοῦ Τυφῶνος ἐταίρων γεγονέναι
λέγουσιν, Μάνεθος αὖ τὸν²⁴¹ Τυφῶνα, καὶ

²³⁶ ἐπικλητὸν καὶ νοσῶδες] Prior vox an sit genuina, iudicent docti, nam et ἀθρίαι vox est prava. pro qua forte ἀθρίαις legendum sit. Est tamen ἐπικλητὸν *adscititium*, et quae praeter naturam adsciscit sibi corpus, morbis non raro ansam praebent. Quid si, ut et alibi, ἐπικλητὸν legi debeat? Xylander. ἐπικλητὸν rectum est. significat illud, quod *expositum est reprehensionem*. Reiske.

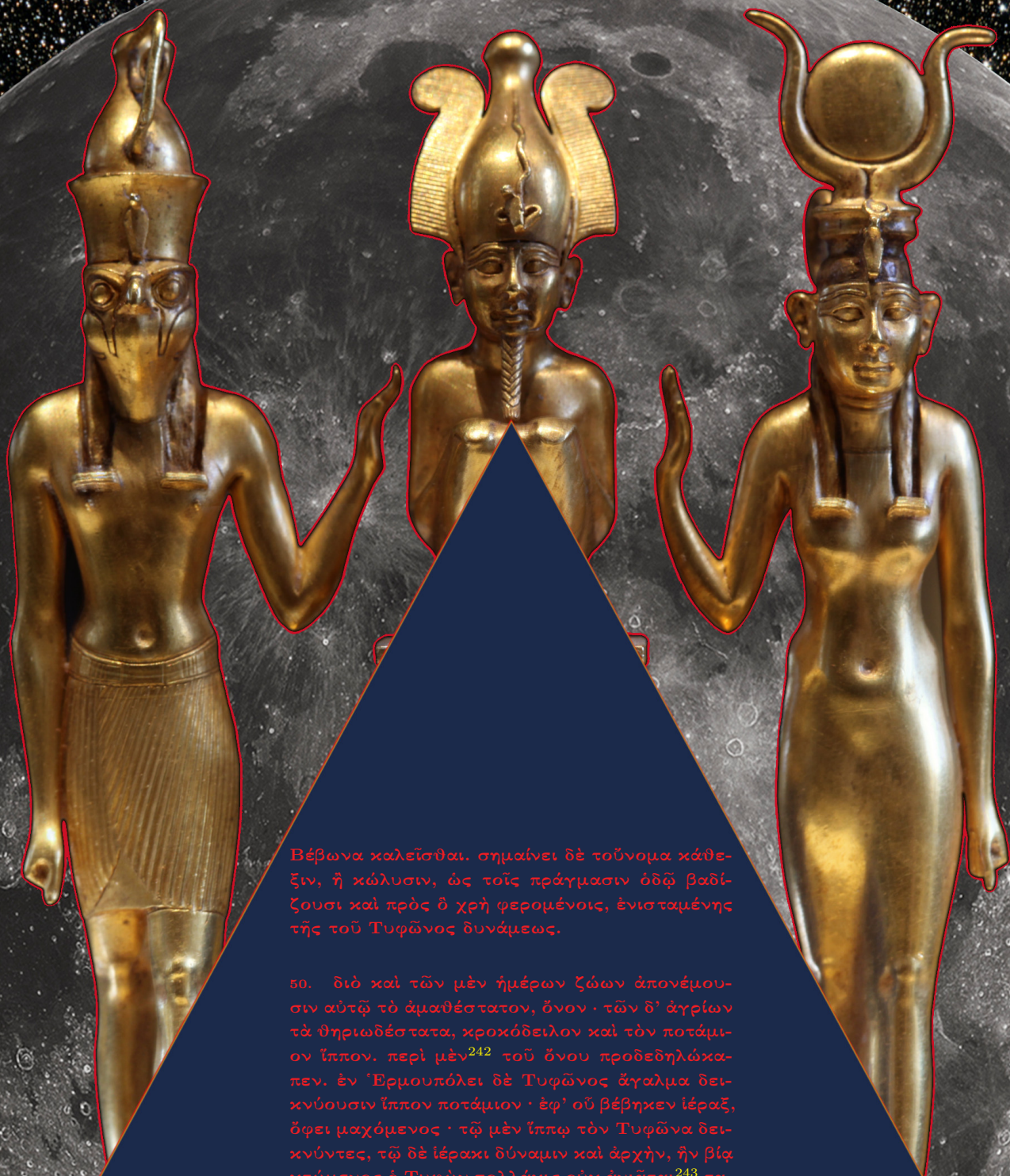
²³⁷ ἐν ἀθρίαις. Salmasius ἀθρίαις scripserat. Reiske.

²³⁸ Potest hic versus sanus esse, si ἀφανισμοὶ pro destructione, destructione, corruptione rerum accipiatur, τυφῶνες pro procellis omnia sternentibus et evertentibus, et subaudiatur εἰσι, et punctum commate mutetur, et vs. 3. αὐτὸ, ᾧ [vel ὃ] τὸν Τυφῶνα καλοῦσι legatur, ita ut constructio sit τοῦ σωματικοῦ τὸ ἐπικλητὸν κατηγορεῖ αὐτὸ τὸ ὄνομα, ὃ τὸν Τυφῶνα καλοῦσι, scil. Σήθ. Salmasius [uti etiam Xylander] pro αὖ scripserat ᾧ. Reiske.

²³⁹ τὸ] ἢ. τήν. Reiske.

²⁴⁰ Utrum rectius sit Βεβαιῶνα, quod hic, an Βεβῶνα, quod statim post, in medio relinquam. Reiske.

²⁴¹ Salmasius αὐτὸν uno vocabulo scripsit. Reiske.

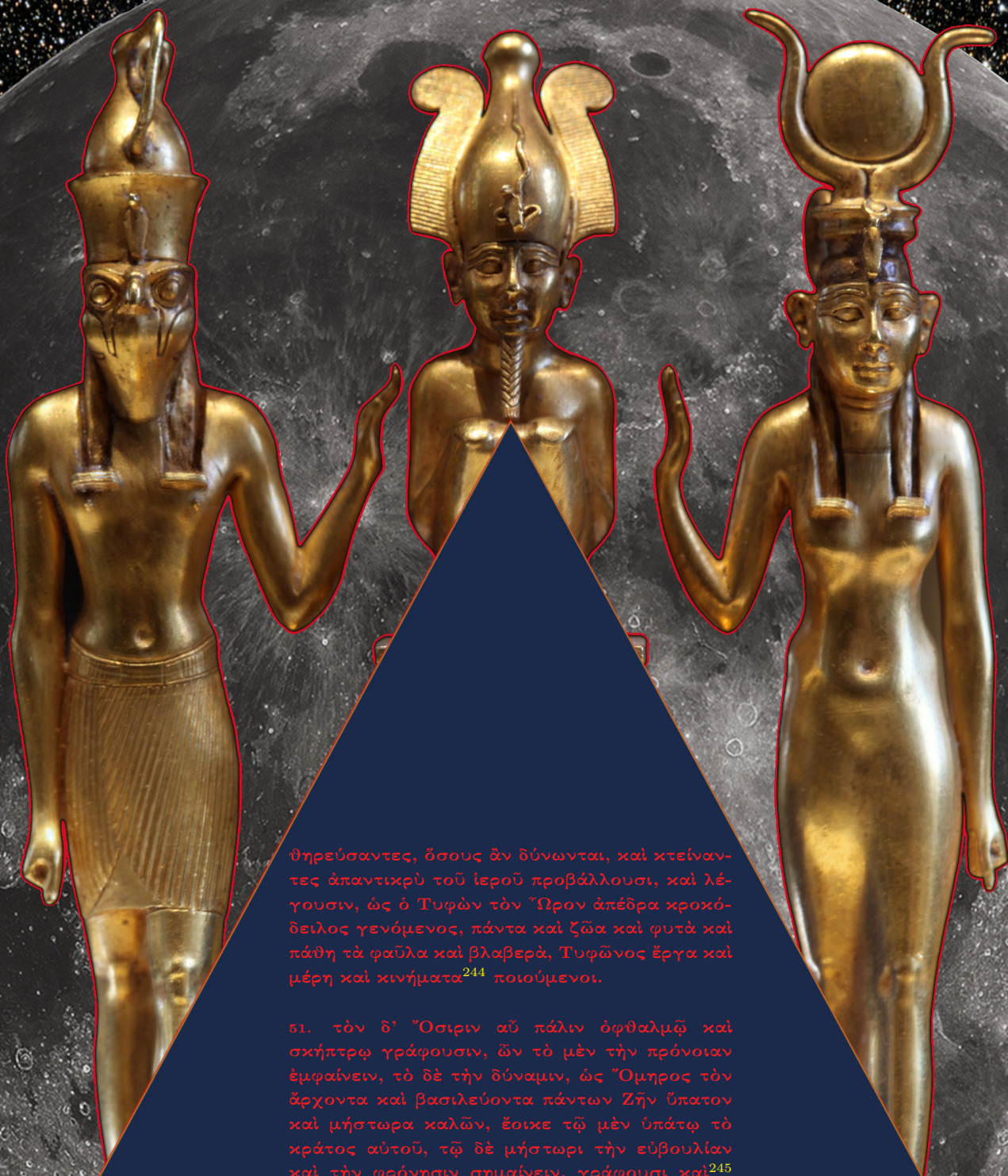

Βέβωνα καλεῖσθαι. σημαίνει δὲ τοῦνομα κάθ' ἐξιν, ἢ κάλυσιν, ὥς τοῖς πράγμασιν ὁδῶ βαδίζουσι καὶ πρὸς ὃ χρή φερομένοις, ἐνισταμένης τῆς τοῦ Τυφῶνος δυνάμεως.

50. διὸ καὶ τῶν μὲν ἡμέρων ζῶων ἀπονέμουςιν αὐτῷ τὸ ἀμαθέστατον, ὄνον · τῶν δ' ἀγρίων τὰ θηριωδέστατα, κροκόδειλον καὶ τὸν ποτάμιον ἵππον. περὶ μὲν²⁴² τοῦ ὄνου προδεδηλώκαμεν. ἐν Ἑρμουπόλει δὲ Τυφῶνος ἄγαλμα δεικνύουσιν ἵππον ποτάμιον · ἐφ' οὗ βέβηκεν ἱέραξ, ὅφει μαχόμενος · τῷ μὲν ἵπῳ τὸν Τυφῶνα δεικνύντες, τῷ δὲ ἱέρακι δύναμιν καὶ ἀρχήν, ἣν βίβη κτώμενος ὁ Τυφὼν πολλάκις οὐκ ἀνιᾶται²⁴³ ταραττόμενος ὑπὸ τῆς κακίας καὶ ταραττων. διὸ καὶ θύοντες ἐβδόμη τοῦ Τυβί μηνός, ἣν καλοῦσιν ἄφιξιν Ἰσιδος ἐκ Φοινίκης, ἐπιπλάττουσι τοῖς ποπάνοις ἵππον ποτάμιον δεδεμένον. ἐν δ' Ἀπόλλωνος πόλει νενομισμένον ἐστὶ κροκόδειλου φαγεῖν πάντως ἕκαστον · ἡμέρᾳ δὲ μιᾷ

²⁴² ὦν περὶ μὲν. *Reiske.*

²⁴³ Aut οὐκ ἀνιέται leg. cum Marklando, aut οὐ παυεταί. *Reiske.*

θηρεύσαντες, ὅσους ἂν δύνωνται, καὶ κτείναν-
τες ἀπαντικρὺ τοῦ ἱεροῦ προβάλλουσι, καὶ λέ-
γουσιν, ὡς ὁ Τυφὼν τὸν Ὅρον ἀπέδρα κροκό-
δειλος γενόμενος, πάντα καὶ ζῶα καὶ φυτὰ καὶ
πάθη τὰ φαῦλα καὶ βλαβερὰ, Τυφῶνος ἔργα καὶ
μέρη καὶ κινήματα²⁴⁴ ποιοῦμενοι.

51. τὸν δ' Ὅσιριν αὖ πάλιν ὀφθαλμῷ καὶ
σκήπτρῳ γράφουσιν, ὧν τὸ μὲν τὴν πρόνοιαν
ἐμφαίνειν, τὸ δὲ τὴν δύναμιν, ὡς Ὅμηρος τὸν
ἄρχοντα καὶ βασιλεύοντα πάντων Ζῆν ὕπατον
καὶ μήστωρα καλῶν, ἔοικε τῷ μὲν ὑπέρ τὸ
κράτος αὐτοῦ, τῷ δὲ μήστωρι τὴν εὐβουλίαν
καὶ τὴν φρόνησιν σημαίνειν. γράφουσι καὶ²⁴⁵
ἱέρακι τὸν θεὸν τοῦτον πολλάκις. εὐτονία γὰρ
ὄψεως ὑπερβάλλει, καὶ πτήσεως ὀξύτητι καὶ
διοικεῖν αὐτὸν ἐλάχιστατῃ τροφῇ²⁴⁶ πέφυκε.

²⁴⁴ μέρη κινήματα μέρη] videtur abundare, aut καὶ ab-
esse. Locus Homeri est Iliados θ. 22. διοικεῖν ἑαυτὸν τῇ
τροφῇ est *cibum digerere*, etiam apud Aphrodisium et Aëti-
um, ipsumque Galenum, ut alias observavimus. Pro ὅμμασι
quidem σώμασιν esse legendum, ex Aeliano constat, 2. 42.
Xylander.

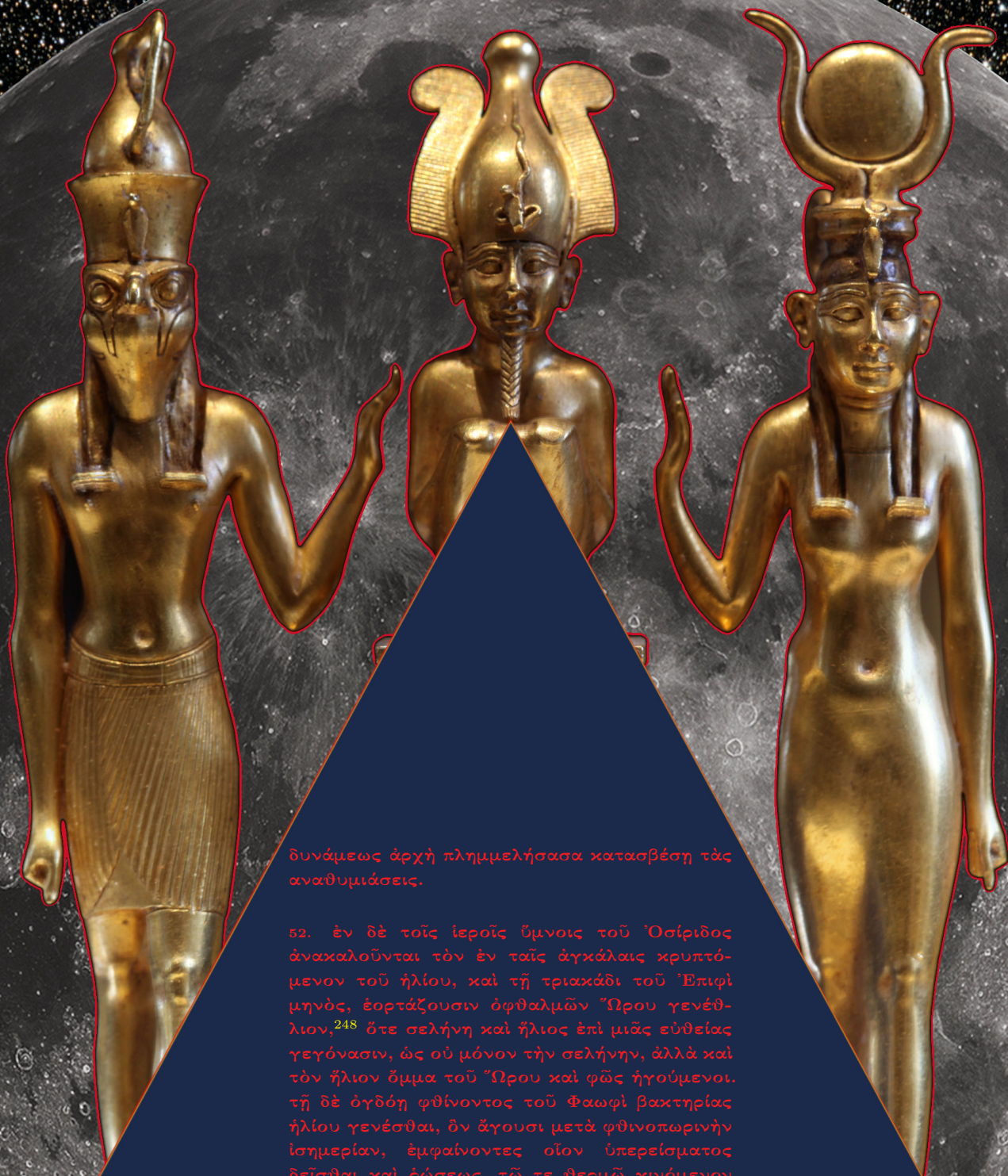
²⁴⁵ γράφουσι δὲ καὶ — *Reiske.*

²⁴⁶ καὶ διώκειν πάντων τάχιστα τὴν τροφήν πέφυκε.
Reiske.

λέγεται δὲ καὶ νεκρῶν ἀτάφων ὄμμασι γῆν
ὑπερπετόμενος ἐπιβάλλειν. ὅταν δὲ πιούμενος
ἐπὶ τῶν ποταμῶν καταίρει, τὸ πτερὸν ἴστησιν
ὀρθόν, πίων δὲ κλίνει τοῦτο πάλιν. ᾧ δὴλός
ἐστι σεσωσμένος καὶ διαπεφευγὼς τὸν κρο-
κόδειλον. ἂν γὰρ ἀρπασθῇ, μένει τὸ πτερὸν
ὥσπερ ἔστη πεπηγός. πανταχοῦ δὲ καὶ ἀν-
θρωπόμορφον Ὅσιριδος ἄγαλμα δεικνύουσιν,
ἐξορθιάζον τῷ αἰδοίῳ, διὰ τὸ γόνιμον καὶ τὸ
τρόφιμον. ἀμπεχόνη δὲ φλογοειδῆς στέλλουσα
αὐτοῦ τὰς εἰκόνας, ἥλιον σῶμα τῆς τάγαθου
δυνάμεως ὡς²⁴⁷ ὁρατὸν οὐσίας νοητῆς ἡγού-
μενοι. διὸ καὶ καταφρονεῖν ἄξιόν ἐστι τῶν τὴν
ἡλίου σφαῖραν Τυφῶνι προσνεμόντων, ᾧ λαμ-
πρὸν οὐδὲν, οὐδὲ σωτήριον, οὐδὲ τάξις, οὐδὲ
γένεσις, οὐδὲ κίνησις μέτρον ἔχουσα καὶ λό-
γον, ἀλλὰ τάναντία προσήκει. καὶ αὐχμὸν, οἷς
φθείρει πολλά τῶν ζώων καὶ βλαστανόντων,
οὐχ ἡλίου θετέον ἔργον, ἀλλὰ τῶν ἐν γῇ καὶ
ἀέρι μὴ καθ' ὥραν κεραυνυμένων πνευμάτων
καὶ ὑδάτων, ὅταν ἡ τῆς ἀτάκτου καὶ ἀορίστου

²⁴⁷ Credo, ὡς ut e fine praemissi vocab. perperam itera-
tum, delendum esse. *Reiske.*

δυνάμεως ἀρχὴ πλημμελήσασα κατασβέση τὰς
αναθυμιάσεις.

52. ἐν δὲ τοῖς ἱεροῖς ὕμνοις τοῦ Ὀσίριδος
ἀνακαλοῦνται τὸν ἐν ταῖς ἀγκάλαις κρυπτό-
μενον τοῦ ἡλίου, καὶ τῇ τριακάδι τοῦ Ἐπιφι-
μηνός, ἐορτάζουσιν ὀφθαλμῶν Ὡρου γενέθ-
λιον,²⁴⁸ ὅτε σελήνη καὶ ἥλιος ἐπὶ μιᾷ εὐθείᾳ
γεγόνασιν, ὥς οὐ μόνον τὴν σελήνην, ἀλλὰ καὶ
τὸν ἥλιον ὄμμα τοῦ Ὡρου καὶ φῶς ἡγούμενοι.
τῇ δὲ ὁγδόῃ φθίνοντος τοῦ Φαωφὶ βακτηρίας
ἡλίου γενέσθαι, δν ἄγουσι μετὰ φθινοπωρινὴν
ἰσημερίαν, ἐμφαίνοντες οἷον ὑπερείσματος
δεῖσθαι καὶ ῥώσεως, τῷ τε θερμῷ γινόμενον
ἐνδεᾶ, καὶ τῷ φωτὶ ἐνδεᾶ κλινόμενον, καὶ πλά-
γιον ἀφ' ἡμῶν φερόμενον. ἔτι δὲ τὴν βοῦν
ὑπὸ τροπὰς χειμερινὰς ἐπτάκις περὶ τὸν ναὸν
περιφέρουσι · καὶ καλεῖται ζήτησις Ὀσίριδος
ἢ περιδρομὴ τοῦ ἡλίου, τὸ ὕδωρ χειμῶνος τῆς
θεοῦ ποθοῦσης. Τοσαυτάκις δὲ περίεισιν, ὅτι
τὴν ἀπὸ τροπῶν χειμερινῶν ἐπὶ τροπὰς θερινὰς

²⁴⁸ γενέθλιον ἄγουσι correxeram, antequam mihi con-
staret, eandem mentem Bentleio, Marklando et Squirio
fuisse. *Reiske*.

πάροδον ἐβδόμῳ μηνὶ συμπεραίνει. λέγεται δὲ καὶ θῦσαι τῷ ἡλίῳ τετράδι μηνὸς ἱσταμένου πάντων πρῶτος Ὡρος ὁ Ἰσιδος, ὡς ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις γενεθλίοις Ὡρου γέγραπται. καὶ μὴν ἡμέρας ἐκάστης τριχῶς ἐπιθυμιῶσι τῷ ἡλίῳ, ῥητίνην μὲν ὑπὸ τὰς ἀνατολάς, σμύρναν δὲ μεσουρανοῦντι, τὸ δὲ καλούμενον κύφι περὶ δυσμὰς · ὧν ἕκαστον ὃν ἔχει λόγον, ὥστερον ἀφηγήσομαι. τὸν δὲ ἥλιον πᾶσι τοῦτοις προτρέπεσθαι καὶ θεραπεύειν οἶονται. καὶ τί δεῖ πολλά τοιαῦτα συνάγειν. εἰσὶ γὰρ οἱ τὸν Ὅσιριν ἀντικρυς ἥλιον εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι σείριον ὑφ' Ἑλλήνων λέγοντες, εἰ καὶ παρ' Αἰγυπτίοις ἡ πρόθεσις τοῦ ἄρθρου τοῦνομα πεποίηκεν ἀμφιγνοεῖσθαι. τὴν δ' Ἰσιν οὐχ ἑτέραν τῆς σελήνης ἀποφαίνοντες, ἐν καὶ τῶν²⁴⁹ ἀγαλμάτων αὐτῆς, τὰ μὲν κερασφόρα τοῦ μηνοειδοῦς γεγονέναι μιμήματα, τοῖς δὲ μελανοστόλοις ἐμφαίνουσι τὰς κρύψεις καὶ τοὺς περισκισμοὺς, ἐν οἷς διώκει ποθοῦσα τὸν ἥλιον. διὸ καὶ πρὸς τὰ ἐρωτικά τὴν σελήνην ἐπικαλοῦνται, καὶ τὴν

²⁴⁹ f. ἀποφαίνονται ἐκ τοῦ ἐμφαίνεσθαι. *Reiske*. καὶ τῶν ἀγαλμ. et deinceps.

Ἴσιν Εὐδοξός φησι²⁵⁰ βραβεύειν τὰ ἐρωτικά.
καὶ τούτοις μὲν ἄλλως γέ πως τοῦ πιθανοῦ
μέτεστι, τῶν δὲ Τυφῶνα ποιούντων τὸν ἥλι-
ον, οὐδ' ἀκούειν ἄξιον. ἀλλ' ἡμεῖς αὖθις τὸν
οἰκεῖον ἀναλάβωμεν λόγον.

53. ἡ γὰρ Ἴσις ἐστὶ μὲν τὸ τῆς φύσεως θῆλυ,
καὶ δεκτικὸν ἀπάσης γενέσεως, καθὼ τιθηνή
καὶ πανδεχὴς ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος, ὑπὸ δὲ τῶν
πολλῶν μυριώνυμος κέκληται, διὰ τὸ πάσας
ὑπὸ τοῦ λόγου τρεπομένη μορφὰς δέχεσθαι
καὶ ιδέας. ἔχει δὲ σύμφυτον ἔρωτα τοῦ πρώτου
καὶ κυριωτάτου πάντων, ὃ τὰγαθῶ ταυτὸν ἐστὶ,
κἄκεῖνο ποθεῖ καὶ διώκει· τὴν δ' ἐκ τοῦ κακοῦ
φεύγει καὶ διωθεῖται μοῖραν, ἀμφοῖν μὲν οὖσα
χώρα καὶ ὕλη, ῥέπουσα δ' αἰεὶ πρὸς τὸ βέλτι-
ον ἐξ ἑαυτῆς, καὶ παρέχουσα γεννᾶν ἐκεῖνο
καὶ κατασπεῖρειν εἰς ἑαυτὴν ἀπαρρῶϊας καὶ
ὁμοιότητος, αἷς χαίρει καὶ γέγηθε κυῖσκομένη
καὶ ὑποπιμπλαμένη τῶν γενέσεων. εἰκὼν γάρ
ἐστὶν οὐσίας ἐν ὕλῃ γένεσις,²⁵¹ καὶ μίμημα τοῦ

²⁵⁰ Eudoxus videtur id in Γῆς περιόδῳ tradidisse. *Reiske.*

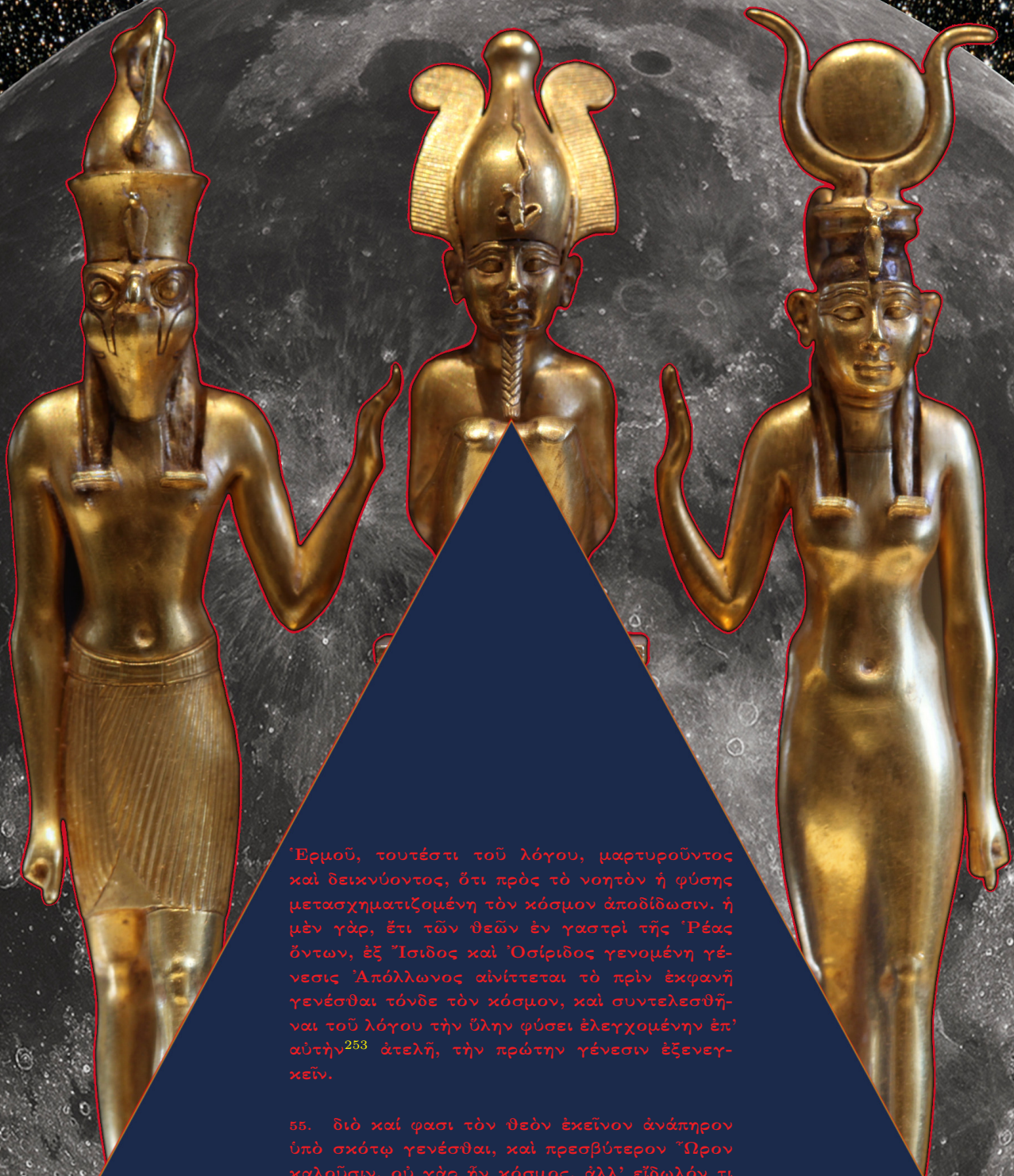
²⁵¹ ἐν ὕλῃ ἡ γένεσις. *Reiske.*

ὄντος τὸ γινόμενον.

54. ὅθεν οὐκ ἄπο τρόπου μυθολογοῦσι τὴν Ὀσίριδος ψυχὴν αἰδίων εἶναι καὶ ἄφθαρτον, τὸ δὲ σῶμα πολλάκις διασπᾶν καὶ ἀφανίζειν τὸν Τυφῶνα · τὴν δ' Ἴσιν πλανωμένην καὶ ζητεῖν καὶ συναρμόττειν πάλιν. τὸ γὰρ ὃν καὶ νοητὸν καὶ ἀγαθόν, φθορᾶς καὶ μεταβολῆς κρείττον ἐστὶ · τινὰς δ' ἀπ' αὐτοῦ τὸ αἰσθητὸν καὶ σωματικὸν εἰκόνας ἐκμάττεται, καὶ λόγους, καὶ εἶδη καὶ ὁμοιότητας ἀναλαμβάνει, καθάπερ ἐν κηρῷ σφραγιῖδες οὐκ ἀεὶ διαμένουσιν. ἀλλὰ καταλαμβάνει τὸ ἄτακτον αὐτὰς καὶ ταραχῶδες, ἐνταῦθα²⁵² τῆς ἄνω χώρας ἀπεληλαμένον καὶ μαχόμενον πρὸς τὸν Ὀρον, ὃν ἡ Ἴσις εἰκόνα τοῦ νοητοῦ κόσμον αἰσθητὸν ὄντα γεννᾷ. διὸ καὶ δίκην φεύγειν λέγεται νοθείας ὑπὸ Τυφῶνος, ὡς οὐκ ὦν καθαρὸς, οὐδὲ εἰλικρινής, οἷος ὁ πατὴρ λόγος αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἀμιγῆς καὶ ἀπαθής, ἀλλὰ νενοθευμένος τῇ ὕλῃ διὰ τὸ σωματικόν. περιγίνονται δὲ καὶ νῆκαι τοῦ

²⁵² Ante vel post ἐνταῦθα comma collocetur, haud multum refert. in hunc humilem terrarum orbem detrusum. Reiske.

Ἑρμοῦ, τουτέστι τοῦ λόγου, μαρτυροῦντος καὶ δεικνύοντος, ὅτι πρὸς τὸ νοητὸν ἢ φύσης μετασχηματιζομένη τὸν κόσμον ἀποδίδωσιν. ἡ μὲν γάρ, ἔτι τῶν θεῶν ἐν γαστρὶ τῆς Ῥέας ὄντων, ἐξ Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος γενομένη γένεσις Ἀπόλλωνος αἰνίττεται τὸ πρὶν ἐκφανῆ γενέσθαι τόνδε τὸν κόσμον, καὶ συντελεσθῆναι τοῦ λόγου τὴν ὕλην φύσει ἐλεγχομένην ἐπ' αὐτὴν²⁵³ ἀτελῇ, τὴν πρώτην γένεσιν ἐξενεγκεῖν.

55. διὸ καὶ φασι τὸν θεὸν ἐκείνον ἀνάπτηρον ὑπὸ σκότῳ γενέσθαι, καὶ πρεσβύτερον Ὠρον καλοῦσιν. οὐ γὰρ ἦν κόσμος, ἀλλ' εἰδωλὸν τι καὶ κόσμου φάντασμα²⁵⁴ μέλλοντος. ὁ δὲ Ὠρος οὗτος, αὐτός ἐστιν ὠρισμένος καὶ τέλειος, οὐκ ἀνηρηκώς²⁵⁵ τὸν Τυφῶνα παντάπασιν, ἀλλὰ τὸ δραστήριον καὶ ἰσχυρὸν αὐτοῦ παρηρημένος. ὅθεν ἐν Κοπτῷ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ὠρου λέγουσιν ἐν τῇ ἐτέρᾳ χειρὶ Τυφῶνος αἰδοῖα κατέχειν

²⁵³ f. συντελεσθῆναι ὑπὸ [vel ἐκ] τοῦ λόγου τὴν ὕλην ἐλεγχομένην ἐπ' αὐτῇ [seorsim in se] οὕσαν ἀτελῇ. *Reiske.*

²⁵⁴ εἰδωλὸν τι καὶ φάντασμα κόσμου μέλλοντος. *Reiske.*

²⁵⁵ f. οὐκ ἀνηρηκώς δὲ τ. *Reiske.*

· καὶ τὸν Ἑρμῆν μυθολογοῦσιν, ἐξελόντα τοῦ Τυφῶνος τὰ νεῦρα, χορδαῖς χρῆσασθαι, διδάσκοντες, ὡς τὸ πᾶν ὁ λόγος διαρμυσάμενος, σύμφωνον ἐξ ἀσύμφωνων μερῶν ἐποίησε, καὶ τὴν φθαρτικὴν οὐκ ἀπώλεσεν, ἀλλ' ἀνεπλήρωσε, δύναμιν. ὅθεν ἐκείνη μὲν ἀσθενὴς καὶ ἀδρανὴς ἐνταῦθα, φυρομένη καὶ προσπλεκομένη τοῖς παθητικοῖς καὶ μεταβολικοῖς μέλεσι, σεισμῶν μὲν ἐν γῇ καὶ τρόμων αὐχμῶν, καὶ ἐν ἀέρι δέ,²⁵⁶ καὶ πνευμάτων ἀτόπων, αὐθις δὲ πρηστήρων καὶ κεραυνῶν δημιουργός ἐστι. φαρμάττει δὲ καὶ λοιμοῖς ὕδατα καὶ πνεύματα, καὶ μέχρι σελήνης ἀνατρέχει καὶ ἀναχαιτίζει, συνέχουσα καὶ μελαίνουσα πολλάκις τὸ λαμπρόν, ὡς Αἰγύπτιοι νομίζουσι, καὶ λέγουσιν, ὅτι τοῦ Ὠρου νῦν μὲν ἐπάταξε, νῦν δ' ἐξελὼν κατέπιεν ὁ Τυφὼν τὸν ὀφθαλμόν · εἴτα τῷ ἡλίῳ πάλιν ἀπέδωκε, πληγὴν μὲν αἰνιττόμενοι, τὴν κατὰ μῆνα μείωσιν τῆς σελήνης, πλήρωσιν δέ, τὴν ἐκλειψιν, ἣν ὁ ἥλιος ἰᾶται διαφυγούσης τὴν σκιὰν τῆς γῆς, εὐθύς ἀντιλάμπων.

²⁵⁶ αὐχμῶν δὲ ἐν ἀέρι. *Reiske.*

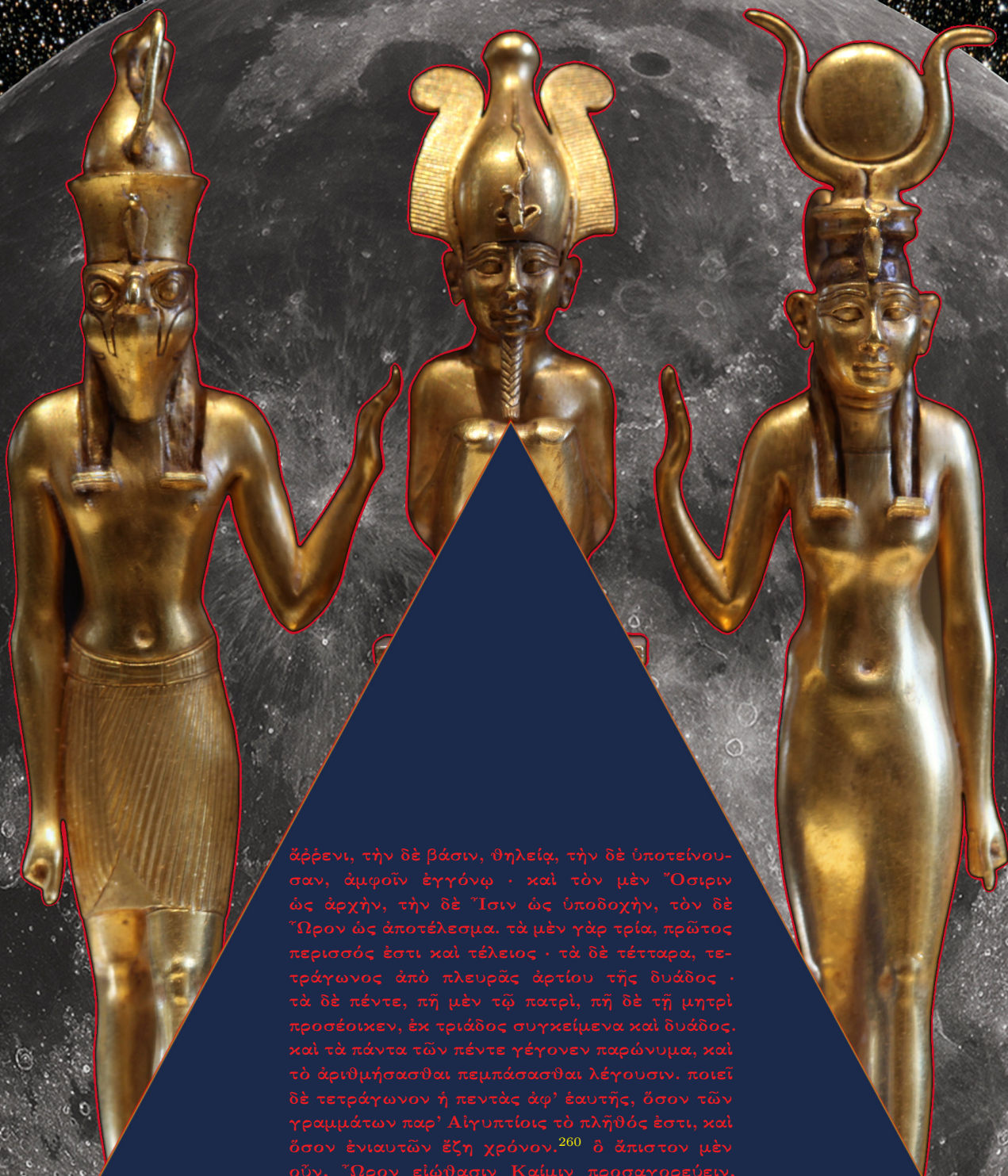

56. ἡ δὲ κρείττων καὶ θειοτέρα φύσις ἐκ τριῶν ἐστὶ, τοῦ νοητοῦ καὶ τῆς ὕλης καὶ τοῦ ἐκ τούτων, ὃν κόσμον Ἕλληνες ὀνομάζουσιν. ὁ μὲν οὖν Πλάτων, τὸ μὲν νοητὸν, καὶ²⁵⁷ ιδέα καὶ παράδειγμα καὶ πατέρα, τὴν δὲ ὕλην, καὶ μητέρα καὶ τιθηνήν, ἔδραν τε καὶ χώραν γενέσεως, τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν, ἔγγονον καὶ γένεσιν ὀνομάζειν εἴωθεν. Αἰγυπτίους δ' ἂν τις εἰκάσειε τῶν τριγώνων τὸ κάλλιστον,²⁵⁸ μάλιστα τούτῳ τὴν τοῦ παντὸς φύσιν ὁμοιοῦντας, ὧ καὶ Πλάτων ἐν τῇ πολιτείᾳ δοκεῖ τούτῳ προσκεχεῖσθαι, τὸ γαμήλιον διάγραμμα συντάττων. ἔχει δ' ἐκεῖνο τὸ τρίγωνον, τριῶν τὴν πρὸς ὀρθίαν, καὶ τεττάρων τὴν βάσιν, καὶ πέντε τὴν ὑποτείνουσαν ἴσον ταῖς περιεχούσαις δυναμένην. εἰκαστέον οὖν τὴν μὲν πρὸς ὀρθὰς,²⁵⁹

²⁵⁷ Hoc καί, et id, quod paulo post inter ὕλην et μητέρα legitur, delendum. *Reiske.*

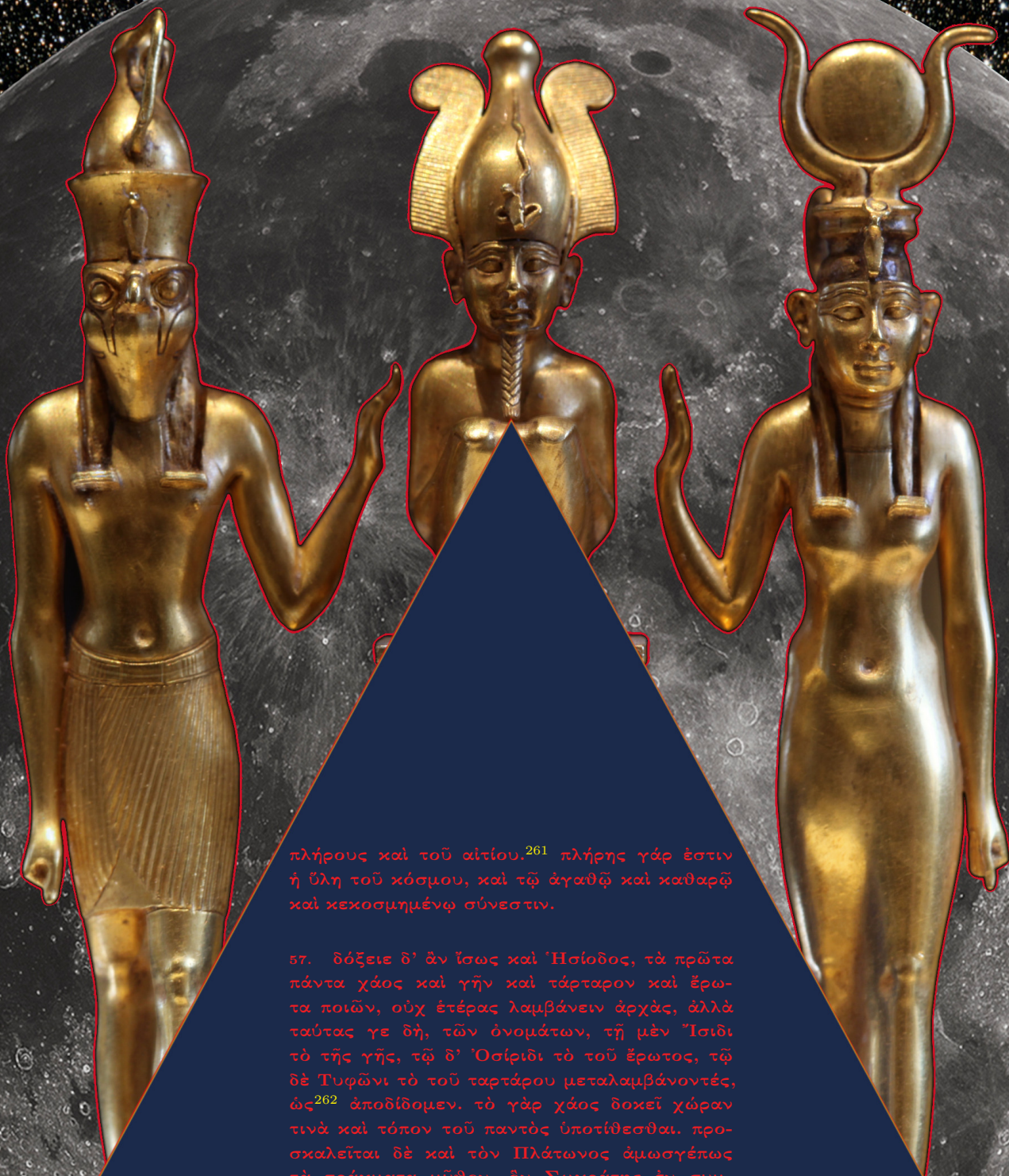
²⁵⁸ Αἰγυπτίους δ' ἂν τις εἰκάσειε μιμούμενον αὐτὸν ὀνομάσαι τὸ ὀρθογώνιον τῶν τριγώνων τὸ κάλλιστον. *existimet aliquis, Platonem rectangulum triangulum omnium appellasse pulcherrimum ex imitatione Aegyptiorum, qui illi praecipue rerum omnium naturam assimilant. Reiske.*

²⁵⁹ τὴν μὲν πρὸς ὀρθίαν. ut paulo ante. subauditur ἴθυσιν, vel ἴξιν. *lineam perpendicularem.* nam in πρὸς ὀρθὰς subauditur γωνίας. *Reiske.*

ἄρρενι, τὴν δὲ βασίην, θηλείᾳ, τὴν δὲ ὑποτείνουσιν, ἀμφοῖν ἐγγόνῳ · καὶ τὸν μὲν Ὅσιριν ὡς ἀρχὴν, τὴν δὲ Ἴσιν ὡς ὑποδοχὴν, τὸν δὲ Ὀρὸν ὡς ἀποτέλεσμα. τὰ μὲν γὰρ τρία, πρῶτος περισσός ἐστι καὶ τέλειος · τὰ δὲ τέτταρα, τετράγωνος ἀπὸ πλευρᾶς ἀρτίου τῆς δυάδος · τὰ δὲ πέντε, πῇ μὲν τῷ πατρὶ, πῇ δὲ τῇ μητρὶ προσέεικεν, ἐκ τριάδος συγκεείμενα καὶ δυάδος. καὶ τὰ πάντα τῶν πέντε γέγονεν παρώνυμα, καὶ τὸ ἀριθμήσασθαι πεμπάσασθαι λέγουσιν. ποιεῖ δὲ τετράγωνον ἢ πεντὰς ἂψ' ἑαυτῆς, ὅσον τῶν γραμμάτων παρ' Αἰγυπτίοις τὸ πλήθος ἐστὶ, καὶ ὅσον ἐνιαυτῶν ἕξ ἡ χρόνον.²⁶⁰ ὁ ἄπιστος μὲν οὖν, Ὀρὸν εἰώθασιν Καίμιν προσαγορεύειν, ὅπερ ἐστὶν ὁρώμενον. αἰσθητὸν γὰρ καὶ ὀρατὸν ὁ κόσμος. ἢ δ' Ἴσις ἐστὶν ὅτε καὶ Μοῦθ καὶ πάλιν Ἀθυρι καὶ Μεθύερ προσαγορεύουσι. σημαίνουσι δὲ τῷ μὲν πρώτῳ τῶν ὀνομάτων, μητέρα · τῷ δὲ δευτέρῳ, οἶκον Ὀρου κόσμιον · (ὡς καὶ Πλάτων χώραν γενέσεως καὶ δεξιαμενῆν) τὸ δὲ τρίτον σύνθετόν ἐστιν ἐκ τε τοῦ

²⁶⁰ χρόνον] mallem ἀριθμὸν. *Reiske.*

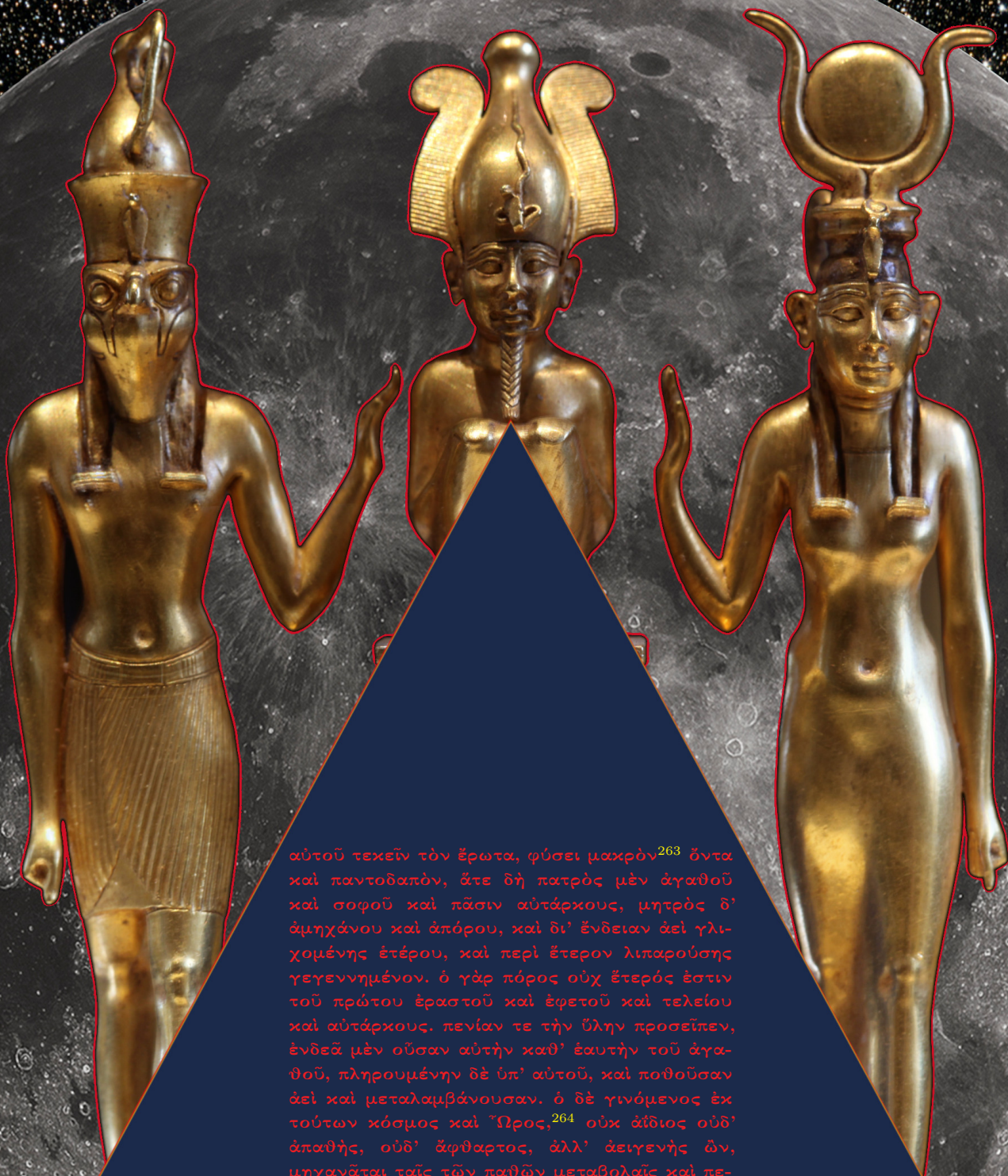

πλήρους καὶ τοῦ αἰτίου.²⁶¹ πλήρης γάρ ἐστιν ἡ ὕλη τοῦ κόσμου, καὶ τῷ ἀγαθῷ καὶ καθαρῷ καὶ κεκοσμημένῳ σύνεστιν.

57. δόξειε δ' ἂν ἴσως καὶ Ἡσίοδος, τὰ πρῶτα πάντα χάος καὶ γῆν καὶ τάρταρον καὶ ἔρωτα ποιῶν, οὐχ ἐτέρας λαμβάνειν ἀρχάς, ἀλλὰ ταύτας γε δῆ, τῶν ὀνομάτων, τῇ μὲν Ἴσιδι τὸ τῆς γῆς, τῷ δ' Ὀσίριδι τὸ τοῦ ἔρωτος, τῷ δὲ Τυφῶνι τὸ τοῦ ταρτάρου μεταλαμβάνοντές, ὥς²⁶² ἀποδίδομεν. τὸ γὰρ χάος δοκεῖ χώραν τινὰ καὶ τόπον τοῦ παντὸς ὑποτίθεσθαι. προσκαλεῖται δὲ καὶ τὸν Πλάτωνος ἀμωσγέπως τὰ πράγματα μῦθον, ὃν Σωκράτης ἐν συμποσίῳ περὶ τῆς τοῦ ἔρωτος γενέσεως διῆλθε, τὴν πενίαν λέγων τέκνων δεομένην τῷ πόρῳ καθεύδοντι παρακλιθῆναι, καὶ κυάσασαν ἐξ

²⁶¹ f. ἀρτίου, *integro*. Hoc si admittas, posses πλήρες pro περισσῷ accipere. *Reiske*.

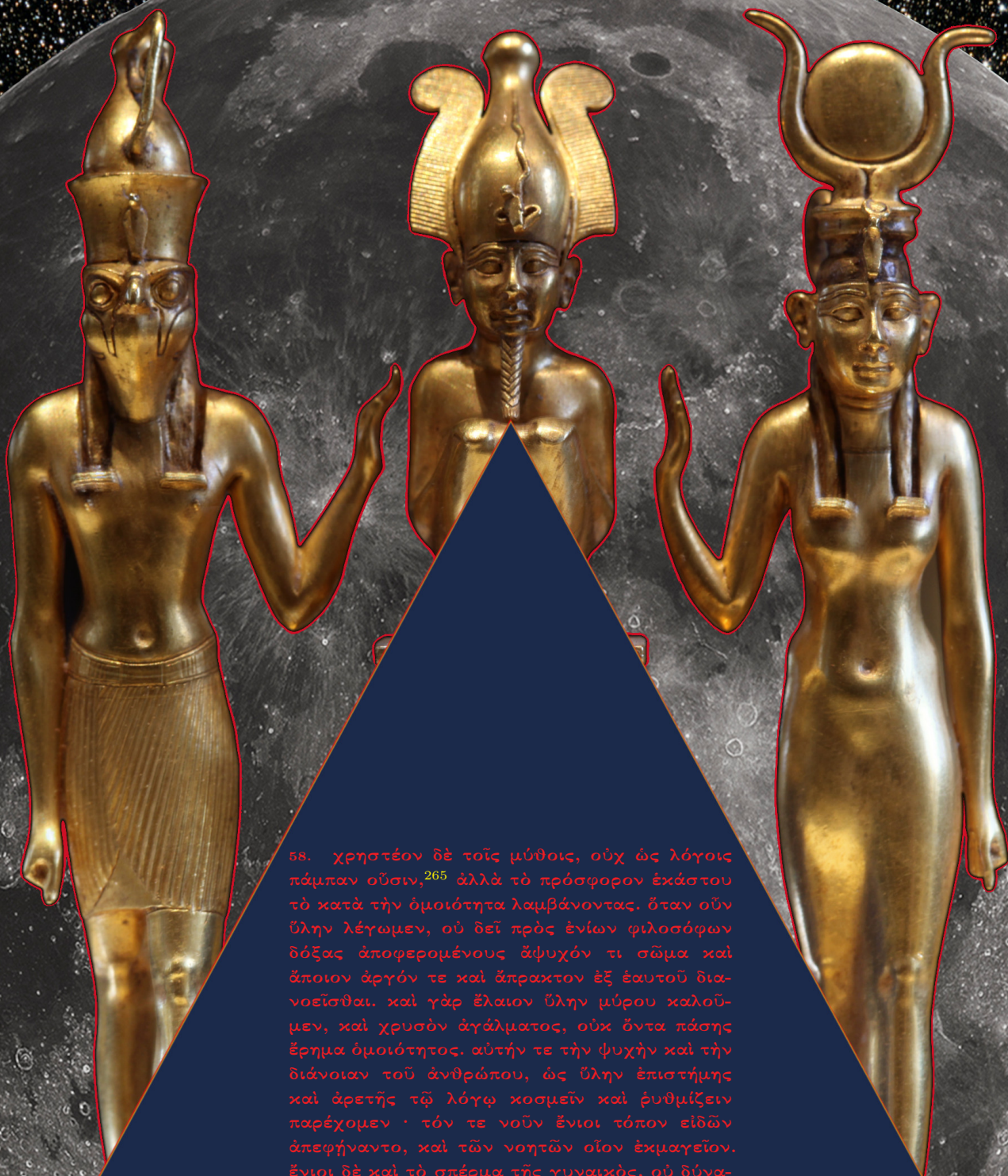
²⁶² μεταλαμβάνοντές πως ἀποδίδομεν. *reddimus quodammodo, sic aliis nominibus interpretantes. Reiske*.

αὐτοῦ τεκεῖν τὸν ἔρωτα, φύσει μακρὸν²⁶³ ὄντα
καὶ παντοδαπὸν, ἅτε δὴ πατὴρ μὲν ἀγαθοῦ
καὶ σοφοῦ καὶ πᾶσιν αὐτάρκους, μητὴρ δ'
ἀμηχάνου καὶ ἀπόρου, καὶ δι' ἔνδειαν ἀεὶ γλι-
χομένης ἑτέρου, καὶ περὶ ἕτερον λιπαρούσης
γεγεννημένον. ὁ γὰρ πόρος οὐχ ἕτερός ἐστιν
τοῦ πρώτου ἔραστοῦ καὶ ἑφετοῦ καὶ τελείου
καὶ αὐτάρκους. πενίαν τε τὴν ὕλην προσεῖπεν,
ἐνδεᾶ μὲν οὔσαν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν τοῦ ἀγα-
θοῦ, πληρουμένην δὲ ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ποθοῦσαν
ἀεὶ καὶ μεταλαμβάνουσαν. ὁ δὲ γινόμενος ἐκ
τούτων κόσμος καὶ ὦρος,²⁶⁴ οὐκ αἰδῖος οὐδ'
ἀπαθής, οὐδ' ἄφθαρτος, ἀλλ' ἀειγενής ὢν,
μηχανᾶται ταῖς τῶν παθῶν μεταβολαῖς καὶ πε-
ριόδοις ἀεὶ νέος καὶ μηδέποτε φθαρσόμενος
διαμένειν.

²⁶³ φύσει μακρὸν] μακρὸς quid significet hoc loco? ut
et post duas fere cum dimidia paginas διαλεγόμενα
καὶ φθειρόμενα. forte διαφλεγόμενα. Paulo ante ἔρμα
ὁμοιότητος, sensus dictat scribendum ποιότητος. *Xylan-*
der. μακρὸν] f. ἀβληχρὸν, *debilem*, aut ἀμαυρὸν. v. p. 477.
1. *Reiske.*

²⁶⁴ Nil caussae video, quare ὦρος mutetur. Nam *mundus*
et ὦρος idem esse dicebatur in superioribus. et utrumque
a *munditie* et *venusta specie* dictum est. *Reiske.*

58. χρηστέον δὲ τοῖς μύθοις, οὐχ ὥς λόγοις
πάμπαν οὖσιν,²⁶⁵ ἀλλὰ τὸ πρόσφορον ἐκάστου
τὸ κατὰ τὴν ὁμοιότητα λαμβάνοντας. ὅταν οὖν
ὕλην λέγωμεν, οὐ δεῖ πρὸς ἐνίων φιλοσόφων
δόξας ἀποφερομένους ἄψυχόν τι σῶμα καὶ
ἄποιον ἄργόν τε καὶ ἄπρακτον ἐξ ἑαυτοῦ δια-
νοεῖσθαι. καὶ γὰρ ἔλαιον ὕλην μύρου καλοῦ-
μεν, καὶ χρυσὸν ἀγάλματος, οὐκ ὄντα πάσης
ἔρημα ὁμοιότητος. αὐτὴν τε τὴν ψυχὴν καὶ τὴν
διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου, ὥς ὕλην ἐπιστήμης
καὶ ἀρετῆς τῷ λόγῳ κοσμεῖν καὶ ρυθμίζειν
παρέχομεν · τὸν τε νοῦν ἐνιοὶ τόπον εἰδὼν
ἀπεφάναντο, καὶ τῶν νοητῶν οἶον ἐκμαγεῖον.
ἐνιοὶ δὲ καὶ τὸ σπέρμα τῆς γυναικὸς, οὐ δύνα-
μιν, οὐδ' ἀρχὴν, ὕλην δὲ καὶ τροφήν γενέσεως
εἶναι δοξάζουσιν. ὦν ἐχομένους χρὴ καὶ τὴν
θεὸν ταύτην οὕτω διανοεῖσθαι τοῦ πρώτου
θεοῦ μεταλαγχάνουσιν αἰεὶ καὶ συνοῦσαν ἔρω-
τι τῶν περὶ ἐκεῖνον ἀγαθῶν καὶ καλῶν, οὐχ

²⁶⁵ οὖσιν hic positum pro ἀληθῶς οὖσιν, aut ἀληθέσιν.
deinde pro secundo τὸ mallem τῷ, et comma sublatum. τῷ
idem ibi erit, atque ἐκ τοῦ. id quod unicuique rei praesenti
ob aliquam similitudinem conveniens est. Reiske.

ὑπεναντίαν²⁶⁶ · ἀλλ' ὥσπερ ἄνδρα νόμιμον
καὶ δίκαιον ἐρᾶν²⁶⁷ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ γυν-
αῖκα χρηστὴν ἔχουσιν ἄνδρα καὶ συνοῦσαν,
ὅμως ποθεῖν λέγομεν · οὕτως αἰεὶ γλιχομένην
ἐκείνου, καὶ περὶ ἐκείνον παροῦσαν²⁶⁸ καὶ
ἀναπιμπλαμένην τοῖς κυριωτάτοις μέρεσιν καὶ
καθαρωτάτοις.

59. ὅπου δὲ ὁ Τυφὼν παρεμπίπτει τῶν ἐσ-
χάτων ἀπτόμενος, ἐνταῦθα δοκοῦσαν ἐπισκυ-
θρῶπάζειν καὶ πενθεῖν λεγομένην, καὶ λείψανα
ἄττα καὶ σπαράγματα τοῦ Ὀσίριδος ἀναζητεῖν
καὶ στολίζειν, ὑποδεχομένην τὰ φθειρόμενα
καὶ ἀποκρύπτουσιν, ὥσπερ ἀναφαίνει πάλιν
τὰ γινόμενα, καὶ ἀνίσχιν ἐξ ἑαυτῆς · οἱ μὲν
γὰρ ἐν οὐρανῷ καὶ ἀστροῖς λόγοι καὶ εἶδη καὶ
ἀπορῥοαὶ τοῦ θεοῦ μένουσι, τὰ δὲ τοῖς παθητι-
κοῖς διεσπαρμένα, γῇ καὶ θαλάττῃ καὶ φυτοῖς

²⁶⁶ f. ὑπεναντιοῦσαν. *Reiske.*

²⁶⁷ Locus hic est sanus, nihil assutum et aliunde invectum.
Viri est ἐρᾶν uxorem; uxoris ποθεῖν maritum. *Reiske.*

²⁶⁸ λιπαροῦσαν ipse quoque, antequam Squirium consu-
luissem, conieceram, motus loco nostri, qui p. 474. 5. exstat.
Reiske.

καὶ ζώοις, διαλεγόμενα²⁶⁹ καὶ φθειρόμενα καὶ
θαπτόμενα, καὶ πολλάκις αὐθις ἐκλάμπει καὶ
ἀναφαίνεται ταῖς γενέσεσι. διὸ τὸν Τυφῶνα
τῇ Νέφθυϊ συνοικεῖν φησὶν ὁ μῦθος, τὸν δὲ
Ὅσιριν κρύφα συγγενέσθαι. τὰ γὰρ ἔσχατα
μέρη τῆς ὕλης, ἃ νέφθουν καὶ τελευτὴν κα-
λοῦσιν, ἡ φθαρτικὴ μάλιστα κατέχει δύναμις.
ἡ δὲ γόνιμος καὶ σωτήριος ἀσθενὲς σπέρμα
καὶ ἄμαυρόν εἰς ταῦτα διαδίδωσιν, ἀπολλυμένη,
ὑπὸ τοῦ Τυφῶνος, πλὴν ὅσον ἡ Ἴσις ὑπολαμ-
βάνουσα, σώζει καὶ τρέφει καὶ συνίστησι.

60. καθόλου δ' ἀμείνων οὗτός ἐστιν,²⁷⁰ ὥσπερ
καὶ Πλάτων ὑπονοεῖ καὶ Ἀριστοτέλης. κινεῖται
δὲ τῆς φύσεως τὸ μὲν γόνιμον καὶ σωτήριον
ἐπ' αὐτὸν, καὶ πρὸς τὸ εἶναι, τὸ δ' ἀναιρετι-
κὸν καὶ φθαρτικόν, ὑπ' αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸ

²⁶⁹ Si mutanda esset vulgata, probarem Baxteri διαλυόμε-
να. sed διαλεγόμενα potest non solum defendi, sed etiam
pro elegantia haberi. quae decerpuntur, deleguntur, seorsim
quaeque diversis in locis deponuntur. Posset quoque de δι-
αφερόμενα cogitari. καὶ ante πολλάκις deleri oportere
videram ipse quoque, ut et ἀπολλύμενον p. 477. 2. Reiske.

²⁷⁰ Conieceram aliquando ἀμεινον οὕτως ἐστίν, scil. δια-
νοεῖσθαι. nunc tamen magis placet καθόλου δ' ὁ γεννῶν
οὗτός ἐστι. scil. Osiris. Reiske.

μή εἶναι. διὸ τὸ μὲν Ἴσιν καλοῦσι, παρὰ τὸ
 ἴεσθαι μετ' ἐπιστήμης καὶ φέρεσθαι, κίνησιν
 οὔσαν ἔμφυχον καὶ φρόνιμον. οὐ γάρ ἐστι
 τοῦνομα βαρβαρικόν, ἀλλ' ὥσπερ τοῖς θεοῖς
 πᾶσιν ἀπὸ δυεῖν γραμμάτων²⁷¹ τοῦ θεατοῦ καὶ
 τοῦ θέοντος ἐστὶν ὄνομα κοινόν, οὕτω τὴν
 θεὸν ταύτην ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης ἅμα καὶ τῆς
 κινήσεως, Ἴσιν μὲν ἡμεῖς, Ἴσιν²⁷² δ' Αἰγύπτιοι
 καλοῦσιν. οὕτω δὲ καὶ Πλάτων²⁷³ φησὶ τὴν
 ὁσίαν δηλοῦν τοὺς παλαιούς, Ἰσίαν καλοῦν-
 τας · οὕτω καὶ τὴν νόησιν καὶ τὴν φρόνησιν,
 ὡς νοῦ φορὰν καὶ κίνησιν οὔσαν, ἱεμένου καὶ
 φερομένου, καὶ τοῦ συνιέναι καὶ τάγαθὸν ὁλ-
 ως, καὶ ἀρετὴν ἐπὶ τοῖς εὐροῦσι²⁷⁴ καὶ θεοῦσι

²⁷¹ γραμμάτων rectum est. nam e vocabulis θεατῆς et
 θέων duae tantum primae literae servantur ad vocab. θέος
 formandum. *Reiske.*

²⁷² In vocab. Ἴσις exarando aliam Graecos, aliam Aegyp-
 tios, rationem fuisse secutos, hoc e loco colligitur. non
 tamen patet, quae illa fuerit diversitas. *Reiske.*

²⁷³ Platonica haec vitiosa sunt. nam ἰσίαν καλοῦντας non
 cohaeret. ut cohaereat, δηλοῦν lege pro δηλοῦντος. Certe
 in Cratyllo οὐσία dicitur olim ἐσία et ὠσία dicta, et ἴσις
 esse κίνησις, ac κακία τὸ κακῶς ἰόν. Vide ibi. *Xylander.*

²⁷⁴ Conieceram olim εὐροοῦσι. concedam tamen haud
 invitus Squirii, Bentleii, et, quod praecipuum, Platonis
 auctoritati. *Reiske.*

θέσθαι. καθάπερ αὖ πάλιν τοῖς ἀντιφωνοῦσιν
ὀνόμασι λειδορεῖσθαι τῶν κατὰ²⁷⁵ τὴν φύσιν
ἐμποδίζον καὶ συνδέον καὶ ἰσχον καὶ κωλύον
ἵεσθαι καὶ ἰέναι κακίαν, ἀπορίαν, δειλίαν, ἀνίαν
προσαγορευόντων.²⁷⁶

61. ὁ Ὅσιρις ἐκ τοῦ ὀσίου καὶ ἱεροῦ τοῦνομα
μεμιγμένον ἔσχηκε · κοινὸς γάρ ἐστι τῶν ἐν
οὐρανῷ καὶ τῶν ἐν ᾄδου λόγους · ὥς τὰ μὲν
ἱερά, τὰ δὲ ὅσια τοῖς παλαιοῖς²⁷⁷ ἦν προσαγο-
ρεύειν. ὁ δ' ἀναφαίνων τὰ οὐράνια καὶ τῶν ἄνω
φερομένων Ἄνουβις λόγος,²⁷⁸ ἔστι δὲ, ὅτε καὶ
Ἑρμάνουβις ὀνομάζεται, τὸ μὲν, ὥς τοῖς ἄνω,
τὸ δὲ, ὥς τοῖς κάτω προσῆχον. διὸ καὶ θύουσιν
αὐτῷ τὸν μὲν λευκὸν ἀλεκτρυόνα, τὸν δὲ²⁷⁹

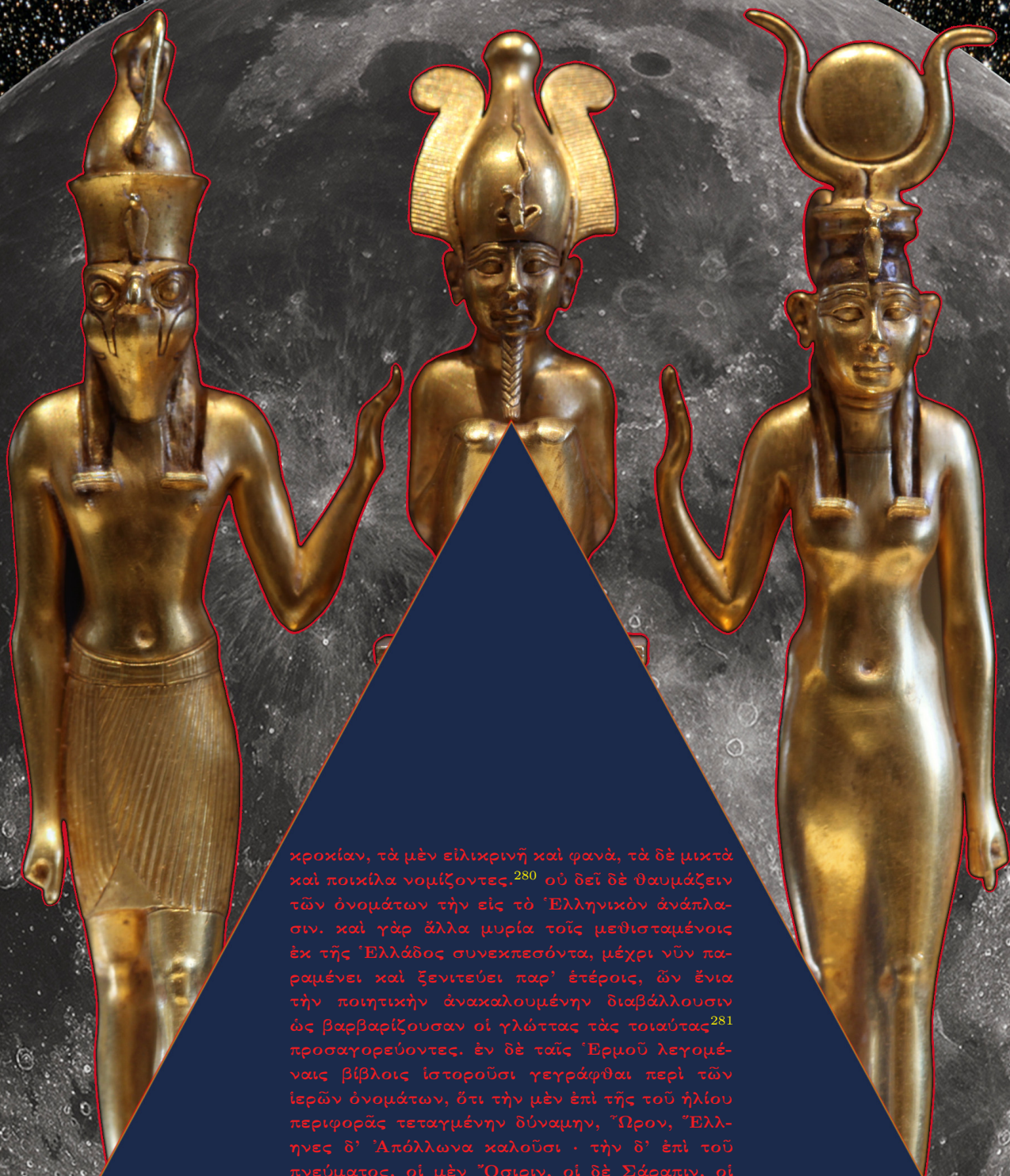
²⁷⁵ Aut delend. τῶν κατὰ, aut eum τοὺς πάλαι, vel τοὺς
παλαιούς permutandum, aut eum νενομικέναι, *statuisse*.
Reiske.

²⁷⁶ προσαγορεύοντας. pendet enim a superiori φησὶ
δηλοῦ τοὺς παλαιούς. *Reiske.*

²⁷⁷ Post τοῖς παλαιοῖς excidit aut ἐν ἔθει, aut νόμιμον.
Reiske.

²⁷⁸ λόγος Ἄνουβις vocabulis transpositis. *Reiske.*

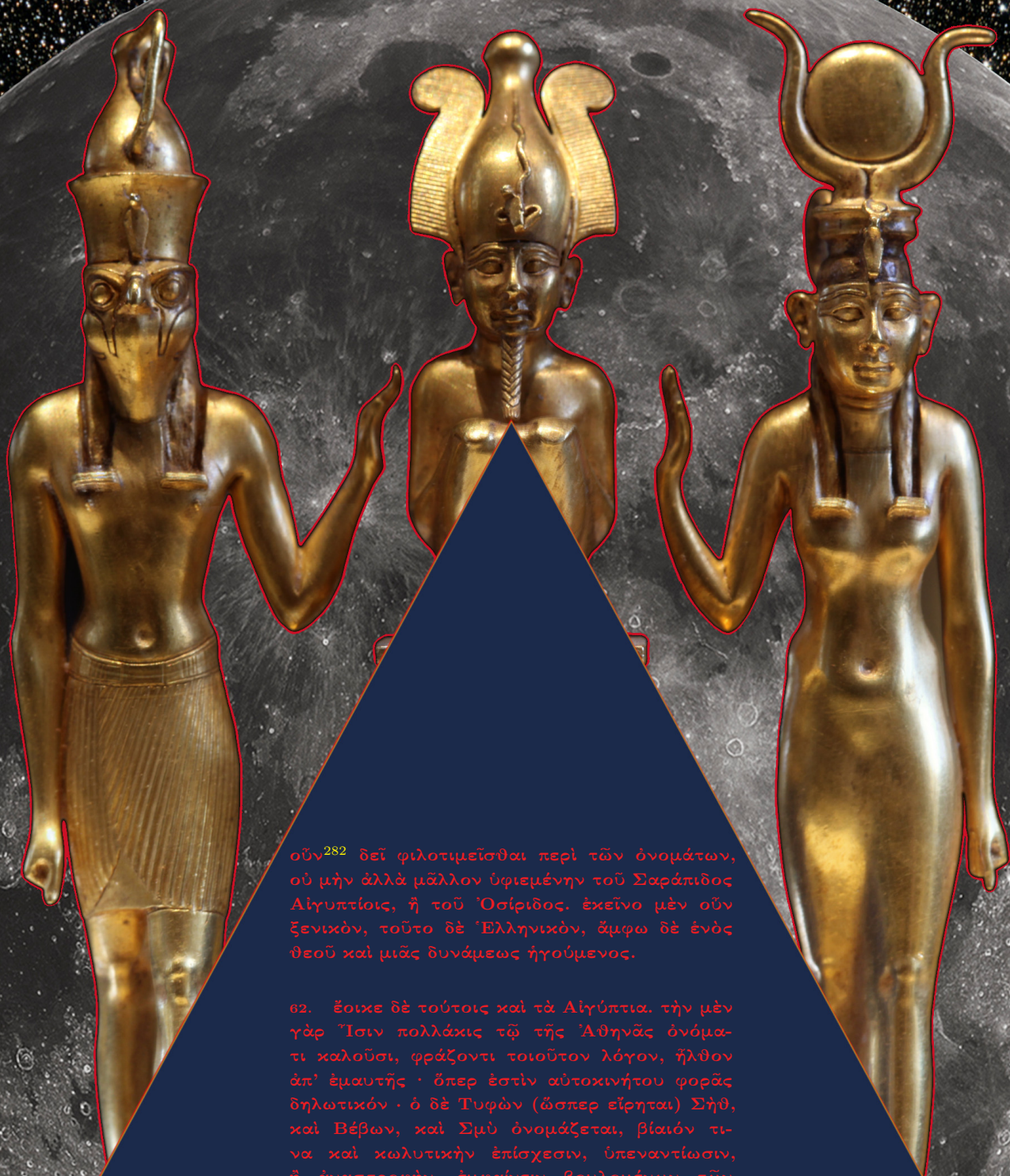
²⁷⁹ Aut τὸ μὲν et τὸ δὲ, *modo album, modo croceum gallum*,
aut νῦν μὲν et νῦν δὲ, eodem sensu. *Reiske.*

κροκίαν, τὰ μὲν εἰλικρινῇ καὶ φανὰ, τὰ δὲ μικτὰ καὶ ποικίλα νομίζοντες.²⁸⁰ οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν τῶν ὀνομάτων τὴν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἀνάπλῃσιν. καὶ γὰρ ἄλλα μυρία τοῖς μεθισταμένοις ἐκ τῆς Ἑλλάδος συνεκπεσόντα, μέχρι νῦν παραμένει καὶ ξενιτεύει παρ' ἑτέροις, ὧν ἓνια τὴν ποιητικὴν ἀνακαλουμένην διαβάλλουσιν ὡς βαρβαρίζουσιν οἱ γλώττας τὰς τοιαύτας²⁸¹ προσαγορεύοντες. ἐν δὲ ταῖς Ἑρμοῦ λεγομέναις βίβλοις ἱστοροῦσι γεγράφθαι περὶ τῶν ἱερῶν ὀνομάτων, ὅτι τὴν μὲν ἐπὶ τῆς τοῦ ἡλίου περιφορᾶς τεταγμένην δύναμιν, Ὠρον, Ἑλληνες δ' Ἀπόλλωνα καλοῦσι· τὴν δ' ἐπὶ τοῦ πνεύματος, οἱ μὲν Ὅσιριν, οἱ δὲ Σάραπιν, οἱ δὲ, Σωθὶ Αἰγυπτιστί. σημαίνει δὲ κύησιν, ἣ τὸ κύειν. διὸ καὶ παρατροπῆς γενομένης τοῦ ὀνόματος, Ἑλληνιστί κύων κέκληται τὸ ἄστρον, ὅπερ ἴδιον τῆς Ἰσιδος νομίζουσιν. ἥχιστα μὲν

²⁸⁰ f. τῶ μὲν τὰ εἰλικρινῇ καὶ φανὰ, τῶ δὲ τὰ μικτὰ καὶ ποικίλα δηλοῦσθαι νομίζοντες. *Reiske*.

²⁸¹ γλώττας τὰς τοιαύτας.] Lego γλώττας τὰ τοιαῦτα. *Xylander*. Salmasius τὰ τοιαῦτα scribit. *Reiske*.

οὖν²⁸² δεῖ φιλοτιμεῖσθαι περὶ τῶν ὀνομάτων, οὐ μὴν ἀλλὰ μᾶλλον ὑφιεμένην τοῦ Σαράπιδος Αἰγυπτίους, ἢ τοῦ Ὀσίριδος. ἐκεῖνο μὲν οὖν ξενικόν, τοῦτο δὲ Ἑλληνικόν, ἅμφω δὲ ἐνός θεοῦ καὶ μιᾶς δυνάμεως ἡγούμενος.

62. ἔοικε δὲ τούτοις καὶ τὰ Αἰγύπτια. τὴν μὲν γὰρ Ἴσιν πολλάκις τῷ τῆς Ἀθηνᾶς ὀνόματι καλοῦσι, φράζοντι τοιοῦτον λόγον, ἦλθον ἀπ' ἐμαυτῆς · ὅπερ ἐστὶν αὐτοκινήτου φορᾶς δηλωτικόν · ὁ δὲ Τυφῶν (ὥσπερ εἴρηται) Σῆθ, καὶ Βέβων, καὶ Σμὺ ὀνομάζεται, βίαιόν τινα καὶ κωλυτικὴν ἐπίσχεσιν, ὑπεναντίωσιν, ἢ ἀναστροφὴν, ἐμφαίνειν βουλομένων τῶν ὀνομάτων. ἔτι τὴν σιδηρεῖτιν λίθον, ὅστέον Ὀρου, Τυφῶνος δὲ τὸν σίδηρον, ὡς ἱστορεῖ Μάνεθος, καλοῦσιν. ὥσπερ γὰρ ὁ σίδηρος πολλάκις μὲν ἐλκομένῳ καὶ ἐπομένῳ πρὸς τὸν λίθον ὁμοίός ἐστι, πολλάκις δ' ἀποστρέφεται καὶ ἀποκρούεται πρὸς τοῦναντίον, οὕτως ἡ

²⁸² In hoc paragrapho nulla cohaesio est verborum. quid si legas pro ὑφιεμένην, ὑφιέμην, ut sit optatius ab ὑφιεμαι. mihi sane videtur sic locus fore integer. Sed quae de Minerva sequuntur, restituere nequeo. *Xylander.*

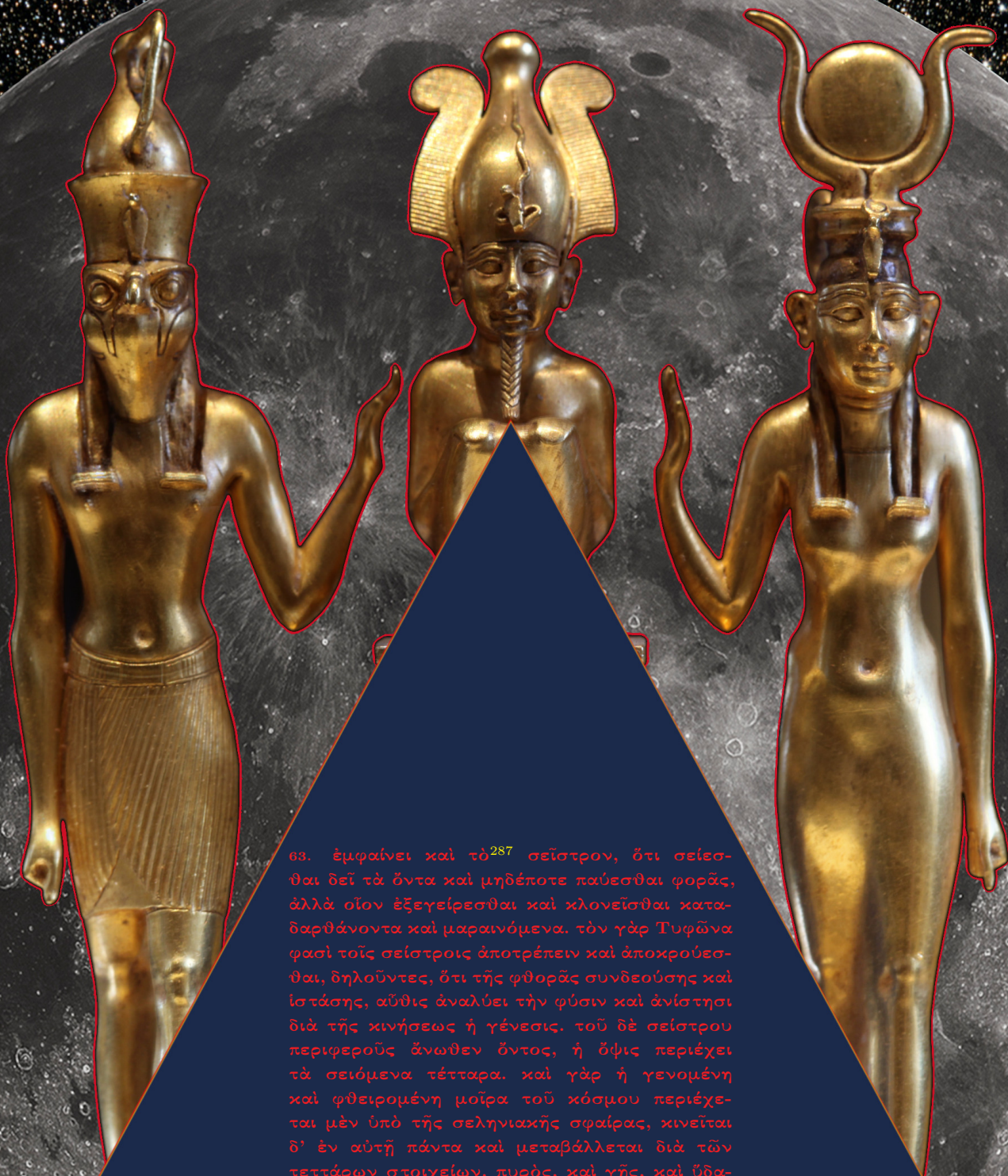
σωτήριος καὶ ἀγαθὴ καὶ λόγον ἔχουσα τοῦ
κόσμου κίνησις ἐπιστρέφεται τε καὶ προσάγε-
ται καὶ μαλακώτερον²⁸³ ποιεῖ, πείθουσα τὴν
σκληρίαν ἐκείνην καὶ τυφώνιον,²⁸⁴ εἴτ' αὖθις
ἀνασχεθεῖσα²⁸⁵ εἰς ἑαυτὸν ἀνέστρεψε καὶ κατέ-
δυσεν εἰς τὴν ἀπορίαν.²⁸⁶ ἔτι φησὶ περὶ τοῦ
Διὸς ὁ Εὐδοξὸς μυθολογεῖν Αἰγυπτίους, ὡς
τῶν σκελῶν συμπεφυκότων αὐτῷ μὴ δυνάμε-
νος βαδίζειν, ὑπ' αἰσχύνης ἔρημιά διέτριβεν
· ἡ δ' Ἰσις διατεμοῦσα καὶ διαστήσασα τὰ
μέρη ταῦτα τοῦ σώματος, ἀρτίποδα τὴν πο-
ρείαν παρέσχεν · αἰνίττεται δὲ καὶ διὰ τούτων
ὁ μῦθος, ὅτι καθ' ἑαυτὸν ὁ τοῦ θεοῦ νοῦς καὶ
λόγος, ἐν τῷ ἀοράτῳ καὶ ἀφανεῖ βεβηκώς, εἰς
γένεσιν ὑπὸ κινήσεως προῆλθεν.

²⁸³ μαλακωτέραν. *Reiske.*

²⁸⁴ f. τὴν σκληρίαν ἐκείνην καὶ τυφώνιον ἀπήνειαν, nisi malis τυφώνιαν legere, idque τρόπον τυφώνιον interpretari. *Reiske.*

²⁸⁵ Aut ἀνασχεθεῖσα, aut ἀναχυθεῖσα, aut ἀνεθεῖσα, aut ἀναχθεῖσα. *Reiske.*

²⁸⁶ ἀπορίαν] f. ἀκοσμίαν, aut ἀπειθίαν, aut ἀκολασίαν, aut ἀκρασίαν. *Reiske.*

63. ἐμφαίνει καὶ τὸ²⁸⁷ σείστρον, ὅτι σείεσθαι δεῖ τὰ ὄντα καὶ μηδέποτε παύεσθαι φορᾶς, ἀλλὰ οἷον ἐξεγείρεσθαι καὶ κλονεῖσθαι καταδαρθάνοντα καὶ μαραινόμενα. τὸν γὰρ Τυφῶνα φασὶ τοῖς σείστροις ἀποτρέπειν καὶ ἀποκρούεσθαι, δηλοῦντες, ὅτι τῆς φθορᾶς συνδεούσης καὶ ἰστάσης, αὐθις ἀναλύει τὴν φύσιν καὶ ἀνίστησι διὰ τῆς κινήσεως ἢ γένεσις. τοῦ δὲ σείστρου περιφεροῦς ἄνωθεν ὄντος, ἡ ὄψις περιέχει τὰ σειόμενα τέτταρα. καὶ γὰρ ἡ γενομένη καὶ φθειρομένη μοῖρα τοῦ κόσμου περιέχεται μὲν ὑπὸ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας, κινεῖται δ' ἐν αὐτῇ πάντα καὶ μεταβάλλεται διὰ τῶν τεττάρων στοιχείων, πυρὸς, καὶ γῆς, καὶ ὕδατος, καὶ ἀέρος. τῇ δ' ἀψίδι τοῦ σείστρου κατὰ κορυφὴν ἐντορεύουσιν αἴλουρον ἀνθρώπου πρόσωπον ἔχοντα · κάτω δὲ ὑπὸ τὰ σειόμενα, πῇ μὲν Ἰσιδος, πῇ δὲ Νέφθυος πρόσωπον, αἰνιττόμενοι τοῖς μὲν προσώποις γένεσιν καὶ τελευτῇ, (αὗται γὰρ εἰσι τῶν στοιχείων μεταβολαὶ καὶ κινήσεις) τῷ δ' αἰλούρῳ τὴν σελήνην, διὰ τὸ ποικίλον καὶ νυκτουργὸν καὶ γόνιμον

²⁸⁷ ἐμφαίνει δὲ καὶ τὸ σ. *Reiske*.

τοῦ θηρίου. λέγεται γὰρ ἐν τίκτειν, εἴτα δύο καὶ
τρία καὶ τέσσαρα καὶ πέντε · καὶ καθ' ἐν οὕτως
ἄχρι τῶν ἑπτὰ προστίθῃσιν, ὥστ' ὀκτὼ καὶ
εἴκοσι τὰ πάντα τίκτειν, ὅσα καὶ τῆς σελήνης
φῶτά ἐστιν. τοῦτο μὲν οὖν ἴσως μυθωδέστερον
· αἱ δ' ἐν τοῖς ὄμμασιν αὐτοῦ κόραι πληροῦσθαι
μὲν καὶ πλατύνεσθαι δοκοῦσιν ἐν πανσελήνῃ,
λεπτύνεσθαι δὲ καὶ μαραυγεῖν ἐν ταῖς μειώ-
σεσι τοῦ ἄστρου. τῷ δ' ἀνθρωπομόρφῳ τοῦ
αἰλούρου τὸ νοερὸν καὶ λογικὸν ἐμφαίνεται
τῶν περὶ τὴν σελήνην μεταβολῶν.

64. συνελόντι δ' εἰπεῖν, οὔτε ὕδωρ, οὔτε ἥλι-
ον, οὔτε γῆν, οὔτε οὐρανὸν, Ὅσιριν, ἢ Ἴσιν,
ὀρθῶς ἔχει νομίζειν, οὔτε πῦρ Τυφῶνα πάλιν,
οὔτ' αὐχμὸν, οὐδὲ θάλατταν, ἀλλ' ἀπλῶς ὅσον
ἐστὶν ἐν τούτοις ἄμετρον καὶ ἄτακτον ὑπερ-
βολαῖς, ἢ ἐνδείαις, Τυφῶνι προσνέμοντες. τὸ
δὲ κεκοσμημένον καὶ ἀγαθὸν καὶ ὠφέλιμον,
ὡς Ἴσιδος μὲν ἔργον, εἰκόνα δὲ καὶ μίμημα
καὶ λόγον Ὅσιριδος, σεβόμενοι καὶ τιμῶντες,
οὐκ ἂν ἀμαρτάνοιμεν. ἀλλὰ καὶ τὸν Εὐδοξον
ἀπιστοῦντα παύσομεν, καὶ διαποροῦντα, πῶς
οὔτε Δήμητρι τῆς τῶν ἐρωτικῶν ἐπιμελείας

μέτεστιν, ἀλλὰ Ἰσιδι· τὸν τε Διόνυσον οὐ τὸν
Νεῖλον αὖξιν, οὔτε τῶν τεθνηκότων ἄρχειν
δυνάμενον.²⁸⁸ ἐνὶ γὰρ λόγῳ κοινῷ τοὺς θεοὺς
τούτους περὶ πᾶσαν ἀγαθοῦ μοῖραν ἡγούμε-
θα²⁸⁹ τετάχθαι. καὶ πᾶν, ὅσον ἔνεστι τῇ φύσει,
καλὸν καὶ ἀγαθόν, διὰ τούτους ὑπάρχειν, τὸν
μὲν, διδόντα τὰς ἀρχάς, τὴν δέ, ὑποδεχομένην
καὶ διαμένουσαν.²⁹⁰

65. οὕτω δὲ καὶ τοῖς πολλοῖς καὶ φορτικοῖς
ἐπιχειρήσομεν, εἴτε ταῖς καθ' ὥραν μεταβολαῖς
τοῦ περιέχοντος, εἴτε ταῖς καρπῶν γενέσεσι
καὶ σποραῖς καὶ ἀρότροις χαίρουσι, τὰ περὶ
τούτους θεοὺς τούτους συνοικειοῦντες, καὶ λέ-
γοντες, θάπτεσθαι μὲν τὸν Ὅσιριν, ὅτε κρύπ-
τεται τῆς γῆς σπειρόμενος ὁ καρπός, αὐθις δ'
ἀναβιοῦσθαι καὶ ἀναφαίνεσθαι, ὅτε βλαστήσε-
ως ἀρχή.²⁹¹ διὸ καὶ λέγεσθαι, τὴν Ἰσιν αἰσ-

²⁸⁸ δυνάμενον] f. οἰόμενον. *Reiske*.

²⁸⁹ Aut ἐπὶ πάσῃ ἀγαθοῦ μοῖρα ἡγούμεθα τετάχθαι, aut περὶ πᾶσαν ἀγαθοῦ μοῖραν πονεῖν [vel στρέφεσθαι] ἡγούμεθα τετάχθαι, aut minimo motu pro περὶ leg. ἐπὶ, ut p. 486. 9. *Reiske*.

²⁹⁰ διανέμουσαν ipse quoque conieci. *Reiske*.

²⁹¹ ἄρχει. *incipit. Reiske*.

θομένην, ὅτι κύει, περιάψασθαι φυλακτήριον, ἕκτη μηνὸς ἱσταμένου Φαωφί. τίχτεσθαι δὲ τὸν Ἄρποκράτην περὶ τροπὰς χειμερινάς, ἀτελῇ καὶ νεαρὸν ἐν τοῖς προανθοῦσι καὶ προβλαστάνουσι. διὸ καὶ φακῶν αὐτῷ φυομένων ἀπαρχὰς ἐπιφέρουσι,²⁹² τὰς δὲ λοχείους ἡμέρας ἐορτάζειν μετὰ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν. ταῦτα γὰρ ἀκούοντες ἀγαπῶσι, καὶ πιστεύουσιν, αὐτόθεν ἐκ τῶν προχείρων καὶ συνήθων τὸ πιθανὸν ἔλκοντες.

εἰ. καὶ δεινὸν οὐδέν, ἂν πρῶτον μὲν ἡμῖν τοὺς θεοὺς φυλάττωσι κοινούς, καὶ μὴ ποιῶσιν Αἰγυπτίων ἰδίους, μηδὲ Νεῖλον, ἣν τε Νεῖλος ἄρδει μόνην χώραν τοῖς ὀνόμασι τούτοις καταλαμβάνοντες, μηδὲ ἔλη, μηδὲ λωτοὺς, μὴ θεοποιῖαν²⁹³ λέγοντες, ἀποστερῶσι μεγάλων θεῶν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, οἱ Νεῖλος μὲν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Βοῦτος, οὐδὲ Μέμφις· ἴσιν δὲ καὶ τοὺς περὶ αὐτὴν θεοὺς ἔχουσι καὶ γινώσκουσιν ἅπαντες, ἐνίοις μὲν οὐ πάλαι τοῖς

²⁹² Aut προσφέρουσι, aut ἀποφέρουσι. v. p. 485. ult. et 488. 2. *Reiske*.

²⁹³ ἔλη, ἢ λωτοὺς, μηδὲ Αἰθιοπίαν λέγοντες. *Reiske*.

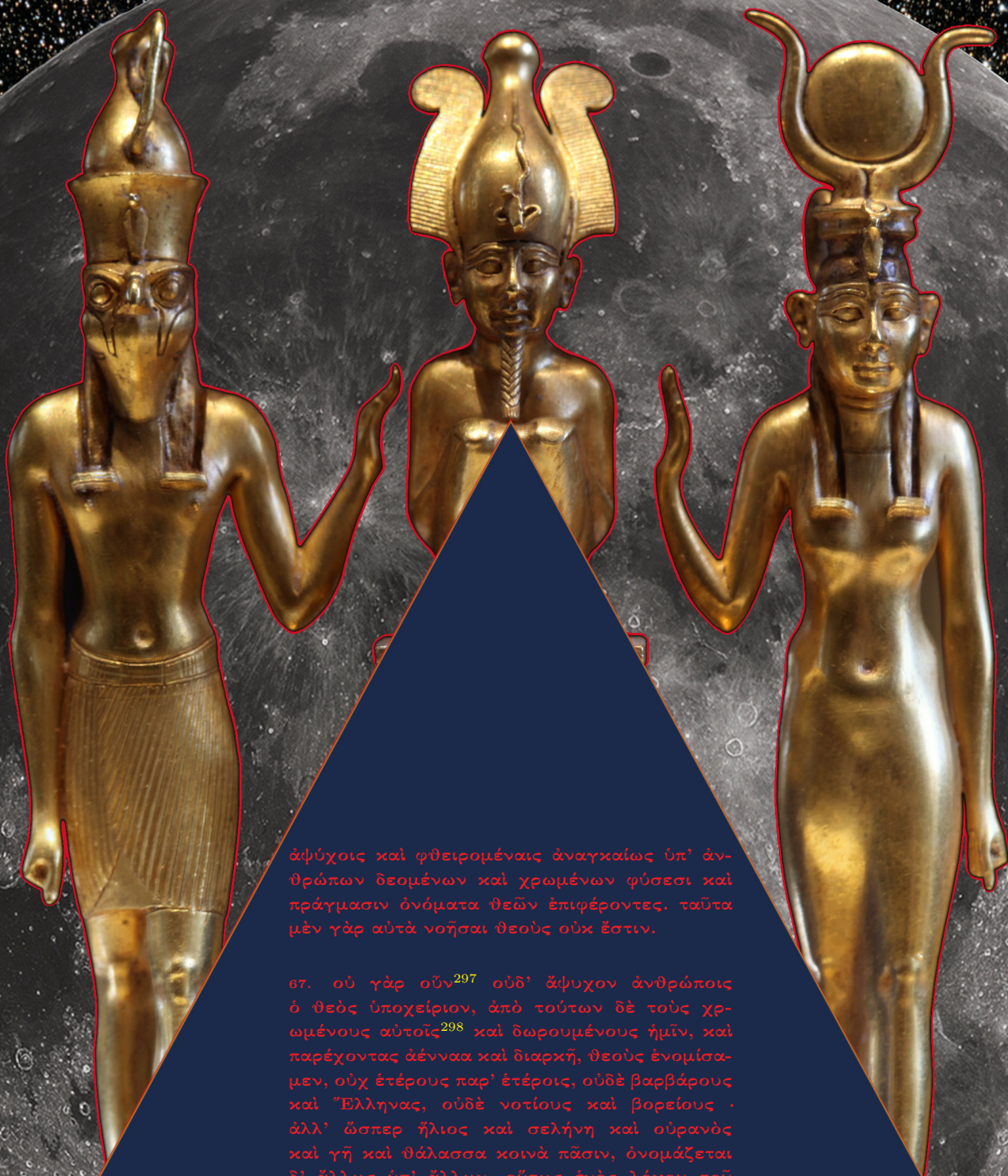

παρ' Αἰγυπτίων ὀνόμασι καλεῖν μεμαθηκότες, ἐκάστου δὲ τὴν δύναμιν ἐξαρχῆς ἐπιστάμενοι καὶ τιμῶντες. δεύτερον, ὃ μεῖζόν ἐστιν, ὅπως σφόδρα προσέξουσι καὶ φοβήσονται, μὴ λάθωσιν εἰς πνεύματα, καὶ ρεύματα, καὶ σπόρους, καὶ ἀρότους, καὶ πάθη γῆς καὶ μεταβολὰς ὥρων διαγνάφοντες τὰ θεῖα καὶ διαλύοντες. ὥσπερ οἱ Διόνυσον τὸν οἶνον, Ἥφαιστον δὲ τὴν φλόγα. Φερσεφόνην δὲ ψησί που Κλεάνθης τὸ διὰ τῶν καρπῶν φερόμενον καὶ φονευόμενον πνεῦμα. ποιητῆς δὲ τις ἐπὶ τῶν θεριζόντων · Τῆμος ὅτ' αἰζήροι Δημήτερα κωλοτομεῦσιν²⁹⁴ · οὐδὲν γὰρ τούτου διαφέρουσι τῶν ἱστία καὶ κάλους καὶ ἄγκυραν ἡγουμένων κυβερνήτην, καὶ νήματα καὶ κρόκας, ὑφάντην, καὶ σπονδεῖον,²⁹⁵ ἢ μελίκρατον, ἢ πτισάνην, ἱατρόν · ἀλλὰ δεινὰς²⁹⁶ καὶ ἀθέους ἐμποιοῦσι δόξας, ἀναισθητοῖς καὶ

²⁹⁴ κωλοτομεῦσι.] In libello de Homero citatur ex ipso, et ibi est βωλοτομεῦσι. et pro ὅτ' legitur ἄρ'. et profecto nimis affectatum est κωλοτομεῖν. quanquam ad institutum quadret optime. Pro διαγνάφοντες scribe διαγράφοντες, pro ἀρότρους, ἀρότους, et κάλως pro κάλους, et φθειρομένοις, pro αἰς. *Xylander.*

²⁹⁵ σπογγίον. Spongia de medicorum, h. e. chirurgorum, est supellectile. *Reiske.*

²⁹⁶ ἄμα δὲ δεινὰς. *Reiske.*

ἄψυχους καὶ φθειρομένους ἀναγκαίως ὑπ' ἀνθρώπων δεομένων καὶ χρωμένων φύσεσι καὶ πράγμασιν ὀνόματα θεῶν ἐπιφέροντες. ταῦτα μὲν γὰρ αὐτὰ νοῆσαι θεοὺς οὐκ ἔστιν.

67. οὐ γὰρ οὖν²⁹⁷ οὐδ' ἄψυχον ἀνθρώποις ὁ θεὸς ὑποχείριον, ἀπὸ τούτων δὲ τοὺς χρωμένους αὐτοῖς²⁹⁸ καὶ δωρουμένους ἡμῖν, καὶ παρέχοντας ἀέννα καὶ διαρκῆ, θεοὺς ἐνομίσαμεν, οὐχ ἑτέρους παρ' ἑτέροις, οὐδὲ βαρβάρους καὶ Ἑλλήνας, οὐδὲ νοτίους καὶ βορείους· ἀλλ' ὥσπερ ἥλιος καὶ σελήνη καὶ οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ θάλασσα κοινὰ πᾶσιν, ὀνομάζεται δ' ἄλλως ὑπ' ἄλλων, οὕτως ἐνὸς λόγου τοῦ ταῦτα κοσμοῦντος καὶ μιᾶς προνοίας ἐπιτροπευούσης, καὶ δυνάμεων ὑπουργῶν ἐπὶ πάντας τεταγμένων, ἕτεραι παρ' ἑτέροις κατὰ νόμους γηγόνασι τιμαὶ καὶ προσηγορίαι καὶ συμβόλοις

²⁹⁷ οὐ γὰρ ἄνουν, οὐδὲ ἄψυχον. *Reiske.*

²⁹⁸ τοὺς χρωμένους αὐτοῖς *probum existimo, et accipio pro illis, quibus cum eiusmodi rebus quaecunque consortium est. χρηται οἶνω Bacchus, qui vinum invenit et hominibus largitur. Ceres frugibus, et sic porro. Reiske.*

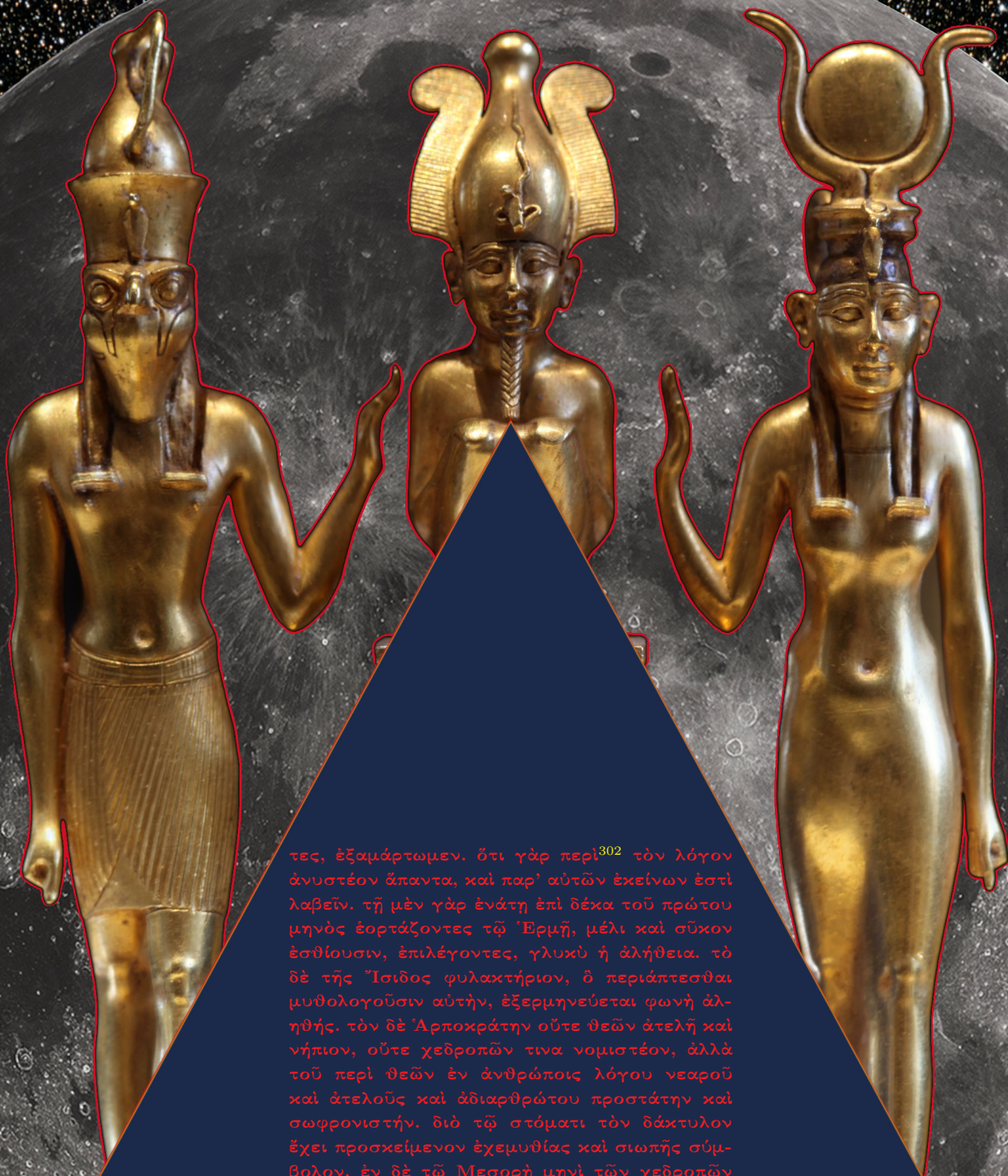
χρῶνται, καθιερώμενοι μὲν, ἀμυδροῖς,²⁹⁹ οἱ δὲ
τρανωτέροις, ἐπὶ τὰ θεῖα τὴν νόησιν ὀδηγοῦν-
τες οὐκ ἀκινδύνως. ἐνιοι γὰρ ἀποσφαλέντες
παντάπασιν εἰς δεισιδαιμονίαν ὤλισθον · οἱ δὲ
φεύγοντες ὥσπερ ἔλος³⁰⁰ τὴν δεισιδαιμονίαν,
ἔλαθον αὐθις ὥσπερ εἰς κρημνὸν ἐμπεσόντες
τὴν ἀθεότητα.

68. διὸ δεῖ μάλιστα πρὸς ταῦτα λόγον ἐκ φι-
λοσοφίας μυσταγωγὸν ἀναλαβόντας, ὁσίως
διανοεῖσθαι τῶν³⁰¹ λεγομένων καὶ δρωμένων
ἕκαστον ἵνα μὴ, καθάπερ Θεόδωρος εἶπε,
τοὺς λόγους αὐτοῦ τῇ δεξιᾷ προτείνοντος,
ἐνίους τῇ ἀριστερᾷ δέχεσθαι τῶν ἀκρωμένων,
οὕτως ἡμεῖς, ἃ καλῶς οἱ νόμοι περὶ τὰς θυσίας
καὶ τὰς ἐορτὰς ἔταξαν, ἐτέρους ὑπολαμβάνον-

²⁹⁹ f. καθ. ἐρωμένοις, οἱ μὲν ἀμυδροῖς. et sic quoque
Salmasius correxerat. *Reiske.*

³⁰⁰ φεύγοντες ὥσπερ ἔδος] Fortassis ἔθος: ut sit: ὥσπερ
ἔθος, *sicuti fieri solet.* nisi quod loci ἀντίθετον videri po-
test aliud requirere. forte ἔδει legendum, *ut par erat.* Quid
si legas ἔλος, ut superstilio paludis, impietas et deorum
inficiatio praecipitio conferatur? Sed durius est hoc, et sine
libro affirmare aliquid, temeritatis magnae. *Xylander.*

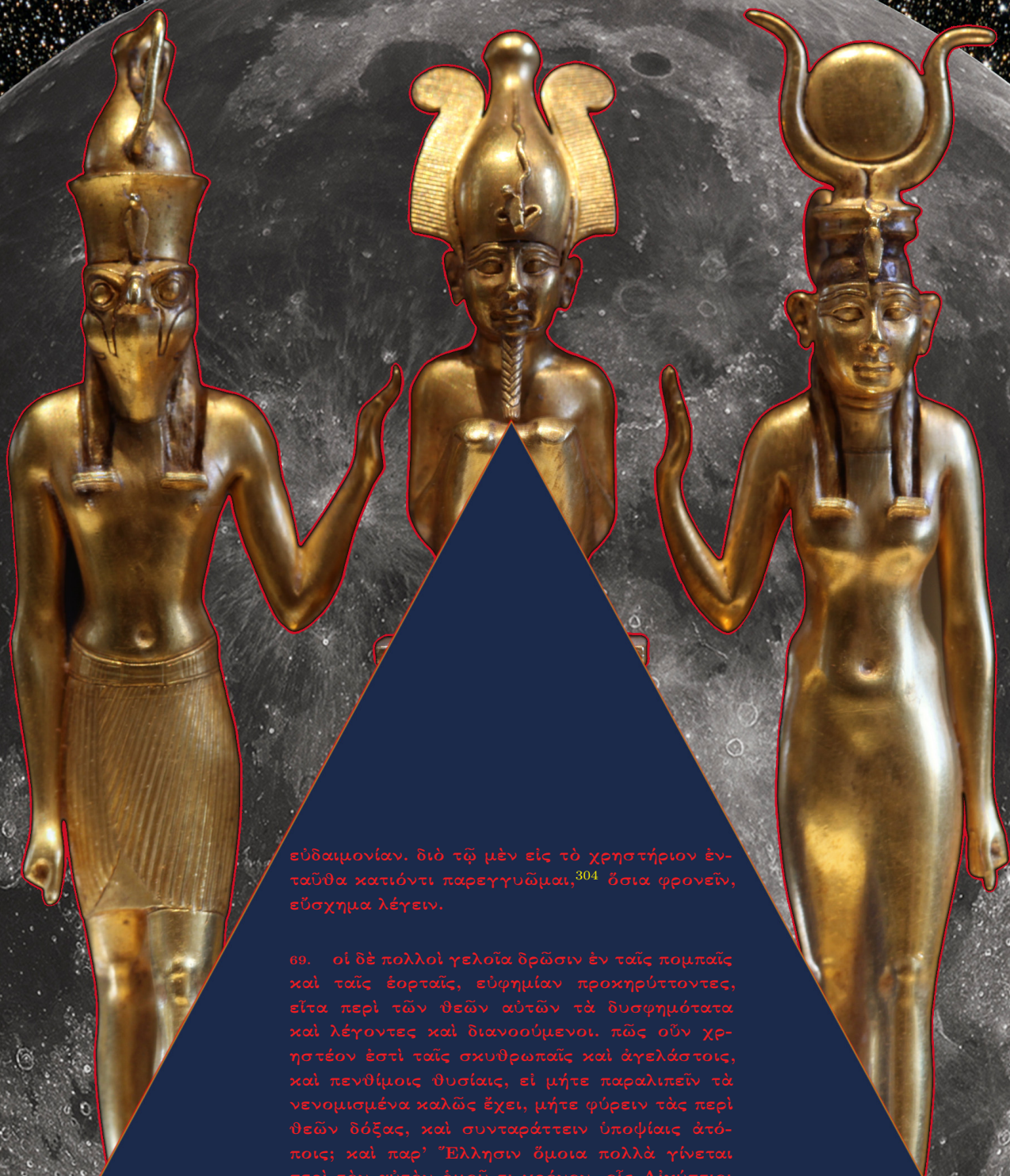
³⁰¹ f. διανοεῖσθαι πρὸς τῶν — *Reiske.*

τες, ἐξαμάρτωμεν. ὅτι γὰρ περὶ³⁰² τὸν λόγον
ἀνυστέον ἅπαντα, καὶ παρ' αὐτῶν ἐκείνων ἐστὶ
λαβεῖν. τῇ μὲν γὰρ ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ πρώτου
μηνὸς ἐορτάζοντες τῷ Ἑρμῇ, μέλι καὶ σῦκον
ἐσθίουσιν, ἐπιλέγοντες, γλυκὺ ἢ ἀλήθεια. τὸ
δὲ τῆς Ἰσιδος φυλακτήριον, ὃ περιάπτεσθαι
μυθολογοῦσιν αὐτήν, ἐξερμηνεύεται φωνῇ ἀλ-
ηθής. τὸν δὲ Ἄρποκράτην οὔτε θεῶν ἀτελῆ καὶ
νήπιον, οὔτε χεδροπῶν τινα νομιστέον, ἀλλὰ
τοῦ περὶ θεῶν ἐν ἀνθρώποις λόγου νεαροῦ
καὶ ἀτελοῦς καὶ ἀδιαρθρώτου προστάτην καὶ
σωφρονιστήν. διὸ τῷ στόματι τὸν δάκτυλον
ἔχει προσκείμενον ἐχεμυθίας καὶ σιωπῆς σύμ-
βολον. ἐν δὲ τῷ Μεσορῇ μηνὶ τῶν χεδροπῶν
ἐπιφέροντες³⁰³ λέγουσιν, γλῶσσα τύχη, γλῶσ-
σα δαίμων. τῶν δ' ἐν Αἰγύπτῳ φυτῶν μάλιστα
τῇ θεῷ καθιερωθῆναι λέγουσι τὴν περσέαν,
ὅτι καρδίᾳ μὲν ὁ καρπὸς αὐτῆς, γλώττῃ δὲ
τὸ φύλλον ὅμοιον. οὐδὲν γὰρ, ὢν ἄνθρωπος
ἔχειν πέφυκε, θειότερον λόγου καὶ μάλιστα
τοῦ περὶ θεῶν, οὐδὲ μείζονα ῥοπὴν ἔχει πρὸς

³⁰² περὶ f. κατὰ, ut Marklandus, aut πρὸς leg. Reiske.

³⁰³ ἀποφέροντες. v. p. 484. 5. Reiske.

εὐδαιμονίαν. διὸ τῷ μὲν εἰς τὸ χρηστὴριον ἐν-
ταῦθα κατιόντι παρεγγυῶμαι,³⁰⁴ ὅσια φρονεῖν,
εὐσχημα λέγειν.

69. οἱ δὲ πολλοὶ γελοῖα δρῶσιν ἐν ταῖς πομπαῖς
καὶ ταῖς ἑορταῖς, εὐφημίαν προκηρύττοντες,
εἶτα περὶ τῶν θεῶν αὐτῶν τὰ δυσφημότατα
καὶ λέγοντες καὶ διανοοῦμενοι. πῶς οὖν χρ-
ηστέον ἐστὶ ταῖς σκυθρωπαῖς καὶ ἀγελάστοις,
καὶ πενθήμοις θυσίαις, εἰ μήτε παραλιπεῖν τὰ
νενομισμένα καλῶς ἔχει, μήτε φύρειν τὰς περὶ
θεῶν δόξας, καὶ συνταράττειν ὑποψίας ἀτό-
ποις; καὶ παρ' Ἑλλήσιν ὅμοια πολλὰ γίνεται
περὶ τὸν αὐτὸν ὁμοῦ τι χρόνον, οἷς Αἰγύπτιοι
δρῶσιν ἐν τοῖς ὁσίοις.³⁰⁵ καὶ γὰρ Ἀθῆνῃσι
νηστεύουσιν αἱ γυναῖκες ἐν θεσμοφορίοις χα-
μαὶ καθήμεναι. καὶ Βοιωτοὶ τὰ τῆς Ἀχαιᾶς
μέγαρα κινοῦσιν, ἐπαχθῇ τὴν ἑορτὴν ἐκείνην
ὀνομάζοντες, ὥς διὰ τὴν τῆς κόρης κάθο-

³⁰⁴ παρεγγυῶμαι.] Lego παρεγγυῶν. Xylander. Ego in
παρεγγυῶνται incidi. Reiske.

³⁰⁵ f. ἐν τοῖς Ὀσιρείοις. Reiske.

δον³⁰⁶ ἐν ἄχει τῆς Δήμητρος οὔσης. ἔστι δὲ ὁ μὴν οὗτος περὶ πλειάδα σπόριμος, ὃν Ἀθῦρ Αἰγύπτιοι, Πυανεψιδῶνα δ' Ἀθηναῖοι, Βοιωτοὶ δὲ Δαμάτριον καλοῦσι. τοὺς δὲ πρὸς ἐσπέραν οἰκοῦντας ἱστορεῖ Θεόπομπος ἡγεῖσθαι καὶ καλεῖν, τὸν μὲν χειμῶνα Κρόνον, τὸ δὲ θέρος, Ἀφροδίτην, τὸ δ' ἔαρ, Περσεφόνην · ἐκ δὲ Κρόνου καὶ Ἀφροδίτης γεννᾶσθαι πάντα. Φρύγες δὲ τὸν θεὸν οἰόμενοι χειμῶνος καθεύδειν, θέρους δ' ἐγρηγορέναι, τοτὲ μὲν κατευνασμούς, τοτὲ δ' ἀνεγέρσεις βακχεύοντες αὐτῷ τελοῦσι. Παφλαγόνες δὲ καταδείσθαι καὶ καθείργνυσθαι χειμῶνος, ἦρος δὲ κινεῖσθαι καὶ ἀναλύεσθαι φάσκουσι ·

70. καὶ δίδωσιν ὁ καιρὸς ὑπνόσιαν ἐπὶ τῶν καρπῶν τῇ ἀποκρύψει γεννᾶσθαι τὸν σκυθρωπασμόν, οὓς οἱ παλαιοὶ θεοὺς μὲν οὐκ ἐνόμιζον, ἀλλὰ δῶρα θεῶν ἀναγκαῖα καὶ μεγάλα³⁰⁷ πρὸς τὸ μὴ ζῆν ἀγρίως καὶ θηριωδῶς. καθ'

³⁰⁶ κάθοδον, *reditum*, non placet. sententia flagitat ἀρπαγῆν. *Reiske*.

³⁰⁷ f. δῶρα θεῶν μεγάλα καὶ ἀναγκαῖα πρὸς — *Reiske*.

ἦν δὲ ὥραν τοὺς μὲν ἀπὸ δένδρων³⁰⁸ ἐώρων
ἀφανιζομένους παντάπασιν καὶ ἀπολείποντας,
οὓς δὲ καὶ αὐτοὶ κατασπείραντες ἔτι γλίσχρους
καὶ ἀπόρως, διαμώμενοι ταῖς χερσὶ τὴν γῆν
καὶ περιστέλλοντες αὐτῆς ἐπ' ἀδήλῳ τῷ πάλιν
ἐκτελεῖσθαι καὶ συντέλειαν ἔξειν ἀποθέμε-
νοι, πολλὰ θάπτουσιν ὅμοια καὶ πενθοῦσιν
ἔπραττον. εἴτα ὥσπερ ἡμεῖς τὸν ὠνούμενον
βιβλία Πλάτωνος, ὠνεῖσθαι φαρμέν Πλάτωνα,
καὶ Μένανδρον τὸν ὑποκρίνεσθαι τὰ Μενάν-
δρου³⁰⁹ ποιήματα ὑποτιθέμενον, οὕτως ἐκεῖνοι
τοῖς τῶν θεῶν ὀνόμασι τὰ τῶν θεῶν δῶρα καὶ
ποιήματα καλεῖν οὐκ ἐφείδοντο, τιμῶντες ὑπὸ
χρείας καὶ σεμνύνοντες. οἱ δὲ ὕστερον, ἀπαι-
δεύτως δεχόμενοι καὶ ἀμαθῶς ἀναστρέφοντες
ἐπὶ τοὺς θεοὺς τὰ πάθη τῶν καρπῶν καὶ τὰς
παρουσίας τῶν ἀναγκαίων καὶ ἀποκρύψεις,
θεῶν γενέσεις καὶ φθοράς οὐ προσαγορεύον-
τες μόνον, ἀλλὰ καὶ νομίζοντες, ἀτόπων καὶ
παρὰ νόμων καὶ τεταραγμένων δοξῶν αὐτοῦς

³⁰⁸ ἀπὸ τῶν δένδρων. *Reiske.*

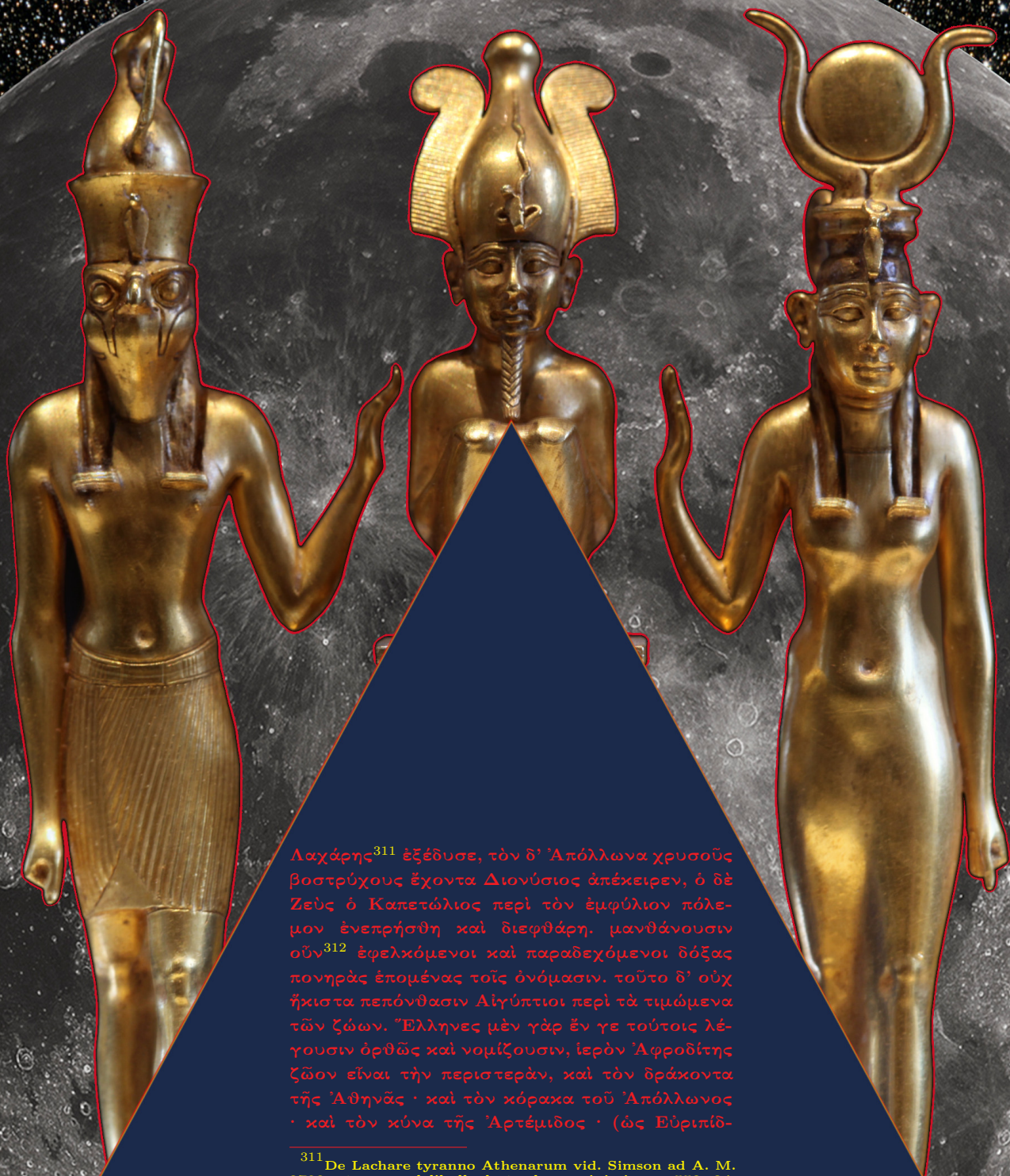
³⁰⁹ Μένανδρον ὑποκρίνεσθαι τὸν τὰ Μενάνδρου — ut
recte Basileensis edit. *Reiske.*

ἐνέπλησαν, καίτοι τοῦ παραλόγου τὴν ἀτοπίαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχοντες, οὐ μόνον Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, ἡ ἐξῆς οἱ τοὺς Αἰγυπτίους, εἰ θεοὺς νομίζουσι, μὴ θρηνεῖν,³¹⁰ εἰ δὲ θρηνοῦσι, θεοὺς μὴ νομίζειν, ἀλλ' ὅτι γελοῖον ἅμα θρηνοῦντα εὐχεσθαι, τοὺς καρποὺς πάλιν ἀναφαίνειν καὶ τελειοῦν ἑαυτοῖς, ὅπως πάλιν ἀναλίσκωνται καὶ θρηνῶνται. τὸ δ' οὐκ ἔστι τοιοῦτον, ἀλλὰ θρηνοῦσι μὲν τοὺς καρποὺς, εὐχονται δὲ τοῖς αἰτίοις καὶ δοτῆρσι θεοῖς, ἐτέρους πάλιν νέους ποιεῖν καὶ ἀναφύειν ἀντὶ τῶν ἀπολλυμένων.

71. ὅθεν ἄριστα λέγεται παρὰ τοῖς φιλοσόφοις, τὸ τοὺς μὴ μανθάνοντας ὀρθῶς ἀκούειν ὀνομάτων, κακῶς χρῆσθαι καὶ τοῖς πράγμασιν, ὥσπερ Ἑλλήνων, οἱ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ γραπτὰ καὶ λίθινα μὴ μαθόντες, μηδ' ἐθισθέντες ἀγάλματα καὶ τιμᾶς θεῶν, ἀλλὰ θεοὺς καλεῖν, εἴτα τολμῶντες λέγειν, ὅτι τὴν Ἀθηναῖν

³¹⁰ Post θρηνεῖν videtur ἐκέλευον deesse. pro ἡ ἐξῆς correxīt Salmasius ὃς ἀξιοῖ. *Reiske*.

Λαχάρης³¹¹ ἐξέδυσσε, τὸν δ' Ἀπόλλωνα χρυσοῦς
βοστρύχους ἔχοντα Διονύσιος ἀπέκειρεν, ὁ δὲ
Ζεὺς ὁ Καπετώλιος περὶ τὸν ἐμφύλιον πόλε-
μον ἐνεπρήσθη καὶ διεφθάρη. μανθάνουσιν
οὖν³¹² ἐφελκόμενοι καὶ παραδεχόμενοι δόξας
πονηρὰς ἐπομένας τοῖς ὀνόμασιν. τοῦτο δ' οὐχ
ἥκιστα πεπόνθασιν Αἰγύπτιοι περὶ τὰ τιμώμενα
τῶν ζώων. Ἕλληνες μὲν γὰρ ἐν γε τοῦτοις λέ-
γουσιν ὀρθῶς καὶ νομίζουσιν, ἱερὸν Ἀφροδίτης
ζῶον εἶναι τὴν περιστερὰν, καὶ τὸν δράκοντα
τῆς Ἀθηνᾶς · καὶ τὸν κόρακα τοῦ Ἀπόλλωνος
· καὶ τὸν κύνα τῆς Ἀρτέμιδος · (ὡς Εὐριπίδ-

³¹¹ De Lachare tyranno Athenarum vid. Simson ad A. M. 3709. et quae ad libell. de tarda numinis ira p. 558, 24. [edit. Francf.] dixi. De Dionysii sacrilegiis v. Interpp. Aeliani 1, 20. 29. Conflagravit quidem Capitolium A. C. 70. per turbas Vitellianarum et Vespasianarum partium, de quibus Tacit. Hist. 3, 71. existimo tamen illud incendium potius hic significari, quod A. V. C. 671. Capitolium igni iniecto absumsit, auctore facinoris dubio, suspitione nunc in Carbonem, nunc in Coss. vertente, nunc in aliquem a Sulla immissum. v. Simson ad A. M. 3922. forsitan igitur hic loci desideratur numerus belli civilis, et scribendum est περὶ τὸν πρῶτον ἐμφύλιον πόλεμον. Tria enim praecipua fuere civilia bella: Marii et Sullae; tum Pompeii et Caesaris; denique Augusti et Antonii, caeterorumque aequalium. Reiske.

³¹² Delete οὖν, et puncto cum commate permutato, leg. διεφθάρη, λανθάνουσιν ἑαυτοὺς ἐφελκόμενοι. Reiske.

ης · Ἐκάτης ἄγαλμα φωσφόρου κύων ἔση³¹³)
 Αἰγυπτίων δὲ οἱ πολλοὶ θεραπεύοντες αὐτὰ τὰ
 ζῶα, καὶ περιέποντες ὡς θεοὺς, οὐ γέλωτος
 μόνον, οὐδὲ χλευασμοῦ, καταπεπλήκασιν τὰς
 ἱερουργίας · ἀλλὰ τοῦτο³¹⁴ τῆς ἀβελτηρίας
 ἐλάχιστόν ἐστι κακόν · δόξα δ' ἐμφύεται δεινῇ,
 τοὺς μὲν ἀσθινεῖς καὶ ἀνάγκους εἰς ἄκρατον
 ὑπερείδουσα³¹⁵ τὴν δεισιδαιμονίαν, τοῖς δὲ
 δριμυτέροις καὶ θρασυτέροις εἰς ἀθέους ἐμπί-
 πτουσα³¹⁶ καὶ θηριώδεις λογισμούς. ἥ καὶ περὶ
 τούτων³¹⁷ τὰ εἰκότα διελθεῖν οὐκ ἀνάρμοστόν

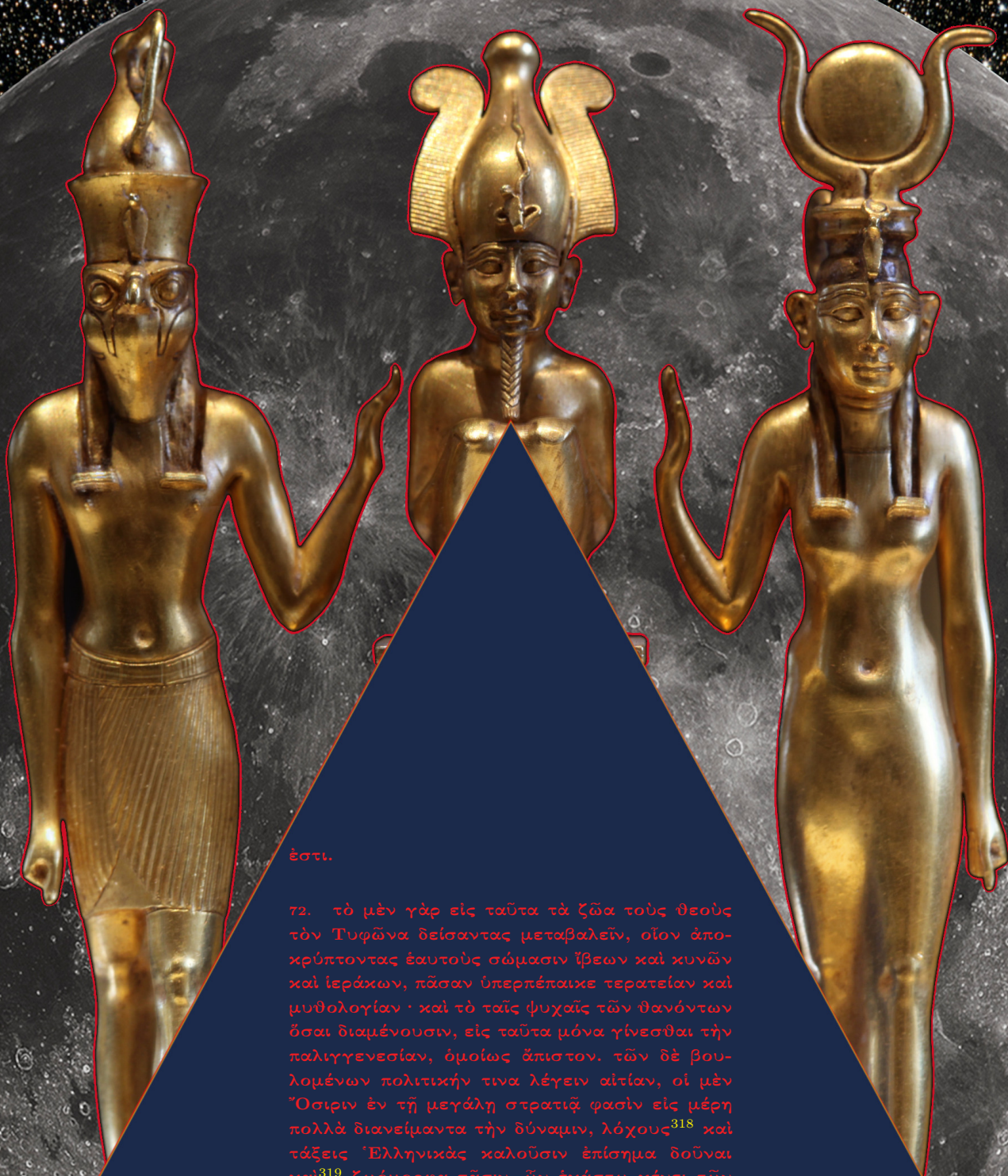
³¹³ κύων ἔση] Legebatur contra metri legem, ἔσσιν. Ego autem sic emendavi. etiam hoc motus, quod Hecubae aliquem ita vaticinari putem. nam et apud Euripidem Hecuba, et apud Lycophronem eadem aliis erbis denunciation huius μεταμορφώσεως exstat. Caeterum ἄγαλμα non est proprie simulacrum sed quod habetur in deliciis, iocale barbaris, quo quis se oblectat. itaque pro *simulacrum* repono *delicium*. Sic Homerus quoque ἄγαλμα posuit Iliad. δ. 144. et alibi, itemque alii. *Xylander*. Ut *Squirius* edidit ἔση, ita quoque *Salmasius* correxerat. *Reiske*.

³¹⁴ τοῦτο μὲν τῆς — *Reiske*.

³¹⁵ ὑπερείπουσα, *deiciens, subruens. Reiske*.

³¹⁶ ἐκπίπτουσα. *Salmasius* correxerat τοὺς δὲ δριμυτέρους καὶ θρασυτέρους εἰς ἀθέους ἐρέπτουσα. *Reiske*.

³¹⁷ ἥ καὶ περὶ τούτων] Interrogative haec legenda, aut potius ἡ legendum particula, ut vocant, illativa. neque multo post Ἑλληνικῶς pro καὶ, et συννημθέντων. *Xylander*.

ἔστι.

72. τὸ μὲν γὰρ εἰς ταῦτα τὰ ζῶα τοὺς θεοὺς τὸν Τυφῶνα δεισάντας μεταβαλεῖν, οἷον ἀποκρύπτοντας ἑαυτοὺς σώμασιν ἵβειν καὶ κυνῶν καὶ ἱεράκων, πᾶσαν ὑπερπέπαικε τερατείαν καὶ μυθολογίαν· καὶ τὸ ταῖς ψυχαῖς τῶν θανόντων ὅσαι διαμένουσιν, εἰς ταῦτα μόνα γίνεσθαι τὴν παλιγγενεσίαν, ὁμοίως ἄπιστον. τῶν δὲ βουλομένων πολιτικὴν τινα λέγειν αἰτίαν, οἱ μὲν Ὅσιριν ἐν τῇ μεγάλῃ στρατιᾷ φασὶν εἰς μέρη πολλὰ διανείμαντα τὴν δύναμιν, λόχους³¹⁸ καὶ τάξεις Ἑλληνικὰς καλοῦσιν ἐπίσημα δοῦναι καὶ³¹⁹ ζωόμορφα πᾶσιν, ὧν ἑκάστῳ γένει τῶν συννεμηθέντων,³²⁰ ἱερὸν γενέσθαι καὶ τίμιον. οἱ δὲ τοὺς ὕστερον βασιλεῖς, ἐκπλήξεως ἕνεκα τῶν πολεμίων, ἐν ταῖς μάχαῖς ἐπιφαίνεσθαι θηρίων χρυσᾶς προτομάς καὶ ἀργυρᾶς περιτι-

³¹⁸ f. & λόχους. Salmasius Ἑλληνικῶς, aut Ἑλληνες, coniecerat. Reiske.

³¹⁹ καὶ delend. Reiske.

³²⁰ γένει τὸ συννεμηθὲν. Salmasius ὧν ἑκάστον τῷ γένει τῶν συννεμηθέντων. Reiske.

θεμένους. ἄλλοι δὲ τῶνδε³²¹ τῶν δεινῶν τινα
καὶ πανούργων βασιλέων ιστοροῦσι, τοὺς Αἰ-
γυπτίους καταμαθόντα τῇ μὲν φύσει κούφους
καὶ πρὸς μεταβολὴν καὶ νεωτερισμὸν ὀξύρρό-
πους ὄντας, ἄμαχον δὲ καὶ δυσκάρτεκτον ὑπὸ
πλήθους δύναμιν ἐν τῷ σωφρονεῖν καὶ κοινο-
πραγεῖν ἔχοντας, αἰδίων αὐτοῖς ἐν κατασπορᾷ
δείξαντα δεισιδαιμονίαν διαφορᾶς³²² ἀπαύστου
πρόφασιν. τῶν γὰρ θηρίων ἃ προσέταξεν ἄλλοις
ἄλλα τιμᾶν καὶ σέβεσθαι δυσμενῶς καὶ πολε-
μικῶς ἀλλήλοις προσφερομένων, καὶ τροφὴν
ἐτέραν ἐτέρους προσίεσθαι πεφυκότας,³²³
ἀμύνοντας αἰεὶ τοῖς οἰκείοις ἕκαστοι καὶ χα-
λεπῶς ἀδικούμενοι φέροντες, ἐλάνθανον ταῖς
τῶν θηρίων ἔχθραις συνελκόμενοι καὶ συνεκ-
πολεμούμενοι πρὸς ἀλλήλους. μόνοι γὰρ ἔτι
νῦν Αἰγυπτίων Λυκοπολῖται πρόβατον ἐσθίου-
σιν, ἐπεὶ καὶ λύκος, ὃν θεὸν νομίζουσιν · οἱ δὲ

³²¹ τῶνδε delend. ut e sequentibus iteratum. *Reiske.*

³²² Distinguo et lego: ἐγκατασπεῖραι, δείξαντα δεισιδαι-
μονίαν, διαφορᾶς. *sparsisse inter ipsos aeternae discordiae
argumentum docenda superstitione. Reiske.*

³²³ ἐτέρου προσίεσθαι πεφυκότος. *Salmasius: ἐτέρων
προσίεσθαι πεφυκότων. Reiske.*

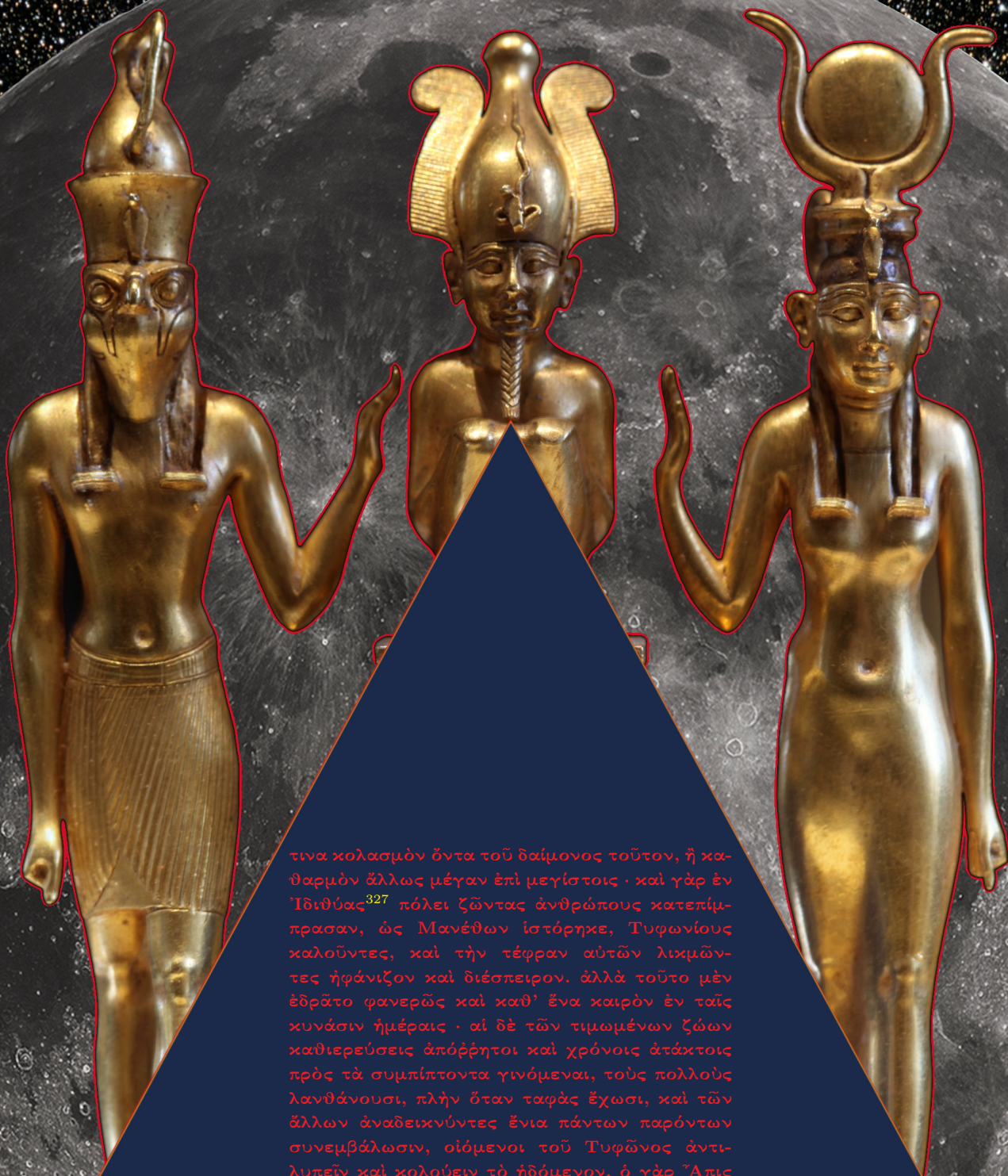
Ὁξυρυγχῖται καθ' ἡμᾶς τῶν Κυνοπολιτῶν τὸν
ὀξύρυγχον ἰχθὺν ἐσθιόντων, κύνας³²⁴ συλ-
λαβόντες καὶ θύσαντες, ὡς ἱερεῖον κατέφα-
γον. ἐκ δὲ τούτου καταστάντες εἰς πόλεμον,
ἀλλήλους τε διέθηκαν κακῶς, καὶ ὕστερον ὑπὸ
Ῥωμαίων κολαζόμενοι διετέθησαν.³²⁵

73. πολλῶν δὲ λεγόντων εἰς ταῦτα τὰ ζῶα
τοῦ Τυφῶνος αὐτοῦ διφρασθαι ψυχὴν, αἰνίτ-
τεσθαι δόξειεν ἂν ὁ μῦθος, ὅτι πᾶσα φύσις
ἄλογος καὶ θηριώδης τῆς τοῦ κακοῦ δαίμονος
γέγονε μοίρας. κάκεῖνον ἐκμειλισσόμενοι καὶ
παρηγοροῦντες περιέπουσι ταῦτα καὶ θερα-
πεύουσιν. ἂν δὲ πολὺς ἐμπίπτῃ καὶ χαλεπὸς
αὐχμὸς, ἐπάγων ὑπερβολλόντως ἢ νόσους ὀλε-
θρίους, ἢ συμφορὰς ἄλλας παραλόγους καὶ
ἀλλοκότους, ενῖα τῶν τιμωμένων οἱ ἱερεῖς
ἐπάγοντες ὑπὸ σκότους μετὰ σιωπῆς καὶ ἡσυ-
χίας, ἀπειλοῦσι καὶ δεδίδτονται τοπρῶτον, ἂν δ'
ἐπιμείνῃ, καθιεροῦσι³²⁶ καὶ σφάττουσιν, ὡς δὴ

³²⁴ κύνα. *Reiske.*

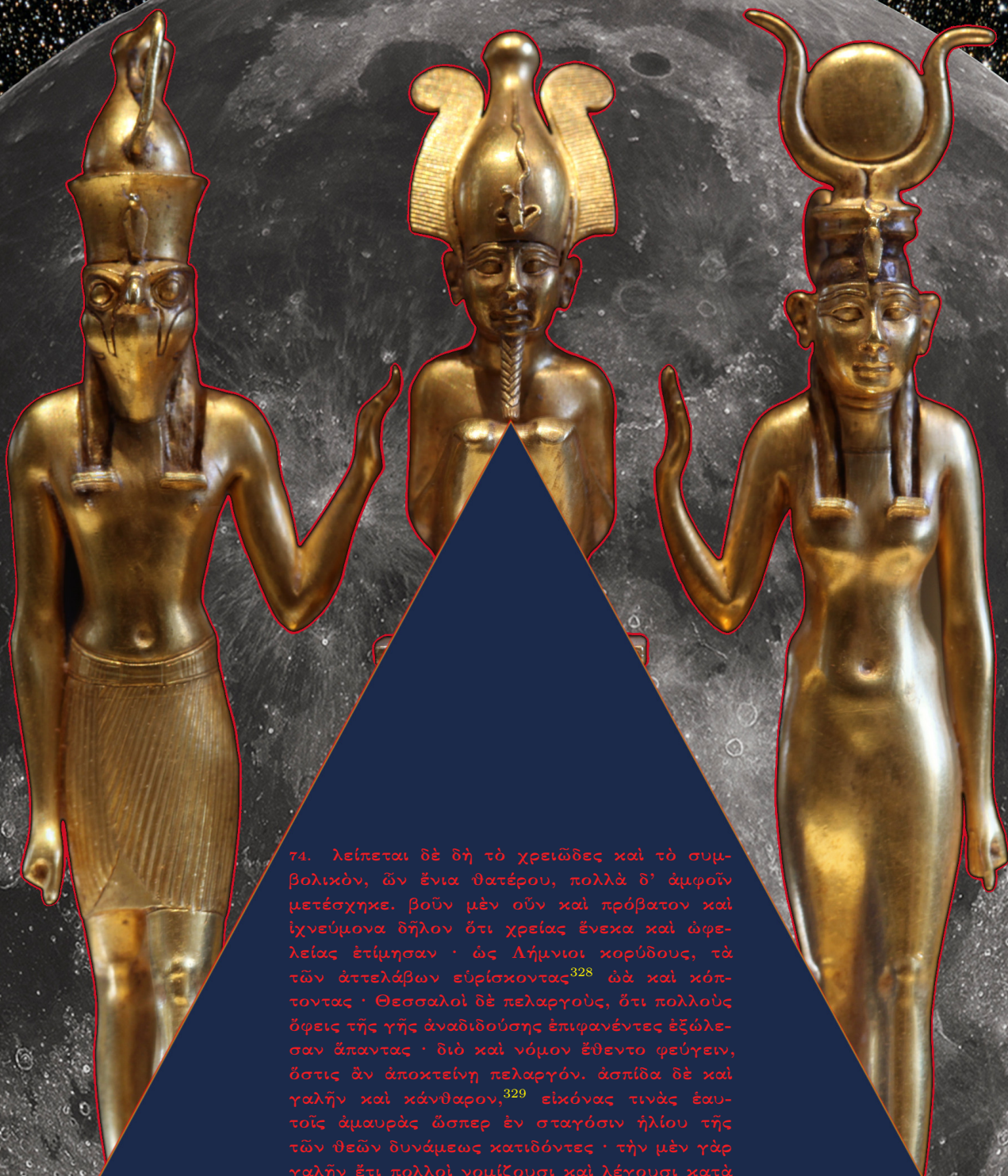
³²⁵ διελύθησαν, hoc est συνηλλάγησαν, *reconciliati fuerunt. Reiske.*

³²⁶ καθιερεύουσι. v. p. 496. 7. *Reiske.*

τινα κολασμὸν ὄντα τοῦ δαίμονος τοῦτον, ἥ καθαυτὸν ἄλλως μέγαν ἐπὶ μεγίστοις · καὶ γὰρ ἐν Ἰδιθύας³²⁷ πόλει ζῶντας ἀνθρώπους κατεπίμ-
πρασαν, ὡς Μανέθων ἱστορήκε, Τυφωνίους
καλοῦντες, καὶ τὴν τέφραν αὐτῶν λικμῶν-
τες ἠφάνιζον καὶ διέσπειρον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν
ἐδρᾶτο φανερώς καὶ καθ' ἓνα καιρὸν ἐν ταῖς
κυνάσιν ἡμέραις · αἱ δὲ τῶν τιμωμένων ζώων
καθιερεύσεις ἀπόρρητοι καὶ χρόνοις ἀτάκτοις
πρὸς τὰ συμπίπτοντα γινόμεναι, τοὺς πολλοὺς
λανθάνουσι, πλην ὅταν ταφάς ἔχωσι, καὶ τῶν
ἄλλων ἀναδεικνύντες ἓν ἅπαντων παρόντων
συνεμβάλωσιν, οἰόμενοι τοῦ Τυφῶνος ἀντι-
λυπεῖν καὶ κολοῦειν τὸ ἡδόμενον. ὁ γὰρ Ἄπις
δοκεῖ μετ' ὀλίγων ἄλλων ἱερὸς εἶναι τοῦ Ὀσίρι-
δος · ἐκεῖναι δὲ τὰ πλεῖστα προσνέμουσι. καὶ
ἀληθὲς ὁ λόγος οὗτος, σημαίνειν ἡγοῦμαι τὸ
ζητούμενον ἐπὶ τῶν ὁμολογουμένων καὶ κο-
ινὰς ἐχόντων τὰς τιμὰς. οἷόν ἐστιν ἴβις καὶ
ἱέραξ καὶ κυνοκέφαλος, αὐτὸς ὁ Ἄπις. οὕτω
δὲ γὰρ τὸν ἐν Μένδητι τράγον καλοῦσι.

³²⁷ ἐν Εἰληθύας πόλει emendavit Wesseling ad Diod. Sic.
T. 1. pag. 99, 86. vidit quoque Semlerus ad h. l. *Reiske*.

74. λείπεται δὲ δὴ τὸ χρεῖῳδες καὶ τὸ συμβολικόν, ὧν ἓνια θατέρου, πολλὰ δ' ἀμφοῖν μετέσχηκε. βοῦν μὲν οὖν καὶ πρόβατον καὶ ἰχνεύμονα δῆλον ὅτι χρεῖας ἔνεκα καὶ ὠφελείας ἐτίμησαν · ὡς Λήμνιοι κορύδους, τὰ τῶν ἀττελάβων εὐρίσκοντας³²⁸ ὡὰ καὶ κόπτοντας · Θεσσαλοὶ δὲ πελαργούς, ὅτι πολλοὺς ὄφεις τῆς γῆς ἀναδιδούσης ἐπιφανέντες ἐξώλεσαν ἅπαντας · διὸ καὶ νόμον ἔθεντο φεύγειν, ὅστις ἂν ἀποκτείνῃ πελαργόν. ἀσπίδα δὲ καὶ γαλῆν καὶ κἀνθάρον,³²⁹ εἰκόνας τινὰς ἑαυτοῖς ἀμαυρὰς ὥσπερ ἐν σταγόσιν ἡλίου τῆς τῶν θεῶν δυνάμεως κατιδόντες · τὴν μὲν γὰρ γαλῆν ἔτι πολλοὶ νομίζουσι καὶ λέγουσι κατὰ τὸ οὖς ὀχευομένην, τῷ δὲ στόματι τίχτουςαν, εἴκασμα τῆς τοῦ λόγου γενέσεως εἶναι · τὸ δὲ κανθάρων γένος οὐκ ἔχειν θήλειαν, ἄρρένας δὲ πάντας ἀφιέναι τὸν γόνον εἰς τὴν σφαιροποιουμένην ὕλην, ἣν κυλινδοῦσιν ἀντιβάδην ὠθοῦντες, ὥσπερ δοκεῖ τὸν οὐρανὸν ὁ

³²⁸ ἀνευρίσκοντας. *Reiske.*

³²⁹ κἀνθάρον] subaudi ἐτίμησαν, quod tacite a communi repeti debet. *Reiske.*

ἥλιος ἐς τούναντίον περιστρέφειν, αὐτὸς ἀπὸ
 δυσμῶν ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς φερόμενος. ὀσπίδα
 δὲ, ὡς ἀγήρω καὶ χρωμένην κινήσειν ἀνορ-
 γάνοις μετ' εὐπετείας καὶ ὑγρότητος ἄστρω,³³⁰
 ἣ προσεΐκασαν.

75. οὐ μὴν οὐδὲ ὁ κροκόδειλος αἰτίας πιθανῆς
 ἀμοιροῦσαν ἔσχηκε τιμὴν, ἀλλὰ οὐ³³¹ μίμημα
 θεοῦ λέγεται γεγονέναι· μόνος μὲν ἄγλωσσος
 ὢν. φωνῆς γὰρ ὁ θεὸς λόγος ἀπροσδεῆς ἐστί,
 καὶ δι' ἀψόφου βαίνων κελεύθου κατὰ δίκης³³²
 τὰ θνητὰ ἄγει κατὰ δίκην.³³³ μόνου δέ φασιν
 ἐν ὑγρῷ διαιτουμένου τὰς ὄψεις ὑμένα λεῖτον
 καὶ διαφανῆ παρακαλύπτειν³³⁴ ἐκ τοῦ μετώπου
 κατερχόμενον, ὥστε βλέπειν μὴ βλέπόμενον,

³³⁰ ἄστρω] *solī* puta. *Solem astrum* appellat uterque sermo
 per excellentiam. *Reiske.*

³³¹ *Salmasius* quoque negantem particulam deleverat.
Reiske.

³³² καὶ δίκης bene habet. subaudi δι' ἀψόφου δίκης a
 communi. *Deus per semitam tacitam tacitumque ius procedens*
agit coram se res humanas. *Salmasius* pro καὶ δίκης emen-
 dabat κατὰ δίκην, et rursus κατὰ δίκην, quod statim post
 sequitur, debebat. *Reiske.*

³³³ κατ' Εὐριπίδην. *Reiske.*

³³⁴ f. περικαλύπτειν. *Reiske.*

³³⁵ τῷ πρώτῳ θεῷ συμβέβηκεν. ὅπου δ' ἂν
 ἡ θήλεια τῆς χώρας ἀποτέκη, τοῦτο Νεῖλου
 πέρας ἐπίσταται³³⁶ τῆς αὐξήσεως γενόμενον.
 ἐν ὑγρῷ γὰρ οὐ δυνάμενοι, πόρρῳ δὲ φοβούμε-
 νοι τίκτειν, οὕτως ἀκριβῶς προαισθάνονται τὸ
 μέλλον, ὥστε τῷ ποταμῷ προσελθόντι χρῆσ-
 θαι λοχευόμεναι, καὶ θάλπουσαι³³⁷ · τὰ δ' ὠά-
 ξηρά καὶ ἄβρεκτα φυλάσσειν. ἐξήκοντα δὲ τίκ-
 τουσιν. καὶ τοσαύταις ἡμέραις ἐκλέπουσι,³³⁸
 καὶ τοσοῦτους ζῶσιν ἐνιαυτοὺς οἱ μακρότατον
 ζῶντες, ὃ τῶν μέτρων πρῶτόν ἐστι τοῖς περὶ
 τὰ οὐράνια πραγματευομένοις. ἀλλὰ μὴν τῶν
 δι' ἀμφοτέρα τιμωμένων, περὶ μὲν τοῦ κυνὸς
 εἴρηται πρόσθεν · ἡ δ' ἴβις ἀποκτείνουσα μὲν
 τὰ θανατηφόρα τῶν ἐρπετῶν, ἐδίδαξε πρώτη
 κενώματος ἱατρικοῦ χρεῖαν κατιδόντας, οὕτω

³³⁵ ὃ restituit Salmasius. *Reiske*.

³³⁶ ἐπίστανται. scil. Aegyptii. *Reiske*.

³³⁷ θάλπουσαι] subaudi ἐαυτάς. *Reiske*.

³³⁸ ἐκλέπουσι scribendum, non ἐκλείπουσι. Vocabulum significat excludere de ovo pullum. exstat versus Musaei in Mario Plutarchi de aquila:

Ὅς δ'ὼ μὲν τίκτει, δ'ὼ δ'

ἐκλέπει, ἐν δ' ὀλιβάζει.

Notum est, quid sit λεπίς, λεπάς. Sed haec vox cum alibi, tum etiam apud Aristotelem usurpatur. *Xylander*.

κλυζομένην³³⁹ καὶ καθαιρομένην ὑφ' ἑαυτῆς,
 οἱ δὲ νομιμώτατοι τῶν ἱερέων καθάρσιον ὕδωρ
 ἀγνιζόμενοι λαμβάνουσιν, ὅθεν ἱβὶς πέπωκεν.
 οὐ πίνει γὰρ ἡ³⁴⁰ νοσῶδες, ἢ πεφαρμαγμένον,
 οὐδὲ πρόσεισι, τῇ δὲ τῶν ποδῶν διαβάσει πρὸς
 ἀλλήλους καὶ τὸ ῥύγχος³⁴¹ ἰσόπλευρον ποιεῖ
 τρίγωνον. ἔτι δὲ ἡ τῶν μελάνων πτερῶν περι³⁴²
 τὰ λευκὰ ποικιλία καὶ μίξις ἐμφαίνει σελήνην
 ἀμφικυρτον. οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν, εἰ γλίσχρας
 ὁμοιότητας οὕτως ἡγάπησαν Αἰγύπτιοι, καὶ
 Ἕλληνες³⁴³ ἐν τε γραπτοῖς ἐν τε πλαστοῖς,
 εἰκάσμασι θεῶν ἐχρήσαντο πολλοῖς τοιοῦτοις.
 οἷον ἐν Κρήτῃ Διὸς ἦν ἄγαλμα μὴ ἔχον ὦτα
 · τῷ γὰρ ἄρχοντι καὶ κυρίῳ πάντων, οὐδε-

339 οὕτω κλυζομένην] f. ὑποκλυζομένην uno verbo. *sibi partes infimas eluentem. Reiske.*

340 ἡ videri potest e sequente N iteratum, aut cum τι mutandum. *Reiske.*

341 τὸ ῥύγχος bene habet. nam πρὸς a communi hic quoque repetitur. alias sanum esse nequiret διαβάσει τῶν ποδῶν πρὸς ἀλλήλους, nisi adderetur καὶ [πρὸς] τὸ ῥύγχος, sed deberet ἀπ' ἀλλήλων esse. *Reiske.*

342 περι] l. πρὸς. *Reiske.*

343 Αἰγύπτιοι καὶ Ἕλληνες] Sententia indicat legendum Αἰγύπτιοι, ὅπου καὶ Ἕλληνες, καὶ γὰρ καὶ Ἕλλ. aut tale aliquid. *Xylander.* Αἰγύπτιοι, εἰ καὶ Ἕλληνες. facile potuit εἰ ob praecedens iota excidisse. *Reiske.*

νός ἀκούειν προσήκει. τῷ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς, τὸν δράκοντα Φειδίας παρέθηκε · τῷ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἐν Ἥλιδι, τὴν χελώνην, ὡς τὰς μὲν παρθένους φυλακῆς δεομένας, ταῖς δὲ γαμεταῖς οἰκουρίαν καὶ σιωπὴν πρέπουσαν. ἡ δὲ τοῦ Ποσειδῶνος τρίαῖνα σύμβολόν ἐστι τῆς τρίτης χώρας, ἣν θάλαττα κατέχει μετὰ τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν ἀέρα τεταγμένην. διὸ καὶ τὴν ἀμφιτρίτην καὶ τοὺς τρίτωνας οὕτως ὠνόμασαν. οἱ δὲ Πυθαγόρειοι καὶ ἀριθμοὺς καὶ σχήματα θεῶν ἐκόσμησαν προσηγορίαις. τὸ μὲν γὰρ ἰσόπλευρον τρίγωνον, ἐκάλουν Ἀθηνᾶν κορυφαγενῇ καὶ τριτογένειαν, ὅτι τρισὶ καθετοῖς ἀπὸ τῶν τριῶν γωνιῶν ἀγομέναις διαιρεῖται · τὸ δὲ ἐν, Ἀπόλλωνα, πείθουσα προφάσει³⁴⁴ καὶ διπλοτάτοις μονάδος³⁴⁵ · ἔριν δὲ, τὴν δυάδα καὶ τόλμαν³⁴⁶ · δίκην δὲ, τὴν τριάδα. τοῦ

³⁴⁴ πείθουσα προφάσει] Locus hic videtur a librario Arithmetices imperito corruptus. supra res est relata. Τετράκτυος mentio est in carmine Pythagorae, quod usurpatur aureum. et unitas inter numeros locum habet in ea constituenda. 2. 4. 6. 8. 1. 3. 5. 7. Conficitur etiam ex hac progressionem. 3. 7. 11. 15. Sed haec alio pertinent. *Xylander.*

³⁴⁵ f. πειθοῦς γὰρ φασὶ καὶ ἀπλότητος σημείον εἶναι τὴν μονάδα. *Reiske.*

³⁴⁶ τόλμαν] num πόλεμον. *Reiske.*

γὰρ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι κατ' ἔλλειψιν καὶ ὑπερβολὴν ὄντος, ἰσότητι δίκαιον³⁴⁷ ἐν μέσῳ γέγονεν · ἡ δὲ καλουμένη τετρακτὺς τὰ ἕξ καὶ τριάκοντα, μέγιστος ἦν ὄρκος, ὡς τεθρύλληται · καὶ κόσμος ὠνόμασται, τεσσάρων μὲν ἀρτίων τῶν πρώτων, τεσσάρων δὲ τῶν περισσῶν εἰς τὸ αὐτὸ συντιθεμένων, ἀποτελούμενος.

76. εἴπερ οὖν οἱ δοκιμώτατοι τῶν φιλοσόφων, οὐδ' ἐν ἀψύχοις καὶ ἀσωμάτοις πράγμασιν αἰνιγμα τοῦ θεοῦ κατιδόντες ἡξίου ἀμελεῖν οὐδὲν, οὐδ' ἀτιμάζειν, ἔτι μᾶλλον οἶμαι τὰς ἐν αἰσθανομέναις καὶ ψυχὴν ἐχούσαις καὶ πάθος καὶ ἡθος φύσεσιν ἰδιότητος κατὰ τὸ ἡθος. ἀγαπητέον οὖν οὐ ταῦτα³⁴⁸ τιμώντας, ἀλλὰ διὰ τούτων τὸ θεῖον, ὡς ἐναργεστέρων³⁴⁹ ἐσόπτρων καὶ φύσει γεγονότων, ὡς ὄργανον ἢ τέχνην αἰεὶ τοῦ πάντα κοσμοῦντος θεοῦ

³⁴⁷ f. τὸ ἰσότητι δίκαιον. *Reiske.*

³⁴⁸ Constituo et continuo locum sic: ἰδιότητος ἀγαπητέον, οὐ ταῦτα τιμώντας. caeteris omissis. Consentit etiam quodammodo Salmasius ita locum constituens: ἐχούσαις κατὰ τὰθος καὶ ἡθος φύσεσιν ἰδιότητος, ἀγαπητέον, οὐ ταῦτα τιμώντας. *Reiske.*

³⁴⁹ ἐναργεστάτων. *Reiske.*

νομίζειν καλῶς³⁵⁰ ἄξιόν τε³⁵¹ μηδὲν ἔμψυχον
ἀψύχου, μηδ' ἀναίσθητον αἰσθανομένου κρεῖτ-
τον εἶναι · μηδ' ἂν τὸν σύμπαντά τις χρυσὸν
ὁμοῦ καὶ σμάραγδον εἰς ταυτὸ συμφορήσῃ,
οὐκ ἐν χροιαῖς γάρ, οὐδ' ἐν σχήμασιν, οὐδ' ἐν
λειότησιν ἐγγίνεται τὸ θεῖον, ἀλλ' ἀτιμωτέραν
ἔχει νεκρῶν μοῖραν, ὅσα μὴ μετέσχε, μηδὲ
μετέχειν τοῦ ζῆν πέφυκεν. ἡ δὲ ζῶσα καὶ βλέ-
πουσα καὶ κινήσεως ἀρχὴν ἐξ αὐτῆς ἔχουσα,
καὶ γνῶσιν οἰκείων καὶ ἀλλοτρίων φύσις, ἄλλ-
ως τε ἔσπακεν ἀπορρόην καὶ μοῖραν ἐκ τοῦ
φρονούντος, ὅπως κυβερνᾶται τὸ τε σύμπαν
καθ' Ἡράκλειτον, ὅθεν οὐ χειρόν ἐν τούτοις
εἰκάζεται τὸ θεῖον, ἢ χαλκείοις³⁵² καὶ λιθίνοις
δημιουργήμασιν, ἃ φθοράς μὲν ὁμοίως δέχεται
καὶ ἐπιχρώσεις, αἰσθήσεως δὲ πάσης φύσει καὶ
συνέσεως ἐστέρηται. περὶ μὲν οὖν τῶν τιμ-
ωμένων ζώων ταῦτα δοκιμάζω μάλιστα τῶν

³⁵⁰ καὶ ὡς ὄργανον ἡτέχνην δεῖ τοῦ πάντα καλῶς κοσ-
μοῦντος θεοῦ νομίζειν. in his verbis vocab. τέχνη signi-
ficat opus arte perfectum. Reiske.

³⁵¹ τε] l. γε. Reiske.

³⁵² Aut χαλκείοις ποῆτις, aut χαλκοῖς. Salmasius εἰκά-
ζεσθαι et χαλκοῖς restituebat. Reiske.

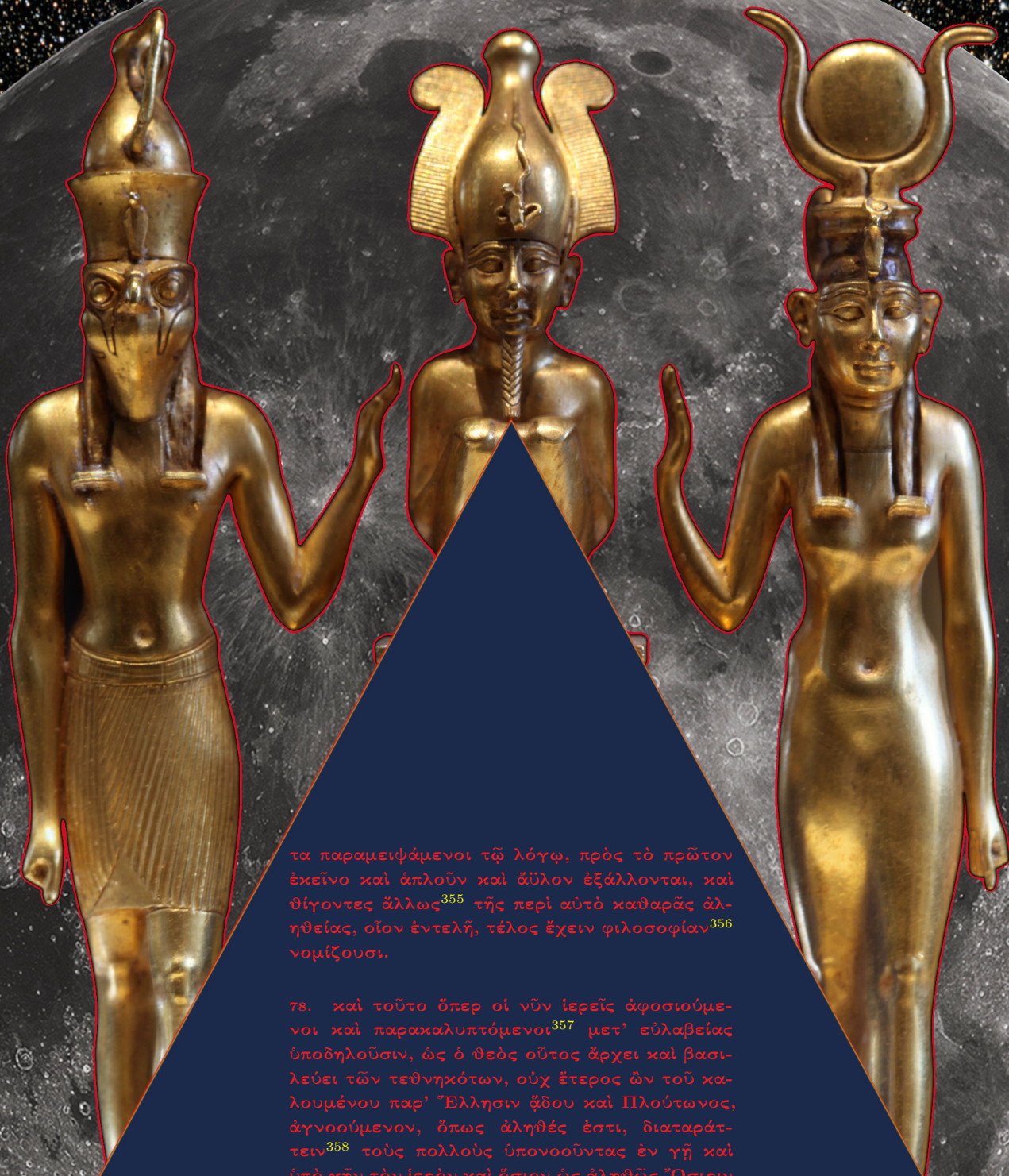

λεγομένων.

77. στολαι δὲ αἱ μὲν Ἰσιδος, ποικίλαι ταῖς βαφαῖς · (περὶ γὰρ ὕλην ἢ δύναμιν αὐτῆς, πάντα γινομένην καὶ δεχομένην, φῶς, σκότος · ἡμέραν, νύκτα · πῦρ, ὕδωρ · ζωὴν, θάνατον · ἀρχὴν, τελευτήν) ἢ δ' Ὀσίριδος οὐκ ἔχει σκιάν, οὐδὲ ποικιλμόν, ἀλλὰ ἐν ἀπλοῦν τὸ φωτοειδές · ἄκρατον γὰρ ἡ ἀρχὴ καὶ ἀμιγρές τὸ πρῶτον καὶ νοητόν, ὅθεν ἅπαξ ταῦτα³⁵³ ἀναλαβόντες, ἀποτίθενται καὶ φυλάττουσιν. τὸ γὰρ νοητόν ἀόρατον καὶ ἀψευστον · ταῖς δ' Ἰσιακοῖς χρῶνται πολλάκις. ἐν χρήσει γὰρ τὰ αἰσθητὰ καὶ πρόχειρα ὄντα πολλάς ἀναπτύξεις καὶ θέας αὐτῶν ἄλλοτ' ἄλλως ἀμειβομένων δίδωσιν. ἢ δὲ τοῦ νοητοῦ καὶ εἰλικρινοῦς καὶ ἀγίου νόησις, ὥσπερ ἀστραπὴ διαλάμψασα τῆς ψυχῆς ἅπαξ ποτὲ θιγεῖν καὶ προσιδεῖν προσέσχε. διὸ καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἐποπτικὸν τοῦτο τὸ μέρος τῆς φιλοσοφίας καλοῦσιν, ὡς οἱ³⁵⁴ τὰ δοξαστὰ καὶ μικτὰ καὶ παντοδαπὰ ταῦ-

³⁵³ ταῦτα] 1. τοῦτο. *Reiske.*

³⁵⁴ ὡς οἱ] 1. ὅσοι. *Reiske.*

τα παραμειψάμενοι τῷ λόγῳ, πρὸς τὸ πρῶτον ἐκεῖνο καὶ ἀπλοῦν καὶ ἄϋλον ἐξάλλονται, καὶ θίγοντες ἄλλως³⁵⁵ τῆς περὶ αὐτὸ καθαράς ἀληθείας, οἷον ἐντελῇ, τέλος ἔχειν φιλοσοφίαν³⁵⁶ νομίζουσι.

78. καὶ τοῦτο ὅπερ οἱ νῦν ἱερεῖς ἀφοσιούμενοι καὶ παρακαλυπτόμενοι³⁵⁷ μετ' εὐλαβείας ὑποδηλοῦσιν, ὡς ὁ θεὸς οὗτος ἄρχει καὶ βασιλεύει τῶν τεθνηκότων, οὐχ ἕτερος ὢν τοῦ καλουμένου παρ' Ἑλλήσιν ἔδου καὶ Πλούτωνος, ἀγνοοῦμενον, ὅπως ἀληθές ἐστι, διαταράττειν³⁵⁸ τοὺς πολλοὺς ὑπονοοῦντας ἐν γῇ καὶ ὑπὸ γῆν τὸν ἱερὸν καὶ ὅσιον ὡς ἀληθῶς Ὅσιριν οἰκεῖν, ὅπου τὰ σώματα κρύπτεται τῶν τέλος ἔχειν δοκούντων. ὁ δ' ἐστὶ μὲν αὐτὸς ἀπατάτω τῆς γῆς ἄχραντος καὶ ἀμίαντος καὶ καθαρὸς, οὐσίας ἀπάσης φθορὰν δεχομένης καὶ θάνατον. ἀνθρώπων δὲ ψυχᾷς ἐνταυθοῖ μὲν

³⁵⁵ ἄλλως] f. ἀδόλως, aut ὅλως, aut ἀπλῶς. *Reiske.*

³⁵⁶ f. οἷον ἐν τελετῇ τέλος ἔχειν φιλοσοφίας. *Salmasius* τέλος ἔχειν *delebat.* *Reiske.*

³⁵⁷ περικαλυπτ. *Reiske.*

³⁵⁸ διαταράττει *Salmasius* restituit. *Reiske.*

ὑπὸ σωμάτων καὶ παθῶν περιεχομέναις οὐκ ἔστι μετουσία τοῦ θεοῦ, πλὴν ὅσον ὀνειράτος ἄμαυροῦ θιγεῖν νοήσει διὰ φιλοσοφίας. ὅταν δ' ἀπολυθεῖσαι μεταστῶσιν εἰς τὸ ἀειδὲς καὶ ἀόρατον καὶ ἀπαθὲς καὶ ἀγνόν, οὗτος αὐταῖς ἡγεμὼν ἔστι καὶ βασιλεὺς ὁ θεός, ἐξηρητημέναις ὥς ἂν ἀπ' αὐτοῦ καὶ θεωμέναις ἀπλήστως καὶ ποθούσαις τὸ μὴ φατὸν, μὴδὲ ῥητὸν ἀνθρώποις κάλλος · οὐ τὴν Ἴσιν ὁ παλαιὸς ἀποφαίνει λόγος ἐρῶσαν ἀεὶ καὶ διώκουσαν καὶ συνοῦσαν, ἀναμιμνῆσθαι τὰ ἐνταῦθα πάντων καλῶν καὶ ἀγαθῶν, ὅσα γενέσεως μετέσχηκε. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἔχει τὸν μάλιστα θεοῖς πρέποντα λόγον.

79. εἰ δὲ δεῖ καὶ περὶ τῶν θυμιωμένων ἡμέρας ἐκάστης εἰπεῖν, ὥσπερ ὑπεσχόμεν, ἐκεῖνο διανοηθεῖη τις πρότερον, ὥς ἀεὶ μὲν οἱ ἄνδρες ἐν σπουδῇ μεγίστῃ τίθενται τὰ πρὸς ὑγίαν ἐπιτηδεύματα, μάλιστα δὲ ταῖς ἱερουργίαις καὶ ταῖς ἀγνείαις καὶ διαίταις οὐχ ἡττόν ἐστι τοῦτο ὅσιον τὸ ὑγιεινόν. οὐ γὰρ φοντο καλῶς ἔχειν οὔτε σώμασιν, οὔτε ψυχαῖς ὑπόλοις καὶ νοσώδεσι θεραπεύειν τὸ καθαρόν καὶ ἀβλαβές

πάντη καὶ ἀμίαντον. ἐπεὶ τοίνυν ὁ ἀήρ, ᾧ πλεῖστα χρώμεθα καὶ σύνεσμεν, οὐκ αἰετὴν αὐτὴν ἔχει διάθεσιν καὶ κρᾶσιν, ἀλλὰ νύκτωρ πυκνοῦται καὶ πιέζει τὸ σῶμα καὶ συνάγει τὴν ψυχὴν εἰς τὸ δύσθυμον καὶ πεφροντικὸς, οἷον ἀχλυώδη γινομένην καὶ βαρεῖαν, ἀναστάντες εὐθύς ἐπιθυμιῶσι ῥητίνην, θεραπεύοντες καὶ καθαίροντες τὸν ἀέρα τῇ διακρίσει, καὶ τὸ σύμφυτον τῷ σώματι πνεῦμα μεμαρασμένον ἀναρρίπιζοντες, ἐχούσης τι τῆς ὁσμῆς σφοδρὸν καὶ καταπληκτικόν. αὐθις δὲ μεσημβρίας αἰσθανόμενοι σφόδρα πολλὴν καὶ βαρεῖαν ἀναθυμίασιν ἀπὸ γῆς ἔλκοντα βίᾳ τὸν ἥλιον, καὶ καταμιγνύοντες³⁵⁹ τῷ ἀέρι τὴν σμύρναν ἐπιθυμιῶσι. διαλύει γὰρ ἡ θερμότης καὶ σκίδνησι τὸ συνιστάμενον ἐν τῷ περιέχοντι θολερὸν καὶ ἰλυῶδες. καὶ γὰρ οἱ ἱατροὶ πρὸς τὰ λοιμικὰ πάθη βοηθεῖν δοκοῦσι φλόγα πολλὴν ποιοῦντες ὥς λεπτύνουσιν τὸν ἀέρα. λεπτύνει δὲ βέλτιον, ἐὰν εὐώδη ξύλα καίωσιν, οἷα κυ-

³⁵⁹ ἔγκαταμιγνύοντα. *Reiske.*

παρίττου καὶ ἀρκεύθου καὶ πεύκης. Ἄκρων³⁶⁰
 γοῦν τὸν ἱατρὸν ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὸν μέγαν
 λοιμὸν εὐδοκιμῆσαι λέγουσι, πῦρ κελεύοντα
 παρακαλεῖν τοῖς νοσοῦσιν· ὤνησε γὰρ οὐκ ὀλί-
 γους. Ἀριστοτέλης δὲ φησι καὶ μύρων ἀνθέων
 καὶ λειμώνων εὐώδεις ἀποπνοίας οὐκ ἔλαττον
 ἔχειν τοῦ πρὸς ἡδονὴν τὸ πρὸς ὑγείαν, ψυχρὸν
 ὄντα φύσει καὶ παγετώδη τὸν ἐγκέφαλον ἡρέμα
 τῇ θερμότητι³⁶¹ καὶ λειότητι διαχεοῦσας. εἰ δὲ
 καὶ τὴν σμύρναν παρ' Αἰγυπτίοις βάλ' καλοῦσιν,
 ἐξερμηνευθὲν δὲ τοῦτο μάλιστα φράζει τῆς
 ληρήσεως ἐκσκαρπισμόν, ἔστιν ἣν καὶ τοῦτο
 μαρτυρίαν τῷ λόγῳ τῆς αἰτίας δίδωσιν.

80. τὸ δὲ κῦφι, μῖγμα μὲν ἐκκαίδεκα μνῶν
 συντιθεμένων³⁶² ἐστὶ, μέλιτος καὶ οἴνου καὶ
 σταφίδος καὶ κυπέρου, ῥητίνης τε καὶ σμύρνης

³⁶⁰ De Acrone Agrigentino v. Fabric. B. Gr. T. 13. p. 32. *Reiske.*

³⁶¹ θερμότητι] Atqui frigidae sunt exhalationes florum. sed in illis caussarum enarrationibus frigida et frivola multa vetusti sibi indulserunt. *Reiske.*

³⁶² Salmasius emendat μίγμα μὲν ἐξ ἐκκ. μ. συντιθέμε-
 νον. *Reiske.*

καὶ ἀσπαλάθου καὶ σεσέλεως, ἔτι δὲ σχοίνου³⁶³
 τε καὶ ἀσφάλτου καὶ θρύου καὶ λαπάθου, πρὸς
 δὲ τούτοις, ἀρκευθίδων ἀμφοῖν (ᾧν τὴν μὲν,
 μείζονα, τὴν δὲ, ἐλάττωνα καλοῦσι) καὶ καρ-
 δαμώμου καὶ καλάμου. συντίθενται δ' οὐχ
 ὅπως ἔτυχεν, ἀλλὰ γραμμάτων ἱερῶν τοῖς
 μυρεψοῖς, ὅταν ταῦτα μιγνύωσιν, ἀναγινω-
 σκομένων. τὸν δ' ἀριθμὸν, εἰ καὶ πάνυ δο-
 κεῖ τετράγωνος ἀπὸ τετραγώνου, καὶ μόνος
 ἔχων τὸν ἴσον ἰσάκις ἀριθμὸν τῷ χωρίῳ τὴν
 περίμετρον ἴσην ἀγαγέσθαι προσηκόντως,³⁶⁴
 ἐλάχιστα ῥητέον εἰς γε τοῦτο συνεργεῖν ἄλλα
 πλεῖστα³⁶⁵ τῶν συλλαμβανομένων, ἀρωματικὰς
 ἔχοντα δυνάμεις, γλυκὺ πνεῦμα καὶ χρηστὴν
 μεθίησιν ἀναθυμίασιν, ὑφ' ἧς ὅτε ἀήρ τρεπόμε-
 νος καὶ τὸ σῶμα διὰ τῆς πνοῆς κινούμενον ὥς

³⁶³ σχοίνου. *iunci odorati, vel lentisci. Reiske.*

³⁶⁴ Comma ante προσηκόντως retrahendum. *Reiske.*

³⁶⁵ ἀλλὰ τὰ πλεῖστα. *Reiske.*

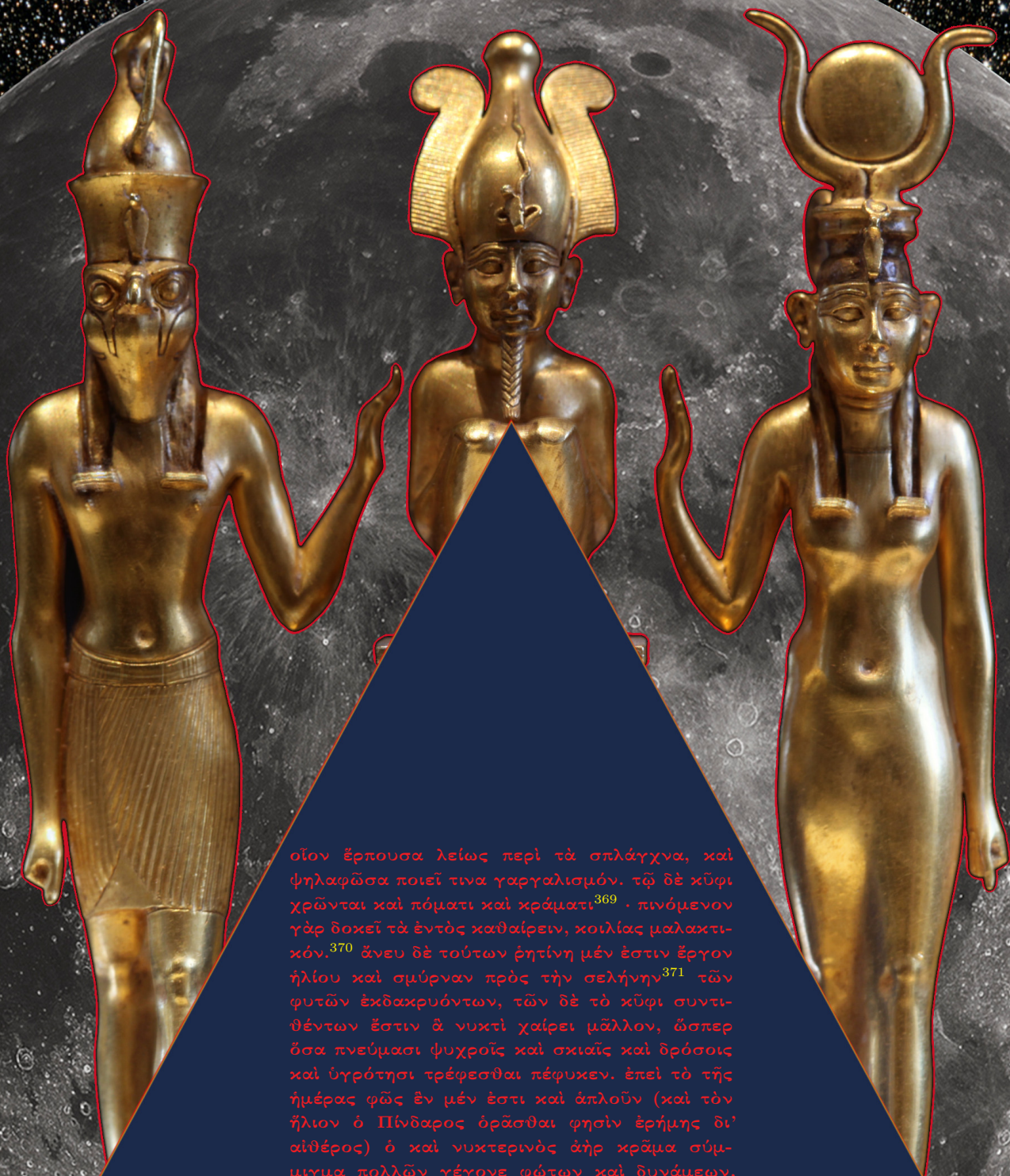

δεῖ,³⁶⁶ καὶ πρὸς ἡμᾶς ὑπνοῦται³⁶⁷ καὶ κρᾶσιν
ἐπαγωγὸν ἴσχει, καὶ τὰ λυπηρὰ καὶ σύντονα
τῶν μεθήμερινῶν φροντίδων ἄνευ μέθης, οἷον
ἄμματα χαλᾷ καὶ διαλύει· καὶ τὸ φανταστικὸν
καὶ δεκτικὸν ὀνείρων, ὥσπερ κάτοπτρον ἀπο-
λεαίνει, καὶ ποιεῖ καθαρώτερον, οὐδὲν ἥττον, ἢ
τὰ κρούματα τῆς λύρας, οἷς ἐχρῶντο πρὸ τῶν
ὑπνῶν οἱ Πυθαγόρειοι, τὸ ἐμπαθὲς καὶ ἄλογον
τῆς ψυχῆς ἐξεπάδοντες οὕτω καὶ θεραπεύοντες.
τὰ γὰρ ὁσφραντὰ πολλάκις μὲν τὴν αἴσθησιν
ἀπολείπουσιν ἀνακαλεῖται, πολλάκις δὲ πάλιν
ἀμβλύνει καὶ κατηρεμίζει διαχρισμένων ἐν τῷ
σώματι τῶν ἀναλωμάτων³⁶⁸ ὑπὸ λειότητος·
ὥσπερ ἔνιοι τῶν ἱατρῶν τὸν ὑπνον ἐγγίνεσ-
θαι λέγουσιν, ὅταν ἡ τῆς τροφῆς ἀναθυμίασις

³⁶⁶ Pro ὡς δεῖ dat Basil. δεῖ ὡς, unde effici debuerat κι-
νούμενον λείως καὶ προσηνῶ ὑπνοῦται. postrema Squi-
rius quoque emendavit. *Reiske.*

³⁶⁷ δεῖ ὡς καὶ πρὸς ἡμᾶς ὑπνοῦται| mendosa sunt haec,
ut et prope finem χρῆ μαλακτικόν. Caeterum nescio, an
fine careat suo hic liber. Paulo ante in enumeratione eorum,
ex quibus Kyphi conficitur, θρύον memoratur. forte θρίον,
cum iunci ante sit facta mentio. et pro μνῶν legi debere
puto γενῶν. Species enim (ut appellatur) sunt 16. pondere
inaequali mixtae. *Xylander.*

³⁶⁸ f. ἀναθυμιαμάτων. *Reiske.*

οἷον ἔρπουσα λείως περὶ τὰ σπλάγχνα, καὶ
 ψηλαφῶσα ποιεῖ τινα γαργαλισμόν. τῷ δὲ κύφῳ
 χρῶνται καὶ πόματι καὶ κράματι³⁶⁹ · πινόμενον
 γὰρ δοκεῖ τὰ ἐντὸς καθαίρειν, κοιλίας μαλακτι-
 κόν.³⁷⁰ ἄνευ δὲ τούτων ῥητίνη μὲν ἐστὶν ἔργον
 ἡλίου καὶ σμύρναν πρὸς τὴν σελήνην³⁷¹ τῶν
 φυτῶν ἐκδακρύνοντων, τῶν δὲ τὸ κύφῳ συντι-
 θέντων ἐστὶν ἃ νυκτὶ χαίρει μᾶλλον, ὥσπερ
 ὅσα πνεύμασι ψυχροῖς καὶ σκιαῖς καὶ δρόσοις
 καὶ ὑγρότησι τρέφεσθαι πέφυκεν. ἐπεὶ τὸ τῆς
 ἡμέρας φῶς ἐν μὲν ἐστὶ καὶ ἀπλοῦν (καὶ τὸν
 ἥλιον ὁ Πίνδαρος ὀρεᾶσθαι φησὶν ἐρήμης δι'
 αἰθέρος) ὁ καὶ νυκτερινὸς ἀήρ κράμα σύμ-
 μιγμα πολλῶν γέγονε φώτων καὶ δυνάμεων,
 οἷον σπερμάτων εἰς ἐν ἀπὸ παντὸς ἄστρου
 καταρρέοντων. εἰκότως οὖν ἐκεῖνα μὲν, ὡς
 ἀπλᾶ καὶ ἀφ' ἡλίου τὴν γένεσιν ἔχοντα, δι'

³⁶⁹ κράματι videtur idem hic loci, atque φαρμάκῳ, vel
 κυκεῶνι, significare. *Reiske.*

³⁷⁰ κοιλίας μαλακτικόν] ita Stephanus edidit. in Basil.
 est χρῆ μαλακτικόν, unde efficiebam χρῆμα μαλακτικόν
 ὄν. *Reiske.*

³⁷¹ ἡλίου καὶ σμύρνα, πρὸς τὴν εἴλην τῶν φυτῶν, *resina
 et myrrha est opus solis, germinibus ad solis teporem lacry-
 mantibus, seu succum suum oleosum exsulantibus. Reiske.*

ἡμέρας, ταῦτα δὲ ὡς μικτὰ καὶ παντοδαπὰ ταῖς
ποιότησιν, ἀρχομένης νυκτὸς ἐπιθυμιῶσιν.